

سلسلہ تاریخ عالم
نمبر

تاریخ اسلام

جلد پنجم (۱)

(زبدۃ الکلام فی مشاہیر الاسلام)

جس میں
ساتھ مضمین ہزار سے زیادہ مشاہیر اسلام صحابہ، تابعین، مشائخ صوفیہ، محدثین،
مفسرین، فقہاء، مورخین، ادباء، شعراء، حکماء، اطباء، مؤرخ ہر طبقہ کے علماء کا ملین و
ماہران فنون کے مختصر حالات وطن، سنیہ وفات و تصنیفات وغیرہ بترتیب حروف تہجی نہایت
خوش اسلوبی سے درج کئے گئے ہیں شروع میں مشہور نام اور آگے اصلی نام لکھا گیا ہے مشہور نام
اکثر کنیت یا نسبتی ہے مثلاً ابن خلدون، ابو تحافہ شہرستانی وغیرہ۔ یہ کتاب مشرقی (عربی، فارسی،
اردو) علم ادب کے واسطے مثل ڈکشنری کے ایک نہایت اعلیٰ اور مفید کتاب فرس کی بنائی گئی ہے۔

(یہ تاریخ اسلام جلد اول کا ضخیمہ ہے)

ایس ڈاکٹر حسین جعفر پریسٹر و فرائم لیک انگریزی دہلی

۱۹۶۹ء
جے اینڈ سنز پرنٹنگ ورکس دہلی میں چھاپی گئی
رجسٹرڈ شدہ

بسم الله الرحمن الرحيم

۱. ابیاری (عبد الہادی بن ابیاری شافعی) (فقہ - ادیب - شاعر - ۱۳۰۵ھ) فقہ الاکرام سعد المظاہر سحر العیون ومائل الادبہ نیل المانی کوکب الدربہ شرح
۲. ابیرو (نجم الدین) مبارک کبر آبادی دہلوی (شاعر - دو - صدی دوازدہم) معاصر جانجانات ومحمد شاہ بادشاہ دہلی
۳. ابیرو (خواجہ حیدر علی دہلوی لکھنوی) (شاعر - دو - صدی ۱۷۵۲ھ)
۴. ابیرو (ابوبکر محمد بن حسین بن عبد اللہ شافعی بغدادی) (حدیث - فقہ - ۳۵۹ھ) الاربعین - الشریف - ۳۰ سال تک میں پایا - آج بغداد کا ایک قریبی
۵. آدم (آدم بن ابی لیاں) (مفسر - ۲۲۴ھ)
۶. آذری (نور الدین حمزہ بن عبد الملک طوسی اسفہانی) (اصوفی - شاعر فارسی - ۸۶۶ھ) صالح شاپرغ بن تیمور
۷. آذری (سلیمان آذنی نقیری - انطاکی) (مشکلم - حدیث - سیزدہم) ولادت ۱۲۵۰ھ - بکوردہ السلیمانیہ فی کشف اسرار الدیانیۃ النصیریہ
۸. آزاد (محمد حسین بن محمد باقر دہلوی) (ادیب - حدود - ۱۳۲۰ھ) اکبلیات - دربار کبری - نیرنگ خیال (اردو فارسی کے شاعر)
۹. آزاد (سید غلام علی حسینی واسطی بگراہی) (شاعر عربی و فارسی - ادیب - ۱۲۰۰ھ) سجدۃ المرجان - خزائن عامہ - بیسیقیہ - روضۃ الاولیاء
۱۰. آرزو (سراج الدین علی خاں اکبر آبادی دہلوی) (شاعر فارسی و اردو - ادیب - ۱۱۶۹ھ) چراغ ہدایت
۱۱. آصفی (آصفی بن خواجہ نعمت اللہ بن علاء الدین علی ہروی) (شاعر فارسی - ۸۶۵ھ) شاگرد جامی - انکس والی سلطان ابو سعید تیموری کے وزیر تھے
۱۲. آغا صاحب (سید مصطفیٰ بن محمد اعلیٰ سید محمد بادی بن سید محمد بن سید ولد علی نقیری آبادی لکھنوی) (فقہ - ۱۳۲۳ھ) ولادت ۱۷۵۲ھ - سید محمد علی صاحب ۱۲۳۱ھ میں انتقال ہوا اور محدث العلماء کا ۱۲۷۸ھ میں۔
۱۳. آقا حسین (سید آقا حسین دہلوی) (حدیث - ۱۳۲۱ھ) عربی سکول دہلی میں درس تھے۔
۱۴. آقا جمال (آقا جمال الدین بن آقا حسین خونساری اصفہانی) (فقہ - ۱۱۳۱ھ) حاشیہ شرح مع - حاشیہ شرح تجرید - حاشیہ شرایع الاسلام حاشیہ فقہ الاصول وغیرہ
۱۵. آقا حسن (سید آقا حسن بن سید کلب عابد لکھنوی) (فقہ - جمی) آغا صاحب کے بھائی اور داماد
۱۶. آقا خونساری (علامہ آقا حسین لقب بہ استاد کل فی کل بن جمال الدین محمد خونساری) (فقہ - ۹۸۰ھ) شاگرد محقق سبزواری مشہور اشہوش شرح دروس تجرید کلام اللہ - ترجمہ صحیفہ کاملہ۔
۱۷. آقا قندی (آقا بن عابد بن رمضان دربندی طبرانی) (فقہ - صدی سیزدہم) اسرار الشہادۃ - خزائن الاصول - ترمذیہ العلماء - شاگرد معاصر ناصر الدین شاہ ایران
۱۸. آقا سید (سید بابا بہیم استاد صاحب مناصات الجنات) بن محمد باقر قزوینی حائری (فقہ - ۱۷۶۲ھ) مواہب الاصول - نتائج الافکار - دلائل حکام الفقہ - شاگرد ملا شریف
۱۹. آقا سید صدر (سید اسماعیل بن سید صدر الدین حائری) (فقہ - جمی) مرزا محمد حسن شیرازی کے شاگرد
۲۰. آل حسن (سید آل حسن بن اولاد علی بخاری قزوینی) (فقہ - ۱۲۵۳ھ) ہدایۃ المؤمنین - تقویۃ المتقین (صدیق حسن خاں نواب بھوپال کے والد تھے)
۲۱. آلوسی زادہ - محمود بن عبد اللہ آلوسی بغدادی (مفتی بغدادی) (مفسر - ۱۲۷۰ھ) تفسیر روح المعانی
۲۲. آمدی (ابو القاسم حسن بن بشر بن بکر آمدی) (نوی - ۳۷۱ھ)
۲۳. آمدی (قاضی) (صاحب الدین ابو الفتح) بکوالوہ بن محمد بن عبد اللہ اصبحی (فقہ - صدی پنجم) الدرر النور (مجموعہ کلام المؤمنین) جسکو غزالی در الکلم بھی کہتے ہیں - معانی
۲۴. آمدی (ابو الفضل علی بن ابو الفظیر یوسف بن احمد آمدی واسطی شافعی) (فقہ - ۶۰۸ھ) قاضی واسطہ
۲۵. آمدی (اصولی) (ابو الحسن سیف الدین علی بن ابو علی محمد بن سالم بن سیف الدین محمد آمدی - حنبلی شافعی) (فقہ - مشکلم - اصولی ۶۳۶ھ) سکونت بغداد - شام - مصر - لاؤس
۲۶. انباری (ابو الباقی) - لب الباقی - وفات الحقائق - منہج السؤل فی الاصول۔
۲۷. ابان الاحمر (ابان بن عثمان الاحمر بکلی) (ابو عبد اللہ) کوئی بصری (فقہ - صدی دوم) کتاب الغازی والمبیدی والمبیدی والوقت والسقیفہ - امام جعفری
۲۸. کے فقہیہ صحابی ہیں - اور وہ یہ ہیں جمیل - دراجہ - عبد اللہ بن مسکان - عبد اللہ بن کبیر - حماد بن عیسیٰ - حماد بن عثمان - ابان بن عثمان۔

لے ہندو پڑھو - خیر علی علامت قرآنی گئی ہے۔

آگاہی - بزرگوار کا کتب خانہ میں ایک پرکھ میں اصل پرانم مع ولایت آگاہی اور سر پرکھ میں طبقہ اور سند وفات اور اس کے کیفیت اور مشہور تصنیفات وغیرہ کا اندراج کیا گیا ہے۔

۲۲ ابان بن تغلب [ابان بن تغلب بن یح (ابوسعید) بکری کوفی (کتاب فی فقیہ لغوی - محدث - ۱۴۱۱) امام زین العابدین و باقر جعفر کے صحابی - تفسیر قرآن کریم کے کتاب الفضائل - کتاب فقہین - ان کو چار صدیوں سے تین ہزار احادیث خط تھیں۔

۲۸ ابان بن سعید [ابان بن سعید بن عاص بن امینہ (صحابی - ۱۵۱۳ یا ۱۵) شہسہ میں سلطان بن سہل - عبد عثمانی میں متولی جمع قرآن - جنگ خیبر میں یارِ مہم کے

۲۹ ابان بن محمد [ابان بن محمد بن علی کوفی (مؤلف ہندی البراز) (محدث - صدی سوم) کتاب النور - صفار نے ان سے روایت کی

۳۰ ابراہیم بن ابراہیم [ابراہیم بن ابراہیم بن منصور عجمی (ابو اسحاق) (صوفی - ۱۹۱۱) ولادت مکہ میں جبکہ ان کے والدین حج کو آئے تھے

۳۱ ابراہیم اشعری [ابراہیم بن محمد اشعری قتی] (محدث - صدی دوم) امام موسی کاظم و امام رضا سے روایت کی

۳۲ ابراہیم ہوازلی [ابراہیم بن ہزار ہوازلی] (محدث - صدی سوم) کتاب البشارات - امام جواد و امام ہادی کے صحابی

۳۳ ابراہیم باجوری [ابراہیم باجوری] (شکلم - ۱۲۷۹) ولادت ۱۱۹۸ - تحفۃ المرید علی جوامع التوحید - شرح کفایۃ العوام فی العقائد

۳۴ ابراہیم حفید [ابراہیم حفید ثابت بن قرۃ حرانی] (محدث - ۱۳۳۵) طریق التخیل والتركيب والاعمال النعمیہ

۳۵ ابراہیم حلی [ابراہیم بن محمد حلی تنفی (خطیب قسطنطنیہ) (فقہ - ۹۵۹) تنقیح الابحار - کبیری شرح مہمۃ المصلی - سیاست الشرعیہ

۳۶ ابراہیم خراسانی [ابراہیم بن ابی محمود خراسانی] (محدث - صدی سوم) معاصر امام کاظم و رضا و جواد

۳۷ ابراہیم خزاز [ابراہیم بن سلیمان بن عبد اللہ خزاز کوفی] (محدث - صدی سوم) کتاب النور اور کتاب الخطب - کتاب الدعاء - کتاب المناہک - کتاب الامان

حیدر بن زیاد المتوفی ۳۱۰ھ نے ان سے روایت کی

۳۸ ابراہیم شیرازی [عمر ابراہیم بن ملا صدیق شیرازی] (مفسر فقہیہ - ۱۰۷۰) تفسیر حوۃ الوثق - رسالۃ انیقہ و جلالہ - حاشیہ شرح لمعہ

۳۹ ابراہیم عباسی [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد بن منصور عباسی] (مفتی - مطب ۲۲) مامون جب مروی تھا بغداد میں خلیفہ بنگیا مامون نے بغداد میں کر

۴۰ ابراہیم عالمی [ابراہیم بن محمد بن حسین موسوی عالمی کرکی] (فقہ - صدی یازدہم) طہران کے شیخ الاسلام معاصر حضرت عالمی

۴۱ ابراہیم قطیفی [ابو اسماعیل ابراہیم بن سلیمان قطیفی] (فقہ - محدث - صدی دہم) ہادی الی السیل الرشاد - تعیین الغرۃ الناجیہ شرح الفقیہ شہید -

نفحات الفوائد وغیرہ - معاصر شاہ طہاسب صفوی - نور الدین علی کرکی سے اجازت یا ۱۰۲۰ھ میں زندہ تھے۔

۴۲ ابراہیم کوفی [ابراہیم بن محمد بن سعید تنفی کوفی] (مفسر - محدث - فقہ - ۲۸۸) کتاب الفرائد - کتاب المغازی - کتاب البقیۃ - مقتل عثمان - کتاب الشوہد

کتاب الجمل - کتاب الصغیرین - مقتل علی - مقتل حسین - اخبار الخلفاء - کتاب فہمک - کتاب التفسیر - کتاب التاریخ - جامع الکبیر فقہ میں

۴۳ ابراہیم کرکاسی [عبد الحلج محمد ابراہیم بن حاجی محمد حسن خراسانی کرکاسی] (فقہ متحن - ۱۲۹۲) اشارات الاصول - ایقاعات - منہل الہدایہ لقلیل الاشیاء -

کتاب الارشاد - نخبہ فارسی - شوارح الہدایہ الی شرح الکفایہ للتحقیق سبزواری - عمر ۹۵

۴۴ ابراہیم کفعمی [تقی الدین ابراہیم بن علی بن حسن عالمی کفعمی] (عالم - ادیب - شاعر - آغاز صدی دہم) مصباح - فوائد الطریقہ - مقصد الاستی - محاسبۃ النفس

فروق اللغۃ - حلیۃ النضر - نہایۃ الادب فی اثنال العرب - کوکیہ لدوی - وفیات العلماء

۴۵ ابراہیم بن معصوم [میر محمد ابراہیم بن محمد معصوم حسینی] (فقہ - ۱۱۴۹) حاشیہ بر تفسیر آیات الاحکام مقدس اردبیلی

۴۶ ابراہیم بنی [ابو عمران ابراہیم بن یزید بن اسود بنی کوفی] (تابعی - فقہ - ۹۵) ولادت ۴۹ھ

۴۷ ابراہیم ہازندی [ابراہیم بن اسحاق اجری ہازندی] (محدث - صدی سوم) امام ہادی کے صحابی - کتاب البصیام - کتاب المشرق - کتاب المدوین -

کتاب الجنازہ - جوامع الاسرار - کتاب النور - کتاب البقیۃ - مقتل الحسین -

۴۸ ابراہیم نیشابوری [ابراہیم بن عبدہ نیشابوری] (محدث - صدی سوم) امام حسن عسکری کو اکرام تو قیج جاری ہوئی [ابراہیم نیشابوری] (محدث - صدی سوم) امام حسن عسکری کو اکرام تو قیج جاری ہوئی [ابراہیم نیشابوری] (محدث - صدی سوم) امام حسن عسکری کو اکرام تو قیج جاری ہوئی

۴۹ ابراہیم ہمدانی [عزرا ظہیر الدین ابراہیم بن زکریا قوام الدین حسین ہمدانی] (حکیم - فاضل - علامہ - ۱۰۲۹) الامم توفی مجلسی ان سے اجازت یا ۱۰۲۹ھ - حاشیہ علی الہدایۃ الشفا و حاشیہ اشارات - حاشیہ کشاف -

۵۰ ابوشی [شہاب الدین احمد ابوشی] (ادیب - ۸۰۰) المستطرف فی کل فن مستطرف

۵۱ ابن ایار [ابو جعفر احمد بن محمد خولانی اشبیلی] (شاعر عرب - ۳۳۳ م) عباد شاہ اشبیلیہ کا شاعر - صاحب دیوان

۵۲ ابن ایار [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن ابی بکر طنسی] (نوی - ادیب - مورخ - نقیہ - ۴۵۸) ولادت ۵۹۵ھ - امام عریضہ تاریخ اندلس جلد میں

۵۳ ابن ابی الاثیر [محمد بن زید بن محمود بن منصور خزامی] (نوی - ۳۲۵ م) ما انزل من القرآن فی علی - سیرت و روایت کرتا ہے اور قاضی اور ابو الفرج اصفہانی

۵۴ ابن ابی اسامہ [حارث بن ابی اسامہ] (محدث - ۲۸۲)

۵۵ ابن ابی الاوص [قاضی ابو علی حسین بن عبد العزیز بن محمد غزالی] (محدث - نقیہ - نوی - ۴۹۹ غزالیہ)

۵۶ ابن ابی الاسحق [امام ابو جعفر عبد اللہ بن ابی اسحاق حضرمی] (نوی - ادیب - ۱۱۷) نوکرواؤں اسی نے معلل کیا - قرظق کا اکثر درکتا تھا

۵۷ ابن ابی اصیبعہ [احمد بن قاسم بن خلیفہ خزرجی دمشق] (طیب - ۴۶۸) عیون الالبانہ فی طبقات الاطباء - قاہرہ صلیحہ کے شفا خانوں میں ملازم رہا - ابن بیطار کے ساتھ بوشوں کی تلاش میں بادیہ شام میں پھرتا تھا۔

۵۸ ابن ابی الاصبغ [عبد العظیم بن عبد الواحد بن ظافر مصری] (ادیب - شاعر - ۴۵۳) امام ادب - ۶۰ عمر

۵۹ ابن ابی جبرہ [ابو محمد عبد اللہ بن سعد بن ابی جبرہ اندلسی] (محدث - نقیہ - ۵۷۵) جمع النہایہ فی بدو الخیر والایہ - بیچہ النفوس خلاصہ صحیح بخاری تفسیر

۶۰ ابن ابی جبور [محمد بن شیخ زین الدین ابو الحسن علی بن ابراہیم حمیری احسانی] (نقیہ - صدی تہم قاہرہ) غزالی اللسانی - نثر اللسانی - شرح باب حادی عشر احادیث الفقہیہ - شہ ۵۷ میں زندہ تھے۔

۶۱ ابن ابی حاتم [ابو محمد عبد الرحمن بن ابی حاتم محمد بن حاتم رازی] (محدث - ۳۲۷) ولادت ۲۴۲ تفسیر - مسند - صحیح - کتاب لزہد - فوائد الکبریٰ - الجرح والتعديل

۶۲ ابن ابی حاتم [احمد بن یحییٰ لبسائی حنبلی نزہل دمشق و قاہرہ] (ادیب - شاعر - ۷۷۶) سکران - مجتہب الادباء - دیوان المصنایہ

۶۳ ابن ابی الحدید [ابو جعفر الدین عبد الحمید بن بیتہ اللہ مائنی بغدادی معتزلی] (ادیب - شاعر - کاتب - ۴۵۵) بغدادی - شرح شیخ البلاغۃ - فکک لادار علی الشیخ

الساثر - ولادت ۵۸۶

۶۴ ابن ابی الحدید [موفق الدین بن بیتہ اللہ معتزلی مائنی] (ادیب - ۴۵۶) صاحب شیخ البلاغۃ کا بھائی - دینی المرقوم فی حل المنظوم - ولدت ۵۹۰ - وفات بعد فتنہ بغداد

۶۵ ابن ابی حصہ [ابو مسلم طروان بن سلیمان بن یحییٰ شامی] (شاعر عرب - ۱۸۱) بغدادی - ولادت ۱۰۵

۶۶ ابن ابی داؤد [امام ابو عبد اللہ شامی بن ابی داؤد قرظ بن جریر معتزلی بغدادی] (نقیہ - شاعر عرب - ۲۳۰) بغدادی - یحییٰ بن اکثم کی معزولی پر بغداد کا قاضی القضاۃ احمد بن حنبل کو مسئلہ خلق قرآن میں مقول کیا کمال فصیح و بلیغ تھا۔

۶۷ ابن ابی داؤد [ابو بکر عبد اللہ بن داؤد بن علی بن داؤد کتانی بغدادی] (محدث - ۳۱۴) بغدادی - ولادت ۲۳۰

۶۸ ابن ابی الدنیا [ابو بکر عبد اللہ بن محمد بن عبد الاموی بغدادی] (محدث - ۲۸۱) ولادت ۱۸۰ - محقق و غیرہ خلفائے عباسیہ کا امین - کتاب مصنف

۶۹ ابن ابی الدم [قاضی شہاب الدین بن ابی الدم حموی] (نقیہ - مورخ - ۴۲۲) تاریخ المظفری جو رکن الدین مظفر سیرس سلطان مصر کا نام پر لکھی

۷۰ ابن ابی دینار [ابو عبد اللہ بن ابی دینار] (مورخ - ۱۰۹۲) المونس نے تاریخ و فریقہ و تونس

۷۱ ابن ابی زرع [ابو الحسن علی بن عبد اللہ قرظانی] (مورخ - صدی تہم) انیس المطرب بوص المرقطاس فی اخبار المغرب - زہرۃ البستان فی اخبار الزمان

۷۲ ابن ابی ذبیہ [امام محمد بن عبد الرحمن بن ابی ذبیہ شامی مدنی] (محدث - ۵۹۰) ولادت ۸۱ - امام مالک کا صاحب

نسخہ ابن ابی احمد [ابراہیم بن سلیمان بن ابی واصل مرقی بصری] (نقیہ - منکر - ادیب - صدی دوم) جناب صادق سے روایت کی

۷۳ ابن ابی الریح [شہاب الدین احمد بن محمد بن ابی الریح] (ادیب - صدی سوم) مقسم عباسی کا صاحب ۲۷۷ھ میں مرا - صاحب کل الملوک فی تدبیر الملوک

۷۵ ابن ابی الریح [عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ اندلسی اشبیلی] (نوی - ۴۵۸) ولادت ۵۹۹ - شہرین کا شاگرد - شرح البصل فی القوانین شیخ سیبویہ

۷۶ ابن ابی الریح [ابو بکر محمد بن مسعود بن ابی اندلسی] (نوی - نقیہ - ۵۲۳) ابن ابی العافیہ کا شاگرد - ابو علی صدی سیرت کی - شرح کتاب سیبویہ

۷۷ ابن ابی رندقہ [ابو بکر محمد بن ولید بن محمد طوشی مالکی] (صوفی - ادیب - فقیہ - ۵۲۰ ھ کنندہ) سراج الملوک جو لطائف وزیر مصر سے معین کی - سراج الدین
براولہ الدین - کتاب الفتن - ابن حزم و باجی کاشاگرد - ولادت ۴۵۱

۷۸ ابن ابی سادہ [ابو جعفر محمد بن حسن بن ابی سادہ رواسی کوفی] (نحوی - دوسری صدی) (دیکھو ابو جعفر رواسی)

۷۹ ابن ابی سعد [ابو العالی بہا ولدین محمد بن حسن بن محمد بغدادی] (کاتب - کافی الکفاۃ شاعر - ۵۶۲) مستنجد عباسی کے مخصوصین سے - کتاب التذکرہ
ادب میں - نوادر - تاریخ ۳۰ جلد

۸۰ ابن ابی شامہ [محمد عبد الرحمن بن ابی شامہ مقدسی] (مورخ - ۶۶۵) الروضتین فی اخبار الدولتین

۸۱ ابن ابی الشوارب [محمد بن عبد الملک بن ابی الشوارب اموی] (ابو عبد اللہ ابلی) [محدث - ۲۴۴] ابو عوانہ سے روایت کرتا ہے۔

۸۲ ابن ابی الشوارب [قاسم بن عبد اللہ بن ابی الشوارب بغدادی] (محدث - فقیہ - تیسری صدی) قاضی القضاۃ بغداد - معاصر سحر بادشاہ وغیرہ - وفات بغداد
مستند - ان کے بیٹے ابن ابی الشوارب عبد اللہ بن حسن مطبع کے زمانہ میں بغداد کے قاضی القضاۃ مقرر ہوئے

۸۳ ابن ابی شیبہ [دیکھو ابوبکر بن ابی شیبہ و عثمان بن ابی شیبہ]

۸۴ ابن ابی الصقر [ابو الحسن محمد بن علی بن حسن واسطی شافعی] (فقیہ - ادیب - شاعر - ۴۹۸ واسط) ولادت ۲۰۹ - ابو اسحاق شیرازی کاشاگرد

۸۵ ابن ابی عاصم [احمد بن عمر شیبانی] (محدث - ۲۸۷) مسند

۸۶ ابن ابی عباد [شیخ ابو محمد حسن بن اسحاق بنی] (نحوی - حدود ۵۹۰)

۸۷ ابن ابی عروبہ [ابو نصر سعید بن ابی عروبہ مہران عدوی - بصری] (محدث - ۱۵۶)

۸۸ ابن ابی عمرو [مشرق الدین ابو سعید عبد اللہ بن ابی السرح محمد بن ہبہ اللہ مصلی شافعی] (فقیہ - ۵۸۵ دمشق) ولادت ۴۹۲ مصل صنفۃ المذہب
۷ جلد - کتاب الانتصار - کتاب المارشہ - کتاب الذریعہ -

۸۹ ابن ابی عقیل [ابو محمد حسن بن علی بن ابی عقیل عمالی] (فقیہ - متکلم - تیسری صدی) معاصر کلینی - ابن قولیہ کے استاد - المتکلم بحجلی آل الرسول
فقہ میں - الکرو فراماتہ میں -

۹۰ ابن ابی عمر [ابن ابی عمر عدنی] (محدث - ۲۴۳) مسند

۹۱ ابن ابی الفخائم [مواہب حسن بن ہبہ اللہ بن محفوظ دمشقی] (محدث - ۵۸۶) ولادت ۵۳۷ - بحکم

۹۲ ابن ابی الفخائم [عبد العزیز محمد بن ابو الفخائم بن احمد کاشی] (نحوی - صدی ہشتم) معاصر حکیم عبد الرزاق نسفی - شرح مفضل زحشری

۹۳ ابن ابی الکلام [ابراہیم بن علی بن عبد اللہ بن جعفر بن ابی طالب] (محدث - دوسری صدی) امام رضا کے صحابی

۹۴ ابن ابی لیلیٰ [قاسم محمد بن ابی لیلیٰ عبد الرحمن بن ابی لیلیٰ یسار کوفی] (فقیہ - ۱۴۸) ولادت ۷۷ م بنی امیہ و بنی عباس کی طرف سے ۳۳۰ سال قاضی کوفہ
رہا - شعبی کاشاگرد - اصحاب الرائے سے تھا مخالف ابو حنیفہ -

۹۵ ابن ابی لیلیٰ [ابو عیسیٰ عبد الرحمن بن ابی لیلیٰ یسار انصاری کوفی] (تابعی - ۸۳) ولادت ۱۷۷ جنگ جبل میں علی کے ہمراہ تھے۔

۹۶ ابن ابی ملیک [عبد اللہ بن عبد اللہ بن ابی ملیک مکی] (تابعی - ۱۱۷) شیخ الحرم - ابن زبیر کے عہد میں مکہ کا قاضی ۔

۹۷ ابن ابی ہریرہ [ابو علی حسن بن حسین بن ابی ہریرہ شافعی] (فقیہ - ۳۴۵) امام عراق - شرح مختصر مزی

۹۸ ابن ابی ہریرہ [احمد بن نصر بن سعید نہروانی] (محدث - ۳۶۳)

۹۹ ابن ابی الیسر [تقی الدین اسماعیل بن ابی الیسر ابراہیم] (کاتب - محدث - ۱۱۷) اوخر صدی ہفتم) ابن تیمیہ نے اس سے روایت کی

۱۰۰ ابن الابرش [ابو القاسم خلف بن یوسف بن فروق شتیری اندلسی] (نحوی - شاعر - ۵۳۲) سوناٹہ

۱۰۱ ابن اثیر [امام عہد الدین ابو الحسن علی بن محمد بن محمد بن عبد اللہ کریم جزری مصلی] (محدث - مورخ - ۶۳۰ مصل) تاریخ الکامل - اسد الغابہ ج ۱

ولادت ۵۵۵ جزیرۃ ابن عمر متصل مصل -

۱۰۳ ابن اثیر [عبدالدین مبارک بن محمد بن محمد بن عبدالمکریم جزیری] [محدث - لغوی - ۶۰۶ موفل] جامع الاصول - نہابیہ فی غریب الحدیث - کتاب الانصاف فی التفسیر - ولادت ۵۴۴ جزیرہ ابن عمر

۱۰۴ ابن اثیر [ابوالفتح ضیاء الدین نصر اللہ بن محمد بن محمد بن عبدالمکریم جزیری] [ادیب - کتاب - ۶۳۷ بغداد] مثل السائر - ولادت ۵۵۸ جزیرہ ابن عمر
۱۰۵ ابن آجروم [ابن آجروم صنهاجی] [نوی - ۷۳۳] آجرومہ بنوی

۱۰۶ ابن الاصلی [ابو اسحاق ابراہیم بن اسماعیل بن احمد طرابلسی] [ادیب - صدی ششم] پانچویں اور چھٹی صدی ہجری کے درمیان بخارا کا قاضی المتحف
۱۰۷ ابن اشدب [ابراہیم بن الاحد طرابلسی] شامی نزہت بیروت [ادیب - حی] کشف الادب عن ستر الادب - ذیل فرائد الاوراق [ناہیل الغریب]
۱۰۸ ابن الاصفہانی [ابو الفضل عباس بن اصف بن اسود دیماسی] [شاعر عرب - ۱۹۲]

۱۰۹ ابن الاضرہ خنابہ [ابو محمد عبدالعزیز بن مسعود بن مبارک بغدادی] [محدث - نسائیہ - ۶۱۱] ولادت ۵۲۴ - موالید الطبیعت
۱۱۰ ابن اخی العزیز [احمد الدین ابو عبداللہ محمد بن صفی الدین محمد بن نفیس الدین حامد اصفہانی] [مورخ - ۵۹۷ دمشق] ولادت ۵۱۹ - مخزن جلال اللہ
یوسف کے مخصوصین سے مخربۃ القصر و جریۃ العصر من جلد - برق الشامی جلد - نصرۃ القطرہ - اخبار دولت سلجوقیہ

۱۱۱ ابن ادریس [ابو عبداللہ محمد بن محمد بن احمد بن ادریس حلی] [فخ العساری] [فقہ - ۵۷۸] مولف صحیفہ کاملہ - سرائر الحادیہ تحریر الفتاوی - ابوعلی حسن بن فوسی کے شاگرد - عمر ۲۵ سال

۱۱۲ ابن ازہر [محمد بن یزید خزاعی] [نوی - ۳۲۵] عمر ۹۰ سے اوپر

۱۱۳ ابن اسحاق [ابوبکر محمد بن اسحاق بن یسار مدنی بغدادی] [محدث - مورخ - ۵۱۰ بغداد] المغازی و السیر - ابن ہشام نے سیرۃ الرسول اسی کی کتاب کو کچھ

۱۱۴ ابن اسحاق صابی [ابو الحسن ہلال بن محمد بن ابراہیم حرانی] [کاتب - ۴۴۸] ولادت ۳۵۹ - محض الادب کا کاتب - آخر عمر میں سلطان ہوا تاہم کتاب البیاض

۱۱۵ ابن اسیب [رشید الدین علی بن خلیفہ بن یوسف خدری مصری] [طبییب حکیم - ادیب - ۶۱۶] عمر ۳۴ - مورخ المفید حساب میں کتاب البیاض - کتاب الطب

۱۱۶ ابن الاعرابی [ابوسعید احمد بن محمد بصری] [اصونی - محدث - ۳۴۰] ولادت ۲۴۶

۱۱۷ ابن الاعرابی [ابو عبداللہ محمد بن زیاد کوفی] [نوی - لغوی - ۳۳۱] سفر - ولادت ۱۵۰ - کوفہ کا نوادر کتاب الفہرست - تفسیر الاشغال [مفضل کسائی کا شاگرد]

۱۱۸ ابن الایسی [کمال الدین علی بن محمد] [ادیب - شاعر - ۶۹۲] دولت ناصر کے مشہور شاعروں سے

۱۱۹ ابن الانباری [عمر بن مظفر بن افطس کناسی بظلیوسی] [شاعر - صدی پنجم] شاہ بظلیوس

۱۲۰ ابن ام قاسم [عبدالدین حسن بن قاسم بن عبداللہ رازی مصری] [نوی - لغوی - ۷۳۹]

۱۲۱ ابن ام کلثوم [عمر بن ام کلثوم یا عبداللہ بن قیس بن زائدہ] [صحابی - ۱۳۰] حدیث کے مامون اور جنگاؤں سے شہید ہوئے - قدیم الاسلام زائنا - مؤرخ

۱۲۲ ابن الانباری [ابوبکر محمد بن قاسم بن محمد بن بشیر انباری] [محدث - لغوی - ادیب - ۳۲۸] بغدادی عمر ۷۷ - کتاب البیاض کا تالیف الاشغال الانصاف وغریب الحدیث مسکات

۱۲۳ ابن الانباری [کمال الدین ابوالبرکات عبدالرحمن بن محمد بن عبداللہ انباری] [نوی - ۷۷۷] تزیینۃ الابواب فی طبقات الادباء و نسبہ العیال فی التعمیر امر العزیز میران بنویس - ولادت ۵۱۳

۱۲۴ ابن ایاز [احمد الدین ابو محمد حسین بن بدر بن ایاز بغدادی] [فقہ - ۶۸۱] ابوعثمان مالک کا شاگرد

۱۲۵ ابن ایاس [محمد بن احمد بن ایاس حنفی مصری] [مورخ - ۷۳۰] یدایع الزہور فی وقایع الدہور جو مصر کی تاریخ ہے

۱۲۶ ابن باب [ابوعثمان عمر بن عبید بن باب بصری مغربی] [ابو عبیدہ] [آزادہ شہنشاہ ۱۴۴] ولادت ۸۰ - اپنے زمانہ میں معتزلیوں کا شیخ جس بصری کا متنبہ

کتاب الروایۃ القدیریہ کتاب التفسیر عن حسن بصری کلام کثیر فی العدل و التوحید

۱۲۷ ابن بادویہ [ابوالحسن علی بن حسین بن موسیٰ بن بابویہ قمی] [فقہ - محدث - ۳۲۹] کتاب الامامہ - کتاب الشرائع - کتاب التفسیر - جامع الاخبار کتاب

۱۲۷ ابن ہاشم [ابو الحسن طاہر بن احمد بن ہاشم وٹلی مصری] (آرغوی - ۴۶۹ مصر) شرح کتاب الاصول بن سراج - شرح جمل جاجی مقدمہ اور اس کی شرح نہیں۔

۱۲۸ ابن بابہ [ابو بکر محمد بن یحییٰ تجیبی قرطبی غریابی] (ادیب - شاعر طبیب فلسفی - ۵۳۳ فاس) اشبیلیہ غریابی میں بدوین - بکر فاس میں - اندلس میں اولیٰ اسی نے فلسفہ ارسطو کو رواج دیا۔

۱۲۹ ابن المبادش [ابو جعفر احمد بن علی بن احمد بن خلف انصاری غریابی] (آرغوی - ۵۴۰) ولادت ۴۹۱ - الانصاع قرأت میں - ان کے والد ابو الحسن علی ابن المبادش جو ہریت اور اس کا راجا کے بڑے عالم تھے - ۵۲۸ میں مرے۔

۱۳۰ ابن البارزی [محمد الدین عبد الرحمن بن ابراہیم بن ہبہ اللہ حموی شافعی] (فقہ - ۶۸۳ مدینہ) ولادت ۶۰۸ - حاکم کا قاضی

۱۳۱ ابن باقی [سید علی بن حسین بن حسان بن باقی قرطبی] (محدث - صدی ہفتم) اختیار المصباح ابو جعفر طوسی جو ۶۵۳ میں لکھی

۱۳۲ ابن ہانہ [عروین محمد بن سلیمان بغدادی] (مغنی - شاعر خوب - ۶۷۸ سامرہ) متوکل وغیرہ خلفائے عباسیہ کا ندیم - سحاق بن ابراہیم صوفی کشتا گرد

۱۳۳ ابن البرکج [عبد العزیز بن محمد بن عبد العزیز بن براج طرابلسی شافعی] (فقہ - ۴۸۱) المعتد - المروہ - الجواہر - المعالم - الکامل عماد المحتاج

۱۳۴ ابن برہان [ابو الکلم عبد السلام عبد الرحمن بن محمد افطی اشبیلی] (صدیقی مفسر - ۵۳۴ مراکش) تفسیر القرآن - شرح اسماء اللہ الحسنہ

۱۳۵ ابن برزویہ [احمد بن یعقوب بن یوسف اصفہانی] (آرغوی - ۶۵۴) نفلویہ کا شاگرد

۱۳۶ ابن برہان [ابو القاسم عبد الواحد بن علی بن عمر عکری حبشی حنفی] (آرغوی - نوی - مورخ - ۴۵۶ بغداد) ابن بطہ کی صحت میں باہمی سہمی ہو گیا

۱۳۷ ابن برہان [ابو الفتح احمد بن علی بن محمد الکوسلی شافعی بغدادی] (فقہ - ۵۲۰ بغداد) کتاب ابو خیر فی اصول الفقہ - غزالی اور ابو بکر شافعی اور کیا ہر سی اور ابو اسحاق مروزی کا شاگرد

۱۳۸ ابن بری [ابو محمد عبد اللہ بن بری بن عبد الجبار مقدسی مصری] (آرغوی - نوی - ۵۸۶) دیار مصر میں اپنا مشن نہ رکھا تھا

۱۳۹ ابن البرزازی [احمد بن محمد بن شہاب الدین کروی حنفی] (فقہ - ۸۲۷) فتاویٰ برزازیہ

۱۴۰ ابن البرزلی [دین الدین جمال لاسلام ابو القاسم عمر بن محمد بن احمد برزلی شافعی] (فقہ - ۵۶۰) ولادت ۴۸۱ جزیرہ ابن عمر - کیا ہر سی غزالی کا شاگرد - الاسامی والاعمال میں کتاب لمذہب ابو اسحاق شیرازی۔

۱۴۱ ابن بستم [ابو الحسن علی بن محمد بن نصر بغدادی] (شاعر خوب - ۳۰۶) عمر - ۹۰ - ہرم قبر حسین پر اس نے اشعار میں متوکل پر اعتراض کیا

۱۴۲ ابن بشکوال [ابو القاسم خلف بن عبد الملک انصاری قرطبی] (محدث - مورخ - ۵۷۸) ولادت ۴۸۳ - معرفۃ العلماء - حکایات مستغربہ - صلۃ تاریخ ابن العرقی - النوامض والمہجبات

۱۴۳ ابن بطریق [محمد الدین ابو الحسن علی بن یحییٰ بن بطریق حنفی] (کاتب - اصولی - فاضل - ۶۴۲ بغداد) ملک الکامل کے عہد میں مصر کا کاتب - آخر میں زمانہ پھر گیا - بغداد میں آ رہا۔

۱۴۴ ابن بطریق [شیخ ابو الحسن یحییٰ بن حسن بن حسین بن بطریق حنفی] (فقہ - محدث - صدی ششم) خصائص امیر المومنین - اتفاق صحیح الاثر فی امامۃ ائمہ اثنا عشر - تصحیح الصحیحین فی تحلیل المتعین - معاصر ابن ادریس - عماد طبری سے روایت کی جس میں ابو علی بن شیخ طوسی سے روایت کی۔

۱۴۵ ابن بطہ [عبد اللہ بن بطہ] (محدث - ۳۸۷)

۱۴۶ ابن بطہ [ابو جعفر محمد بن جعفر بن احمد بن بطہ قتی] (محدث) محمد بن عبد اللہ بن مطلب کا استاد

۱۴۷ ابن بطوطہ [ابو عبد اللہ شمس الدین محمد بن عبد اللہ بن ابراہیم طنجی] (سیاح - ۷۷۹) ولادت ۷۰۳ - تحفۃ النظائر فی غریب الامصار جو رحلت ابن بطوطہ کے نام سے مشہور ہے۔

۱۴۸ ابن بغدادی [ابو منصور عبد السلام بن عبد الوہاب بن عبد القادر جیلانی حنفی] (فقہ - ۶۲۱ بغداد)

- ۱۴۹ ابن ثقی [ابو بکر یحییٰ بن عبد الرحمن بن ثقی اندلسی قوطی] (شاعر عرب - ۵۴۰)
- ۱۵۰ ابن بقیہ [ابو عثمان بکر بن محمد بن بقیہ ہمدانی بصری] (نحوی - ۲۴۷) ہمدانی کا شاگرد۔ بزرگ استاد کتابت و اللام کتاب عروض کتاب لغت
- ۱۵۱ ابن بقیہ [ابو طالب احمد بن بکر بن بقیہ ہمدانی] (نحوی - ۴۰۶) شرح کتاب الاصلح - ابو علی فارسی اور سنی اور مصری کا شاگرد
- ۱۵۲ ابن بکار [ابو عبد اللہ زبیر بن بکار ابو بکر عبد اللہ بن ابی بکر بن مصعب زبیری] (فقہ - محدث - ۲۵۶) قاضی مکہ - موفقیات - نسب قریش - عمر ۸
- ۱۵۳ ابن بکر [ابو عبد اللہ حسین بن احمد مصری بغدادی] (محدث - ۳۸۸)
- ۱۵۴ ابن بنت الاعرج [ثقی الدین ابو القاسم عبد الرحمن بن عبد الوہاب بن خلیفہ شافعی مصری] (فقہ - شاعر عرب - ۶۹۵) ملک الکامل بن ابوب کاکا وزیر اور قاضی القضاۃ - امام فصیح و مناظر۔
- ۱۵۵ ابن ابوباب [ابو الحسن علی بن ہلال] (کاتب - ۴۲۳) خوش نویسی میں متقدمین و متاخرین سے فائق تھا
- ۱۵۶ ابن ببطار [ابو محمد ضیاء الدین عبد اللہ بن احمد الفقی دمشقی نزہل قاہرہ] (طیب نبائی - ۶۴۶ دمشقی) متنبی - ادویۃ المفردہ - افعال الغریبہ
- ۱۵۷ ابن النعمان [ابو الفتح محمد بن حمید الدین عبد اللہ بغدادی] (کاتب - شاعر عرب - ۵۸۴) ولادت ۵۱۹
- ۱۵۸ ابن قزوی بردی [ابو الحسن جمال الدین یوسف بن قزوی بردی مصری] (مورخ - ۸۷۴) ولادت ۸۱۳ - النجوم الزاہرہ فی اخبار المصر القاہرہ - مورد اللطافۃ فی من ولی السلطۃ و الخلافۃ
- ۱۵۹ ابن الفکیہ [ابن الدولہ - ابو الحسن سیدہ اللہ ابو الفخار بن التمیم بغدادی] (طیب - ۵۶۰) بغداد سلطان الککک و طب میں کوئی اسکے برابر نہیں ہوا۔ عمر ۱۰۰ سال - اصل میں نصرانی تھا۔ قرابادین۔
- ۱۶۰ ابن تمام احمد بن احمد بن تمام صالحی خیاط [فاضل - ۷۴۱] ولادت ۶۵۱ - ثقی الدین ابن تمام کابھائی
- ۱۶۱ ابن التیمی [ابن التیمی] (محدث - ۳۶۴) شاگرد نسائی - طب التیمی
- ۱۶۲ ابن تیمیہ [نضر الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابو القاسم خضر بن محمد ضلی حرانی] (خطیب - واعظ فقہ - مفسر - ۶۶۱) ولادت ۵۴۲ - بغداد کوفہ کتب کتب کتب
- ۱۶۳ ابن تیمیہ [امام محمد الدین ابو البرکات عبد السلام بن عبد اللہ بن خضر حرانی ضلی] (محدث - فقہ - ۶۵۲) ولادت ۵۹۰ - ثقی الدین ابن تیمیہ کے دادا
- ۱۶۴ ابن تیمیہ [ثقی الدین ابو العباس احمد بن عبد الحکم بن عبد السلام حرانی ضلی] (محدث - فقہ - مشکلم - ۷۲۸ دمشقی) منہلج السنۃ - نساوی - جواہر النبیج - رد المناصرے - کتاب القرائن - ولادت ۶۶۱ - مذہب ظاہری۔
- ۱۶۵ ابن الشرح [علی بن ابراہیم بن علی واسطی بغدادی] (واعظ - شاعر عرب - ۷۵۰) ولادت ۶۹۷ - کئی مرتبہ دمشق میں بھی وعظ کیا۔
- ۱۶۶ ابن جارد [ابو محمد عبد اللہ بن علی بن جارد نیشاپوری] (محدث - ۳۰۷) مجاور مکہ - منتقی یعنی مستخرج صحیح ابن خزمہ
- ۱۶۷ ابن جبر [محمد بن جبر ہمدانی] (سیاح - ساتویں صدی) آٹھ چھٹی صدی ہجری کے آخر میں ہندوستان میں سفارت نامہ (جلد ابن جبر) لکھا
- ۱۶۸ ابن جبر [ابو خالد عبد الملک بن عبد العزیز بن جبر یعنی بغدادی] (محدث - معدل - تابعی - ۱۴۹) ولادت ۸۰ - کتبہ بنی سلام میں مسیحیوں کو کتب لکھیں
- ۱۶۹ ابن جریر طبری [ابو جعفر محمد بن جریر بن زید طبری] (محدث - مفسر فقہ - مورخ - ۳۱۰) بغداد ولادت ۲۲۴ - انکی تاریخ تاریخ اربع ارباب الملک اور تفسیر جابر الیہ ان سب سے معتبر مانی گئی ہیں۔
- ۱۷۰ ابن الجزار [ابو الحسن عبد اللہ بن محمد] (نحوی - ۳۲۵) شافعیین میں مبرور و ثعلب کا شاگرد
- ۱۷۱ ابن الجریری [ابو الخیر شمس الدین محمد بن محمد بن جریری دمشقی شیرازی] (محدث - ۸۳۳) مجاور مکہ - ولادت ۷۵۱ - دمشق حصن حصین - اسنی المطالب فی مناقب علی ابن ابیطالب - الجریریہ توحید میں۔
- ۱۷۲ ابن جزالہ [ابو علی یحییٰ بن یحییٰ بن جزالہ بغدادی] (طیب - مورخ - ۴۹۳) تقویم اللہیان - منہلج الیہان - مختصر تاریخ بغداد - رد المناصرے
- ۱۷۳ ابن جھانص [حسن بن عبد اللہ بن حسین جہری] (تاجر - بعد ۳۲۰) اسناد الدارقانی کے فخر مقدس عباسی کو ایک کروڑ ۶۰ لاکھ دینار چاند و کرا سکی پاس بہت کچھ

۱۷۴۔ ابن الجلدی (احمد بن عبد اللہ) (ادیب)۔ [انجوان الصفا کشف الظنون میں ہے کہ انجوان الصفا کے ۵۱ رسائل ابوسلمان محمد بن نصر بنی المعروف بہ مقدسی اور ابوالحسن علی بن ہارون زنجانی اور ابوالحسن بن محمد بن جری اور غنی زید بن رفاعہ نے ملکر لکھی ہیں۔ یہ سب حکیم تھے۔

۱۷۵۔ ابن جراح (ید اللہ بن محمد بن ابراہیم بن سعد اللہ حموی شافعی) (محدث۔ فقیر۔ ۷۷۳ھ) ولادت ۷۳۹ھ۔ خطیب بیت المقدس پھر قاضی دمشق پھر مصر کا قاضی القضاۃ۔

۱۷۶۔ ابن جراح (عز الدین محمد بن سید شرف الدین ابوبکر بن عبد العزیز حموی شافعی مصری) (متکلم فقیر۔ نحوی۔ لغوی۔ ۸۱۹ھ) ولادت ۷۵۹ھ۔ شرح جرجان اصل میں۔ ہزار کتابیں تصنیف کیں۔

۱۷۷۔ ابن جراح (ابو العزیز مظفر بن ابراہیم بن جماعہ مصری موفق الدین حنبلی) (ادیب۔ شاعر۔ ۷۳۳ھ) ولادت ۵۴۴ھ مصر

۱۷۸۔ ابن جمیع (محمد بن احمد بن محمد۔ بن جمیع غسانی) (محدث۔ ۴۰۲ھ) ولادت ۳۰۵ھ۔ بحر

۱۷۹۔ ابن حنی (ابو الفتح عثمان بن حنی موصلی بغدادی) (نحوی۔ ۳۹۷ھ) ولادت ۳۳۰ھ۔ رسائل صرف خصائص العربیہ نحویں۔ مصنف۔ تلیقین۔ المذکر والمؤنث۔ المقصود والمہود۔ شاگرد ابوالعلی فارسی۔

۱۸۰۔ ابن حنبلہ (ابو علی محمد بن احمد بن حنبلہ بغدادی) (کاتب اسکافی) (فقیر۔ ۳۸۱ھ) صاحب روایات الخواتم لکھتے ہیں کہ ابن حنبلہ کا ۳۸۱ھ سے بہت پہلے انتقال ہوا۔ ۳۸۱ھ میں رے میں شیخ صدوق کا انتقال ہوا اس سبب لکھنے والی کو مغلطہ اور وہم ہو کر اسے بغدادی اور کاتب مصر تھا۔ احکام شرعیہ میں اجتہاد کے بانی۔ ابن حنبلہ اور ابن عقیل مجتہدین میں قدیمین مشہور ہیں۔ شیخ مفید کے مثل تھے۔ تہذیب الشیعہ۔ کتاب الاحمدی۔

۱۸۱۔ ابن جہم (ابو الحسن علی بن جہم بن جہم شافعی بغدادی) (شاعر۔ ۴۲۹ھ) صاحب [متوکل عباسی کے مخصوص میں سے۔ مخالفین علی بن جہم کے جو پہلا وطن کیا گیا۔

۱۸۲۔ ابن جوزی (شمس الدین ابوالفرج عبدالرحمن بن علی جوزی حنبلی بغدادی) (واعظ۔ مفسر۔ محدث۔ ۵۹۷ھ) محدث ابن بکر کی نسل سے۔ عمر۔ ۹۰ تفسیر اور التفسیر من نظم تاریخ موضوعات۔ صفوۃ الصفوۃ۔ تلخیص الطیلس۔ اخبار الانباء۔ اخبار النساء۔ منہج القاصدین۔ مناقب صدیق۔ مناقب فاروق۔ مناقب علی۔

۱۸۳۔ ابن جہم (غنی الدین محمد بن جہم اسدی حلی) (فقیر۔ صدی ہفتم) علامہ حلی کے شاگرد۔ محقق اول کے شاگرد۔ معاصر رضی الدین ابن طائوس۔

۱۸۴۔ ابن حاج (ابو العباس احمد بن محمد بن احمد شیبلی) (نحوی۔ ۷۴۲ھ)

۱۸۵۔ ابن حاج (ابو عبداللہ محمد بن عبد رزاق مالکی) (محدث۔ واعظ۔ ۷۳۷ھ) المدخل فی اصول الدین واداب الدین۔

۱۸۶۔ ابن حاجب (جمال الدین ابو عمرو عثمان بن عمر بن ابی بکر کردی مالکی) (فقیر۔ نحوی۔ ۷۴۴ھ) سکندریہ [سکونت قاہرہ۔ دمشق سکندریہ۔ جامع دمشق میں درس دیتا تھا۔ ولادت ۵۷۰ھ۔ الکافیہ نحویں۔ الشافیہ صرف میں۔ اصول فقہ۔ المختصر فقہ مالکی۔

۱۸۷۔ ابن حازم (ابو الحسن علی بن حازم حلی) (نحوی۔ تیسری صدی) معاصر ابن سکیت

۱۸۸۔ ابن حبان (ابو حاتم محمد بن حبان بن احمد تیمیسی) (محدث۔ ۳۵۲ھ) شاگرد نسائی۔ کتاب الصحیح۔ کتاب الفجاء۔ تاریخ الثقاۃ

۱۸۹۔ ابن حبانک (ابو محمد حسین بن احمد بن یعقوب ہمدانی) (ادیب۔ نحوی۔ لغوی۔ ۳۳۳ھ)

۱۹۰۔ ابن حبیش (قاسمی ابو القاسم عبدالرحمان بن محمد بن عبد اللہ حرلی) (فقیر۔ ۵۸۵ھ)

۱۹۱۔ ابن الحجاج (ابراہیم بن الحجاج) (محدث۔ ۲۳۱ھ)

۱۹۲۔ ابن الحجاج (ابو عبداللہ حسین بن احمد بن محمد بنی بغدادی) (ادیب۔ کاتب۔ شاعر۔ ۳۹۱ھ) فو زائدہ۔ مختصر طریق جدید۔ معاصر سید مرتضیٰ۔

شاعری میں امرء القیس کے درجہ ہیں۔

۱۹۳۔ ابن حجر عسقلانی (ابو الفضل شیبہ الدین محمد بن علی بن محمد عسقلانی مصری حنفی) (محدث۔ فقیر۔ مورخ۔ ۸۵۲ھ) مصر [فتح الباری۔ احادیث۔ لسان المیزان۔ تقریب التہذیب۔ درر الکامنه۔ نزہۃ النظر۔ منہج الثبات۔

۱۹۴۔ ابن حجر کئی (ابو العباس شہاب الدین احمد بن محمد بنی مصری) (محدث۔ فقیر۔ ۷۳۰ھ) حاکم اور کتبہ۔ ولادت ۶۰۹ھ مصر۔ مواعظ تحرقہ۔ تطہیر الخصال۔

شرح ابن جریر۔ تاریخ ابن جریر۔

- ۱۹۵- ابن حجر الشافعی الدین بن ابی بکر بن علی حموی (ادیب - ۸۳۷) ولادت ۷۷۷ھ - خزانة الادب - ثمرات الاوراق -
- ۱۹۶- ابن حجر (ابو جعفر احمد بن محمد قرطبی) محدث - نحوی - ۶۴۳ [تسديد اللسان نحوین - جین بین الیمین - ولادت ۵۶۲ھ -
- ۱۹۷- ابن الحداد (ابو بکر محمد بن احمد بن محمد شافعی مصری) محدث - فقیہ - ۳۴۲ھ [قاسی مصر - عمر ۷۹ھ - الغرر -
- ۱۹۸- ابن الحداد (ابو نعیم عبد اللہ بن حسن بن احمد اصغری) محدث - ۵۱۷ [ولادت ۴۴۳ھ -
- ۱۹۹- ابن الحداد (محمد بن احمد بن عثمان قیس اندلسی) شاعر عرب - ۴۸۰ [
- ۲۰۰- ابن الحداد (ابو عثمان سعید بن محمد معافری قرطبی) لغوی - بعد ۴۰۰ [
- ۲۰۱- ابن الحداد (ابو عثمان سعید بن محمد غسانی قیروانی) لغوی - ۴۰۰ [توضیح التعلیل فی القرآن - کتاب الامالی - عصمة النبیین -
- ۲۰۲- ابن الحداد (ابو اسحاق احمد بن محمد بن فتح قرطبی) لغوی - ۳۹۹ [
- ۲۰۳- ابن خرم (ابو محمد علی بن احمد بن سعید بن خرم اموی ظاہری قرطبی) محدث - فقیہ - حکم - ۴۵۴ [بلد - الفصل فی الملل والنحل - المحلی فی الفقه - کتاب الاحکام
- کتاب الایصال - سيرة النبوة - الجامع فی صحیح الحديث - النسخ والنسوخ - منصور عامری کا وزیر - ولادت ۳۸۲ھ قرطبہ
- ۲۰۴- ابن حطیب (ابو العباس احمد بن عبد اللہ بن احمد قاسی) قاری - ادیب - صوفی - فاضل - خوشنویس - ۵۶۰ھ مصر [ولادت ۴۷۸ھ قاس
- ۲۰۵- ابن حکیم قرطبی (ابو عبد اللہ بن ابراہیم بن عبد اللہ بن حاسب - قرطبی - ۴۷۴ [شاگرد ابو اسحاق شیرازی - شرح حاشیہ - شرح دیوان بحر و غیرہ
- ۲۰۶- ابن حلاوی (شرف الدین ابو الطیب احمد بن محمد بن ابی الوفا موصلی) شاعر عرب - ۶۵۶ [ولادت ۴۰۳ھ - طائرہ بدر الدین لولو صاحب موصل
- ۲۰۷- ابن حمدون (کافی الکفاة بہار الدین ابو المعالی محمد بن ابی محمد حسن بن محمد بن داؤد) کاتب - ادیب - ۵۶۲ھ بغداد [ولادت ۴۹۵ھ - اسکے بھائی ابو نصر
- غرض اللہ ۵۴۵ھ میں اور والدین ۵۴۶ھ میں مراۃ تکرر -
- ۲۰۸- ابن حمدون (ابو عبد اللہ احمد بن ابراہیم بن اسماعیل بن داؤد بن حمدون بغدادی) کاتب - لغوی - نحوی - مورخ - تیسری صدی [تعلیق کا استاد امام شافعی
- اور حسن عسکری کے مخصوص صیغے سے - کتاب اسرار الجبال والیاہ والادویہ - متوکل کا ندیم و صاحب -
- ۲۰۹- ابن حمدون (اسماعیل بن ابراہیم بن حمدون موصلی) شاعر عرب - دوسری صدی [معاصر ہارون رشید
- ۲۱۰- ابن حمزہ (عماد الدین ابو جعفر رابع محمد بن علی بن حمزہ طوسی دعامطوسی) فقیہ - صدی ششم [ابن شہر آشوب کے شاگرد - وسیط شرایع فقہین -
- ۲۱۱- ابن حمویہ (ابو اسحاق صدر الدین ابراہیم بن محمد بن حمویہ حموی) محدث - ۶۲۳ [فرزند السعیدین - حموی مشہور ہے -
- ۲۱۲- ابن حمید (ابو عبد اللہ محمد بن جعفر بن احمد انصاری حرزی اندلسی) نحوی - حقری - ۵۸۶ھ مرسیہ [شرح ایضاً شرح الجمل - استاد مقری - ولادت ۵۱۳
- ۲۱۳- ابن حمیدہ (ابو عبد اللہ محمد بن علی بن احمد طبری) شاعر - نحوی - ۵۰۵ [شاگرد ابن الحشاش شرح لمع - شرح مقالات - کتاب اروضہ نحوین - ولادت ۴۶۸
- ۲۱۴- ابن حنین (ابو یوسف اسحاق بن حنین بن اسحاق بن داؤد) طبیب - مترجم - ۶۵۸ھ بغداد [یونانی طب کا عربی میں مترجم - بھی کام اسکے باب کا تھا -
- ۲۱۵- ابن حوط اللہ (ابو محمد عبد اللہ بن سلیمان بن داؤد اندلی اندلسی) نحوی لغوی فقیہ - ۶۱۳ھ غرناطہ [ولادت ۵۴۹ھ اندلہ
- ۲۱۶- ابن حوقل (ابن حوقل) سیاح - جغرافی - چوتھی صدی [۳۶۷ھ میں زندہ تھا - تاجر موصل - ۳۳۱ھ سے ۳۵۹ھ تک بربر - اندلس اور ایران وغیرہ کا
- سفر کیا اور کتاب الممالک والمسالك لکھی -
- ۲۱۷- ابن حیوان (ابو مروان حیوان بن خلف بن حسین بن حیوان قرطبی) (مورخ - ۴۶۹ [ولادت ۳۷۷ھ کتاب النبیین یعنی تاریخ اندلس - ۶۰ جلد میں -
- ۲۱۸- ابن حیرس (صفی اللہ ابو الفیضان محمد بن سلطان بن محمد غزالی) شاعر عرب - ۴۷۷ھ حلب [ولادت ۳۷۷ھ دمشق
- ۲۱۹- ابن خاتون (جمال الدین ابو العباس احمد بن شمس الدین محمد بن علی عالمی) فقیہ - ادیب - دسویں صدی [روایت کی ان سے شہید ثانی نے -
- معاصر شیخ علی بن عبد العالی کرکی -
- ۲۲۰- ابو خاتون (شمس الدین احمد بن محمد بن خاتون) (فقیہ - دسویں صدی) [شاگرد خاتون ثانی - شرح فارسی از حسین شیخ بہائی -

- ۲۲۱- ابن خازن (ابو الفوارس حسین بن علی بن حسین اربلی) [کاتب - شاعری - ۵۰۷] علم کتابت میں یکساں زمانہ
- ۲۲۲- ابن خازن (ابو الفضل احمد بن محمد بن فضل بغدادی) [کاتب - شاعری - ۵۱۸] ولادت ۴۷۱ - خوشنویس بھی کیا تھا
- ۲۲۳- ابن خاقان (ابو نصر فتح بن خاقان اندلسی) [کاتب - ۵۳۵] مراکش [ولادت اندلس - ملائکہ العقیان - مطبع الانفس
- ۲۲۴- ابن خالوید (ابو عبد اللہ حسین بن احمد بغدادی طبری ہمدانی) [تجربہ - لغوی - نحوی - ادیب - ۵۴۰] حلب [کتاب لیس - مناقب الال کتاب الاشفاق
- کتاب الجمل - المذکر والمؤثر -
- ۲۲۵- ابن خباز شمس الدین احمد بن حسین بن احمد اربلی موصلی [نحوی - ۶۳۷]
- ۲۲۶- ابن خراش (ابو محمد عبد الرحمن بن یوسف بن خراش بغدادی) [تجدید - ۷۸۳] مثالب خین
- ۲۲۷- ابن خراط (ابو محمد عبد الحی بن عبد الرحمن بن عبد اللہ اشبیلی) [فقہ - محدث - خطیب - ۵۸۱] بجایہ میں آ رہا تھا وہیں خطیب و نعام رہا - حاشی
- نعمتیں - جمع الکتاب الستہ - کتاب الزہد - کتاب العاقبہ -
- ۲۲۸- ابن خردازبہ (ابو القاسم عبید اللہ بن عبد اللہ) [جغرافی - مورخ - ۳۰۰] تاریخ کثیر - المسالک والممالک - معاصر معتقد عباسی -
- ۲۲۹- ابن خرقی (ابو القاسم عمر بن ابی علی حسین بن عبد اللہ صلی بغدادی) [فقہ - ۳۳۴] دمشق [المختصر فقہ مالکی
- ۳۳۰- ابن خروت (نظام الدین ابو الحسن علی بن محمد بن خروت اشبیلی) [ادیب - نحوی - ۶۰۹] امام عربیت - شرح کتابہ مسیبہ - شرح عمل -
- ۳۳۱- ابن خزمیہ (ابو بکر محمد بن اسحاق بن خزمیہ اسلمی نیشاپوری) [تجدید - ۳۱۱] ولادت ۲۲۳ - الصبح -
- ۳۳۲- ابن خشاب (ابو محمد عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ بغدادی) [نسابہ - محدث - لغوی - نحوی - مفسر - ۵۷۷] بغداد [ولادت ۴۹۲ - ابن تیمیہ اور ابن نجی
- سے متفق مانا اور بہت تعریف کی ہے - مرحل فی شرح الجمل - شرح لمحہ ابن جنی
- ۳۳۳- ابن خطیب اشعری (امام فخر الدین ابو عبد اللہ محمد بن عمر بن حسین کبری رازی شافعی) [مفسر - تنکیم - ۶۰۶] ہرات [مفاتیح الغیب یعنی تفسیر کبیر
- مطالب عالیہ مجمل - نہایت العقول - اربعین - ولادت ۵۴۴
- ۳۳۴- ابن خطیب تبریزی (ابو زکریا یحییٰ بن علی تبریزی) [نحوی - ۵۰۲] ولادت ۴۲۱ - تہذیب اللغات - الوافی فی العروض والقوافی
- ۳۳۵- ابن خطیب اندلسی (ابو عبد اللہ لسان الدین محمد بن عبد اللہ بن سعید بن عبد اللہ سلمانی غرناطی) [ادیب - مورخ - ۷۷۷] غرناطہ - احاطہ فی
- اخبار غرناطہ - الحلل المرقومہ فی تاریخ خلفاء الشرق واسبانیہ و افریقہ -
- ۳۳۶- ابن خفاجہ (ابو اسحاق ابراہیم بن ابی الفتح بن عبد اللہ بلنسی) [شاعری - ۵۳۳] بلنسیہ [ولادت ۴۵۰] شقر - دیوان اشعار
- ۳۳۷- ابن الخلی (ابو الحسن محمد بن مبارک ابی البقاوی بن محمد بغدادی شافعی) [فقہ - ۵۵۲] بغداد [ولادت ۴۸۲] توجیہ التنبیہ
- ۳۳۸- ابن خلکان (دونیق یوسف بن محمد مصری) [کاتب - ۵۶۶] قاہرہ [حافظ خلیفہ مصر کا صاحب دیوان انشاء
- ۳۳۹- ابن خلدون (قاضی ولی الدین ابو زید عبد الرحمن بن محمد بن خلدون مغربی مالکی) [فقہ - مورخ - ۸۰۶] قاہرہ [ولادت ۷۳۲] سکریت تونس - اہلس
- فلس - غرناطہ اور مصر - تاریخ العرب -
- ۳۴۰- ابن خلکان (ابو العباس شمس الدین احمد بن ابراہیم بن ابی بکر شافعی اربلی) [فقہ - مورخ - ۶۸۱] دمشق [ولادت ۶۰۸] اربل - وفيات الاعیان -
- ۳۴۱- ابن خمیس (انتاج الاسلام محی الدین ابو عبد اللہ حسین بن نصر موصلی شافعی) [فقہ - ۵۵۲] قاضی رجبہ - مناقب الابار - مناسک الحج - اخبار المناک
- ۳۴۲- ابن خنزابہ (ابو الفضل جعفر بن فضل بن جعفر بغدادی تریل مصری) [تجدید - عالم - ۱۳۰] ولادت ۳۰۸ - کافور الی مصر کا وزیر - ابن الفرات کو نام بھی مشہور -
- ۳۴۳- ابن الخوی (قاضی شہاب الدین ابو عبد اللہ محمد بن شمس الدین احمد بن خلیل خوی شافعی) [فقہ - نحوی - ۶۱۳] ولادت ۶۲۶ دمشق - نظم کتاب فی شرح
- شرح فصول ابن عطی و توضیح و علوم ابن الصلاح وغیرہ -
- ۳۴۴- ابن خضاد (ابو عبد اللہ احمد بن محمد بن علی دمشقی) [کاتب - شاعری - ۵۱۷] ولادت ۴۵۰ - سیاحی کی - عجیب بھی آیا تھا -

نام خاندان خفاجہ

- ۲۶۸۔ ابن دہان (ابو الفرج عبد اللہ بن اسعد بن علی مصلیٰ حمصی شافعی) [فقیہ۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۵۸۱ھ جمہور] ولادت ۵۲۱
- ۲۶۹۔ ابن دہان محمد بن علی بن شعیب فخر الدین ابو شجاع حلی بغدادی (از ادیب۔ حاسب۔ فاضل۔ ۵۹۰ھ جلد ۱۶ غیب الحدیث ۱۶ جلد
- ۲۷۰۔ ابن دہان (ابو بکر مبارک بن ابی طالب مبارک بن ابوالا زور سعید واسطی بغدادی حنبلی حنفی۔ شافعی) [نحوی۔ محدث۔ ۶۱۲ھ بغداد] ولادت ۵۳۲ھ
- ابن خشایہ و ابن انباری کا شاگرد۔
- ۲۷۱۔ ابن دہان (ابو زکریا یحییٰ بن سعید بن مبارک بن علی بغدادی) [نحوی۔ لغوی۔ ۶۱۶ھ]
- ۲۷۲۔ ابن راجل (ابو الحسن علی بن راجل) [ریاضی۔ ہیئت دان۔ حدیثی] تیرہویں صدی عیسوی میں جو اپنے کتاب فی الحدود والالات المعروف
- ۲۷۳۔ ابن راوندی (ابو الحسن احمد بن یحییٰ بن اسحاق راوندی) [متکلم۔ حکیم۔ ۲۷۵ھ بغداد] نصیحة المعتزلہ۔ کتاب التلحیح۔ کتاب الزمر وغیرہ ۱۳ اکثر تالیفات
- ۲۷۴۔ ابن اہویہ (ابو یوسف اسحاق بن ابراہیم بن محمد تمیمی مروزی نیشاپوری) [فقیہ۔ محدث۔ مفسر۔ ۲۳۸ھ نیشاپور] ولادت ۱۶۲ھ مرو۔ شیخ اہل مشرق۔ شافعی کا مصاحب۔ بخاری۔ مسلم اور ترمذی کے شیوخ سے۔ مسند۔ تفسیر
- ۲۷۵۔ ابن الریح (عبد الرحمن بن علی شیبانی۔ یعنی صفائی) [محدث۔ ۹۴۷ھ] تیسرے الوصول الی جامع الاصول۔
- ۲۷۶۔ ابن الریح خیاط (عبد بن سلیمان بن مزہب تمیمی مصری) [ادیب۔ ۶۷۲ھ]
- ۲۷۷۔ ابن رجب (ابو بکر محمد بن عبد بن حنبلی) [محدث۔ واعظ۔ ۷۹۵ھ]
- ۲۷۸۔ ابن رشد (ابو الولید محمد بن احمد بن رشد قرطبی مالکی) [فلسفی۔ طبیب۔ فقیہ۔ ۵۹۵ھ] ولادت ۵۲۰ھ وطیب۔ ابن طفیل کا شاگرد۔ ملوک اندلس و مراکش اس کی سچے تائید کرتے تھے۔
- ۲۷۹۔ ابن رشید (ابو علی حسن بن رشید تیروانی) [ادیب۔ مبلغ۔ شاعر عرب۔ ۶۷۳ھ مازر (صقلیہ)] کتاب العمدہ فی معرفۃ صناعة الشعر۔ فرائض اللہ
- الشعر و زنی المقت۔ الامور و الرسائل۔
- ۲۸۰۔ ابن رضوان (ابو الحسن علی بن رضوان بن علی مصری) [طیب۔ ۶۷۳ھ] دفع مضار الابدان
- ۲۸۱۔ ابن الرفاعی (ابو العباس احمد بن علی بن احمد بطاعی شافعی) [صوفی۔ فقیہ۔ ۵۷۸ھ] فقر اکافر و فقر رفاعیہ بطائیف اہلی سے منسوب ہے۔
- ۲۸۲۔ ابن روز بہان (فضل اللہ بن روز بہان بن فضل اللہ اصفہانی شیرازی حنفی) [متکلم۔ محدث۔ ۶۷۳ھ] ابطال الباطل۔ کتاب المقاصد کلام میں (مفتوحہ یا شاہ)
- ۲۸۳۔ ابن الرومی (ابو الحسن علی بن عباس بن جریج بغدادی) [شاعر عرب۔ ۶۸۳ھ بغداد] ولادت ۲۲۱
- ۲۸۴۔ ابن الرومی (ابو العباس احمد بن محمد بن مفرج اموی ظاہری اشعری) [محدث۔ ۶۸۴ھ] حافل ذیل کامل ابن عدی۔ ولادت ۵۶۱
- ۲۸۵۔ ابن زبیر (ابو الحسن احمد بن علی بن ابراہیم غسانی استوائی مصری) [نحوی۔ فقیہ۔ نحوی۔ شاعر عرب۔ ۶۸۳ھ] منیۃ اللامی و منیۃ المدنی بخان الخزان۔
- ۲۸۶۔ ابن ندون (ابو العباس احمد بن علی بن احمد خضراوی قیس) [نحوی۔ لغوی۔ ۵۴۲ھ] ابن الاثیر بھی مشہور ہے۔
- ۲۸۷۔ ابن زقاق (ابو الحسن علی بن قاسم بن یونس شیبلی مشقی) [نحوی۔ ۶۰۵ھ] شرح الجمل ۴ جلد
- ۲۸۸۔ ابن زکی الدین (حمی الدین ابو المعالی محمد بن علی بن محمد مشقی شافعی لا فقیہ۔ ۵۹۸ھ دمشق] ولادت ۵۵۰ھ دمشق۔ قاضی دمشق از نسل عثمان
- ۲۸۹۔ ابن زولاق (ابو محمد حسن بن ابراہیم بن حسین مصری) [محدث۔ ۶۸۷ھ] ولادت ۶۰۶ھ خطاط مصری۔ اخبار قضاۃ مصر۔
- ۲۹۰۔ ابن زہر (ابو محمد عبد الملک بن زہر اندلسی) [طیب۔ فلسفی۔ ۵۷۵ھ] تشبیلیہ [کتاب التیسیر فی المداوۃ و التفسیر الخبیات علی النکل علاج الامراض
- ۲۹۱۔ ابن زہر (ابو بکر محمد بن عبد الملک بن زہر یادوی اشعری) [طیب۔ فلسفی۔ ۵۹۵ھ] ولادت ۵۰۷ھ۔ یہ افسانہ ان تھما جس میں حکیم عالم زبیر اور وزیر
- ۲۹۲۔ ابن زہر (ابو محمد بن علی بن زہر حنفی حلی) [محدث۔ ۸۸۵ھ غنیہ۔ الروی علی الجمعین۔ کتاب النکت و الخیر۔ الترویج۔
- قبس الانوار۔ ولادت ۵۱۱ھ۔ شاذان اور محمد بن ادیس سے روایت کی
- ۲۹۳۔ ابن زیات (ابو جعفر محمد بن عبد الملک بن ابان) [نحوی۔ لغوی۔ ادیب۔ ۶۸۳ھ] وزیر مقتسم عباسی

۲۹۴۔ ابن نیا و توفیق الدین ابو طالب یحییٰ بن ابی الفرج سعید بن سہبہ اللہ واسطی بغدادی (کاتب ہشتی) ۵۹۴ بغدادی ولادت ۵۲۲
۲۹۵۔ ابن زیدون (ابو الولید احمد بن عبد اللہ بن احمد قرطبی) [فقہ - آثار - شاعر عرب - ۳۵۴ اشبیلیہ] ولادت ۳۶۴ یا ۳۵۴ - قوطبہ کا چچم
اشبیلیہ کا وزیر رہا۔ بصری مغرب کہلاتا ہے۔

۲۹۶۔ ابن الساعی (مظفر الدین احمد بن علی بن تغلب بعلبکی خنسی بغدادی) [فقہ - ۴۹۴] مجمع البحرین فقہ میں۔ کتاب البدیع اصول میں۔
۲۹۷۔ ابن الساعی (دہماء الدین ابو الحسن علی ابن رستم بن ہرودند دمشق) [شاعر عرب - ۴۰۴] قاہرہ ولادت ۵۱۲ دمشق
۲۹۸۔ ابن سبعین (عبد المجتہب ابن ابراہیم بن محمد مرسی مصری) [صوفی - فلسفی - ۶۶۸ مکہ] لایہ العارف منہ۔ کتاب الاحاطہ - خریدوں کے ساقہ
مصر سے نکالا گیا۔ مکہ آیا۔ عمر ۵۵۔

۲۹۹۔ ابن شیمک (شیخ التاج الدین عبد الوہاب بن الشبل) [فقہ - شاعر عرب - ۷۷۷] مجمع البحرین جامع فی اصول الفقہ۔ طبقات الشافعیہ
۳۰۰۔ ابن سخون (دعبل الدین عبد الوہاب بن احمد بن سخون صفی) [خطیب - حکیم - شاعر عرب - ۴۹۴] عمر ۷۷ جبل کے بیمارستان کا طبیب
۳۰۱۔ ابن السراج (شیخ صفی الدین عبد العزیز بن علی بن حسین علی (امی) ادیب - شاعر عرب - عالم - ۵۰۷) ولادت ۶۷۷ - دراج البیہ
۳۰۲۔ ابن سراج (ابو بکر محمد بن سری بن ابی الخوی - ۳۱۶) کتاب الاصول - جبل الاصول - مورخ - شاعر عرب - کتاب السیوہ - کتاب الاشفاق - شاعر
میرد - استاد دینی و سیرانی۔

۳۰۳۔ ابن سرتج (ابو العباس احمد بن سرتج مروزی شیرازی شافعی) [فقہ - ۳۰۶] بغدادی شیراز کا قاضی - شافعی غریب بہت اچھا لایا
۳۰۴۔ ابن السعاده (قاضی القضاۃ شباب الدین محمد بن احمد بن فیل خولی شافعی) [فقہ - ۴۹۳] دمشق ولادت ۶۲۶ دمشق - قاضی دمشق
۳۰۵۔ ابن سعد (ابو عبد اللہ محمد بن سعد بن نفع بصری) [کاتب - واقعی] [احمد شاہ - مورخ - ۲۳۰] عمر ۷۷ طبقات الصحابہ و التابعین
۳۰۶۔ ابن سعدون (صاحب الدین ابو کریم بن سعدون بن تمام قرطبی) [محدث - بخوی - لغوی - ۵۶۷] مصر میں سکونت رہی
۳۰۷۔ ابن سعید مغربی (ذکر الدین علی بن موسیٰ بن علی اندلسی بلیانی مغربی) [ادیب - مورخ - ۳۷۷] دمشق [عاریا سرک بس سے۔ المغرب
فی اخبار المغرب - المشرق فی اخبار المشرق۔

۳۰۸۔ ابن السکرہ (ابو الحسن محمد بن عبد اللہ بن محمد عباسی کوفی بغدادی) [شاعر عرب - ۳۸۵] ولادت ۳۳۶
۳۰۹۔ ابن السکن (ابو علی سعید بن عثمان بن سعید بغدادی مصری) [محدث - ۳۵۵] ولادت ۲۶۴ - صحیح المسقی
۳۱۰۔ ابن سلیم (ابو یوسف یعقوب بن اسحاق بن سلیمت کوفی بغدادی) [سراج الدین] [کوفی - لغوی - ۲۶۴] کتاب الالفاظ - اصلاح المنطق
القلب والابدال - المقصود الممدود - کتاب الفرق - کتاب الامثال - متوکل عباسی کے لڑکوں کا معلم - عمر ۵۵
۳۱۱۔ ابن سلیم (نصیر الدین ابو جعفر احمد بن سلیم بن جعفر) [فقہ - ۱۰۸۰] اوائل صدی دوم [امام رضا کے صحابی - فقہ الرضا۔

۳۱۲۔ ابن السلاط (ملک العادل سیف الدین ابو الحسن علی) [وزیر مصر - ۵۴۸]
۳۱۳۔ ابن سلوم (صالح ابن نصر اللہ جلی) [طبییب - ۱۰۸۰] سلاطین کبیران رئیس الاطباء و - غایۃ الاقنان فی تدبیر الانسان
۳۱۴۔ ابن سلیم (تاج الدین محمد بن محمد بن علی مصری) [شاعر عرب - ۷۰۷] ولادت ۶۴۰ - اپنے زمانہ میں شاعروں کا رئیس
۳۱۵۔ ابن السامک (ابو العباس محمد بن صبح کوفی بغدادی) [زادہ - واعظ - قاس - ۳۸۸] مدنی بغداد میں رہا۔ ہشتام بن عوہ اور اعش
کا شاگرد - احمد بن حنبل کا استاد۔

۳۱۶۔ ابن السامک (ابو عمرو عثمان بن احمد بن یزید بغدادی شافعی) [دقاق] [محدث - ۳۴۴] شاگرد ربیع
۳۱۷۔ ابن السامک (عبد بن احمد بن محمد ابو ذر ہرودی انصاری مالکی) [محدث - ۳۴۴] ولادت ۳۵۵
۳۱۸۔ ابن السمان (شیخ اسماعیل بن علی بن حسین السمان الرازی) [مفسر - محدث - فقہ - ۴۴۵] بستان فی تفسیر القرآن - کتاب الارشاد و فقہ میں

لے روفاۃ بجنات میں محقق اول (الموتی ۶۷۶) کا شاگرد لکھا ہے و سال ولادت ۶۷۷ سے بہت پہلے ہونا چاہیے۔

ریاض حدیث میں - سفینۃ النجات امامتہ میں - مصباح عبادات میں - درخل نخویں - المنور وعظ میں - سید مرتضیٰ رازی نے توسط عبدالحق بن احمد نیشاپوری ان سے روایت کی۔

۳۱۹۔ ابن سمعون (ابو الحسن محمد بن احمد بن اسماعیل بغدادی) (و اعظ - ۷۷۸ م بعد از او) وعظ میں یکتائے زمانہ - ابو بکر شبلی وغیرہ سے روایت کیا۔
۳۲۰۔ ابن السمک (احمد بن اسماعیل بن سمک بن عبد اللہ (ابو علی بلی) (تقریباً عالم - فاضل - ادیب - مورخ - اوائل صدی چہارم) ابن الحمید کا استاد۔
انکے والد اسماعیل ابو جعفر برقی کے شاگرد تھے۔ کتاب العباسی یعنی تاریخ بنی عباس کتاب الامثال۔

۳۲۱۔ ابن السدی (ابو بکر محمد بن محمد بن رجاہ اسفرائینی) (محدث - ۲۸۲ھ - ۸۰۰ م) الصحیح

۳۲۲۔ ابن السنی (ابو بکر احمد بن محمد بن اسحاق دینوری) (محدث - ۳۶۴ھ) عمل الیوم واللیلہ

۳۲۳۔ ابن السویدی (ابو اسیم بن محمد بن طرخان دمشقی (ابن الطرخان) (طبیب - صدی ہفتم) ولادت ۶۰۰ھ - تذکرۃ الاطباء
۳۲۴۔ ابن سہل (ابو اسیم بن سہل اسرائیلی) (شاعر عرب - ۶۴۹ھ) دیوان اشعار جسکی شرح حسن بن محمد بطار المتوفی ۶۵۰ھ نے لکھی۔

۳۲۵۔ ابن سہل (ابو العباس احمد بن محمد بن عبد الکریم بغدادی) (کاتب - ۲۷۰ھ) کتاب الخراج

۳۲۶۔ ابن السید (امام احمد بن ابان بن السید اندلسی) (نوی - ادیب - ۳۳۳ھ) معلم لغتہ میں - شرح کتاب اخفش

۳۲۷۔ ابن الشیخ (ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن سید بنسی بطلیمی) (نوی - نحوی - ۵۲۱ھ) ولادت ۴۴۴ھ

۳۲۸۔ ابن السید قیس (ابو محمد عبد العزیز بن احمد بن سید اندلسی مصری) (نوی - ادیب - شاعر عرب - ۴۲۷ھ) اندلس سے آکر مصر کی سکونت اختیار کی۔

۳۲۹۔ ابن سیدہ (ابو الحسن علی بن اسماعیل بن سیدہ حریری اندلسی) (نوی - ادیب - حکیم - ۴۵۸ھ) الحکم والحدیث الاظم اور مختص دونوں لغتہ میں - کتاب الاشیق شرح حصہ ۶۰۔

۳۳۰۔ ابن سید الناس (ابو بکر محمد بن احمد بن عبید اللہ اشبیلی بحر ظاہری) (محدث - ۶۵۹ھ) ولادت ۵۵۷ھ اشبیلیہ - عالم المغرب مشہور ہے۔

۳۳۱۔ ابن سید الناس (امام ابو الفتح فتح الدین محمد بن محمد بن محمد بحر اشبیلی) (محدث - ادیب - شاعر عرب - ۶۳۴ھ) ولادت ۶۶۱ھ اشبیلیہ

۶۹۰ھ میں دمشق آیا۔ عیون الاثر یعنی سیرۃ رسول - تفسیر - شرح ترمذی - سمر اللیب

۳۳۲۔ ابن السیرانی (ابو محمد یوسف بن حسن بن عبد اللہ سیرانی) (نوی - نحوی - اخباری - ۳۸۵ھ) ولادت ۳۳۰ھ

۳۳۳۔ ابن سیرین (ابو بکر محمد بن سیرین بصری) (تابعی - فقیہ - مجتہد - ۱۱۰ھ) ولادت ۳۳ھ حسن بصری کی صحبت میں بہت رہا۔ آثار ائیسے منقطع

۳۳۴۔ ابن سینا الشیخ رئیس ابو علی حسین بن عبد اللہ بن سینا بخاری) (طبیب فلسفی - حکیم - ۴۲۸ھ) ولادت ۳۷۰ھ - قانون طب

میں - کتاب الشفا و حکمتہ میں - اشارات - کتاب الاوسط - جی بن یقظان مختلف ایرانی بادشاہوں کا ملازم اور شمس اللہ پوری کا وزیر رہا۔

۳۳۵۔ ابن شاذان (ابو الحسن محمد بن احمد بن علی بن حسن بن شاذان قمی) (حقیقہ - اوائل صدی پنجم) استاد کراچی - شاگرد صدوق - ابن قولویہ

کی بھانجی کا بیٹا - مناقب علی - ایضاً الدقائق

۳۳۶۔ ابن شاذان (قاضی ابو الفضل علی بن حسن بن شاذان) (محدث - - -) معجم - مناقب

۳۳۷۔ ابن الشاط (ابن الشاط مالکی) (فقہ - ۴۲۳ھ) ادراء الشروق علی اذکار الفروق اصول فقہ میں

۳۳۸۔ ابن شاکر (ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن شاکر کتبی طبری) (مورخ - ۴۶۴ھ) ذیل الوفيات ذیل وفيات الاعیان ابن خلکان

۳۳۹۔ ابن شاکر (ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن شاکر) (محدث - ۲۵۹ھ) ابن شاکر اور اسکے بھائی احمد اور حسن علوم ہندسہ جیل - حرکات موسیقی

اور نجوم میں ماہر تھے۔ مامون رشید کے ملازم تھے

۳۴۰۔ ابن شاہویہ (ابو بکر محمد بن احمد بن علی فارسی - شافعی - نیشاپوری) (فقہ - ۳۶۲ھ) نیشاپور کا قاضی

۳۴۱۔ ابن شاہین (ابو جعفر عمر بن احمد بن عثمان بغدادی) (مفسر - محدث - مورخ - ۳۸۵ھ) تفسیر مسند تاریخ - معجم - الترتیب

۳۴۳۔ ابن الشجر (سید ابوالسعادات امام بیتہ اللہ بن علی بن محمد حسنی بغدادی) [نوی۔ لغوی۔ شاعر عرب۔ ۵۴۲ بغدادی ولادت۔ ۴۵۰ بغداد کے محلہ کرخ میں اپنے والد طاهر کی نیابت میں علویوں کا نقیب۔ الامانی۔ الانتصار۔ شرح لمحہ ابن جزی۔ شرح تصریف الملوك۔ دیوان مختارات شعراء عرب۔

۳۴۴۔ ابن الشبرخنی (ابراہیم بن مرعی بن عطیہ الشبرخنی مالکی) [محدث۔۔۔]
 ۳۴۴۔ ابن شہد نجیب الدین محمد بن محمد بن محمود حلبی دمشقی [فقیہ۔ مورخ۔ ۸۱۵ حلب] روضۃ المناظر تاریخ میں۔ سیرۃ النبی
 ۳۴۵۔ ابن الشیخ (ابو علی حسین بن عبد الصمد بن الشیخ عسقلانی) [خطیب۔ شارح شاعر عرب۔ ۴۸۲ قاهرہ] خطب مشہورہ
 ۳۴۶۔ ابن الشداد (سہاء الدین ابو الحسن یوسف بن رافع بن تیم اسدی شافعی) [فقیہ۔ ۴۴۳ حلب] دلائل الاحکام۔ موجز الباقیہ میں۔
 ملجاء الحکام۔ سیرۃ صلاح الدین۔ قاضی حلب و وزیر صلاح الدین۔

۳۴۷۔ ابن شہبوز (ابو الحسن محمد بن احمد بن ایوب مقرئ بغدادی) [قاری۔ ۳۲۸ بغداد] بیوقوف بہت تھا۔ قرأت شاذہ سو قرآن کو پڑھتا تھا
 ۳۴۸۔ ابن شہاب زہری (ابوبکر محمد بن مسلم بن عبید اللہ مدنی شامی) [محدث۔ فقیہ۔ ۱۲۴ ولادت ۵۱۰ بیت عبد الملک اور شام شاہان دمشق کے قتل پر
 ۳۴۹۔ ابن شہر آشوب (رشید الدین ابو عبد اللہ محمد بن علی بن شہر آشوب مروی زاندرانی) [محدث۔ ۵۸۸ حلب] مناقب آل ابی طالب مع عالم العلماء بہت بڑا
 شاعر لیا نصیب۔ اسباب النزول متشابہ القرآن۔

۳۵۰۔ ابن الشیخ (ابو اسماعیل خواجہ عبد اللہ انصاری بن ابی منصور محمد صوفی فقیہ۔ ۴۸۱ ہرات) [دیکھو عبد اللہ انصاری شیخ الاسلام۔ ابو ایوب انصاری کے

۳۵۱۔ ابن الشیخ (ابو الحجاج یوسف بن محمد بلوی اندلسی) [محدث۔ ادیب۔ ۴۵۳] [دیکھو ابو الحجاج اندلسی]

۳۵۲۔ ابن شیر دیر (ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن عبد الرحمن قرطبی نیشاپوری) [محدث۔ ۳۵۵] عمر ۸۰ سے اوپر

۳۵۳۔ ابن الصائغ (ابو الحسن شمس الدین محمد بن عبد الرحمن بن علی مصری حنفی) [محدث۔ نوی۔ ۷۷۷ قاهرہ] مجمع القوائد۔ شرح مشارق الانوار
 در الثمین۔ عقد اللآل۔

۳۵۴۔ ابن الصائغ (سید علی بن حسین صدق حسینی عالمی قزوینی) [فقیہ۔ محدث۔ آخر صدی دہم] شاگرد شہید ثانی۔ شرح شرایع۔ شرح ارشاد

۳۵۵۔ ابن الصائغ (ابوبکر محمد بن باہر نجیبی سمرقندی) [فیلسوف۔ شاعر عرب۔ ۵۳۳ فاس] در دیکھو ابن باہر ابی عقیدہ۔ قرآن کا تفسیر کرتا تھا

۳۵۶۔ ابن الصائغ (موفق الدین ابو البقاء یحییٰ بن علی بن یحییٰ حلبی) [نوی۔ ۴۴۳ حلب] ولادت ۵۵۶

۳۵۷۔ ابن الصابونی (محمد بن احمد بن صابونی اشبیلی) [ادیب۔ شاعر۔ ۴۰۴ سکندریہ]

۳۵۸۔ ابن صاعد (ابو محمد یحییٰ بن محمد بن صاعد بغدادی) [محدث۔ ۳۱۸] ولادت ۲۲۸

۳۵۹۔ ابن الصبغ (ذہر الدین علی بن محمد بن محمد مالکی) [محدث۔ ۸۵۵] فصول المصنوع فی مناقب الائمہ

۳۶۰۔ ابن الصبغ (ابو الحسن علی بن عبد الحمید بن اسماعیل مصری) [حنفی۔ ۶۱۲]

۳۶۱۔ ابن الصبغ (ابو یحییٰ بلعید بن محمد بن عبد الواحد بغدادی شافعی) [فقیہ۔ ۷۷۷ بغداد] شامل فقہ میں۔ عمدہ اصول فقہ میں

۳۶۲۔ ابن الصغار (جلال الدین علی بن یوسف بن شیبان مارونی) [کاتب۔ شاعر عرب۔ ۴۵۸] ولادت ۵۷۵

۳۶۳۔ ابن الصلاح (تقی الدین ابو عمر عثمان بن عبد الرحمن صلاح بن عثمان شہر زوری دمشقی شافعی) [محدث۔ فقیہ۔ ۴۴۳ دمشق] کتاب
 علوم الحدیث۔ ولادت ۵۷۷

۳۶۴۔ ابن الصلاح (محمد بن اسماعیل بن صلاح صفغانی) [محدث۔ ادیب۔ ۱۱۸۲] روضۃ الندیہ شرح قصیدہ علویہ

۳۶۵۔ ابن الصلاح (ابو الحسن علی بن محمد بن علی کتابی اشبیلی) [نوی۔ ۶۸۰] تلویح کی صحبت میں رہا۔ عمر ۷۰۔ شرح کتاب سیدوہ

۳۶۶۔ ابن طاووس (سید جمال الدین ابو الفضل احمد بن موسیٰ بن جعفر بن طاووس حنفی) [محدث۔ فقیہ۔ ۴۷۷ حلب] ۴۰۰ کتابیں۔ کتاب البشرات ۴

لاذ العلماء جلد جل الاشکال فی معرفۃ الرجال عین العبرۃ - زہرۃ الریاض - طرائف - ورام کے نو اسے - فخر اور نجیب بن ماس سے روایت کی۔
 ۳۶۷۔ ابن طاووس [ابو الحسن علی بن موسیٰ بن جعفر بن طاووس حسنی حلی] (ابو القاسم رضی الدین) [محدث فقہیہ - ۴۶۴] کتاب لاقبال - لموت -
 شرح نوح البلاغہ - مجمع الدعوات بمصالح الزائر - ربیع البشیرہ - طرائف - اسباب النزول - فرج المہموم سعد السعود - امان الاخطار - فتح الاواب
 وروع الوافیہ - روحامہ۔

۳۶۸۔ ابن طباطبائی [ابو المعز یحییٰ بن طباطبائی علوی] [انسائیہ - ادیب - شاعر عرب - ۴۶۸] ابن الشجر کا استاد - ثنائی کا شاگرد (نیز دیکھو ابو القاسم بن
 ۳۶۹۔ ابن طبرزد [موفق الدین ابو جعفر عربی ابی بکر محمد بن محمد بغدادی] [محدث - ۴۶۷] ولادت ۵۱۶

۳۷۰۔ ابن طے [شیخ ابو القاسم علی بن علی بن جمال الدین محمد بن طے عالمی] [فقہیہ - ۸۵۵] کتاب المسائل
 ۳۷۱۔ ابن الطیب [اسحاق بن خلف] [شاعر عرب - ۵۰۰] لاندیب تھا

۳۷۲۔ ابن الطیب [عبد الرحمن بن علی بن حامد] [طیب - ۴۶۷] ولادت ۵۴۵ - دمشق کا رئیس الاطباء - اختصار الحادی۔
 ۳۷۳۔ ابن الطبریز [ابو المشوخی زید بن مسلمہ بن محمد] [شاعر عرب - ۱۲۶] ابنی امیہ کے شعراء میں مقدم تھا۔

۳۷۴۔ ابن طرار [ابن طرار] [ابو الفرج معانی بن زکریا بن یحییٰ نیروانی جزیری] [فقہیہ - ادیب - ۳۹۰] طبرستان الانیس - ابن جریر طبری کے مذہب پر تھا۔
 بغداد کا قاضی - ولادت ۳۷۳

۳۷۵۔ ابن الطراوة [ابو الحسین سلیمان بن محمد بن عبد اللہ سبائی مالتی اندلسی] [نوی - ادیب - ۵۲۸]

۳۷۶۔ ابن طفیل [ابو بکر محمد بن عبد الملک بن طفیل قسبی اندلسی] [طیب فلسفی - ۵۸۱] مراکش [ولادت ۴۴۴] قدس - بیہیت میں بطلمیوس سے فائق۔
 سلاطین موحدین اسکی بڑی قدر و منزلت کرتے تھے - حمی بن یقطان - امراء الحکمتہ - فارابی اور ابن ماجہ کے مذہب پر

۳۷۷۔ ابن الطغفلی [نضر الدین علی بن محمد الطغفلی طباطبائی موصلی] [مورخ - صدی ششم] [افخری فی آداب السلاطین والدول الاسلامیہ جوشنہ میں لکھی۔
 ۳۷۸۔ ابن طلحہ [کمال الدین محمد بن طلحہ نصیری شافعی] [محدث - ۵۲۰] نصیبین [مطالع السؤل - عقد الفریہ الملک السعید

۳۷۹۔ ابن طغرل [محمد بن محمد مصلی] [شمس الدین ابو ہاشم مالکی] یا حجتہ الدین ابو عبد اللہ محمد [مفسر - ادیب - ۵۶۵] تفسیر نبیوح کلمات بلوان المطاع
 ۳۸۰۔ ابن عابدین [محمد امین بن عابد بن حنفی] [فقہیہ - ۱۲۵۲] دمشق [رد المحتار مشہورہ شامی

۳۸۱۔ ابن عادل [ابو جعفر عمر بن علی بن عادل حنبلی دمشقی] [مفسر - ۵۰۰] [باب فی علم الکتاب

۳۸۲۔ ابن عاصم [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد بن سعید ثقفی کوئی اصنافی] [محدث - ۲۸۳] [دیکھو ابراہیم کوئی] کتاب الفارات - کتاب لغازی - کتاب لقیف
 جامع الکبیر - کتاب التفسیر - کتاب الامامۃ کتاب المعرفۃ فی المناقب والمثالب۔

۳۸۳۔ ابن عاصم [ابو محمد مسلمہ بن عاصم] [نوی - نحوی - اوائل صدی سوم] [فراء کے اصحاب سے - ثعلب کا استاد

۳۸۴۔ ابن عباد [صاحب] [ابو القاسم اسماعیل بن ابی الحسن عباد بن عباس طالقانی قزوینی] [ادیب - حکم - ۳۸۵] ابن عباد اور ابن قیس کا شاگرد - محیط لغت
 میں - الکافی مسائل میں - کتاب الامامۃ کتاب فیروز - کتاب الاعیاد - ولادت ۳۲۶ یا ۳۲۷ - مصر - فخر الدولہ یحییٰ کا وزیر

۳۸۵۔ ابن عبد البر [ابو یوسف بن عبد اللہ بن محمد بن عبد البر قرطبی] [محدث - ۴۶۳] [استیعاب فی معرفۃ الاصحاب - کتاب العلم - بیہ المجالس - کتاب القتل
 کتاب الدرر - کتاب التہذیب۔

۳۸۶۔ ابن عبد ربہ [ابو محمد شہاب الدین احمد بن محمد بن عبد ربہ اموی قرطبی] [شاعر عرب - لغوی - مورخ - ۳۲۸] ولادت ۲۲۶ - عقد الفریہ

۳۸۷۔ ابن عبدون [ابو عبد اللہ احمد بن عبد الواحد بن احمد الزرنا] [مفسر - مورخ - ۴۲۳] کتاب التاریخ تفسیر خطبہ فاطمہ - عمل النجیہ

۳۸۸۔ ابن عبدون [ابو محمد عبد الحمید بن عبدون فہری اندلسی] [ادیب - کاتب - شاعر عرب - ۵۲۰] وزیر ابن افطس

۳۸۹۔ ابن عبدہ [ابن عبدہ مہری] [ادیب - فاضل حکیم مفسر - صدی چہارم] [اوائل صدی چہارم میں انتقال ہوا شیخ جامع الانبیر - شرح نوح البلاغہ

- ۹۰۔ ابن عبد الحکم ابو محمد عبد اللہ بن عبد الحکم بن اعمی - مصری مالکی الفقیہ - ۲۱۳ مصر [اصحاب مالک سی - موطا کاراوی - اشہب کے بعد تمام مالکیوں کا سردار
۲۱۔ ابن عبد الحکم محمد بن عبد اللہ بن عبد الحکم مصری شافعی الفقیہ - محدث - مورخ - ۲۶۸ قاہرہ [ولادت ۱۸۲ - تاریخ مصر - ابن شہب اور شہب شافعی کا کاتب
۲۲۔ ابن عبد الرحمن (احمد بن زین الدین مقدسی حبشی) [تاریخ - ۶۶۸ خوشنویس ہجرت پر کتابت کرتا تھا - رات بھر میں ایک جزو لکھتا تھا -
۲۳۔ ابن عبد الحکم زین الدین ابو حسن علی بن جمال الدین عبد الملک دمشقی شافعی [محدث - ۶۶۲ [عمر ۲۶
۲۴۔ ابن العبري (ابو الفرج جمال الدین غریغوریس بن حکیم انصاری طبری) طبری [طیب - مورخ - ۶۸۵ [ولادت ۶۲۳ مختصر العول شرح قانون ابو علی سینا شرح
۲۵۔ ابن الفوکی (کمال الدین عبد الرحمن بن محمد بن ابراہیم بن الفوکی) مالکی الفقیہ - صدیقی شافعی [شرح پنج جوستہ میں لکھی
۲۶۔ ابن عبد ربیع (سید احمد بن علی بن عبد الاحقر الباقی) مالکی [تاریخ - ۶۸۵ [عمر ۲۶
۲۷۔ ابن عبد ربیع (ابو احمد عبد الرحمن بن عبد اللہ بن محمد بن عبد ربیع) [محدث - ۶۸۵ [تاریخ - ۶۸۵ [ولادت ۶۸۵
الکامل فی الجرح والتقدیر -
۲۸۔ ابن العدم (کمال الدین عمرو بن احمد بن عبد اللہ حبشی) [محدث - فقیہ - مورخ - غشی - ۶۶۶ [ولادت ۵۸۶ - قاضی حلب
۲۹۔ ابن عذاری (ذوالدین علی بن مونس بن علی اندلسی) حیا فی تاریخ - مورخ - ۶۷۳ دمشق [المغرب فی اخبار المغرب] دیکھو ابن سعید مغربی
۳۰۔ ابن عوی (امام قاضی ابو یوسف محمد بن عبد اللہ بن محمد موافی حبشی) مالکی [محدث - مصر - ۵۳۳ فاس [ولادت ۴۶۸ اشبیلیہ تفسیر انوار النور - احکام القرآن
شرح ترمذی - طوطوشی وغیرہ کا شاگرد -
۳۱۔ ابن علی (شیخ الکبریٰ الدین محمد بن علی بن علی بن علی شافعی مالکی) [محدث - مصر - شاعر عرب - ۶۳۸ دمشق [ولادت ۵۶۰ حسیہ فتوحات مکیہ - قصص الخلفاء الراشدين
تفسیر شجرة الکون - روح القدس -
۳۲۔ ابن عوف (ابو علی حسن بن عوف عیسیٰ) [محدث - ۶۵۷
۳۳۔ ابن العوف (ابو عباس احمد بن محمد بن مونس حریری اندلسی) [محدث - ۶۳۶ حرائش [ولادت ۴۸۱ حریریہ - معاصر علی بن شافعی شاعر مراکش - المجاہد
۳۴۔ ابن العوف (ابو یوسف بن ولید بن جعفر حریری مصری) [نوی فقیہ - چوتھی صدی [اسکا بھائی ابو القاسم حسین ابن العوف جو بڑا شاعر اور نحوی تھا طلیس میں
۳۵۔ ابن عساکر (ابو منصور فخر الدین عبد الرحمن بن محمد بن حسن دمشقی شافعی) [محدث - فقیہ - ۶۲۰ [ولادت ۵۵۰ صاحب تاریخ دمشق کا فقیہ
۳۶۔ ابن عساکر (ابو القاسم فخر الدین علی بن حسن بن بہتہ القدر بن عساکر دمشقی شافعی) [محدث - مورخ - ۵۷۱ دمشق [ولادت ۴۸۹ تاریخ دمشق ۸۰ جلد - مستم
اربعین الطوال فی فہما تل صحابہ - موافقات
۳۷۔ ابن عساکر (امام ابن الدین ابو یوسف عبد الصمد بن عبد الوہاب بن حسن دمشقی شافعی) [محدث - ۶۸۷ [ولادت ۶۱۲ دمشق
۳۸۔ ابن عساکر (مشرق الدین ابو سعید عبد اللہ بن ابو السری محمد بن بہتہ القدر حریری موصلی شافعی) [فقیہ - ۵۳۵ دمشق [ولادت ۴۴۴ موصل -
مفتی المدینہ ۲ جلد - الانتصار ۲ جلد - المرشد ۲ جلد - الذریعہ فی معرفۃ الشریعہ -
۳۹۔ ابن عصفور (امام ابو الحسن علی بن مونس) (حسن بن محمد حریری حبشی) [نوی - لغوی - ۶۶۶ تونس [ولادت ۵۹۷ شاعر و شاعرین کا کتاب المیزان
نویس - شرح البحر و لہ کتاب البدیع - شرح الجمل -
۴۰۔ ابن عصفور (احمد بن ابراہیم بن احمد بن عصفور قطیفی بحرانی) [فقیہ - ۱۳۱۱ [تصانیف مختلفہ
۴۱۔ ابن عطاء اللہ [تاج الدین احمد بن محمد بن عبد الکرم اسکندری اشعری] [صوفی - ۷۰۵ [تاج العروس التذنیہ لنفوس حکم - دونوں تصانیف میں
۴۲۔ ابن عطیہ (ابو یوسف بن عبد الرحمن بن تمام بن عطیہ غزنائی) [محدث - ۵۱۸ غزناء) محمد عبد المجتہد مفسر کے والد (نیر دیکھو جریر)
۴۳۔ ابن عثمد (ابو العباس احمد بن محمد بن سعید ہمدانی) کوئی زیدی جبارودی [محدث - ۳۳۲ [ولادت ۲۴۹ کتاب الولایہ - کتاب التوحید
اخبار ابی حنیفہ و سندہ - کتاب الشیخ - کتاب السنن - تفسیر القرآن -

- ۴۱۴۔ ابن عقیل [قاضی ابو محمد بہاء الدین عبد اللہ بن عبد الرحمن بن عبد اللہ بن محمد بن عقیل ہاشمی مصری شافعی] (فقہ - نحوی - ۷۹۹ قہرہ) ولادت ۷۹۷۔ قاضی القضاۃ۔ ابو حیان کی صحبت میں رہا۔ شرح الغنیۃ ابن مالک۔
- ۴۱۵۔ ابن عقیل [محمد بن عقیل بن ازہر (ابو عبد اللہ) بلخی] (حدیث - ۸۱۶)۔
- ۴۱۶۔ ابن عقیل [سید محمد بن عقیل بن عبد اللہ عمر علوی حضرمی] (متکلم - حنفی) التعلیل الکافیۃ لمن یتولی مطالعہ۔
- ۴۱۷۔ ابن عقیل [ابو الوفا علی بن محمد بن عقیل بغدادی حنبلی] (فقہ - مقری - ۵۱۳) القنون ۴۰۰ سے زیادہ جلدوں میں لکھی۔ ولادت ۴۳۱
- ۴۱۸۔ ابن عقیل [ابو محمد حسن بن عقیل عمانی (افقیہ - اوائل صدی چہارم) معاصر کلینی ابن قولویہ کا استاد۔ ترک بخارا ل رسول شیوخ میں سب سے پہلے انہوں نے
- ۴۱۹۔ ابن العلاف [ابو محمد حسن بن علی بن احمد ہمدانی (حضرت ہمدانی) (شاعر عرب - ۳۱۸) ولادت ۲۸۱۔ ندیم مخضد عباسی
- ۴۲۰۔ ابن علوان [موتے بن ابراہیم بن یحییٰ بن علوان شقراوی] (فقہ - محدث - نحوی - متصل - ۷۰۲) ولادت ۶۲۲ ضیاء مقتدی اور سید ابن جوزی کا شاگرد
- ۴۲۱۔ ابن عمار [ابو الفلاح عبد الحی حنبلی] (مورخ - ۱۰۸۹) تذکرات الذہب فی اخبار من ذہب از ائمان سلسلہ ۷۰ تا ۱۰۰
- ۴۲۲۔ ابن عمار [اسحاق بن عمار کوفی سیرفی] (حدیث - صدی دوم) امام جعفر کاظم سے روایت کی۔ کتاب النوادر
- ۴۲۳۔ ابن عمار [زید بن عمار بن عمار ثقفی مازنی] (نحوی - قاری - ۱۵۴) مشہور قاریوں میں سے ہے۔
- ۴۲۴۔ ابن عمار [ذوالوزن ابن ابوبکر محمد بن عمار حضرمی شافعی اندلسی] (شاعر عرب - ۴۷۷) شیعیلیہ ولادت ۴۲۲۔ یہ اور ابن زید بن ووطی اپنی زمانہ کو ایک پتہ کے
- ۴۲۵۔ ابن عمید [استاد ابو الفضل محمد بن حسین بن عمید بن عبد اللہ الحسین بن محمد رازی] (فاضل - کاتب - ادیب - شاعر عرب - ۳۶۰) ابن عباد کا استاد وزیر رکن الدولہ بوسی عیاض ثانی کہلاتا تھا۔
- ۴۲۶۔ ابن غنیم [شرف الدین ابو الحسن محمد بن نصر الدین بن نصر کوفی دمشقی] (شاعر عرب - ۶۳۱) دمشق ولادت ۵۴۹ دمشق مصر اور ایشیا کی تمام ملکوں کا کاتب
- ۴۲۷۔ ابن الخوام [ابو زکریا یحییٰ بن محمد بن احمد شیعیلی] (طبیعی - صدی ششم) کتاب الفلاحۃ
- ۴۲۸۔ ابن عوض [فیض بن عوض کرمانی سمرقندی (نفسی) (طبیعی - صدی نہم) سکونت سمرقند۔ شرح المساباب والاعلام ۸۲۷ میں لکھی جو سلطان الخلیفہ تیموری کو نذر کی۔
- ۴۲۹۔ ابن البیاض [ابو عبد اللہ احمد بن محمد بن عبید اللہ بن حسن بن عیاش جوہری] (حدیث - فقہ - صدی پنجم) یہی ابو یعقوب ہاشمی میر فی خما جو ابن الطیالسی بھی مشہور ہے جس سے الحکیری نے اجازہ حاصل کیا تھا۔ معاصر شیخ طوسی۔ مفتقیب الاثر۔ النسخ اللہ اشاعتہ اعمال السنونہ۔
- ۴۳۰۔ ابن حمید [ابو عبد اللہ محمد بن عبد القادر بن عبد الکریم] (حدیث - ۱۰۳۸) خواجہات القدسیہ۔ حدائق الخضر۔ در الشیخ۔ عقد اللابی۔
- ۴۳۱۔ ابن غانم [عبد اللہ بن علی بن محمد] (کاتب - ادیب - فاضل - ۴۴۴) ولادت ۷۱۱
- ۴۳۲۔ ابن غانم [علاء الدین علی بن محمد بن سلمان] (کاتب - بلخ - شاعر عرب - ۳۷۷) ولادت ۶۸۰
- ۴۳۳۔ ابن الفضاری [ابو الحسین احمد بن ابو جعفر حسین بن عبید اللہ غضائری] (فاضل - رجالی - ۴۱۱) ابو جعفر طوسی اور نجاشی کا شیخ۔ ابن قولویہ کو مشائخ
- ۴۳۴۔ ابن فارس [ابو الحسین احمد بن فارس زکریا بن محمد رازی ہمدانی شافعی مالکی] (ادیب - نحوی - ۳۹۰) درج ہمدانی کا استاد و تلمذ الفہم الصغریٰ فقہ لغۃ
- ۴۳۵۔ ابن فارس [ابو حفص عمر بن ابوالحسن علی فارض حموی مصری] (شاعر عرب - ۶۳۲) قہرہ ولادت ۵۷۶۔ مدون مکتیں بجاورد رہا۔ عہدہ کی قریب۔
- ۴۳۶۔ ابن فرات [ابو الحسن علی بن محمد بن محمد] (وزیر مقتدر عباسی - ۳۲۷) ولادت ۲۷۹
- ۴۳۷۔ ابن الفخار [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن خلف اندلسی مالکی] (حدیث - ۵۹۰) ولادت ۵۲۱
- ۴۳۸۔ ابن فرجون [ابو الوفا بریان الدین ابراہیم بن محمد بن فرجون مغربی مالکی] (فقہ - ۷۹۹) الاقضية۔ مناجیح الاحکام
- ۴۳۹۔ ابن الفرغی [ابو الولید عبد اللہ بن محمد بن یوسف قرطبی] (فقہ - محدث - مورخ - ۴۰۳) ولادت ۳۵۱۔ تاریخ اندلس۔ بلنسیہ کا قاضی تھا۔
- ۴۴۰۔ ابن زبیر [قاضی ابوبکر محمد بن عبد الرحمن بغدادی] (فقہ - متکلم - ۳۷۷) بغداد ولادت ۳۰۷۔ وزیر ابو محمد ہاشمی کا مخصوصین سی۔ فی البدیہ جو ان میں

یہاں اور کئی نام

یہاں اور کئی نام

یہاں اور کئی نام

یہاں اور کئی نام

۴۴۱۔ ابن فضل اللہ [ابو العباس شہاب الدین احمد بن فضل اللہ بکینی عمری شافعی] (فقہ - صدی ہشتم) ولادت ۷۰۰ و متوفی ۷۷۴ھ تک زندہ تھا۔
مسائلک الاصدار فی مالک الامصار ۲۰ جلد۔ ومعة الباک فی فقه الروض۔ صباۃ الشاق۔

۴۴۲۔ ابن فضلان [ابن فضلان] (جغرافی - مورخ - ۳۰۹) جغرافیہ و تاریخ روس

۴۴۳۔ ابن الفقیہ [ابن الفقیہ] (جغرافی - ۳۳۴) جغرافیہ جزیرۃ العرب

۴۴۴۔ ابن الفقیہ [ابن الفقیہ] (ابن الفقیہ) (حدیث - شاعر عرب - ۴۱۴) ولادت ۵۶۱ھ بمطابق

۴۴۵۔ ابن صلاح [خلف بن سید عبد الملک بن حیدر جویری (ملقب بہ مہدی)] (حدیث - متکلم - ادیب - حدود ۱۰۹۰) معاصر شیخ بہائی سیف الشیعہ۔

حتی البیقین علم کلام میں۔ برہان الشیعہ امامت میں۔

۴۴۶۔ ابن فورج [محمد بن عبد اللہ بن فوجہ بروجرودی] (ادیب - نحوی - لغوی - ۴۳۲) ولادت ۳۳۰

۴۴۷۔ ابن فورک [استاد ابو بکر محمد بن حسین بن فورک اصفہانی] (اصولی - متکلم - واعظ - نحوی - ادیب - ۴۰۶) نیشاپور عراق ورس میں بہت رہا۔ کرامت

مشافہ کو غزنی بلایا گیا۔ واپسی میں زہر دیا گیا۔

۴۴۸۔ ابن الفوطی [امام کمال الدین ابو الفضل عبد الرزاق بن احمد بن محمد شیبانی مروزی] (حدیث - مورخ - ۴۳۳) بغداد عمر احمد معجم الاسماء ۵۰ جلد۔ تاریخ

در الاصدار فی خوار و اوصاف ۲۰ جلد آدم بن خرابی بغداد تک کے حالات۔ شاگرد محقق طوسی۔

۴۴۹۔ ابن فہر حلی [جمال الدین ابو العباس احمد بن شمس الدین محمد بن فہر ہمدانی حلی حائری] (فقہ - محقق - ۸۲۱) مہذب الباری شرح المتلخیص۔ شرح الارشاد۔

شرح الاغنیہ عدة الداعی۔ در النہید۔ مصباح المبتدی۔ ولادت ۷۵۷ھ۔ شاگرد تعداد

۴۵۰۔ ابن فہر حسینی [شہاب الدین احمد بن فہر بن حسن بن ادریس حسینی] (فقہ - متکلم - صدی نہم) شرح الارشاد۔ خلاصۃ النبیخ فی مذہب الحنفی تصحیح غفر اللہ

۴۵۱۔ ابن القاسم [ابو عبد اللہ عبد الرحمن بن قاسم بن خالد اوزاعی مالکی] (فقہ - ۱۹۱) ولادت ۱۳۲ھ امام مالک کا شاگرد۔ کتاب المدونہ

۴۵۲۔ ابن القاسم [ابو العباس احمد بن ابی احمد طبری شافعی] (فقہ - ۳۳۵) طبرستان ابن سیرک کا شاگرد۔ تلخیص۔ ادب القاضی۔ موافقت۔ مفتاح۔

۴۵۳۔ ابن قانع [ابو الحسن عبد الیاقی بن قانع اموی بغدادی] (حدیث - ۳۵۱) ولادت ۲۶۵ھ معجم الصحابہ

۴۵۴۔ ابن قتیبہ [ابو محمد عبد اللہ بن مسلم بن قتیبہ دینوری] (فقہ - محدث - لغوی - نحوی - ۴۷۴) بغداد ولادت ۲۱۳ھ قاضی دیور۔ المعارف۔ الاماۃ والائتلاف۔

ادب الکاتب۔ غریب القرآن۔ غریب الحدیث۔ طبقات شعرا جاہلیت۔

۴۵۵۔ ابن قدامہ [محمد بن احمد بن عبد اللہ ہمدانی مقدسی] (فقہ - محدث - نحوی - ۴۴۲) ولادت ۷۰۵ھ ابن تیمیہ کا شاگرد

۴۵۶۔ ابن قرقول [ابو اسحاق ابراہیم بن یوسف بن ابراہیم خرمی مغربی] (عالم - فاضل - ۵۶۹) قاس ولادت ۵۰۵ھ مرید مطالع الانوار

۴۵۷۔ ابن القرطی [ابو سلیمان ایوب بن زید بن قیس طائی نیری] (خطیب - فصیح - بلخی - ۸۲۲) عراقی اموی محسن۔ تجلج نے قتل کر دیا

۴۵۸۔ ابن القصار [ابو احمد عبد اللہ بن عدی جرجانی] (حدیث - ۴۰۳) (م)

۴۵۹۔ ابن القصار [مہذب الدین ابو الحسن علی بن عبد الرحیم بن حسن رقی بغدادی] (لغوی - ادیب - ۵۷۴) بغداد ولادت ۵۰۸ھ ابن الشجر کا شاگرد۔

عراق شام اور مصر میں اس کے بہت شاگرد تھے۔

۴۶۰۔ ابن القطان [ابو القاسم علی بن جعفر بن علی اغلی صقلی مصری] (لغوی - نحوی - ادیب - ۵۱۵) مصر ولادت ۳۳۳ھ صقلیہ۔ کتاب الافعال۔ انبیۃ السماء۔ تلخیص الخوارزمی۔

۴۶۱۔ ابن القطان [شمس الدین محمد بن شبلح حلی] (فقہ - صدی نہم) شاگرد شیخ مفید۔ معالم الدین فی آل یاسین

۴۶۲۔ ابن القطان [ابو الحسن احمد بن محمد بن احمد بغدادی شافعی] (فقہ - ۳۵۹) بغداد ابن سیرک اور ابو اسحاق مروزی کا شاگرد

۴۶۳۔ ابن القطان [ابو القاسم عبد اللہ بن فضل بن قطان بغدادی] (حدیث - شاعر عرب - ۵۸۸) بغداد ولادت ۴۷۷ھ۔ ان کے دو اقطان ۴۸۸ میں پیدا

ہوئے اور ۴۹۸ میں مرے۔

- ۴۴۴- ابن القطان [ابو الحسن علی بن محمد بن عبد الملک حمیری قاسی] (محدث - ۴۲۸) سلجاسہ کا قاضی
- ۴۴۵- ابن القطبی [قاسی الاکرم جمال الدین ابو الحسن علی بن یوسف بن ابراہیم قطبی کوئی مصری] (کاتب - مورخ - ۴۳۴) یا قوت حموی کا دوست۔ مصر طلب میں کاتب وزیر رہا۔ تاریخ الکمار - اخبار مصر - اخبار المصنفین - اخبار النویین - اخبار المغرب - تزیینہ الناصر - ولادت ۵۴۰
- ۴۴۶- ابن القوطیہ [ابوبکر محمد بن عمرو بن عبد العزیز البیہقی قوطی] (محدث فقیہ - لغوی - ادیب - ۳۶۴ قریہ) تشریف الافعال - کتاب بالمقصود والمحدود
- ۴۴۷- ابن قولوبہ [ابو القاسم جعفر بن محمد بن موسیٰ بن قولوبہ قتی بغدادی] (فقیہ - ۳۶۹) عداوات الحسد - کتاب الصفوہ - کتاب الجحدہ - کامل الزیارات شیخ مفید کا شاگرد
- ۴۴۸- ابن القیسرانی [ابو الفضل محمد بن طاہر بن علی بن علی شیبانی مقدسی] (صوفی - محدث - ۵۰۷ بغداد) ولادت ۴۴۸ بیت المقدس۔ سکنت ہمدان۔ کتاب اللسان
- ۴۴۹- ابن القیسرانی - شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن نصر بن صغیر غزوئی طبری [شاعر - ادیب - ہیئت دان - ۵۴۸ دمشق] ولادت ۴۴۸ عکا۔ انزل خالد بن ولید پہ اور ابن مسیر اس زمانہ کے شام کے پیشل شاعر تھے۔
- ۴۵۰- ابن القیم [شیخ الاسلام شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابی بکر جوزیہ دمشقی صلی] (محدث - ۷۵۱ زاد المعاد - کتاب القواعد - ابن تیمیہ کا شاگرد جلال شریف اولیٰ
- ۴۵۱- ابن الکلبی [ابو یوسف بن اسماعیل بن الیاس جوئی بغدادی شافعی] (طیب - صدی ششم) ابن الکبیر بھی کہلاتا ہے۔ مالک طیب جلیل منقولات طیب بن علی
- ۴۵۲- ابن کثیر [ابو محمد عبد اللہ بن کثیر] (قاری - ۱۲۰ مکہ) مشہور قاریوں میں سے
- ۴۵۳- ابن کثیر [احمد الدین ابو الفداء اسماعیل بن عمر دمشقی شافعی] (محدث - مفسر - مورخ - ۷۷۴) تاریخ جامع المسائد - شرح بخاری فقیہ
- ۴۵۴- ابن کج [قاضی یوسف بن احمد بن یوسف کجی دیوری شافعی] (فقیہ - ۴۰۵ دیور) قاضی دیور
- ۴۵۵- ابن الکلبی [ابن الکلبی] (محدث - کتاب - ۲۰۵)
- ۴۵۶- ابن الکثیرانی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن ثابت مصری شافعی] (صوفی - شاعر عرب - ادیب - ۵۶۲)
- ۴۵۷- ابن کلیب [ابو سعید بن کلیب شافعی] (محدث - ۳۳۵) مسند کبیر
- ۴۵۸- ابن کیسان [ابو الحسن محمد بن احمد بن ابراہیم بن کیسان بغدادی] (نحوی - ۲۹۹) ثعلب و صبر کا شاگرد۔ مہذب نخوس - شرح سید حلقہ
- ۴۵۹- ابن لہ [شیخ ابو عمر بن ابن عبد الحمید کثی اصفہانی بغدادی] (نحوی - صدی سوم) معاصر متوکل عباسی و مبرز
- ۴۶۰- ابن اللہانہ [ابوبکر محمد بن حبیب بن محمد بنی اندلسی] (شاعر عرب - ۵۰۶) مبرز نظم السلوک فی وعظ الملوک
- ۴۶۱- ابن ماجہ [امام ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن یزید قزوینی] (محدث - ۲۷۳) السنن تفسیر تاریخ - ولادت ۲۰۹
- ۴۶۲- ابن ماجشون [ابو مروان عبد الملک بن عبد العزیز بن عبد اللہ مالکی] (فقیہ - ۲۱۳) مالک کا شاگرد۔ گانا سننے کا شوقین
- ۴۶۳- ابن ماسویہ [یوحنا بن ماسویہ سریانی و مشقی بغدادی نصرانی] (طیب - ۲۳۳ سامرة) ہارون سے متوکل تک خلفاء کا لازم۔ نوادر الطب - ادبہ النجمہ
- ۴۶۴- ابن ماکولہ [امیر سعید الملک ابو نصر علی بن ہبہ اللہ بن علی بن جعفر بغدادی رجالی] (نحوی - محدث - رجالی - ۲۸۶ حرجان) مسند لاؤ نام۔ کتاب المختار الوفاق
- کتاب الوزراء - الاکمال - اس کا پ جلال الدولہ بویہ کا وزیر تھا اور حجاز ابو عبد اللہ حسن بنذ اوکا قاضی القضاة - ولادت ۴۲۷ عکبرا
- ۴۶۵- ابن مالک [جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن مالک طائی شافعی جیانی اندلسی مصری] (نحوی - ۷۷۲) ولادت ۶۰۰ جیان - الفیہ صرف و نحو میں۔
- لامیہ الافعال - الکافیہ - الشافیہ
- ۴۶۶- ابن المامون [قاضی احمد بن علی بن ہبہ اللہ] (نحوی - نحوی - فقیہ - ۵۸۶) ولادت ۵۰۹۔ شرح الفصح - امرار المحررہ - الاسالی کی قیدی میں۔ کتابیں
- ۴۶۷- ابن المامونی [ابو طالب عبد السلام بن حسین] (شاعر عرب - صدی چہارم) کچھ دنوں صاحب ابن عباد کو پاس رہ کر خراسان چلا گیا۔ مامون کے شاگرد
- ۴۶۸- ابن المذوق [شیخ فخر الدین احمد بن عبد اللہ بن سعید بن متوج جرجانی] (فقیہ - صدی ششم) کتاب الوسیلہ - تفسیر القرآن - التباخ والنسوخ - کتاب النہایۃ فی آیات الاحکام - شرح الفیہ - انوار الطویہ - کتاب المقاصد - کتاب النہایۃ - کتاب المراتبی - ابن فہر علی کے شاگرد - شہید المہدی ۸۷۲ اور فخر المحدثین

۷۷۷ کاشاگر رشید۔ اُنکے والد عبداللہ بھی جوڑے فاضل تھے ابن المتوج کے نام سے مشہور ہیں۔

۴۸۹۔ ابن الجبزی (شہاب الدین احمد بن رجب بن طیب شافعی) (فقہیہ - نحوی - ۸۵۰ھ)

۴۹۰۔ ابن مردویہ (ابوبکر احمد بن موسیٰ بن مردویہ اصفہانی (طراز) [محدث - مؤرخ - مفسر - ۴۱۶ھ] تفسیر - تاریخ - المناقب - مستخرج علی صحیح البخاری -

۴۹۱۔ ابن مسعود (یونس بن یوسف بن مسعود شیبانی قتیبی) [صوفی - مجدد - ۴۱۹ھ قتیبیہ] عمر - ۹۰۔ فرقہ یونسیہ کا بانی قتیبیہ علاقہ دار کا ایک قریہ جو -

۴۹۲۔ ابن مسنیر (شیخ ابوعلی محمد بن ستیر بصری) [نحوی - ۲۰۶ھ] دیکھو قطرب

۴۹۳۔ ابن السکونی (شرف الدین ابوالبرکات مبارک بن ابوالفتح احمد بن مبارک اربلی) [محدث - رجالی - لغوی - ادیب - ۴۳۷ھ مولد] ولادت ۵۴۲ھ - وزیر اعلیٰ

تاریخ اربل ۴ جلد - کتاب النظام شرح قتیبی والی تمام - اجلد - کتاب الحاصل شرح ابیات مفصل زحشری

۴۹۴۔ ابن الطیث (عبدالدین عبدالرحمان بن ابوالقاسم بن عثمان عسقلانی) [ادیب - شاعر - ۴۳۵ھ] ولادت ۵۸۳ھ

۴۹۵۔ ابن مسعود (ابوعبد الرحمن عبداللہ بن مسعود ہذلی) [صحابی - ۳۲ھ مدینہ] والدہ کا نام ام عبد - قدیم الاسلام - عمر - ۶۰

۴۹۶۔ ابن مسعود (احمد بن علی بن مسعود) [عصری - ۱۰۰ھ] مراح الارواح

۴۹۷۔ ابن سکویہ (ابوعلی احمد بن محمد بن یعقوب بن سکویہ رازی اصفہانی) [کاتب طبیب فلسفی - ۴۲۱ھ] عقد اللہ کا صاحب خزینہ و کاتب السر -

تہذیب الاخلاق - تجارب الامم یعنی تاریخ بنی عباس تا ۳۵۵ھ

۴۹۸۔ ابن مہر (مہذب الدین ابوالحسن علی بن سعد بن علی موصلی) [شاعر عرب - ۵۴۳ھ] عمر ۹۰ سے زیادہ

۴۹۹۔ ابن المشکویہ (ابوالعباس محمد بن احمد بن امیر سیف الدین ابوالحسن علی بن ابی الہیجا ہکباری) [امیر - ۴۱۹ھ] از امرائے دولت صلاحیہ - ولادت ۵۰۰ھ

۵۰۰۔ ابن المضاء (ابوالعباس قاضی الجماعت احمد بن عبدالرحمان بن محمد قرطبی) [فقہیہ - نحوی - شاعر عرب - ۵۹۲ھ] ابوجعفر حنفی مشہور ہے - ولادت ۵۱۳ھ -

مشرق نحویں - تنزیہ القرآن -

۵۰۱۔ ابن مطرف (ابوالفتح احمد بن مطرف عسقلانی) [ادیب - لغوی - شاعر عرب - ۴۱۳ھ] قاضی دیماط - عمر قریب ۹۰

۵۰۲۔ ابن مطروح (جمال الدین ابوالحسن یحییٰ بن یحییٰ بن ابراہیم مصری) [شاعر عرب - ۴۴۶ھ مصر] ولادت ۵۹۲ھ - سیدہ - شاہ مصر کی طرف دمشق کا گورنر -

۵۰۳۔ ابن المستزاد (ابوالعباس عبداللہ بن المستزاد بن متوکل عباسی بغدادی) [ادیب - شاعر عرب - ۲۹۶ھ بغداد] ولادت ۶۲۴ھ - بہرہ و تہذیب کا شاگرد -

السنہ و الریاض - کتاب الہدیہ - اشعار الملوک - کتاب الاداب

۵۰۴۔ ابن اسطلی (شیخ ابوالحسن زین الدین یحییٰ بن معطل بن عبدالنور زواوی مغربی حنفی) [نحوی - ۴۲۸ھ قاہرہ] الفیہ نحویں - جزوی اور ابن عساکر کا شاگرد -

مدقون و مشق و مصر میں رہا - ولادت ۵۱۴ھ

۵۰۵۔ ابن المعلم (نجم الدین ابوالنجم محمد بن علی بن فارس واسطی) [شاعر عرب - ۵۹۲ھ] ولادت ۵۰۱ھ

۵۰۶۔ ابن المعلم (ابوعبد اللہ محمد بن عثمان بن عبدالسلام بغدادی) [شیخ مفید] [فقہیہ - منکر - ۴۱۳ھ بغداد] دیکھو شیخ مفید

۵۰۷۔ ابن معیہ (ساج الدین ابوعبد اللہ محمد بن سید ابوجعفر قاسم بن حسین بن معیہ حسنی علی) [فقہیہ - نسابہ - ادیب - شاعر عرب - صدی ہفتم] شاگرد علامہ

حلی - اُستاد شہید اولی - معرفۃ الرجال - نہایۃ الطالب فی نسب آل ابیطالب - الفلک الشحون - اخبار الامم - سبک المذہب - منہاج العمال -

۵۰۸۔ ابن مفاتی (علی بن محمد جلابی) [محدث - ۴۸۸ھ] المناقب

۵۰۹۔ ابن مفرغ (ابو عثمان یحییٰ بن زیاد بن ربیعہ حمیری) [شاعر عرب - ۴۱۹ھ] سیدہ اسماعیل حمیری اسی کی نسل سے تھا

۵۱۰۔ ابن مفلح (نہیر الدین ابوالاسحاق ابراہیم بن شیخ نور الدین علی بن عبدالغالی عالمی) [فقہیہ - محدث - ۳۲ھ اصفہان] محقق - مدققی - عابد و زاہد -

ان کے بیٹے حسین اور عبدالکریم بھی مشہور عالم تھے -

۵۱۱۔ ابن مقسم (ابوبکر محمد بن حسن بن یعقوب بن حسن عطار مقری) [نحوی - ۳۵۴ھ] تہذیب کا شاگرد

۵۱۲۔ ابن مقفع (عبد اللہ بن مقفع بغدادی) (مترجم۔ کاتب۔ ۱۵۸) ترجمہ عربی الیساغوجی از یونانی۔ ترجمہ عربی کلید دمتہ از فارسی۔ درۃ التمشیہ
۵۱۳۔ ابن مقلہ (ابو علی محمد بن علی بن حسین بن مقلہ بغدادی) (کاتب۔ ۳۲۸ بغداد) ولادت ۲۷۲ بغداد۔ مقتدر عباسی کا وزیر۔ کوئی خطا سے حال کر عربی
خط کا موجد یعنی خط بلخ کا۔

۵۱۴۔ ابن مقلہ (ابو عبد اللہ حسن بن علی بن حسین بن مقلہ بغدادی) (کاتب۔ ادیب۔ ۳۳۸) ولادت ۲۷۸

۵۱۵۔ ابن مکتوم (ہارون الدین بن محمد احمد بن عبد القادر بن احمد قیس خفنی) (فقہ۔ لغوی۔ نحوی۔ ۴۲۹) ولادت ۶۸۲۔ جمع بین العباد المحکم لغت۔ شرح ہرانیۃ
۵۱۶۔ ابن الملاء (احمد بن محمد بن علی بن احمد) (نحوی۔ ۹۷۱) شرح معنی اللیب

۵۱۷۔ ابن الماتی (شریف الدین ابو المکارم اسعد بن ابی سعید بن ماتی مصری) (ادیب۔ ۴۰۶) حلب) وزیر مصر۔ القوافل والذواہب
۵۱۸۔ ابن منجم (ابو احمد یحییٰ بن علی بن ابی منصور یحییٰ مغربی) (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۳۰۰) مشہور بہ بیجہ الذہب۔ ولادت ۲۳۱۔ اسحاق صولی کا
شاگرد۔ ابو بکر صولی کا استاد۔ موفی و مکتفی عباسی کا ندیم۔ کتاب الباہر۔

۵۱۹۔ ابن مندہ (ابو عبد اللہ محمد بن یحییٰ بن مندہ اصفہانی) (محدث۔ ۳۰۱) تاریخ اصفہان

۵۲۰۔ ابن مندہ (ابو عبد اللہ محمد بن اسحاق اصفہانی) (محدث۔ ۳۹۵) ولادت ۳۱۶۔ معرفۃ الصحابہ

۵۲۱۔ ابن مندہ (ابو القاسم عبد الرحمن بن یحییٰ بن اسحاق) (محدث۔ ۴۰۴) اصفہان) کبیر الشان طویل القدر

۵۲۲۔ ابن المنذر (ابو بکر محمد بن ابراہیم بن المنذر بن یحییٰ شافعی) (فقہ۔ محدث۔ ۳۰۹) کتب التفسیر۔ کتاب التفسیر۔ کتاب السنن۔
کتاب المیسوط۔ کتاب الاجماع۔ کتاب الاشراف (شاگرد ریح بن سلیمان)

۵۲۳۔ ابن منظور (جمال الدین محمد بن جلال الدین ابو الفکر محمد بن علی مغربی مصری) (ادیب۔ لغوی۔ ۷۱۱) لسان العرب لغت میں ۲۰ جلد
نہار الارباب۔ مصر کے دیوان انشاء کا لازم

۵۲۴۔ ابن مندہ (کیال الدین ابو الفتح موسیٰ بن یونس بن محمد موصی شافعی) (فقہ۔ ۶۳۹) ولادت ۵۵۱ موصل

۵۲۵۔ ابن منیر (عبد اللہ بن عین الزمان ابو الحسن المنیر بن احمد طبرانی الشافعی) (شاعر عرب۔ ۵۳۸) حلب) ولادت ۴۰۴۔ طرابلس الشام سکونت

۵۲۶۔ ابن منیر (قاسمی ناصر الدین احمد بن محمد بن منصور مالکی) (نحوی۔ ادیب۔ ۶۸۳) ولادت ۶۲۰۔ قاضی اسکندریہ

۵۲۷۔ ابن منیر (احمد بن منیر ابو جعفر بغدادی) (محدث۔ ۲۴۳) عمر ۸۴۔ مسند (نیز دیکھو ابن سعد)

۵۲۸۔ ابن مہران (ابو مسلم عبد الرحمن بن مہران بغدادی) (محدث۔ ۳۷۵)

۵۲۹۔ ابن میمون (ابو عمران موسیٰ بن میمون بن یوسف اسرائیلی قرطبی یهودی) (طیب۔ فلسفی۔ ۶۰۵) ولادت ۵۲۹ قرطیبہ۔ عرب اس کو
علامۃ العبری کہتے ہیں۔ ابن طفیل اور ابن رشد کا شاگرد۔ اندلس سے مصر میں آکر صلاح الدین یوسف کا لازم ہوا۔ ولادت الحسارین۔
کتاب فصول۔ تدبیر الصحتہ۔

۵۳۰۔ ابن الناطم (بدر الدین محمد بن جمال الدین محمد بن مالک جہانی شافعی) (نحوی۔ ۶۸۶) دمشق) ابن مالک صاحب الفیہ کا بیہا۔ شرح الفیہ۔
شرح کا فیہ۔ کتاب المصباح مختصر متاج۔

۵۳۱۔ ابن نباتہ (شمس الدین محمد بن محمد بن حسن بن نباتہ جزائری فارسی مصری) (شاعر عرب۔ محدث۔ خطیب۔ ۶۷۸) قاہرہ) دیوان اشعار میں العیون
شرح رسالہ ابن زید بن عمر ۶۶۔

۵۳۲۔ ابن نباتہ فارسی (ابو یحییٰ عبد الرحمن بن محمد بن اسماعیل بن نباتہ) (خطیب۔ ادیب۔ ۳۷۴) ولادت ۳۳۵۔ خطیب مشہور۔ سیف الدولہ
کے زمانہ میں حلب کا خطیب۔ معاصر شہنشاہ۔

۵۳۳۔ ابن نباتہ سعدی (ابو نصر عبد العزیز بن عمر بن محمد بن سعدی) (شاعر عرب۔ ۴۰۵) بغداد) ولادت ۳۲۷۔ سیف الدولہ کا شاگرد اور ابو الفضل محمد بن عبد

- ۵۳۴۔ ابن النبیہ [جمال الدین ابو الحسن علی بن محمد بن حسن مصری] (ادیب - شاعر عرب - ۴۱۹ تصنیفین) ملک الانشرف شاہ مصر کا کاتب
- ۵۳۵۔ ابن النجار [عبد الدین ابو عبد اللہ محمد بن محمود بن حسن بغدادی شافعی] (محدث - مورخ - ۴۲۳ ولادت ۵۷۸ - تاریخ مدینۃ السلام ذیل تاریخ خطیب ۳ جلد - مستدرک تاریخ خطیب - خبۃ المناظرین - کنز الامام فی السنن والاحکام - قمر المیزان فی المسند الکبیر - کتاب الکمال فی الرجال - معجم
- ۵۳۶۔ ابن النجار [ابراہیم بن سلیمان بن حمزہ [جمال الدین] دمشق] (محدث - ۴۵۱) سکندریہ کا نقیب اشراف - ولادت ۵۹۰ - حلب و بغداد کا سفر کیا
- ۵۳۷۔ ابن النجار [ابو الحسن محمد بن جعفر بن محمد بن علی] (مورخ - ۴۰۲) تاریخ کوفہ مختصر نویسن - کتاب الملاح والنوادر - ولادت ۳۰۳ کوفہ
- ۵۳۸۔ ابن نجید [ابو عمرو اسماعیل بن نجید بن احمد طبری] (محدث - ۳۹۵) عمر ۹۰
- ۵۳۹۔ ابن نجیم [زین العابدین بن نجیم حنفی مصری] (فقہ - ۹۷۰ مصر) الاشباہ والنظائر (حکمی شرح احمد بن محمد حموی المتوفی ۱۰۹۸ لکھی) بحر الرائق شیخ کنز الدقائق - فتح القفار شرح المنار
- ۵۴۰۔ ابن نحاس [ابو العباس احمد بن محمد مصری نیشاپوری] (محدث - ۳۷۶)
- ۵۴۱۔ ابن نحاس [فتح الدہلی] (شاعر عرب - ۱۰۵۲ مدینہ)
- ۵۴۲۔ ابن نحاس [ابو الدین محمد بن ابراہیم بن محمد طبری] (نحوی - شاعر عرب - ۴۹۶ قاهرہ) شیخ العربیہ حجة العرب - ولادت ۶۲۷ - زہری کا استاد
- ۵۴۳۔ ابن النذیم [ابو محمد اسحاق بن ابراہیم بن ہامان موصلی] (محدث - فقیہ - مشکم - معنی - نحوی - شاعر - ۲۳۵) ولادت ۱۵۰ - امون رشید کتھا لکیر اگر معنی نہ ہوتا تو تین اسے قاضی بناتا۔
- ۵۴۴۔ ابن النذیم [محمد بن ابی یعقوب اسحاق] (مورخ - صدی چہارم) ۳۷۷ ھ میں زندہ تھا - کتاب الفہرست
- ۵۴۵۔ ابن النضر [ابو الفضل عبد المنعم بن عبد العزیز بن ابی بکر اسکندری مالکی] (فقہ - ادیب - شاعر عرب - ۶۰۳)
- ۵۴۶۔ ابن النفیس [علاء الدین علی بن ابی اکرم قرشی مصری شافعی] (طبيب - ۶۸۷) طب میں ابن سینا سے دوسرے درجہ پر شرح کلیات قانون بوخارافان
- ۵۴۷۔ ابن نفطہ [میعین الدین ابو بکر محمد بن الفخ بن ابی بکر بن شجاع بغدادی حنفی] (محدث - ۶۲۹ بغداد) ذیل الکمال ابن ماکولا کتاب الانساب نفیۃ الزواۃ
- ۵۴۸۔ ابن النقیب [امام جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن سلیمان بن حسن بن محمد بن حنفی] (مفسر - زاہد - ۶۹۸) ولادت ۶۱۱ - تفسیر ۵ جلد
- ۵۴۹۔ ابن نفا [شیخ نجیب الدین ابو ابراہیم محمد بن جعفر بن محمد بن ناصح] (فقہ - ۶۲۵) ابن ادیس سے روایت کرتے ہیں
- ۵۵۰۔ ابن نفا [شیخ نجم الدین جعفر بن نجیب الدین محمد بن جعفر بن محمد بن ناصح] (فقہ - صدی ہفتم) شیعہ الاحزان - اخذ الثار فی احوال الختار - علامہ حلی ان کو
- ۵۵۱۔ ابن نمیر [عبد اللہ بن نمیر ہمدانی] (محدث - ۱۹۹)
- ۵۵۲۔ ابن نوخت [ابو الحسن علی بن احمد بن نوخت] (شاعر عرب - ۴۱۲ تا ۴۱۶ مصر)
- ۵۵۳۔ ابن واضح [یعقوبی] (مورخ - جزائی - ۲۹۳) متشیخ - کتاب البلدان - تاریخ العالم ۲۵۵ تک
- ۵۵۴۔ ابن وحشیہ [ابو بکر احمد بن وحشیہ] (مترجم - صدی چہارم) ۳۱۸ ھ میں کتاب فلاح النبطیہ کا ترجمہ کھدانی سے عربی میں کیا۔
- ۵۵۵۔ ابن الوردی [زین الدین ابو حفص عمر بن مظفر بن محمد قرشی بکری معری حلی شافعی] (ادیب - نحوی - فقیہ - شاعر عرب - ۴۹۰) حلب - خیرۃ العجاہب - تحفۃ الوردیہ - بحار الافکار - تہذیب المختصر فی اخبار البشر
- ۵۵۶۔ ابن الوہاب [ابو بکر محمد بن عبد اللہ بن محمد اودنی بخاری] (شافعی] (فقہ - ۳۸۵ بخارا) مدقوی نیشاپوری رہا۔
- ۵۵۷۔ ابن الوزان [شیخ ابو القاسم ابراہیم بن عثمان قیردانی] (نحوی - لغوی - ۳۴۶)
- ۵۵۸۔ ابن الوشتی [ہشام بن احمد بن ہشام کتانی طلیطلی] (فقہ - نساب - نحوی - لغوی - شاعر عرب - ۴۷۰ دانہ)
- ۵۵۹۔ ابن وکیع [ابو محمد بن علی بن احمد بن خلف ضبی مصری بغدادی] (شاعر عرب - ۳۹۳ بنس) وکیع اسکے پر وادا احمد کا لقب ہے جو فقیہ - نحوی فاضل فصیح تھا جو لکھنے میں مرا اور کتابا شریف اور کتاب الطریق وغیرہ کا مصنف ہے۔

- ۵۶۰۔ ابن الکیل (امام علامہ صدر الدین محمد بن عمر بن علی عثمان مصری شافعی) (محدث۔ ۷۱۹ قہرہ) ولادت ۶۶۵ و میاٹ
- ۵۶۱۔ ابن الکیل (شہاب الدین احمد بن موسیٰ بن علی بن علی) (نوی۔ ۷۹۱) شرح الدبید۔ شرح الملحہ۔ ابن عبد المعطی اور کربانی کا شاگرد
- ۵۶۲۔ ابن ولید (ابو عبد اللہ حسین بن علی بن ولید) (نوی۔ شاعر عرب۔ ۳۸۵) شرح عقد الدولہ
- ۵۶۳۔ ابن ہارون (ابو عمر سہیل بن ہارون بن راجون دسینانی) (مکیم۔ فصیح۔ شاعر عرب۔ حمدی دوم) مامون رشید کے خزانہ الکلمہ کا مقبولی شعوبی مذہب کا مخالف
- ۵۶۴۔ ابن ہارون (ابو الحسن علی بن ہارون بن علی بغدادی) (نویم۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۵۲۰ بغداد) ولادت ۶۷۶۔ ابو الحسن بنجیم کا پوتا
- ۵۶۵۔ ابن ہارون (ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن ہارون تیزی) (نوی ۳۳۴) کتاب النیل۔ کتاب الاشال۔ کتاب الاصداد
- ۵۶۶۔ ابن ہارون (ابو القاسم محمد بن ہارون اندلسی) (شاعر عرب۔ ۳۶۲ قہرہ) اسکا باب جہیزہ کا مشہور شاعر تھا۔ بعد میں ابن ہارون جو ہر سہ سال کو ساٹھ مقرر
- ۵۶۷۔ ابن ہارون (ابو علی حسن بن ہارون بن عبد اللہ بن ہارون) (شاعر عرب۔ ۱۹۶ بغداد) دیکھو ابو نواس حللی
- ۵۶۸۔ ابن ہارون (شہاب الدین احمد بن محمد بن عمار مصری مقدسی) (ریاضی۔ ۸۱۵ اور شلم) لمع علم حساب میں۔ غایۃ السوال جبر مقابلیں۔ مدشد الطالب لاسنی للطلب۔ ولادت ۱۱۰۷
- ۵۶۹۔ ابن ہارون (نظام الدین شریف ابو یعلیٰ محمد بن محمد بن صالح بن حمزہ بغدادی) (شاعر عرب۔ ۵۴۰ کرمان) صادق والباغ جو سیف الدولہ صدقہ بن دس سال کے لئے دس سال میں لکھی۔
- ۵۷۰۔ ابن ہارون (ابو المنظر یحییٰ بن ہبیر بن محمد شیبانی ضلی) (محدث۔ فقیہ۔ لغوی۔ ۵۶۰ بغداد) مفتی عباسی کا وزیر۔ شرح جمع بین الصحیحین۔ کتاب المقصد۔ کتاب العبادات۔ کتاب الافصاح
- ۵۷۱۔ ابن ہشام (ابو محمد عبد الملک بن ہشام بن ایوب حمیری معافری مصری) (محدث۔ نساب۔ مورخ۔ ۲۱۸ قسطلط) سیرۃ النبی
- ۵۷۲۔ ابن ہشام (احمد الدین عبد اللہ بن یوسف بن ہشام الصناری مصری) (نوی۔ ۷۶۱) مفتی اللیب۔ شذور الذہب۔ قطر الندی۔ توضیح المساک شہر الفیہ
- ۵۷۳۔ ابن ہشام (ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ہشام سبتی اندلسی) (نوی۔ ۸۱۵) حمدی شرم (الداخل) تقویم اللسان تعلیم البیان۔ لحن العار۔ شرح الفصیح۔ شرح مقصودہ ابن درید۔ ۵۵۷ھ میں زندہ تھا۔
- ۵۷۴۔ ابن ہشام (کمال الدین محمد بن عبد الواحد صیداوی مصری حنفی) (فقیہ۔ ۸۶۱) فتح القدر شرح البہایہ۔ المسایرہ
- ۵۷۵۔ ابن ہشام (ابو عبد الرحمن بن عبد اللہ بن ہشام قشیری نیشاپوری) (فقیہ۔ محدث۔ واعظ۔ ۵۱۴) امام الحرمین کا شاگرد۔ بغداد میں وعظ کرتا تھا۔ لوگوں کی دشمنی سے وطن واپس آیا۔
- ۵۷۶۔ ابن ہشام (ابو علی محمد بن حسن بن ہشام مصری) (ریاضی ہیئت دان۔ ۲۶۹) وزیر مصر۔ پھر حاکم خلیفہ مصر بن بلال کا کتاب الارصاد الکلیہ۔ کتاب المساقہ لکھا۔
- ۵۷۷۔ ابن یاسین (ابو محمد عبد اللہ بن یاسین) (ریاضی۔ ۶۰۰) ارجوزۃ الیاسینیہ جبر و مقابلیں
- ۵۷۸۔ ابن یحییٰ (دیکھو ابن الصالح حللی) (نوی۔ ۶۳۳)
- ۵۷۹۔ ابن یونس (احمد الدین ابو حامد محمد بن یونس بن محمد اربلی موصلی شافعی) (فقیہ۔ ۶۰۸) مول ۵۳۵ اربل۔ موصل کا قاضی
- ۵۸۰۔ ابن یونس (ابو الحسن علی بن ابی سعید عبد الرحمن بن احمد بن یونس صیرفی مصری) (ریاضی۔ منجم۔ ہیئت دان۔ ۳۹۹ قہرہ) حاکم خلیفہ مصر کا لازم۔ قہرہ میں رصد بنائی۔ ریچح حاکمی۔ تقدیر الحکم۔
- ۵۸۱۔ ابن یونس (ابو سعید عبد الرحمن بن احمد بن یونس مصری) (محدث۔ ۳۴۷) ولادت ۲۸۱
- ۵۸۲۔ ابن یزیدی (ابو عبد الرحمن عبد اللہ بن محمد عدوی) (نوی۔ تیسری صدی) فردا کا شاگرد۔ غریب لقرآن۔ المختصر فی الخیر۔ الوقف والابتداء
- ۵۸۳۔ ابو احمد ازدی (طالب بن عثمان بن محمد ازدی) (نوی۔ ۳۹۶) ولادت ۳۹۱۔ ابوبکر انباری کا شاگرد
- ۵۸۴۔ ابو احمد حللی (ابو محمد محمد بن ابی عمر زیاد بن یحییٰ ہللی بغدادی) (محدث۔ فقیہ۔ تیسری صدی) اصحاب موسیٰ کاظم رضوا جو اسے
- ۵۸۵۔ ابو احمد مصری (عبد السلام بن حسین بن محمد) (نوی۔ ۴۰۵) ولادت ۳۲۹

ولادت ۱۱۰۷

ابن الکیل

ابن الکیل

- ۵۸۶۔ ابو احمد زہری [محمد بن عبد اللہ زہری] (محدث - ۲۰۳)
- ۵۸۷۔ ابو احمد شہر زوری [قاسم بن مغیر بن علی] (فقہ - ۸۹ م موصی)، قاضی اربل۔ ان کا بیٹا ابو بکر محمد قاضی خافقین ابو اسحاق شیرازی کا شاگرد ۴۵۳ میں پیدا ہوا اور ۵۳۸ میں بغداد میں فوت ہوا
- ۵۸۸۔ ابو احمد عسکری [حسن بن عبد اللہ بن سعید عسکری ابو ازلی] (ادیب - ۳۸۲) ولادت ۲۹۳۔ شاگرد ابن درید۔ کتاب الاخبار والنوادر۔ کتاب المختلف والمؤلف۔ کتاب الحکم والامثال۔ کتاب البر والجر۔ کتاب التصحیف
- ۵۸۹۔ ابو احلی [احمد بن علی بن محمد حسینی مقيم مکه] (محدث -) کتاب المعرفة۔ فضل المؤمن۔ تاریخ الرجال۔ کتاب الوصایا
- ۵۹۰۔ ابو الاحوص [محمد بن یحییٰ بن حماد بغدادی] (محدث - ۲۷۹) قاضی عکبراء
- ۵۹۱۔ ابو الاسود ضحاک [ضحاک بن سلمان بن سالم کوفی] (نوی۔ نحوی۔ شاعر عرب)
- ۵۹۲۔ ابو اسامہ [حماد بن اسامہ کوفی] (محدث - ۲۰۱)
- ۵۹۳۔ ابو اسامہ شیعہ جنادہ بن محمد ازلی ہروی [نوی۔ ۳۹۹] حاکم طبرستان مصر نے اس اور اسکے دوست ابو الحسن علی بن سلیمان انطاکی نحوی کو ایک دن قتل کر دیا۔
- ۵۹۴۔ ابو اسامہ عیسیٰ ازلی [حماد بن دہیم بصری] (محدث - ۱۷۹)
- ۵۹۵۔ ابو اسحاق اسفہانی [رکن الدین ابراہیم بن محمد بن ابراہیم اسفہانی شافعی] (فقہ - اصولی - شکر - ۳۱۸) اسفہان (جامع الحلی - الرد علی الملحدین - نور العین فی مشہد المحسنین - ابو القاسم شیری کا مصاحب -
- ۵۹۶۔ ابو اسحاق اصطخری [ابو اسحاق فارسی اصطخری یافرن اصطخری] (عجمانی - سیاح - صدی چہارم) ۳۴۰ھ میں عرب ہند و افریقہ کا سفر کیا۔ کتاب الاقالیم۔ المسالك والممالك۔
- ۵۹۷۔ ابو اسحاق اصفہانی [دیکھو ابن عاصم] (محدث - ۲۸۳)
- ۵۹۸۔ ابو اسحاق ثعلبی [ابراہیم سیار ثعلبی بصری المعروف بہ نظام مثنوی] (شکر - صدی دوم) جافا کا استاد۔ معاصر مارون رشید (دیکھو نظام مثنوی)
- ۵۹۹۔ ابو اسحاق تیز لہ [ابراہیم بن احمد بن محمد] (نوی۔ صدی چہارم) ابو عمر زاہد علام ثعلبی کا شاگرد
- ۶۰۰۔ ابو اسحاق ثعلبی [امام احمد بن محمد بن ابراہیم نیشاپوری شافعی] (مفسر - محدث - ۲۷۷) تفسیر کشف البیان۔ عماد اللمجالس۔ ابو طاہر بن خریز و ابن ابی اسحاق
- ۶۰۱۔ ابو اسحاق جونی [صدر الدین ابراہیم بن سعد الدین محمد بن مویہ ابو بکر جونی حموی] (محدث - ۷۲۲) دیکھو ابن حموی صاحب فراد السعیدین
- ۶۰۲۔ ابو اسحاق حربی [ابراہیم بن اسحاق بن ابراہیم مروزی مالکی] (فقہ - ۲۸۵) ولادت ۱۹۸۔ احمد بن حنبل کا شاگرد و مساندہ خلفائے اربعہ دیگر صحابہ سجادہ و تابعین
- ۶۰۳۔ ابو اسحاق زجاج [ابراہیم بن سری بن سہل بصری] (نوی - ۳۱۱) میر کا شاگرد
- ۶۰۴۔ ابو اسحاق زہری [ابراہیم بن عبد الرحمن بن عوف] (تابعی - ۹۶) عمر ۷۵
- ۶۰۵۔ ابو اسحاق سبسی [عمر بن عبد اللہ ہمدانی کوفی] (تابعی - ۱۲۷) ولادت ۵۳۳ھ
- ۶۰۶۔ ابو اسحاق شیرازی [جمال الدین ابراہیم بن علی بن یوسف شیرازی شافعی اشعری] (صوفی - شکر - فقہ - ۴۷۶) بغداد) ولادت ۳۹۳۔ جد صاحب قاموس المذہب۔ التنبیہ۔ ملح۔ طبقات الفقہاء
- ۶۰۷۔ ابو اسحاق غری [ابراہیم بن یحییٰ بن عثمان بن محمد کلی غری شافعی] (نوی۔ شاعر عرب - ۲۴۲) ولادت ۴۴۱ غزوہ۔ دیوان اشعار
- ۶۰۸۔ ابو اسحاق فرازی [ابراہیم بن محمد کوفی] (محدث - ۱۸۵)
- ۶۰۹۔ ابو اسحاق قتی [ابو اسحاق ابراہیم بن یحییٰ کوفی قتی] (محدث - دوسری صدی) امام رضا کے صحابی۔ کتاب النوادر۔ کتاب القضا یا تفصیلاً الیہ المومنین
- ۶۱۰۔ ابو اسحاق بن محمد بن محمد بن اسحاق بن محمد [شاعر عرب - ۴۴۱] شرح دیوان متینی
- ۶۱۱۔ ابو اسحاق مدنی [ابراہیم بن محمد بن ابو یحییٰ مدنی] (محدث - دوسری صدی) کتاب الحلال والحرام کہتے ہیں قدی زاد کی اکثر تاریخی تصنیفات کو اپنی نام سے منسوب کیا

- ۶۱۲۔ ابو اسحاق مروزی [ابراہیم بن احمد بن اسحاق مروزی بغدادی شافعی] (فقہ - ۳۴۰ قہرہ) سکونت بغداد مصر۔ فقہ میں ابن سیرین کا شاگرد شریح
- ۶۱۳۔ ابو اسحاق مصری عراقی [ابراہیم بن منصور بن مسلم مصری شافعی] (فقہ - ۵۹۶ مصر) خطیب مصر۔ عراق میں ابو اسحاق شیرازی کا صاحب ہاؤ لاد
- ۵۱۰۔ شرح مہذب - انکابیا ابو محمد عبد الحکم جو فاضل جلیل القدر تھا ۵۶۳ میں پیدا اور ۶۱۳ میں فوت ہوا۔ اچھا شاعر و خطیب تھا۔
- ۶۱۴۔ ابو اسحاق موصلی [ظہیر الدین ابراہیم بن عسکر موصلی شافعی] (فقہ - شاعر عرب - ۶۱۰ اسلامیہ) موصل کے قریب سلامیہ کا قاضی
- ۶۱۵۔ ابو اسحاق ندیم [ابراہیم بن مہمان بن بہمن ارجانی موصلی] (مغنی بطرب - ۵۸۸ بغداد) ولادت ۵۸۵ کو فہ۔ اسکا گانا اول جہدی بن منصور ظریف عباسی بنی
- ۶۱۶۔ ابو اسماعیل کوئی [ابراہیم بن ابوالعباس یحییٰ بن سلیم کوئی] (ادب - قاری - دوسری صدی) مخاصر امام جعفر کاظم و رضا علیہم السلام
- ۶۱۷۔ ابو اسماعیل ازدی [احمد بن دریم بصری] (حدیث - ۱۷۹)
- ۶۱۸۔ ابو الاسود [ظالم بن عمر بن سفیان دؤلی بصری شعی] (تاجی - نحوی - ۹۹ مدینہ) صفین میں جناب علی کے ہمراہ۔ حضرت علی کی تعلیم ہوئی کہ تہ دین کی بحکم بیگوت
- ۶۱۹۔ ابواسید مالک انصاری [اصحابی - حدیث - ۶۰] (عمر ۷۸) کل جنگوں میں رسول اللہ کے ساتھ رہے۔
- ۶۲۰۔ ابوامامہ بامی [صدی بن عجلان] (صحابی - محدث - ۸۱ حص) مصر میں رہتے تھے پھر حص میں آ رہے
- ۶۲۱۔ ابوامامہ رومی [اسعد بن سہل بن حنیف انصاری اوسی] (صحابی - ۱۰۰ مدینہ) عمر ۹۲
- ۶۲۲۔ ابوالوہب خزاز [ابراہیم بن عثمان] (محدث - دوسری صدی) جناب صادق و کاظم سے روایت کی [ابوالوہب انصاری دیکھو خالد بن زید]
- ۶۲۳۔ ابوالوہب [جعفر بن محمد بن حسن بخرانی] (فاضل شاعر عرب - ۱۰۲۸) دیوان ان کا بہت مشہور ہے۔ شاگرد شیخ بہائی
- ۶۲۴۔ ابوالخثری [دوب بن دوب بن وہب بن مقبہ اسدی مدنی بغدادی] (فقہ - محدث - ۲۰۰ بغداد) ہارون کی طرف سے شرقی بغداد کا قاضی کیا ہوا تھا اہل
- ۶۲۵۔ ابوالہداج [ابوالہداج بن عاصم بن عدی] (صحابی - ۱۱۷)
- ۶۲۶۔ ابوبردہ [عمر بن ابوموسے عبد اللہ بن قیس اشعری] (تاجی - فقہ - ۱۰۴) ابوموسے اشعری کا بیٹا۔ شریح کے بعد کو فہ کا قاضی
- ۶۲۷۔ ابوبردہ [ابوبردہ ہاشمی بن یار بوی] (صحابی - عہد معاویہ) کل جنگوں میں علی کے ہمراہ۔ براہین غازیہ کے مانوں۔ اوائل خلافت معاویہ میں رہے۔
- ۶۲۸۔ ابوبرزہ [فضلہ بن عبید اسلمی] (صحابی - محدث - ۶۰ مرو) سکونت بصرہ
- ۶۲۹۔ ابوالبرکات انباری [کمال الدین عبدالرحمان بن ابی الوفا محمد بن عبید اللہ شافعی] (نحوی - ۵۷۷) ولادت ۵۱۳۔ اسرار العربیہ - نزہۃ الالباب فی طبقات
- الادباء و میزان نخویں -
- ۶۳۰۔ ابوالبرکات سیسی [احمد بن عبدالوہاب سیسی] (ادیب - ۵۱۴) موہب خلفا و عباسیہ
- ۶۳۱۔ ابوالبرکات عبدالسلام [محمد الدین عبدالسلام] (محدث - ۷۰) منقذ الاخبار
- ۶۳۲۔ ابوالبرکات کوئی [شریف عمر بن ابراہیم بن محمد کوئی حسینی] (نحوی - لغوی - محدث - ۵۳۹) ولادت ۴۴۲ کو فہ
- ۶۳۳۔ ابوالبرکات مستوفی [شراف الدین مبارک بن احمد بن مبارک اربلی] (محدث - زحالی - ادیب - ۶۳۷ موصل)
- ۶۳۴۔ ابوبشر دولابی [محمد بن احمد بن حماد وراق رازی دولابی] (محدث - مورخ - ۳۴۰ عرج) دولاب رے کا ایک قریب پر تاریخ العلماء
- ۶۳۵۔ ابوبشر قتی [احمد بن ابراہیم بن احمد بن مصلی قتی] (نحوی - مورخ - ۷۰) تاریخ الکبریٰ مناقب امیر المومنین اخبار صاحب الزنج - کتاب الفرق عجائب
- ۶۳۶۔ ابوبصیر [ابوبصیر عتبہ بن اسید تھقی] (صحابی - ۷۰) وفات عہد رسول میں۔ تیر دیکھو عبد اللہ بن محمد اسدی
- ۶۳۷۔ ابوالبقا کوفی [ابوالبقا جسی کوفی حنفی] (نحوی - نحوی - او آخر صدی یا دہم) الکلیات فی النحو واللغة والاصطلاح مصطفیٰ پاشا وزیر دوم الموقی
- ۶۳۸۔ ابوالبقا عکبری [عبد الدین عبداللہ بن حسین بن عبداللہ عکبری] (ادیب - ۶۱۶ بغداد) ارباب القرآن - شرح مفصل - شرح مقامات حریری -
- شرح الاضاح - ثباب - شرح دیوان متنبی - شرح بلع ابن جح - ولادت ۵۳۸ - شاگرد ابن اثبات
- ۶۳۹۔ ابوالبقا جلی [یحییٰ بن علی بن یحییٰ جلی] (ابن الصائغ) (نحوی - ۶۳۳ طبر) ولادت ۵۵۳ طبر - ابن خلکان کا استاد - شرح مفصل زنجیری شریح

- ۴۳۰۔ ابو البقاء نایسی [زین الدین خالد بن یوسف بن سعد نایسی دمشقی] (نوی۔ لغوی۔ ۴۶۳) ولادت ۵۸۵
- ۴۳۱۔ ابو بکر بن ابی شیبہ [عبداللہ بن محمد بن ابی شیبہ کوفی] (محدث۔ ۲۳۵) مسند مصنف۔ سفیان بن عیینہ اور عبداللہ بن مبارک کاشاگرد۔ بخاری مسلم۔
ابوداؤد اور ابن ماجہ کا اشتاد
- ۴۳۲۔ ابو بکر بن ابراہیم [ابو بکر بن ابراہیم] (محدث۔ ۳۸۱) معجم کبیر مسند ابی حنیفہ۔ اربعین۔
- ۴۳۳۔ ابو بکر بن ابوتخافہ [عبداللہ بن عثمان] (صحابی۔ ۱۳۰ عینہ) عمر ۴۳۰۔ چار بار اور عشرہ مبشرہ سے
- ۴۳۴۔ ابو بکر بخاری [محمد بن قاسم بن محمد بن ابی انباری] (نوی۔ محدث۔ ۳۲۸ بغداد) کتاب شکل۔ نویب الحریث۔ کتاب الاضداد۔ انصاف۔ کتاب الزاہر
والکافی نوین۔ ولادت ۲۷۱۔ شاگرد حلی۔
- ۴۳۵۔ ابو بکر قتالی [قاضی ابو بکر محمد بن طیب بن محمد بصری اشعری۔ ہندوی] (حکلم۔ ۳۰۰ بغداد) اپنے زمانہ میں علم کلام میں سگانہ
- ۴۳۶۔ ابو بکر جاردی [محمد بن نصر بن سلمہ بن جارد و نیشاپوری] (محدث۔ ۲۹۱)
- ۴۳۷۔ ابو بکر بن غاضب [امام ابو بکر محمد بن محمد بن عبداللہ بنی بغدادی] (محدث۔ ادیب۔ ۴۸۹)
- ۴۳۸۔ ابو بکر جنیدی [شمس الدین محمد بن ابی بکر بن محمد جنیدی] (نوی۔ ۰۰) موشع شرح کافہ حاجیہ۔ خبیس کرمان کا ایک گانویہ
- ۴۳۹۔ ابو بکر خوارزمی [محمد بن عباس خوارزمی نیشاپوری] (ادیب۔ لغوی۔ شاعر۔ نساب۔ ۳۸۳) ابو جعفر بن رستم طبری کا بھائی۔ لغت و انساب میں امام۔ مدت
ملک حلب میں پھر نیشاپور میں رہا
- ۴۴۰۔ ابو بکر رازی [احمد بن علی بن حسین نیشاپوری] (محدث۔ ۳۱۵) عمر ۵۲
- ۴۴۱۔ ابو بکر رازی [محمد بن ابی بکر رازی] (طیب۔ ۳۱۱) کتاب الکاوی۔ ۳۰ جلد۔ کتاب الکامع۔ کفایہ منصوری جو منصور بن نوح سامانی کے نام پر لکھی۔ اپنے
زمانہ کا امام الاطباء
- ۴۴۲۔ ابو بکر زبیدی [محمد بن حسن بن عبداللہ زبیدی اشبیلی زبیل قرطبہ] (نوی۔ فقیہ۔ ۳۷۹ اشبیلیہ) ولادت ۳۱۶۔ قاضی اشبیلیہ۔ مختصر کتاب یعین کتاب الامنع
مکتبہ لابنہ نوین۔ طبقات النحویین واللغویین
- ۴۴۳۔ ابو بکر زجاج [احمد بن حسین] (نوی۔ صدی چہارم) مطبع باللہ خلیفہ عباسی کا ماصر
- ۴۴۴۔ ابو بکر سجستانی [محمد بن عزیز سجستانی] (ادیب۔ لغوی۔ ۳۴۰) ابو بکر انباری کاشاگرد۔ غیب القرآن جس کا نام زہرۃ القلوب ہے
- ۴۴۵۔ ابو بکر سختیانی [ابوبکر بن ابی تیمہ کیسان بصری] (تابعی۔ ۱۳۱)
- ۴۴۶۔ ابو بکر سراج [محمد بن سری ہندوی] (نوی۔ ۳۱۶) کتاب الاصول شرح کتاب سیبویہ
- ۴۴۷۔ ابو بکر شافعی [ابوطالب محمد بن محمد] (محدث۔ ۳۵۴) غیلانیات
- ۴۴۸۔ ابو بکر شیبانی [یونس بن بکر بن واصل کوفی] (محدث۔ ۱۹۹) مغازی
- ۴۴۹۔ ابو بکر شیرازی [احمد بن عبدالرحمان فارسی شیرازی] (محدث۔ ۴۰۷) کتاب الاغلاب
- ۴۵۰۔ ابو بکر صولی شطرنجی [محمد بن یحییٰ بن عبداللہ صولی شطرنجی] (ادیب۔ نوی۔ ۳۳۶ بصرہ) کتاب لوزراء۔ کتاب لوزراء۔ کتاب دبا لکاتب۔ ندیم راضی باللہ
- ۴۵۱۔ ابو بکر صولی صیرفی [محمد بن عبداللہ ہندوی شافعی] (فقیہ۔ ۳۳۰) ابن سیرج کاشاگرد
- ۴۵۲۔ ابو بکر طوطشی [ابو بکر محمد بن ولید بن محمد طوطشی اندلسی مالکی] (صوفی۔ مورخ۔ ۵۶۰ سکندریہ) دیکھو ابن ابی رندقہ
- ۴۵۳۔ ابو بکر عیاش [ابو بکر بن عیاش اسندی] (تابعی۔ ۱۵۳) عمر ۹۶
- ۴۵۴۔ ابو بکر قفال [محمد بن علی بن اسماعیل شافعی شافعی] (فقیہ۔ محدث۔ لغوی۔ اصولی۔ شاعر۔ ۳۶۵ شافعی) ولادت ۲۹۱۔ شاگرد ابن سیرج۔ یہ ابن جریر طبرانی
سے اور حاکم ابو عبداللہ اس سے روایت کرتا ہے۔

- ۴۶۵۔ ابوبکر بن قہران [عبد اللہ بن قہران] (نحوی۔ ۲۷۷)
- ۴۶۶۔ ابوبکر کلابادی [محمد بن ابراہیم کلابادی] (صوفی۔ ۳۸۰ بخارا)
- ۴۶۷۔ ابوبکر مالکی [احمد بن عبد اللہ بن حسن انصاری مالکی (حمید)] (نحوی۔ محدث۔ ادیب۔ ۵۲۲ مہر) ولادت ۴۰۷۔ معاصر محمد بن ابی نعیم نووی
- ۴۶۸۔ ابوبکر خرقوی [ابوبکر بن عبد الرحمن بن حارث بن ہشام بن مغیرہ خرقوی] (تاجی۔ محدث۔ فقیہ۔ ۹۲۲) ولادت خلافت عمر میں۔ مدینہ کے ۷ فقہوں (عبد اللہ بن عمرو۔ قاسم۔ سعید۔ سلیمان۔ ابوبکر خرقوی۔ خارجہ) میں سے
- ۴۶۹۔ ابوبکر مغافری [قاضی ابوبکر محمد بن عبد اللہ بن العری] (محدث۔ مفسر۔ ۵۴۳ قاس) دیکھو ابن عربی۔
- ۴۷۰۔ ابوبکر نقاش [محمد بن حسن بن زیاد بن یارون بن جعفر مرقی موصی بغدادی] (مفسر۔ محدث۔ ۳۵۱) ولادت ۲۶۵۔ تفسیر
- ۴۷۱۔ ابوبکرہ [نفسی بن حارث بن کلہ نقعی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۱ یا ۴۹ ہجری) سمیعہ کابیشا۔ زیاد بن سمیعہ کاماری بھائی
- ۴۷۲۔ ابوتام [حبیب بن اوس بن حارث طائی عالمی شامی بغدادی] (شاعر عرب۔ ۲۲۸ موصول) ولادت ۱۹۰۔ سکونت شام بغداد خراسان مصر۔ انور مانہ کا سب سے بڑا
- ۴۷۳۔ ابوتوبہ [میمون بن جعفر بغدادی] (نحوی۔ دوسری صدی) کسائی کا شاگرد
- ۴۷۴۔ ابوالشام [محمود بادو تونسسی] (شاعر عرب۔ ۱۲۸۸) اہل تونس اسکو نابغہ افریقی کہتے ہیں
- ۴۷۵۔ ابوعلمہ [ابو ثعلبہ] (صحابی۔ ۷۵ شام)
- ۴۷۶۔ ابونور کللی [ابراہیم بن خالد بن ابی الیمان کللی شافعی بغدادی] (فقیہ۔ ۲۴۶ بغداد) امام شافعی کا صاحب
- ۴۷۷۔ ابوجحیفہ [وسیب بن عبد اللہ عامری نزہل کوفہ] (صحابی۔ ۷۴ کوفہ)
- ۴۷۸۔ ابوجعفر [محمد باقر بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب مدنی] (تاجی۔ محدث۔ ۱۱۴) ولادت ۵۶ یا ۵۸۔ ائمہ اثنا عشر سے پانچویں امام
- ۴۷۹۔ ابوجعفر اسکافی [محمد بن عبد اللہ مغزلی] (متکلم۔ ۲۴۰)
- ۴۸۰۔ ابوجعفر بخاری [قاضی احمد بن اسحاق بن بہلول بغدادی] (ادیب۔ فقیہ۔ ۳۱۸ بغداد) ولادت ۲۳۱ بخارا
- ۴۸۱۔ ابوجعفر سمرقانی [احمد بن ابی عبد اللہ محمد بن خالد برقی قزاقی] (فقیہ۔ محدث۔ ادیب۔ ۲۷۰) کتاب المحاسن۔ کتاب الشواہد من کتاب اللہ۔ کتاب الاشمال۔ اختلاف الحدیث۔ تفسیر الاحادیث۔ کتاب الطب۔ کتاب العقل۔ کتاب الخصال۔ کتاب التایخ۔ کتاب القیام۔ مصباح العلم۔ طبقات الرجال۔ کتاب الاوائل۔ مخازی النبی وغیرہ۔ معاصر امام جوادی۔ صفار صاحب بصائر الدہجات نے ان سے روایت کی۔ ابوالحسن احمد بن فارس ادیب و لغوی انکا شاگرد تھا
- ۴۸۲۔ ابوجعفر زرقانی [احمد بن محمد بن ابی نصر زرقانی کوفی] (محدث۔ ۲۷۱) امام رضا علیہ السلام۔ صحابی۔ کتاب الحجاج
- ۴۸۳۔ ابوجعفر بصری [یحییٰ بن ابوزید بصری معتزلی] (فقیہ۔ قاضی متکلم۔ ۶۱۱)
- ۴۸۴۔ ابوجعفر خوارزمی [محمد بن موسیٰ خوارزمی] (ریاضی۔ ۲۰۵) جبر و مقابلہ [ابوجعفر تپائی دیکھو ابن مضاء]
- ۴۸۵۔ ابوجعفر رواسی [محمد بن حسن بن ابی سارہ بن افی معاذ بنلی کوفی] (نحوی۔ دوسری صدی) معانی القرآن۔ الوقت والابتداء۔ کسائی۔ ذرا کا استاد دیکھو ابی اسحاق
- ۴۸۶۔ ابوجعفر طبری [امام محمد بن جریر بن یزید طبری] (مفسر۔ مورخ۔ فقیہ۔ ۳۱۰) ولادت ۲۲۴ مآل سکونت بغداد۔ تاریخ الرسل والملوک تفسیر جامع البیان فی تالی
- ۴۸۷۔ ابوجعفر طبری [احمد بن محمد طبری] (ادیب۔ اوائل صدی چہارم) معتزہ عباسی کا معاصر
- ۴۸۸۔ ابوجعفر طوسی [ابوجعفر ثالث محمد بن حسن بن علی طوسی بغدادی] (فقیہ۔ محدث۔ ۴۰۶ ہجری) شیخ الطائفہ۔ شاگرد شیخ مفید۔ مستبصر۔ تہذیب الاحکام۔ نہایہ۔ عمدۃ الاصول۔ الرجال مبسوط۔ ریاض القول۔ التبیان فی تفسیر القرآن۔ مصباح المستجد۔ کتاب الغیبة۔ تلخیص الشافعی۔ تفسیر الحسن۔ اصول عقائد۔
- ۴۸۹۔ ابوجعفر بن فرخ [محمد بن فرخ کوفی] (ادیب۔ تیسری صدی) شاگرد مسلم بن عاصم صاحب فراء
- ۴۹۰۔ ابوجعفر قتی [احمد بن محمد بن عیسیٰ اشعری] (فقیہ۔ دوسری صدی) صحابی امام رضا و ابوجعفر ثانی و ابوالحسن عسکری۔ کتاب التوحید۔ فضل النبی کتاب المعتقد۔ کتاب النوادر۔ النسخ والمنسوخ۔

- ۶۹۱۔ ابو جعفر کلینی [شفہ الاسلام محمد بن یعقوب کلینی] (محدث - ۳۲۹) دیکھو کلینی
- ۶۹۲۔ ابو جعفر کوئی [محمد بن عثمان] (نحوی تیسری صدی) ابن المعتز کا موب
- ۶۹۳۔ ابو جعفر مقری [احمد بن یوسف بن علی بن یوسف فہری بلی تونس] (نحوی - ۶۹۱)
- ۶۹۴۔ ابو جعفر بن ناصر [احمد بن عبید اللہ بن ناصر دلمی کوئی] (ادیب تیسری صدی) یزید بن ہارون اور اسمعی کا شاگرد
- ۶۹۵۔ ابو الجوزاء [اوس بن عبد اللہ زوی بصری] (تابعی - ۸۳)
- ۶۹۶۔ ابو الجوزاء [حسن بن علی بن محمد] (ادیب - شاعر عرب - ۴۰) مدون بغداد میں رہا - ولادت ۳۸۲
- ۶۹۷۔ ابو حاتم رازی [محمد بن ادیس بن منذر] (محدث - ۱۹۵)
- ۶۹۸۔ ابو حاتم کھتانی [مہمل بن محمد بن عثمان کھتانی بصری بغدادی] (نحوی - محدث - شاعر عرب - ۲۴۸)
- ۶۹۹۔ ابو حاتم ہروی [ابو عبد اللہ واحد بن احمد بن ابوالقاسم بن محمد ہروی] (نحوی - محدث - ۴۴۳)
- ۷۰۰۔ ابو حامد اسفرائینی [احمد بن ابوطاہر محمد بن احمد اسفرائینی شافعی بغدادی] (فقہ - ۴۰۶) بغداد تعلیقہ الکبریٰ کتاب البلدان - ولادت ۴۴۳ ابو القاسم دارکی اور ابو الحسن بن مرزبان کا شاگرد
- ۷۰۱۔ ابو حامد غزالی [زین الدین محمد بن محمد بن طاووس احمد غزالی طوسی اشعری شافعی] (فقہ - محدث - حکیم متکلم - ۵۰۵)
- ۷۰۲۔ ابو حامد مردودی [قاسمی احمد بن عامر بن بشر شافعی بصری] (فقہ - ۴۶۲) ابوالصالح مروزی کا شاگرد - الجامع مذاہب میں شرح مختصر مزنی
- ۷۰۳۔ ابو الجراح اندلسی [یوسف بن محمد بن ابراہیم بلوی مالکی اندلسی] (ادیب - ۴۵۳ تونس) ولادت ۵۷۳ کتاب الفہار با لوفہ
- ۷۰۴۔ ابو حذافہ [احمد بن اسماعیل مدنی بغدادی] (محدث - ۴۵۹ عمر ۱۰۰)
- ۷۰۵۔ ابو حنیفہ [ابو حنیفہ بن عقیقہ بن بزیعہ] (صحابی - محدث - ۱۲) جنگ یمامہ میں شہید ہوئے - عمر ۵۳
- ۷۰۶۔ ابو الحسن اشعری [علی بن اسماعیل بن اسحاق اشعری بصری بغدادی] (متکلم - ۴۳۰) ولادت ۲۶۰ بصرہ کتاب التبیین علی اصول الدین قیصری
- کتاب الشرح والتفصیل - کتاب الموجز - ایضاح البرہان - رد المذاہب - معرزی مذہب چھوڑ کر عدل خدا و خلق قرآن کو اعتقاد سے نائب ہوا - فقہ میں ابو یوسف مروزی کا شاگرد - ابو موسیٰ اشعری کا نسل سے
- ۷۰۷۔ ابو الحسن انصاری [علی بن برہاس بن محمد بن ہنسی] (ادیب - شاعر عرب - ۶۷۱) جذوۃ البیان - فہرۃ الحقیان - الجمل فی شرح الجمل
- ۷۰۸۔ ابو الحسن انصاری [علی بن موسیٰ بن علی حیاتی نزہل فاس] (حکیم - شاعر عرب - ۵۹۳) فاس کا خلیفہ - شدور المذہب فی صناعتہ کیمیاء نظم میں
- ۷۰۹۔ ابو الحسن بغدادی [قاسمی ابوالحسن محمد بن یوسف بغدادی] (نحوی - نحوی - فقہ - محدث - ۴۴۸) الفرج بعد الشدة - مسند
- ۷۱۰۔ ابو الحسن بکری [محمد البکری الصدوقی السمری] (مورخ - ۹۵۰) خلیفہ اولیٰ کی نسل سے - فتوح الیمین - درۃ المکملہ فی فتح مکہ المجلد
- ۷۱۱۔ ابو الحسن ہنسی [علی بن محمد بن مسلمہ مخزومی ہنسی] (نحوی - ادیب - شاعر عرب - ۶۴۲)
- ۷۱۲۔ ابو الحسن جملہ [احمد بن جعفر بن موسیٰ بن علی واسطی] (شاعر عرب - منجم - ۴۲۶) ولادت ۲۲۴
- ۷۱۳۔ ابو الحسن حوی [علی بن عیسیٰ بن فرج شیرازی بغدادی] (نحوی - ۴۲۰) بغداد شرح ایضاح - ولادت ۳۲۸
- ۷۱۴۔ ابو الحسن حریری [علی بن عیسیٰ بن منصور حریری] (شاعر عرب - ۶۵۵) سکونت دمشق - زین الدین تھا
- ۷۱۵۔ ابو الحسن حملاؤ [علی بن عبد اللہ وصیف] (شاعر عرب - متکلم - ۴۶۶) بغداد
- ۷۱۶۔ ابو الحسن خرقانی [خواجہ علی خرقانی زبجانی] (صوفی - ۲۲۴) خرقان ملاوۃ جرجان میں ہے
- ۷۱۷۔ ابو الحسن کھسائی [علی بن عبد اللہ بن عوف الخوار بغدادی] (نحوی - ۴۱۵)
- ۷۱۸۔ ابو الحسن سکونی [ابو الحسن علی بن محمد بن محمد بن علی سکونی حلی امامی] (نحوی - ۶۰۶)

- ۷۱۹۔ ابو الحسن شمس [علی بن عبد اللہ] (نوی۔ ۴۱۵) ابن جتی کا شاگرد
- ۷۲۰۔ ابو الحسن طوسی [علی بن عبد اللہ بن سنان کوفی] (نوی۔ تیسری صدی) معاصر ابن سبکت۔ ابن الاعرابی کا شاگرد
- ۷۲۱۔ ابو الحسن عمرانی [علی بن محمد بن علی خوارزمی] (مفسر۔ نحوی۔ ادیب۔ ۵۶۰) شاگرد زنجیری۔ کتاب الموضع والبلدان۔ شہنشاہ الاسلامی
- ۷۲۲۔ ابو الحسن غناطی [سہیل بن محمد بن مالک ازدی اندلسی] (فقہ۔ ادیب۔ نحوی۔ ۶۳۹) ولادت ۵۵۹
- ۷۲۳۔ ابو الحسن غناطی [ابو الحسن خضر بن رضوان بن احمد مرقی غناطی] (نوی۔ ۵۲۷)
- ۷۲۴۔ ابو الحسن قالی [علی بن احمد بن علی بصری بغدادی] (ادیب۔ شاعر۔ ۴۸۸) قالہ قریہ ہے خورستان کا
- ۷۲۵۔ ابو الحسن قریبیبی [علی بن ہارون بن نصر] (نوی۔ ۴۷۱) ولادت ۲۹۰۔ علی بن سلیمان اخفش کا شاگرد
- ۷۲۶۔ ابو الحسن کندی [جمال الدین علی بن ثروان بن زید بغدادی] (نوی۔ ادیب۔ ۵۶۵ دمشق) ابن عم حاج الدین کندی
- ۷۲۷۔ ابو الحسن کوفی [ابو الحسن علی بن اسماعیل بن شعیب بن میثم تماری اسدی کوفی] (شکلم۔ ۲۹۰) معاصر ابو الہذیل علاف و نظام معتزلی جیسے اکثر مناظر۔ ہا۔ سکوت بصرہ۔ کتاب الامامة۔ مجالس ہشام بن الحکم۔ کتاب الملتقى
- ۷۲۸۔ ابو الحسن بن کیسان [محمد بن احمد بن کیسان] (نوی۔ ۲۹۹) نقلت بہرہ کا شاگرد۔ مذب نحویں۔ شرح سبعة معقلہ
- ۷۲۹۔ ابو الحسن نحی [علی بن انجب ابو الکلام مفضل بن علی مقدسی اسکندرانی مالکی] (فقہ۔ ۶۱۱ قاہرہ) ولادت ۵۴۴۔ ان کے والد قاضی انجب ۳۵۰ میں پیدا اور ۵۸۸ میں فوت ہوئے۔
- ۷۳۰۔ ابو الحسن لکھنوی [سید ابو الحسن محمد بن علی بن صفدر لکھنوی] (فقہ۔ جی)
- ۷۳۱۔ ابو الحسن مجاشعی [علی بن فضال بن علی فرزدی قیروانی] (نوی۔ نحوی۔ مفسر۔ مورخ۔ ۴۷۹) تفسیر الحمیدی ۲۰ جلد۔ کتاب نکت القرآن۔ اکسیر المذہب نحویں۔ الفصول فی معرفۃ الاصول۔ کتاب العرف۔ کتاب تاریخ الدول ۳۰ جلد۔ الاکسیر فی علم التفسیر ۵۵ جلد
- ۷۳۲۔ ابو الحسن محامی [احمد بن محمد بن احمد ضبی بغدادی شافعی] (محدث۔ ۴۱۵) ولادت ۳۶۸۔ ابو حامد اسفرائینی کا شاگرد۔ المجموع مقنع۔ بابا
- ۷۳۳۔ ابو الحسن مدائنی [علی بن محمد بن عبد اللہ بن ابویوسف بصری مدائنی] (مورخ۔ ۶۲۵) من قبل من الطالبین۔ کتاب الفالیات۔ و لہ التبیان فتوحات الاسلام۔ کتاب الاحداث۔ خطبہ امیر المومنین۔ کتب احوال نجی میں۔ ولادت ۱۳۵
- ۷۳۴۔ ابو الحسن منجم [علی بن یحییٰ بن ابی منصور] (شاعر۔ منجم۔ مذہب۔ ۴۷۵) سامرہ) متوکل وغیرہ خلفاء عباسیہ کا مذہب
- ۷۳۵۔ ابو الحسن موصی [آغا حنفی الدین علی بن عدلان بن حماد موصی] (مترجم۔ ۶۶۶) ولادت ۵۸۳
- ۷۳۶۔ ابو الحسن نیشاپوری [مرید بن محمد بن علی طوسی نیشاپوری] (محدث۔ ۶۱۷) ولادت ۵۲۴
- ۷۳۷۔ ابو الحسن وراق [محمد بن عبد اللہ] (نوی۔ ۴۷۱) معاصر ابو طالب عبدی۔ شرح مختصر جری۔ (نیز دیکھو ابو الحسن رسانی)
- ۷۳۸۔ ابو الحسن بن وراق [محمد بن عبد اللہ] (نوی۔ ۴۷۰) محمد بن عبد اللہ وراق کا واسہ
- ۷۳۹۔ ابو الحسن بن ہذیل [علی بن ہذیل] (ادیب۔ ۴۷۰) عین الادب والسیاسة وزین الحسب والریاسة
- ۷۴۰۔ ابو الحسن ہیکاری [شیخ الاسلام علی بن احمد بن یوسف بن عرفہ اموی] (محدث۔ ۴۸۶) ولادت ۴۰۹۔ عقبہ بن ابوسفیان کی نسل سے
- ۷۴۱۔ ابو الحسن ہلال [ہلال بن محسن بن ابی اسیم] (نوی۔ ۴۴۸) ولادت ۳۶۸
- ۷۴۲۔ ابو الحسن ہندی [ذوالفقار احمد بھوپالی] (نوی۔ ادیب۔ جی) المبتکر فی بیان ما یعلق بالموث والمذکر ۲۹۷ میں بھوپال میں چھپی۔
- ۷۴۳۔ ابو الحسن بصری [محمد بن علی بن طیب بصری معتزلی بغدادی] (شکلم۔ ۴۳۶) المعتمد اصول فقہیں۔ تصنیف الاولہ۔ غر الاولہ و شرح اصول خمسہ۔
- ۷۴۴۔ ابو الحسن رازی [احمد بن فارسی بن زکریا بھملی رازی شافعی مالکی] (نوی۔ ۴۳۰) محل اللغۃ۔ المصاحبی حلیۃ الفقہاء۔ بدیع الزمان ہندی کا استاد۔ (دیکھو ابن فارس)

۴۳۵۔ ابو الحسن راوندی [احمد بن یحییٰ بن اسحاق بغدادی] (فاضل - عالم متکلم - ۲۳۵ھ - ولادت ۲۰۵ھ - مقالہ در علم کلام فیضیہ المتزلزہ - کتاب التلخیص کتاب الفیہ
کتاب القصب (راوند کاشان کا قریہ ہے)

۴۳۶۔ ابو الحسن شیعی [ابو الحسن احمد بن ابراہیم سیاری شیعی] (متکلم - تیسری صدی) ابو عمر زید صاحب ثعلب کا ماموں۔

۴۳۷۔ ابو الحسن بن عبد الوارث [ابو الحسن بن عبد الوارث محمد بن حسین بن محمد] (نحوی - صدی چہارم) ابو علی فارسی کا بھانجہ عبد القادر جہانی کا استاد

۴۳۸۔ ابو الحسن کاتب [احمد بن سعد اصفہانی] (نحوی - منطقی - بعد ۳۲۷ھ) کتاب المنطق - کتاب الجہاد - کتاب الرسائل

۴۳۹۔ ابو الحسن بن کاتب [احمد بن علی] (کاتب - ۴۵۰ھ)

۴۴۰۔ ابو حفص بن زیات [عمر بن محمد بن علی بغدادی] (محدث - ۳۷۵ھ)

۴۴۱۔ ابو حفص بلخی [نعم الدین عمر بن محمد بن احمد بن علی تضاغی بلخی] (لغوی - مفسر - محدث - ۵۳۸ھ) ولادت ۴۶۲ھ - تفسیر لفظ و حدیث میں قریب
سو کتابوں کے تصنیف کیں۔

۴۴۲۔ ابو حفص ربیع [ربیع بن صبیح مدنی بصری] (محدث - دوسری صدی) محمد بن قاسم ثقفی کے مدد شدہ ہیں آیا کہتے ہیں یہ اسلام میں اولیٰ مصنف ہے۔

۴۴۳۔ ابو حمزہ ثمالی [غائب بن ابی صفیہ دینار ثمالی ازدی کوئی] (ثمالی - محدث - ۱۵۰ھ) امام زین العابدینؑ محمد باقر و جعفر صادقؑ سے روایت کی نیز

۴۴۴۔ ابو حنیفہ دینوری [احمد بن داؤد دینوری] (محدث - نحوی - ادیب - لغوی - مہندس - ۲۸۱ھ) اصلاح المنطق - جواہر العلم - الجہاد المقابله - کتاب الفصاحتہ -
کتاب لیلات - اخبار الطوال۔

۴۴۵۔ ابو حنیفہ کوئی [نعمان بن ثابت بن زوطی کوئی] (امام عظیم) (فقہ - ۱۵۰ھ) ولادت ۸۰ھ - کوفہ - قصیدۃ النعمانیہ - فقہ اکبر - المقصود صرف میں احمد بن
سلیمان سے فقہ پر شخصی - قیاس کے ساتھ فقہ کی تدوین اول انہوں نے ہی کی۔

۴۴۶۔ ابو حنیفہ مغربی [نعمان بن عبد اللہ بن محمد بن منصور مالکی امامی مغربی مصری] (فقہ - ۳۶۳ھ قاهرہ) دعائم الاسلام - اختلاف اصول المذاهب کتاب الاختلاف
فقہ میں - رد المکرر از جہاد السنہ - کتاب المناقب والمثالب - کتاب الاختصار - اساس التاویل۔

۴۴۷۔ ابو حیان نوہیدی [علی بن محمد بن عباس شیرازی سمرقانی] (لغوی - ادیب - فقہ - متکلم - ۸۰۰ھ یا ۴۰۰ھ) مقابسات - الصدق والتصدیق - وصف العلوم و اولیاء
کتاب المحاضرات والمناظرات - کتاب الاستعار والموانئ - ابو عبد کا استاد - ابن عمید اور ابن عبد کا مصاحب۔

۴۴۸۔ ابو حیان نحوی [امام اشیر الدین محمد بن یوسف بن علی غراطی مصری] (شاعر - نحوی - مفسر - محدث - ۴۴۵ھ مصر) ہدایۃ النحوی تفسیر بحر محیط - شرح کتاب سیبویہ -
صرف نحو کا امام الدنیا۔ ولادت ۴۵۵ھ غراطہ

۴۴۹۔ ابو خالد کابلی [ابو خالد کابلی] (محدث - اول صدی) اصحاب امام زین العابدین سے

۴۵۰۔ ابو خالد سلمیٰ [یزید بن ہارون بن زادی ازدی واسطی] (محدث - ۲۰۶ھ) ولادت ۱۱۸ھ

۴۵۱۔ ابو الخطاب [عمر بن عبد اللہ بن ابی ریحہ مخزومی] (شاعر عرب - ۳۳۹ھ) ولادت ۲۳۹ھ

۴۵۲۔ ابو الخطاب باجی [علاء الدین علی بن محمد بن خطاب باجی مصری] (فقہ - ۷۱۳ھ) ولادت ۶۳۱ھ

۴۵۳۔ ابو الخیر دہلوی [ابو الخیر دہلوی] (صوفی - حنفی) [نیز دیکھو طاشکری زادہ]

۴۵۴۔ ابو داؤد اعرج [عبد الرحمن بن ہرمز بن اعرج] (نحوی - ۱۰۷ھ - اسکندریہ)

۴۵۵۔ ابو داؤد سجستانی [سلیمان بن اشعث بن اسحاق ازدی سجستانی بصری] (محدث - ۲۷۵ھ) ولادت ۲۰۲ھ - بسند - الحسن - التلخیص والمنسوخ۔

۴۵۶۔ ابو داؤد طبرانی [محمد بن سلیمان بن داؤد بن جابر و قاری بصری] (محدث - ۲۸۷ھ) عمر ۸۰ھ - بسند

۴۵۷۔ ابو داؤد کوئی [تقیج بن حارث کوئی] (سالمی - محدث - ۵۱ھ)

۴۵۸۔ ابو داؤد نحوی [مسلم بن محمد] (نحوی - شاعر عرب - صدی چہارم) مودب سیف الدولہ حمدان - کتاب المذکر والمؤثر

- ۷۶۹۔ ابو داؤد مروزی [سلیمان بن سعید] (نحوی - ۲۵۷) نصر بن شیبہ اور اصمعی کا شاگرد
- ۷۷۰۔ ابو جابر [سماک بن خرطشہ] (صحابی - ۵۰)
- ۷۷۱۔ ابو ورداء [عومیر بن عامر انصاری خزرجی] (صحابی - محدث - ۳۲۲ دمشق) عالم اہل شام - قاضی دمشق
- ۷۷۲۔ ابو دلامہ [زید بن جون] (ادیب - شاعر عرب - ۱۶۱)
- ۷۷۳۔ ابو دلف [قاسم بن عیسیٰ بن اویس علی] (قائد - ۲۲۶ بغداد) مامون کا سپہ سالار - کتاب السلاح - سیاست الملوک - کتاب المنزہ
- ۷۷۴۔ ابو ذر [جندب بن جنادہ] (صحابی - محدث - ۳۲۲ زندہ) حضرت عثمان نے ربذہ میں جلا وطن کر دیا تھا۔
- ۷۷۵۔ ابو ذر ہمدانی [قاضی عمر بن زید عبد اللہ ہمدانی کوفی مرجی] (فقہ - ۱۵۶)
- ۷۷۶۔ ابو رافع [اسلم ابی ابراہیم قبلی] (صحابی - محدث - ۴۰۵) کتاب السنن والاحکام والقضایا - رسول اللہ اور علی مرتضیٰ کی تمام جنگوں میں ساتھ رہے
- ۸۰۵ سال کی عمر میں علی کے ساتھ کوفہ گئے پھر امام حسن کے ساتھ مدینہ واپس آئے - ابن خلکان نے قتل عثمان سے چند روز پہلے ۳۵ میں وفات لکھی ہے جو احادیث شیعہ کے خلاف ہے۔
- ۷۷۷۔ ابو رجاء [عمران بن تیم عساری] (تابعی - ۱۰۷) حیات نبی میں مسلمان ہوئے تھے
- ۷۷۸۔ ابو رقیق [ابو حامد احمد بن محمد انطاکی مصری] (شاعر عرب - ۳۹۹ مصر) معظیفہ مصر اور اسکے وزیر ابن کلس کا مداح
- ۷۷۹۔ ابو الرواد [عبد اللہ بن عبد السلام بن عبد اللہ بصری] (مؤذن - ۲۷۹) [ابو رومیم - تافح بن عبد الرحمن]
- ۷۸۰۔ ابو ریحان [محمد بن احمد بن محمد بن عمرو بنی خوارزمی] (حکیم فیلسوف - ریاضی - ۴۲۹) عجائب الہند - آثار الباقیہ - کتاب الارشاد - تاریخ الامم الشرقیہ
- نیز قانون المسعودی - کتاب العیال - ولادت ۳۶۲
- ۷۸۱۔ ابو الزبیر [محمد بن سلم کی] (تابعی - ۱۲۵)
- ۷۸۲۔ ابو زرعہ نجیب [حمزہ بن شریح مصری] (محدث - ۱۵۸)
- ۷۸۳۔ ابو زرعہ رازی [عبید اللہ بن عبد اللہ بن یزید رازی] (محدث - ۱۶۴)
- ۷۸۴۔ ابو زرعہ دمشقی [محمد بن عثمان دمشقی] (محدث - ۳۰۲)
- ۷۸۵۔ ابو زکریا تبریزی [ابو علی تبریزی] (لغوی خطیب - ۵۰۲) ولادت ۴۲۱ - شرح دیوان ہستی - تہذیب الالفاظ - الوافی فی العروض والقوافی
- ۷۸۶۔ ابو زید بصری [سعید بن اوس بن ثابت خزرجی بصری قدری] (لغوی - نحوی - ادیب - ۲۱۵) بصری کتاب اللغات - کتاب النواہر - کتاب الفرق - کتاب الحجج والتشبیہ - ابو عمرو شیبانی کا شاگرد - ابو عبیدہ اور ابو حامد سجستانی کا استاد - ۹۵
- ۷۸۷۔ ابو زید بلخی [احمد بن سہل] (لغوی - نحوی - ادیب - ۳۲۲)
- ۷۸۸۔ ابو زید [ابو زید خارجہ بن زید بن ثابت صحابی] (فقہ - ۹۹ مدینہ) مدینہ کے فقہوں سے
- ۷۸۹۔ ابو زید عبادی [امام ابو زید حنین بن اسحاق عبادی] (طبییب - ۲۶۰) اقلیدس اور کتب طب و حکمت کا یونانی سے عربی میں ترجمہ کیا
- ۷۹۰۔ ابو زید قرشی [محمد بن ابی الخطاب قرشی] (شاعر عرب - ۱۷۰) جہرۃ اشعر عرب -
- ۷۹۱۔ ابو زید مروزی [محمد بن احمد بن عبد اللہ مروزی کاشانی شافعی] (فقہ - ۳۷۱ مرو) ابو اسحاق مروزی کا شاگرد - فعال مروزی کا استاد - ۷۰ سال تک
- ۷۹۲۔ ابو زید نمیری [ابو زید عمر بن شہر بن عبیدہ نمیری بصری] (محدث - مورخ - ۲۶۲ سامرہ) اخبار المدینہ - تاریخ بصرہ - ولادت ۱۷۰ - [ابو سعادت]
- ۷۹۳۔ ابو سعید سمرقانی [تاج الاسلام عبد الکریم بن محمد بن منصور مروزی شافعی] (محدث - نسابہ - ۵۶۲) کتاب الانساب - ۸ جلد - ولادت ۵۰ - ۵۰ سال تک
- میں خراسان - عراقین - شام اور حجاز کا سفر کیا۔
- ۷۹۴۔ ابو سعید ہروی [آدم بن احمد بن اسد ہروی بخارہ] (ادیب - لغوی - ۳۵۰)

- ۸۲۳۔ ابو الشجر [احمد شافعی، اصفہانی] (فقہیہ - ۵۹۳ھ) ولادت ۴۰۳ھ - تقریباً یعنی مختصر فقہ شافعی
۸۲۴۔ ابوشیخ [ابو محمد عبداللہ بن محمد بن جعفر بن حیان النضاری] (محدث - مفسر - ۶۹ھ) ولادت ۲۷۴ھ - تفسیر - الخط والوصایا - تفسیر القرآن
۸۲۵۔ ابوالشیمس [محمد بن عبداللہ بن رزین] (شاعر عرب - ۱۹۹ھ) وکیل خراسانی کا عزاؤ
۸۲۶۔ ابوصالح [ابوصالح سامان] (ذکر ان مدنی) (تابعی - محدث - ۱۰۱)
۸۲۷۔ ابوالصلح کنانی [ابراہیم بن نعیم عمیدی کوئی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق کے صحابی
۸۲۸۔ ابوالصلاح [نقی الدین بن محمد بن عبید اللہ حلبی] (فقہیہ - محدث - صدی پنجم) ابن البراج نے ان سے روایت کی۔ شاگرد شیخ طوسی و سید مرتضیٰ - تقریباً لحاظ
الکافی - درالبہ ایہ نقیص - عمدۃ الثانیہ والکافی
۸۲۹۔ ابوالفضلا [ابوالفضلا بدران مطبق - بورجی] (اورنج - ادیب - ۹۶۳ھ) تراجم الاعیان فی ابصار الزمان - شرح دیوان عمر بن فاروق
۸۳۰۔ ابوطالب [عمران بن عبدالمطلب ہاشمی] (صحابی - ۸ھ) عم وحامی رسول
۸۳۱۔ ابوطالب اصفہانی [قاضی محمود بن علی بن ابیطالب قمی اصفہانی] (واعظ - خطیب - ۵۸۵ھ اصفہان)
۸۳۲۔ ابوطالب عالی [رضی الدین ابوطالب محمد بن علی عاملی الجزینی] (فقہیہ - محدث - متکلم - اور احمدی ششم) شہید اول کے بیٹے بشرح رسالہ اثنا عشریت
۸۳۳۔ ابوطالب عمیدی [احمد بن کبرعمیدی] (نوی - صدی چہارم) شرح الصلاح - سیراتی عالی اور ابوعلی فارسی کا شاگرد
۸۳۴۔ ابوطالب کوئی [ابوطالب مکوف] (نوی - صدی دوم) کسی کا شاگرد
۸۳۵۔ ابوطالب مفصل [مفضل بن سلیمان کوئی] (نوی - تیسری صدی) معانی القرآن - کتاب البارس - کتاب الاستقاق - کتاب المیزان - المقصور والمحدود
۸۳۶۔ ابوطالب کلّی [محمد بن علی بن عطیہ حارثی کلّی] (واعظ - صوفی - ۳۸۶ھ بعد از) قوت القلوب فی صراط المحبوب
۸۳۷۔ ابوطاہر اصفہانی [اسماعیل بن محمد بن وثابی اصفہانی] (ادیب - ۵۳۳ھ)
۸۳۸۔ ابوطاہر انباری [محمد بن محمد بن جان انباری مصری] (ادیب - کاتب - ۵۹۹ھ) تفسیر القرآن - کتاب المنظوم والمنثور
۸۳۹۔ ابوطاہر قرطبی [اسماعیل بن خلف بن سعید انصاری] (نوی - ادیب - ۴۵۵ھ)
۸۴۰۔ ابوطاہر قطرب [اسماعیل بن خلف بن سعید انصاری مقفی اندلسی] (نوی - ادیب - ۵۵۵ھ)
۸۴۱۔ ابوالفیل [عمار بن واثلہ بن اسحاق لیشی کنانی] (صحابی - ۴۰ھ) عمر - تمام معروک میں علی کو ساتھ اور انتقام خون حسین میں مختار کو ساتھ رہے
۸۴۲۔ ابوظلمہ [نفید ابن سہل انصاری] (صحابی - ۱۳۱ھ) عمر ۷۷
۸۴۳۔ ابوالطیب معلکی [سہل بن محمد بن سلیمان شافعی نیشاپوری] (فقہیہ - ادیب - متکلم - ۳۸۷ یا ۴۰۲ھ) مفتی نیشاپور
۸۴۴۔ ابوالطیب طبری [طاہر بن عبد اللہ بن طاہر طبری] (خداوندی شافعی] (فقہیہ - ۴۵۰ھ)
۸۴۵۔ ابوالطیب طبری [محمد بن مفضل بن سلیمان بنی خداوندی شافعی] (فقہیہ - نوی - ۱۳۰۸ھ) ابن سترک کا شاگرد - ضیاء القلوب فی معانی القرآن - کتاب الاستقاق
دخل الے الفی خلق الانسان - ان کے والد مفضل بن نفی اور نفی بن فتنہ بن کی تصنیف کتاب البارس لغت میں ہے۔
۸۴۶۔ ابوالطیب ابن وشائ [محمد بن محمد بن اسحاق] (نوی - ادیب - تیسری صدی) تغلب و میز کا شاگرد
۸۴۷۔ ابوالعلاء [مسروق بن اجدع ہمدانی کوئی] (تابعی - محدث - ۶۳ھ)
۸۴۸۔ ابوالعاص [ابوالعاص بن الربیع] (صحابی - ۱۲ھ) زینب بنت جحش کے شوہر
۸۴۹۔ ابوالعالیہ [رفیع بن ہبران ریاضی بصری] (تابعی - محدث - ۹۳ھ)
۸۵۰۔ ابوالعالیہ [حسن بن مالک شامی] (ادیب - شاعر عرب - ۲۲۱ھ)
۸۵۱۔ ابوعامر بن شہید [احمد بن ابو روان عبد الملک بن الوزراجہ اشجعی قرطبی] (اعجازی شاعر عرب - ۲۷۹ھ) ولادت ۸۸ھ قبل مسیح - کشف الکتاب لایجاد المسک

- ۸۸۰۔ ابو عبد الرحمن [تقی الدین شیب بن حمدان] [ادیب طبیب - شاعر - فاضل - ۴۷۵ھ] سکونت قاہرہ - شیخ نجم الدین شیخ احمد بدیع بھائی - ولادت بغداد - ۴۷۲ھ
- ۸۸۱۔ ابو عبید [عبد الرحمن بن جبر انصاری] [صحابی - ۳۴۳ھ مدینہ]
- ۸۸۲۔ ابو عبید [ابو عبید بن مسعود] [صحابی - ۱۳۱ھ] جنگ جسر میں شہید ہوئے۔
- ۸۸۳۔ ابو عبید ہروی [احمد بن محمد بن محمد بن ابو عبید ہروی فاشانی] [ادیب - نحوی - ۴۰۱ھ] کتاب التزیین - ابو المنصور ازہری کا مصاحب
- ۸۸۴۔ ابو عبید [قاسم بن سلام بغدادی] [ادیب - فقیہ - ۲۲۴ھ] غریب الحریث والشواہد (نیز دیکھو ابن باب)
- ۸۸۵۔ ابو عبید اللہ بکری [عبد اللہ بن عبد الغزیز بن ابی صعب بکری اندلسی] [آذربائی - نحوی - ۴۸۷ھ] ولادت ۳۲۲ھ معجم ماہج - وصف فریقہ الشالیہ - شرح نوادر القالی - شرح امثال ابی عبید -
- ۸۸۶۔ ابو عبیدہ بن الجراح [عامر بن عبد اللہ بن الجراح قہری] [صحابی - محدث - ۱۸۰ھ] عشرہ مبشرہ سے - امین الامۃ - قدیم الاسلام
- ۸۸۷۔ ابو عبیدہ [محمد بن یحییٰ بصری خارجی] [مورخ - لغوی - ادیب - نحوی - ۲۱۰ھ] ولادت ۱۰۰ھ - ہارون رشید کا استاد - کتاب الجمل والصفین - مجاز القرآن - غریب القرآن - غریب الحديث - کتاب الناح - کتاب اللغات - کتاب الاضداد
- ۸۸۸۔ ابو العباس [ابو اسحاق اسماعیل بن قاسم بن سوید غفری کوئی بغدادی] [شاعر عرب - ۲۱۱ھ بغداد] ولادت ۱۳۱ھ - عین التمر - کوفہ میں پیش منجھالا - سکونت بغداد - دیوان اشعار -
- ۸۸۹۔ ابو عثمان اشنادانی [ابو عثمان اشنادانی] [لغوی - اوائل صدی چہارم] معاصر ابن دُیہ والوفحات مجستان
- ۸۹۰۔ ابو عثمان تیمی [ربیع بن ابی عبد الرحمن فروخ مدنی] [تابعی - محدث - ۱۳۶ھ]
- ۸۹۱۔ ابو عثمان غسانی [استاد سعد بن محمد بن صبیح غسانی قیروانی] [نحوی - ۴۰۰ھ]
- ۸۹۲۔ ابو عثمان مازنی [بکر بن محمد بن عثمان بصری] [نحوی - ادیب - ۲۴۹ھ بصرہ] سیر کا استاد - اصمعی و ابو زید کا شاگرد - ماتعن فیہ العامہ کتاب لافک الامم - کتاب التصریف - کتاب العروض - کتاب القوافی -
- ۸۹۳۔ ابو عثمان مالکی [سعد بن احمد بن عبد اللہ تیبانی اندلسی] [نحوی - صدی ہفتم] ۴۵۰ھ میں بغداد آیا
- ۸۹۴۔ ابو عثمان مروزی [ابو عثمان سعید بن منصور مروزی] [محدث - ۲۲۹ھ] عمر ۸۵ھ - بلخ اور مکر میں بہت درجہ - الحسن
- ۸۹۵۔ ابو عثمان مصری [سعید بن عفیر مصری] [محدث - ۲۳۱ھ] امام مالک اور لیث بن سعد کا شاگرد
- ۸۹۶۔ ابو عثمان نہدی [عبد الرحمن بن مل بصری] [تابعی - محدث - ۹۵ھ] عمر ۱۳۰ھ
- ۸۹۷۔ ابو عوبہ [محمد بن راشد ازدی بصری] [عالم یمن - ۱۵۳ھ]
- ۸۹۸۔ ابو عوبہ [حسین بن محمد بن ابی معشر سلمی حرانی] [مورخ - ۳۱۸ھ]
- ۸۹۹۔ ابو العزیز [محمد بن محمد بن داہب خراسانی بغدادی] [شاعر عرب - ۵۹۶ھ] دیوان اشعار ۱۵ جلد
- ۹۰۰۔ ابو عصبیدہ [ابو جعفر احمد بن عبید بن ناصح دلمی کوئی] [نحوی تیسری صدی] دیکھو ابو جعفر بن ناصح
- ۹۰۱۔ ابو عقیس [یحییٰ بن متوکل مدنی کوئی] [محدث - ۱۶۷ھ]
- ۹۰۲۔ ابو العلاء [میر ابو العلاء الکبر آبادی] [صوفی - ۱۰۶۱ھ - آگرہ]
- ۹۰۳۔ ابو العلاء مصری [احمد بن عبد اللہ بن سلیمان قضاعی مصری متوفی بحرانی] [فلسفی - لغوی - شاعر عرب - ۴۴۹ھ] بچپن میں چمپک کی زانیا ہو گیا - طبیب - علماء اور وزراء اسکی خدمت میں حاضر ہوتے تھے - اپنے گھر میں رہتا تھا - ولادت ۴۴۹ھ - لازم بالایزم - مسقط الزند - کتاب الایک والعضون - المعجز
- ۹۰۴۔ ابو العلاء ہمدانی [احمد بن عبد اللہ بن حسن بن احمد بن عقیل ہمدانی] [محدث - لغوی - نحوی - ۵۶۹ھ] کتاب الہادی فی معرفۃ القاطع والہادی
- ۹۰۵۔ ابو العلاء ہمدانی [حسن بن عبد اللہ المعروف بکرم] [نحوی - لغوی - ادیب - تیسری صدی] باطنی صاحب الصمعی اور کوئی صاحب خفش کاش گروہ - جلعج کی صحبت

- ۹۰۶۔ ابوعلی بغدادی [محمد بن حسن بن عبداللہ (مظفر) حاتمی] (شاعر عرب - لغوی - ادیب حکیم - ۴۷۳ھ)
- ۹۰۷۔ ابوعلی جہانی [محمد بن عبد الوہاب بن سلام معتزلی] (حکیم - ۳۰۳ھ) ولادت ۲۳۵۔ ابوالحسن اشعری کا استاد۔ ابویوسف یعقوب شحام بصری کا شاگرد
- ۹۰۸۔ ابوعلی رجالی [ابوعلی بن محمد بن اسماعیل حارثی] (رجالی - ۴۱۶ھ) (متفقہ المقال) (علم رجال - زیر الیاف - عقد النالی البیہ)
- ۹۰۹۔ ابوعلی رودباری [احمد بن محمد بغدادی مصری] (صوفی فقیہ - ۳۲۲ھ)
- ۹۱۰۔ ابوعلی سینا [دیکھو شیخ الرئیس] (طیب حکیم - ۴۲۸ھ)
- ۹۱۱۔ ابوعلی طبرسی [شیخ امین الدین فضل بن حسن بن فضل طبرسی شہدی] (محدث مفسر فقیہ - ۵۴۸ھ) تفسیر مجمع البیان، جوامع الجامع، اعلام الوری۔ ان کے بیٹے رضی الدین حسن صاحب مکالم الاخلاق بھی بڑے عالم تھے۔
- ۹۱۲۔ ابوعلی بھری [ابوعلی حسن بن قاسم شافعی بغدادی] (فقیہ - ۳۵۰ھ) کتاب الافصال قدیم، کتاب المحرز فی النظر فی الفقه، اصول الفقه۔
- ۹۱۳۔ ابوعلی طوسی [ابوعلی حسن بن محمد طوسی] (فقیہ - آخر صدی ہجری) شیخ الطائفہ ابو جعفر طوسی کے بیٹے، کتاب المجالس، شرح نہایہ، امالی۔
- ۹۱۴۔ ابوعلی فارسی [حسن بن احمد بن عبدالغفار فارسی] (نحوی - ۴۷۷ھ) ولادت ۲۸۸۔ زجاج کا شاگرد۔ میرانی کا استاد۔ ایضاً کتاب اللغۃ۔
- ۹۱۵۔ ابوعلی فارسی [حسن بن ابراہیم بن علی فارسی شافعی] (فقیہ - ۴۸۷ھ) میافا قین
- ۹۱۶۔ ابوعلی قتال [محمد بن حسن بن علی بن احمد فارسی نیشاپوری] (فقیہ - و اعظم صدی ہجری) روضۃ الوعظین، تنویر فی معانی التفسیر، ابوعلی طوسی روایت کیا۔
- ۹۱۷۔ ابوعلی قرطبی [حسن بن احمد بن ابی سعید خبازی] (شاعر عرب - ۳۹۶ھ) سردار قرامطہ
- ۹۱۸۔ ابوعلی قتی [احمد بن اسحاق بن عبداللہ اشعری قتی] (محدث - حلوان) شیخ القمیین، امام حسن عسکری کے مخصوصین سے علل الصوم مسائل الرجال ابی الحسن
- ۹۱۹۔ ابوعلی قتی [احمد بن ادیس اشعری قتی] (محدث - ۳۰۶ھ) کتاب النوادر کبیر
- ۹۲۰۔ ابوعلی کاتب [محمد بن ابی بکر بن حامد بن اسماعیل کاتب اسکافی] (فقیہ - محدث - ۳۳۳ھ) ولادت ۲۵۸۔ کتاب التخیص، کتاب اللانور۔
- ۹۲۱۔ ابوعلی کرطانی [ہشام بن ابراہیم انصاری] (نحوی تیسری صدی) اسمی وغیرہ کے ہم نشینوں سے کتاب الحشرات، کتاب الوحوش، کتاب البساتین، کتاب غنی النخل
- ۹۲۲۔ ابوعلی کوئی [حسن بن داؤد بن حسن اموی مرقی کوئی] (المعروف بہ نقار) (نحوی ۳۵۴ھ) اصول نحوی، کتاب اللغۃ
- ۹۲۳۔ ابوعلی کوئی [ابوعلی محمد بن محمد بن اشعث بن محمد کوئی مصری] (فقیہ - صدی چہارم) کتاب الجہیزات فقہ میں سنہ ۳۱۱ھ میں لکھی۔
- ۹۲۴۔ ابوعلی کوئی [احمد بن محمد بن عمار کوئی] (محدث - ۳۴۶ھ) کتاب العلل، اخبار الرضی، تفسیر، ایمان، ابطال فضل القرآن، کتاب المردیین والمذمومین۔
- ۹۲۵۔ ابوعلی سکویہ [احمد بن محمد بن یعقوب بن سکویہ خازن رازی] (حکیم - محدث - مورخ - ۴۱۱ھ) تجارب الامم، تہذیب الاخلاق جس کا ترجمہ اخلاق ناصری ہو۔
- ۹۲۶۔ ابوعلی نیشاپوری [حسین بن علی بن یزید نیشاپوری] (محدث - ۳۴۹ھ)
- ۹۲۷۔ ابوعلی واسطی [حسن بن صلیح بن محمد واسطی] (محدث - ۲۴۹ھ)
- ۹۲۸۔ ابو عمر زاہد [محمد بن عبدالواحد بن ابی ہاشم بغدادی] (نحوی - ۳۴۵ھ) ولادت ۲۶۱
- ۹۲۹۔ ابو عمر جریری [صالح بن اسحاق جریری بھری] (فقیہ - لغوی - ادیب - ۲۲۵ھ) مبرد کا استاد - اخفش کا شاگرد
- ۹۳۰۔ ابو عمر وشیبانی [ابو عمرو الاحمر] [اسحاق بن مراد وشیبانی کوئی بغدادی - محدث - نحوی - لغوی - شاعر عرب - ۴۱۳ھ] بغدادی عمر ۱۱۰۔ کتاب اللغات - غریب الحدیث کتاب النوادر - کتاب الخیل - کتاب الخلد - ابو عبیدہ و احمد بن حنبل و ابن سیرین کا استاد
- ۹۳۱۔ ابو عمر قرطبی [ابو عمرو یوسف بن عبداللہ بن محمد بن عبد البر قرطبی] (محدث - ۴۶۳ھ) دیکھو ابن عبد البر
- ۹۳۲۔ ابو عمر قضاہی [شیخ جمیل بن عبداللہ بن معمر بن صباح قضاہی] (شاعر عرب - ۸۲ھ) عرب کے مشہور عاشقوں سے دیوان اشعار اس کی مشوقہ نام نشینہ تھا
- ۹۳۳۔ ابو عمران عبری [سوسن بن یحیٰ بن یوسف عبری اندلسی مصری] (فلسفی - طبیب - ۴۰۵ھ) قسطاط ولادت ۵۲۹ھ قرطبہ - دلالت الحاکمین کتاب التشریح تفسیر الصغیر - فصول طب میں۔

- ۹۳۴۔ ابو عمران فاسی [ابو عمران فاسی] (محدث مغرب ۲۰۳۰)
- ۹۳۵۔ ابو عمران بن سلمہ [موسے بن سلمہ] (نحوی۔ تیسری صدی) اصمعی کا شاگرد
- ۹۳۶۔ ابو عمرو بصری [یسے بن عمرو ثقفی بصری] (قاری۔ نحوی۔ ۱۲۹) اجماع تونس۔ کہتے ہیں کہ سیبویہ اسکی کتاب کو درست کر کے اپنا نام منسوب کیا۔
- ۹۳۷۔ ابو عمرو بغدادی [شمر بن حمدیہ ہروی بغدادی] (نحوی ۲۵۵) ابن الاعرابی کا شاگرد
- ۹۳۸۔ ابو عمرو دانی [عثمان بن سعید بن عثمان مصری قرطبی] (قاری۔ حدود ۴۵۰) کتاب التیسیر قرآن میں۔ الساطع النوری جمیع الدہور طبقات القراء
- ۹۳۹۔ ابو عمرو قرطبی [عبد الملک بن عیمر بن سوید کوئی] (تابعی۔ ۱۳۶) شعبی کے بعد کوفہ کا قاضی۔ عمر ۱۰۳۔ حضرت علی کو دیکھا تھا
- ۹۴۰۔ ابو عمرو دارانی [صنیہ الدین عثمان بن علی بن درباس شافعی] (فقہ ۹۰۲۔ قاجر ۹۰۸)
- ۹۴۱۔ ابو عمرو دمازی [ابو عمرو علاء بن عمار دمازی بصری] (قاری۔ لغوی۔ نحوی۔ ۱۵۲ کوذ) ۲ مشہور قاریوں میں سے۔
- ۹۴۲۔ ابو العیثیل [عبد اللہ بن غلیبہ رازی] (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۲۴۰) کچھ عرصہ کوفہ و بغداد میں رہا۔ کتاب التثابہ۔ ابیات السائرہ معانی الشعر
- ۹۴۳۔ ابو عوانہ [یعقوب بن اسحاق بن ابراہیم نیشاپوری اسفرائینی شافعی] (محدث۔ ۳۱۶) شاگرد امام مسلم۔ مسند۔ تصحیح۔
- ۹۴۴۔ ابو العیناء [ابو عبد اللہ محمد بن قاسم بن خلاد] (شاعر عرب۔ ادیب۔ ۲۸۳۔ بصرہ) ولادت ۱۹۱ ہجری۔ ابو عبیدہ صمعی اور ابو زید کا شاگرد
- ۹۴۵۔ ابو غالب زراری [احمد بن محمد بن سلیمان شیبانی کوئی بھٹی] (محدث۔ فقہ ۳۶۸۔ بخت) ولادت ۲۸۵۔ ان کے پوتے ابو طاہر محمد بن عبد اللہ بن ابو غالب بڑے فاضل و محدث اُستاد العلماء تھے۔ تاریخ۔ کتاب الفضائل۔ کتاب الکبیر۔
- ۹۴۶۔ ابو غالب [دیکھو تسانی] (لغوی۔ ۴۳۶) الموعظ لغت میں
- ۹۴۷۔ ابو الفتح بستی [علی بن محمد] (کاتب۔ شاعر عرب۔ ۴۰۰ بخارا)
- ۹۴۸۔ ابو الفتح بطی [عثمان بن یسے بن یحییٰ بن مصلیٰ] (ادیب۔ نحوی۔ شاعر عرب۔ ۵۹۹) مصر میں صلاح الدین یوسف کی طرف سے مدرسہ نحو۔ عوض الکبیر کتاب البیہر۔ کتاب التعلیفات والتحریر۔
- ۹۴۹۔ ابو الفتح حجج [عبد اللہ بن احمد بن محمد] (نحوی۔ لغوی۔ ۳۵۸)
- ۹۵۰۔ ابو الفتح رازی [سلیم بن ایوب بن سلیم شافعی رازی] (فقہ۔ ادیب۔ ۴۴۰) عمر ۸۰۔ ابو حامد اسفرائینی کا شاگرد۔ کتاب الارشاد۔ غریب الحدیث
- ۹۵۱۔ ابو الفتح شہرستانی [محمد بن عبد الکریم بن احمد اشعری شہرستانی] (فقہ۔ متکلم۔ ۵۴۸) الملل والنحل۔ نہایت الاقدام منہاج۔ بیان ولادت ۴۶۷
- ۹۵۲۔ ابو الفتح بن شیطا [عبد الواحد بن حسین بن احمد] (ادیب۔ ۴۵۰) ولادت ۳۷۰
- ۹۵۳۔ ابو الفتح گیلانی [ابو الفتح گیلانی] (طبيب۔ ۴۹۰ آگرہ) [ابو الفتح مطری۔ دیکھو مطری]
- ۹۵۴۔ ابو الفتح ہمدانی [محمد بن جعفر بن محمد ہمدانی مراغی] (نحوی۔ ادیب۔ ۴۷۱) کتاب الاستدراک علی تحلیل۔ کتاب البحر و شمل کامل بہتر کے
- ۹۵۵۔ ابو الفتح عجمی اصفہانی [منتخب الدین اسعد بن ابی الفضائل محمود بن خلف اصفہانی شافعی] (واعظ۔ فقہ۔ ۶۰۰) اصفہان (ولادت ۴۱۵) شرح مشکلات الوسیط والوجیز للفرالی۔
- ۹۵۶۔ ابو الفتوح رازی [جمال الدین حسین بن علی بن محمد بن احمد خزاعی نیشاپوری رازی] (مفسر۔ متکلم۔ فقہ۔ صدی ششم اصفہان۔ معاصر مختصری۔ تفسیر روح البیان فارسی جس میں سرفخر رازی نے بہت سرقہ کیلئے۔ مختار۔ جینیہ۔ رسالہ پوچھا۔ بصرۃ العوام۔ منہاج۔ تاریخ شہر آشوب سے۔
- ۹۵۷۔ ابو الفتوح غزالی [محمد الدین احمد بن محمد بن محمد شافعی بغدادی] (صوفی۔ فقہ۔ واعظ۔ ۵۷۷) قرطوب (امام غزالی۔ لباب الحیاہ) فیہ فی علم الامیر
- ۹۵۸۔ ابو الفدا حموی [ملک الملوک عماد الدین اسماعیل بن علی بن شادی شافعی حموی] (فقہ۔ ادیب۔ مورخ۔ ۷۳۲) حماہ (حماہ کا بادشاہ۔ تاریخ المحقر فی اخبار البشر۔ تقویم البلدان۔ کتاب الموازین۔ ولادت ۶۷۲
- ۹۵۹۔ ابو الفدا دمشقی [اسماعیل بن عمر بن کثیر قرظی دمشقی شافعی] (مفسر۔ ۷۷۷) دیکھو ابن کثیر

۹۶۰۔ ابو فراس خمدانی طبری [تاریخ بن ابی العلاء اسعد بن حمدان طبری] (ادیب - قیص - ملیح - شاعر عرب - ۳۵۷) ابن محمد ناصر الدولہ و سیف الدولہ خمدانی دہلی

۹۶۱۔ ابو فراس موصلی [محمد بن محمد بن غالب عامری موصلی] (شاعر عرب - ۵۳۰)

۹۶۲۔ ابو الفرج اصفہانی [علی بن حسین بن محمد اموی اصفہانی بغدادی شیعہ] (ادیب - نساب - مورخ - ۳۵۶ بغدادی) ولادت ۲۸۳۔ مردان ثانی کی نسل کن

افغانی - ۳ جلد - مقالہ لطائف - امار الشرائع کتاب الدیارات - جہرۃ المنصب - کتاب الحکامات - آداب العزایا - ابن اثیر لکھتا ہے کہ یہ اموی ہو کر شیوخ و محدثین کے ساتھ رہتا تھا۔ بعض کتابیں محلی اندلس کے خلفاء بنی امیہ کو بھیج کر انعام پاتے

۹۶۳۔ ابو الفرج رازی [علی بن حسین بن ہند و رازی] (کاتب - ادیب - شاعر عرب - صدی چہارم) عند الدولہ کا کاتب مفتاح الطب کیم المواعین دہلی

۹۶۴۔ ابو الفرج سجری [ابو الفرج سجری] (شاعر فارسی - صدی چہارم) استاد عسکری

۹۶۵۔ ابو الفرج صفائی [قاضی صفائی بن زکریا بن یحییٰ ہروانی] (فقہ - نحوی - لغوی - ادیب - ۳۹۰) ولادت ۳۰۳

۹۶۶۔ ابو الفرج طلی [جمال الدین مرغینوری بن حکیم نصرانی] (طیب - مورخ - ۶۸۵) مختصر الدولہ شرح قانون وغیرہ - (دیکھو ابن العبری)

۹۶۷۔ ابو الفرج ہمدانی [شرف الدین سلیمان بن تیمان اربلی] (ادیب - شاعر عرب - ۶۸۶) عمر ۷۰ سے زیادہ

۹۶۸۔ ابو الفرج حرانی [شمس الدین عبد المتعم بن عبد الوہاب بن سعد حرانی بغدادی ضلی] (حدث - ۵۹۶ بغدادی) ولادت ۵۰۵

۹۶۹۔ ابو الفضل اخکیکی [ابورشا احمد بن محمد بن قاسم اخکیکی] (ادیب - نحوی - لغوی - ۸۰۰)

۹۷۰۔ ابو الفضل استرآبادی [رکن الدین حسن بن محمد بن شرف شاہ حسینی استرآبادی] (نحوی - ۷۱۸ یا ۷۱۷ مرآۃ المتوسط علی کافینہ ابن حاجب فیہ الدین

۹۷۱۔ ابو الفضل ابن خاضعہ [ابوبکر بن خاضعہ] (حدث - لغوی - ۵۲۶) ولادت ۳۸۴

۹۷۲۔ ابو الفضل دہلوی [سعد الدین دہلوی] (فقہ - ۷۹۱) شرح کنز الدقائق - شرح منار

۹۷۳۔ ابو الفضل میدانی [احمد بن محمد بن احمد میدانی نیشاپوری] (ادیب - نحوی - لغوی - ۵۱۸ نیشاپور) معاصر زعفرانی - واحدی کا شاگرد - السامی فی الایام

ترجمہ الطرہ - ہادی للشادی

۹۷۴۔ ابو الفضل بغدادی [محمد الدین عبداللہ بن محمود] (حدث فقہ - ۶۸۳) مختار

۹۷۵۔ ابو الفضل عیاش [عباس بن فرج ریاشی] (لغوی - صدی سوم) مترادف ابن درید کا استاد - جمعی کا شاگرد

۹۷۶۔ ابو الفضل بن مبارک [ابو الفضل بن مبارک ناگوری اکبر آبادی] (ادیب و شاعر فارسی - ۱۰۱۱) اکبر عظم شاہ ہند کا وزیر - آئین اکبری - انشاء اکبر -

غبار دانش - ولادت ۹۵۸

۹۷۷۔ ابو الفضل مقبسی [امام تقی الدین سلیمان بن حمزہ بن محمد مقدسی دمشقی ضلی] (فقہ - ۷۱۵) ولادت ۶۲۸ - ۲۰ سال قاضی رہا

۹۷۸۔ ابو الفضل بن ہلال [امام صدر الدین سلیمان بن ہلال بن اسید قرشی حرانی ثانی] (صوفی - فقہ - مفسر - خطیب - ۷۲۵ یا ۷۳۵) ولادت ۶۴۲ یا ۶۴۳

۹۷۹۔ ابو الفتح [عبدالحی بن علاء ضلی] (مورخ - ۱۰۸۹) شذورات الذہب فی اخبار من ذہب سلفہ سے سنتہ اب تک کے حالات

۹۸۰۔ ابو الفوز [محمد امین بغدادی] (نساب - صدی سیزدہم) مبارک الذہب فی معرفۃ قبائل العرب جو ۳۹۰ھ میں لکھی

۹۸۱۔ ابو الفیض فیضی [ابو الفیض فیض بن مبارک ناگوری اکبر آبادی] (عالم - شاعر فارسی - ۱۰۰۰) آگرہ تفسیر سواطع الالہام بے نقط - دیوان اشعار فارسی -

ترجمہ رباعین - ترجمہ لیل و لی - ولادت ۹۵۳

۹۸۲۔ ابو القاسم ازوی [عبد اللہ بن محمد بن جعفر ازوی] (نحوی - ۳۴۸) ابن قتیبہ کا شاگرد

۹۸۳۔ ابو القاسم طنجی [عبد اللہ بن احمد بن محمود طنجی طنجی] (متکلم - ۳۱۷)

۹۸۴۔ ابو القاسم حسکانی [عبد اللہ بن احمد بن محمد بن حسکان عامری نیشاپوری] (مفسر - محدث - بعد ۴۹۰) تصحیح خبر و شمس تفسیر شواہد التنزیل - دعاۃ الہدایہ

عبد اللہ بن عامر بن کریم کی نسل سے

طبری کے شاگرد

طبری

۹۸۵۔ ابوالقاسم دارکی (عبد العزیز بن عبداللہ بن محمد شافعی دارکی نیشاپوری بغدادی) (فقہ - ۳۷۵) استاد ابو حامد اسفہانی - شاگرد ابو اسحاق مروزی - عمر ۷۰ سے اوپر - دارک قرہ اصفہان کا۔

۹۸۶۔ ابوالقاسم رقی (عبد اللہ بن علی بن عبد اللہ) (نوی - ادیب - فاضل - ۴۵۰) ولادت ۳۷۱۔

۹۸۷۔ ابوالقاسم زہراوی (خلیف بن عباس زہراوی قرطبی) (طیب - ۵۰۰ قرطبی) التصریف لمن عجز عن التألیف - زہراوی کے قریب الیہ مقام ہے۔

۹۸۸۔ ابوالقاسم بن طباطبا (احمد بن محمد بن اسماعیل بن ابراہیم طباطبا مصری) (شاعری - ۴۷۵ مصر) نقیب طالبین - عمر ۶۴۔

۹۸۹۔ ابوالقاسم حبیبی (فضل بن محمد) (ادیب - نحوی - ۴۴۴) خطیب تیریزی اور حریری کا استاد۔

۹۹۰۔ ابوالقاسم قشیری (عبد الکبیر بن بوذن بن عبد اللہ قشیری نیشاپوری شافعی) (فقہ - محدث - صوفی مفسر - ۴۶۵) نیشاپور (تفسیر تیسیر سالہ تیسیر) لطائف الاشارات - ولادت ۳۷۶۔ مدینہ بغداد میں رہا۔

۹۹۱۔ ابوالقاسم قتی (جعفر بن محمد بن جعفر بن موسیٰ بن قلوبیہ) (محدث - فقہ - ۴۶۹) دیکھو ابن قلوبیہ قتی بغدادی

۹۹۲۔ ابوالقاسم گرگانی (خواجہ ابوالقاسم گرگانی) (صوفی - ۴۸۵) جرجان

۹۹۳۔ ابوالقاسم لاہوری (سید ابوالقاسم بن حسین بن فقی رضوی قتی لاہوری) (مفسر - فقہ - ۴۷۴) تفسیر لوامع الشریعہ - خیر خیریزی ناصر الخیرۃ۔

۹۹۴۔ ابوالقاسم مافقی (عبد الرحمن بن خطیب عبداللہ بن احمد مافقی) (شاعری - ۵۸۱) حرکات - ولادت ۵۰۸ مافقہ

۹۹۵۔ ابوالقاسم مقرئ (موفق الدین عیسیٰ بن عبد العزیز بن عیسیٰ مقرئ اسکندری) (نحوی - صدیقی - غایۃ الامنیۃ - طبع المعنیۃ - بیاض الثانیۃ - فقرات - تعزیر لابل المعنیۃ - ولادت ۵۰۵

۹۹۶۔ ابوالقاسم موسوی (سید جعفر بن الحسین بن قاسم اصفہانی) (فقہ - ۱۱۵۸) ولادت ۱۱۰۰ - منہج المعارف اصول دین میں صاحب فاضل الخیرات و زاد

۹۹۷۔ ابوالقاسم نیشاپوری (عبد اللہ بن محمد نیشاپوری) (محدث - ۳۱۷) معجم الصحابہ

۹۹۸۔ ابوالقاسم نیشاپوری (حسن بن محمد بن حبیب بن ابوب نیشاپوری) (مفسر - ادیب - واعظ - ۴۰۶) تفسیر قرآن

۹۹۹۔ ابوالقاسم میرزا ابوالقاسم (الملقب بہ فاضل قتی) (فقہ - ۱۲۳۱) قوانین الاصول - منہج فقہ میں مرث العوام - شاگرد امیر سید حسین و محمد باقر

ہبسانی - ولادت ۱۱۵۲۔

۱۰۰۰۔ ابوقتاہ (عارش بن ربیع النصارى) (صحابی - محدث - ۵۴۰ مدینہ) بعض کہتے ہیں خلافت حضرت علی میں کرکڑ میں مرت۔

۱۰۰۱۔ ابوقحافہ (عثمان بن عامر بن عاصم) (صحابی - ۱۴۰) اسلام فتح مکہ کے دن - عمر ۷۷ - حضرت ابوبکر کے والد - وفات ابوبکر سے ۶۷ سال بعد۔

۱۰۰۲۔ ابوقلابہ (عبد الملک بن محمد بن عبد اللہ رقاشی بصری) (محدث - ۲۷۶) ولادت ۱۹۰

۱۰۰۳۔ ابوقلابہ (عبد اللہ بن زید حفصی مصری شامی) (تابعی - محدث - ۱۰۶۶) عیش

۱۰۰۴۔ ابوبکر (محمد بن علاء ہمدانی کوئی) (محدث - مورخ - ۲۴۸)

۱۰۰۵۔ ابولبابہ (رفاعہ بن عبد المنذر النصارى) (صحابی -) خلافت علی میں فوجی رہے۔

۱۰۰۶۔ ابواللیث سمرقندی (نضر بن محمد بن احمد سمرقندی حنفی) (امام الحدیث) (فقہ - ۳۷۵) بیان العارفين - تنبیہ الغافلین - نوادر المفقہ - قرۃ العین

۱۰۰۷۔ ابوالحسن (ابو الحسن جمال الدین یوسف بن تغری بردی) (دیکھو ابن تغری بردی) (مورخ - ۸۷۴) ولادت ۸۱۲ - مورد اللطافہ - نجوم الزمرہ

فی اخبار مصر والقاهرہ۔

۱۰۰۸۔ ابوالحسن رویانی (عبد الواحد بن اسماعیل بن احمد رویانی شافعی) (فقہ - ۵۰۲) (آمل) ولادت ۴۱۵ - بحر المذہب کتاب الکافی علیہ المونس

۱۰۰۹۔ ابوحکم (محمد بن ہشام بن عوف سعدی ابو انزی) (محدث - نحوی - ۲۴۵) کتاب التلاویح - کتاب النجیل - کتاب خلق الانسان

۱۰۱۰۔ ابوحمد بن شیبلی (علم الدین قاسم بن محمد بن یوسف شافعی شیبلی دمشقی) (محدث - مورخ - ۴۳۹) ولادت ۴۶۵ - معلیک حلب میں بھی موجود ہے - بار

- ۱۰۶۰۔ ابوالمظفر خوانی [احمد بن محمد بن مظفر طوسی شافعی] (فقہ - ۵۰۰ طوس) امام الحرمین کا شاگرد
- ۱۰۶۱۔ ابوالمظفر شیب [قاسمی شیب بن حسین بن عبید اللہ بروجدی] (فقہ - ادیب - شاعر - ۵۳۴) ولادت ۴۵۴
- ۱۰۶۲۔ ابوالمظفر [اسلم بن سلم] (شاعر عرب - نحوی - ۱۸۷)
- ۱۰۶۳۔ ابوالمعالی جوینی [امام الحرمین ضیاء الدین عبد الملک بن ابو محمد عبد اللہ شافعی جوینی] (فقہ - ۵۸۰) شافعی اور تہائے المطلب - شامل اصول دین - برہان اصول فقہ - غیاث اللامع بالمتیین فقہ المسترشدین
- ۱۰۶۴۔ ابوالمعالی ہندی [شاہ ابوالمعالی ہندی امیشوی] (صوفی - ۱۱۶۰) امیشہ
- ۱۰۶۵۔ ابوالمستر بلخی [جعفر بن محمد بن عمر بلخی] (نجم - ۲۷۲) اپنے فن کا امام زمانہ
- ۱۰۶۶۔ ابوالمستر مدنی [جعفر بن محمد بن مدنی] (حدث - فقہ - ۱۷۰) المغازی
- ۱۰۶۷۔ ابو عمر [عبد اللہ بن عمر بن حجاج بصری] (حدث - ۲۲۲)
- ۱۰۶۸۔ ابو المکارم صلی [دیکھو ابن زہرہ] (حمزہ بن علی بن زہرہ) (فقہ - ۵۸۵)
- ۱۰۶۹۔ ابوالمکارم تنوخی [تاج الدین محمد بن عبد المنعم بن نصر اللہ مصری دمشقی حنفی] (ادیب - شاعر عرب - ۶۶۹) حدث و ادیب نصر اللہ کا بھائی تھا
- ۱۰۷۰۔ ابویلیک [ابویلیک حلیہ جردلی بن ایاس بن مالک] (شاعر عرب - ۵۹۰) رسول اللہ کے انتقال کے بعد مسلمان ہوا
- ۱۰۷۱۔ ابوالمنا [داؤد بن ابی نصر عطار اسرائیلی] (طیب - صدی ہفتم) منہاج الدکان و دستور الاعیان جو ۵۵۰ھ میں لکھی دین تاجی - محدث زہر بن عبد اللہ بن ابی خلف کی اور صحابی زہر بن عبد اللہ بد جہان تہی کی کنیت ہے
- ۱۰۷۲۔ ابو المنذر [شام بن عودہ بن زہیر بن العوام مدنی] (تاجی - محدث - ۴۶۰) الخلد
- ۱۰۷۳۔ ابو المنصور ابهری [محمد بن احمد بن ابهری شافعی] (لغوی - ۳۷۰) ات [ابو عبید ہروی کا مصاحب و استاد - منذری کا شاگرد - ولادت ۲۸۳] ولادت ۲۸۳
- ۱۰۷۴۔ ابو المنصور مروزی [ابو المنصور اردبیلر] (واعظ - ۴۷۰) دیکھو قطب غیبی
- ۱۰۷۵۔ ابو المنصور بغدادی [آشاہ عبد القادر بن طاہر بن محمد بغدادی شافعی] (فقہ - ادیب - ۶۲۹) اسفرائن کتاب النکلیہ - ابو اسحاق اسفرائنی کا شاگرد - ۷۰۰ میں درس دیتا تھا
- ۱۰۷۶۔ ابو المنصور تھانی [عبد الملک بن محمد بن اسماعیل نیشاپوری] (نحوی - لغوی - ادیب - ۳۵۰) ولادت ۳۵۰ - تہائے الدہر - سحر البلاغہ
- ۱۰۷۷۔ ابو المنصور جرجانی [موسوی بن احمد بن خضر بغدادی] (لغوی - نحوی - ادیب - ۵۳۹) بغداد خطیب تبریز کا شاگرد - ادیب الکاتب رسالہ عروض - تنقید و ترجمہ
- المغرب - ولادت ۴۶۴
- ۱۰۷۸۔ ابو المنصور ہروی [محمد بن محمد بن محمد بن خوافی بغدادی] (ادیب - شاعر عرب - عروسی - حاسب - ۷۰۰) ابویحییٰ خالد بن حسین ادیب ابهری کا شاگرد
- ۱۰۷۹۔ ابو المنصور ہروی [محمد بن محمد بن محمد شافعی طوسی بغدادی] (مکتب - فقہ - واعظ - ۵۶۷) بغداد مقرر فی المصطلح
- ۱۰۸۰۔ ابو یوسف اشعری [عبد اللہ بن قیس اشعری] (صحابی - محدث - ۴۷۰) مکہ میں مسلمان ہوئے - عثمان کی طرف کو کوفہ کو گئے علی کی کئی فتویٰ میں سے بعد کوفہ میں
- ۱۰۸۱۔ ابو یوسف اشعری [محمد بن عمر اشعری مدنی] (حدث - ۵۸۱) کتاب الطوائف - کتاب اللطائف - احوال القابعین
- ۱۰۸۲۔ ابو یوسف بن حیان [عابد بن حیان بن عبد اللہ] (صوفی - طیب - حکیم - ۱۶۱) یحییٰ بن زکریا امام جعفر صادق کو اور یحییٰ بن زکریا خالد بن یزید بن سلیم کے شاگرد - اسرار الکیمیاء
- ۱۰۸۳۔ ابو یزید [یزید بن حسن بن عبد اللہ صنعانی شافعی] (نحوی - لغوی - ادیب - شاعر عرب - ۶۰۹)
- ۱۰۸۴۔ نصر رغانی [محمد بن عبد اللہ بن احمد شافعی نیشاپوری] (فقہ - ۵۸۰) شافعی اور ۴۵۴ - امام الحرمین کا شاگرد
- ۱۰۸۵۔ ابو نصر ازدی [یوسف بن عمر بن محمد بن یوسف ازدی] (نحوی - فقہ - ۳۵۶)

- ۱۰۶۵۔ ابو نصر طوسی [محمد بن محمد بن یوسف طوسی شافعی] (محدث۔ ۳۴۴)
- ۱۰۶۶۔ ابو نصر عقی [محمد بن عبد الجبار] (مورخ۔ ادیب۔ ۴۰۹) کتاب تاریخ البیسی
- ۱۰۶۷۔ ابو نصر قشیری [عبد الرحیم بن ابوالقاسم قشیری] (صوفی۔ صدی پنجم) ہر بات میں مثل ابو الدجکے تھے۔
- ۱۰۶۸۔ ابو نصر کشتی [شیخ ابن حاکم مرکشی] (مورخ۔ ادیب۔ ۵۳۵) مرکشی (خلاد الحقان) مطلع الانفس
- ۱۰۶۹۔ ابو نصر مصری [علی المصری] (شاعر عرب۔ ۱۲۹۷) دیوان اشعار
- ۱۰۷۰۔ ابو نعیم اصفہانی [احمد بن عبد اللہ بن احمد بن محمد بن اصفہانی] (صوفی۔ محدث۔ ۳۳۴) ولادت ۳۳۴۔ خلیۃ الاولیاء۔ دلائل النبوة۔ معارف الصوفیہ
- نصائط الصحابة۔ مجمع استخراج۔ انزل فی القرآن فی علی۔ تاریخ اصفہان۔
- ۱۰۷۱۔ ابو نعیم بصری [علی بن حمزہ] (نوی۔ ۳۷۵)
- ۱۰۷۲۔ ابو نواس حکیم بغدادی [ابو علی حسن بن ہانی بن عبد الاول ابو نواسی بصری بغدادی] (نوی۔ شاعر عرب۔ ۱۹۶) ولادت ۱۳۶ بصرہ۔ یرشد اور امین و مامون کا ندیم۔ دیوان اشعار۔ النوادر۔
- ۱۰۷۳۔ ابو واقد [حارث بن عوف البلی] (صحابی۔ محدث۔ ۶۸) مکہ۔ قدیم الاسلام۔ عمر ۷۷
- ۱۰۷۴۔ ابو الوفاء [محمد بن محمد بن عباس بوزجانی بغدادی] (ریاضی۔ حساب۔ ماہر سنیت۔ ۳۷۶) علم ہند میں جدید اختراعات کے مخبیط۔ بوزجان مقام ہے ہرات و نیشاپور کے درمیان۔
- ۱۰۷۵۔ ابو الوقت سجری [عبد الاول عیسیٰ بن شعیب خلیجستانی بغدادی] (محدث۔ ۵۵۳) ولادت ۴۵۸ ہرات۔
- ۱۰۷۶۔ ابو الولید اندلسی [اسلمان بن خلف بن سعد قشیری باجی مالکی] (فقہ۔ محدث۔ ۴۷۴) سکونت بعلبوس۔ مرہ۔ مکہ۔ بغداد۔ ابن عبد البر اشد۔
- ۱۰۷۷۔ ابو الولید حموی [سری الدین اسماعیل بن محمد بن محمد بن حموی مالکی] (فقہ۔ ۷۷۱)
- ۱۰۷۸۔ ابو الولید شافعی [فرخ الدین محمد بن سعید بن ہشام شافعی مالکی حنفی شامی] (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۶۷۵) ولادت ۶۱۵ شاطیہ
- ۱۰۷۹۔ ابو یوسف عبد السلام بن ابوالی محمد الحکیمی بن عبد الوہاب معتزلی بغدادی [متکلم۔ ۳۲۱) ولادت ۲۷۷) عالم ابن کرام و مشہور پڑ۔
- ۱۰۸۰۔ ابو الہذیل علاف [محمد بن ہذیل بن عبد اللہ معتزلی بصری] (فقہ۔ متکلم۔ ۲۳۵ یا ۲۳۷) ولادت ۱۳۱ یا ۱۳۵
- ۱۰۸۱۔ ابو ہریرہ [عبد الرحمن بن محمد دوسی] (صحابی۔ محدث۔ ۷۵) مدینہ) مکہ میں مسلمان ہوئے۔ عمر ۷۷
- ۱۰۸۲۔ ابو ہشام [عبد اللہ بن احمد بن حرب ہنظلی شاعر عرب۔ صدی سوم] اجمعی کا شاگرد۔ یوت کا استاد
- ۱۰۸۳۔ ابو ہلال عسکری [حسن بن عبد اللہ بن سہیل بن سعید عسکری] (ادیب۔ ۳۹۵) ابو احمد عسکری کا شاگرد۔ کتاب الادب و ایل جو سنہ ۳۹۵ میں لکھی
- ۱۰۸۴۔ ابو الہیثم انصاری [ابو الہیثم بن الییمان انصاری] (صحابی۔ ۲۰) مدینہ) بعض کہتے ہیں کہ ۳۷ میں جنگ صفین میں شہید ہوئے۔ ۱۲ فقہوں میں سے تھے۔
- ۱۰۸۵۔ ابو الہیثم بغدادی [خالد بن یزید بغدادی] (کاتب۔ شاعر عرب۔ حدود ۲۷۰)
- ۱۰۸۶۔ ابو الہیثم رازی [ابو الہیثم رازی] (نوی۔ ۲۲۶)
- ۱۰۸۷۔ ابو یحییٰ انجلی [معین بن عیسیٰ مدنی] (محدث۔ ۱۹۸)
- ۱۰۸۸۔ ابو یحییٰ انصاری [زکریا بن احمد بن محمد الحکیمی ہنبلی تونی] (فقہ۔ ادیب۔ ۷۲۷) والی تونس
- ۱۰۸۹۔ ابو یحییٰ اجروانی [احمد بن داؤد بن سعید نزاری] (محدث۔ متکلم۔) کتاب خلافت عمر۔ توبہ الخشویہ۔ حجتہ التامیہ۔ مفاخرۃ البکرۃ و الخمریہ۔ مناقبۃ الشیخ و المرجی فی مسیح علی الخفین۔ کتاب النونا۔ کتاب المقعد۔ مطلق الرجہ۔ فضائل الخشویہ۔ کتاب القولین۔ کتاب الادب۔ الروایۃ الخبلی۔ الرد و النجری
- ۱۰۹۰۔ ابو یحییٰ رازی [عبد الرحمن بن محمد بن مسلم] (محدث۔ ۲۹۱) تفسیر مسند
- ۱۰۹۱۔ ابو یحییٰ بن سحر [ابو یحییٰ بن سحر] (شاعر عرب۔ ۶۳۲) دیوان اشعار

- ۱۰۹۳- ابو یعقوب بن حاتم [محمد بن احمد بن علی] (نوی - ۳۴۲)
- ۱۰۹۳- ابو یعلیٰ بغدادی [محمد بن حسن بن حمزه جعفری] (فقیر - شکم - ۳۴۳) خلیفہ شیخ مفید
- ۱۰۹۴- ابو یعلیٰ رازی [اسعی بن منصور رازی بغدادی] (محدث - ۲۱۱)
- ۱۰۹۵- ابو یعلیٰ قزوینی [خلیل بن عبد اللہ بن احمد حبلی] (محدث - ۳۴۴) ارشاد فی معرفۃ المحدثین
- ۱۰۹۶- ابو یعلیٰ موصلی [احمد بن علی بن مثنیٰ نمیری موصلی] (محدث - ۳۰۷) ولادت ۲۲۰ - مسند - معجم
- ۱۰۹۷- ابو یعلیٰ ہروی [ابو یعلیٰ محمد بن مسعود مالینی ہروی] (نوی - لغوی - صدی ہفتم) شاگرد فخر رازی
- ۱۰۹۸- ابو یوسف کوفی [امام یعقوب بن ابراہیم انصاری حنفی کوفی] (تقیہ - ۸۲) بغداد ولادت ۱۱۳ - ابو حنیفہ کا شاگرد قاضی القضاۃ بغدادی کتاب النوازل
- ۱۰۹۹- ابو الیمین کندی [ساج الدین زید بن حسن بن زید حبلی حنفی دمشقی بغدادی] (نوی - لغوی - ۹۱۳)
- ۱۱۰۰- ابے بن کعب [ابے بن کعب بن قیس انصاری خزرجی] (صحابی - ۱۹ مدینہ) کتاب الوصی - حافظ قرآن بعد رسول
- ۱۱۰۱- ابیوردی [ابو المنظر محمد بن احمد بن محمد حربی اموی] (شاعر عرب - نسب - لغوی - ۷۰ - ۵ اصفہان)
- ۱۱۰۲- اتلیدی [محمد دیاب اتلیدی] (مورخ - صدی دوازدہم) اعلام الناس باوقیع للبراکۃ مع بنی عباس ج۱۱۱۱ میں لکھی
- ۱۱۰۳- اشرم [ابو الحسن علی بن مغیرہ] (لغوی - نوی - ۲۳۲) ابو عبیدہ اور اصمعی کا شاگرد - ثعلب کا استاد
- ۱۱۰۴- اثیر [ایشہ الدین اخسیکی] (شاعر فارسی - ۹۰۸) مداح قزل ارسلان [نیز علامہ اثیر الدین ابہری صاحب کتاب الزبدۃ الدرایۃ کتاب تہذیب النکت]
- ۱۱۰۵- احسان [حافظ عبد الرحمن خان دہلوی] (شاعر اردو - ۱۲۶۸)
- ۱۱۰۶- احسان علی [احسان علی بن شیر علی احمد آبادی] (طیب - ۱۱۹۴) ہندہ - طب احسانی - معالجات احسانی - مفردات احسانی - مرکبات احسانی
- ۱۱۰۷- احسن [محمد احسن اللہ دہلوی] (شاعر اردو - صدی دوازدہم) معاصر آبرو
- ۱۱۰۸- احمد [ابو العباس احمد بن علی بن احمد] (محدث - ۳۵۰) ولادت ۳۹۲
- ۱۱۰۹- احمد [احمد بن محمد بن علی] (فقیر - صدی یازدہم) معاصر امام الحدیث
- ۱۱۱۰- احمد [ابو عبد اللہ احمد بن محمد بن عبد اللہ بن حسن جوہری بغدادی] (محدث - ۴۰۱) مقتضب الاثر فی عدد الائمة اثنا عشر - الاشتغال علی معرفۃ الرجال - نازل فی القرآن فی صاحب الامر - اخبارنا بر حنفی
- ۱۱۱۱- احمد [سید نظام الدین احمد بن ابراہیم بن احمد حسینی] (فقیر - حکیم - شکم - ۱۰۱۵) سلطان النکما و سید العلماء - اثبات الواجب
- ۱۱۱۲- احمد بن ابراہیم [ابو الحسن احمد بن ابراہیم سیارک شیبی] (شکم - تیسری صدی) ابو عمر زاہد صاحب ثعلب نوی کاموں
- ۱۱۱۳- احمد احسانی [شیخ احمد بن زین العابدین بن صفر بن ابراہیم احسانی] (محدث - حکیم - فلسفی - شکم - شاعر - ۱۲۳۳ مدینہ عمر - ۹ - شرح زیارت جامعہ کبیرہ کتاب الفوائد مع شرح حکمہ و کلام میں - احکام الکفار - اصول دین فارسی حقیقۃ الحقل و الروح و النفس - شرح تفسیر المتعلین - کتاب حیدریہ
- ۱۱۱۴- احمد اردبیلی [احمد بن محمد اردبیلی (مقدس اردبیلی)] (فقیر - ۹۹۳) ہجرت - حدیث الشیعہ - زبدۃ البیان فی آیات الاحکام - مجمع الفائدة - برہان شرح ارشاد
- ۱۱۱۵- احمد اندلسی [احمد بن محمد بن عامر قرشی اندلسی] (نوی - ۹۸۹) سکونت حلب و قاہرہ
- ۱۱۱۶- احمد بحرانی [شیخ احمد بن شیخ محمد بن یوسف خطی بحرانی بغدادی] (فقیر - ۱۰۰۲) کانطین - ریاض اللال و خیاض المسائل - رسالہ منطق - رسالہ بدایہ - مشکوٰۃ المصابیہ - رموز الخفیہ - نیز عنینۃ صلوٰۃ الجمعہ
- ۱۱۱۷- احمد بدوی [شہاب الدین احمد بدوی] (صوفی - ۹۷۵ مدینہ)
- ۱۱۱۸- احمد توی [احمد بن قاضی نصر احمد سیفی توی سندھی] (مورخ - صدی یازدہم) معاصر طلال الدین اکبر شاہ - تاریخ الحق - انکب و الحنفی تہذیب کے قاضی تھے
- ۱۱۱۹- احمد تھانیسری [شیخ احمد تھانیسری] (صوفی - ۸۲۰) کاپی

ابو حنیفہ کا شاگرد و صاحب مداد کے استاد

- ۱۲۰۔ احمد جام [شیخ احمد جام (زنده بیل) (صوفی - ۵۳۶ جام) ولادت ۲۴۱
 ۱۲۱۔ احمد خراسانی [شیخ احمد بن اسماعیل خراسانی بخاری (فاضل بھٹن - مطابق - ۱۱۵۰) نجف) آیات الاحکام - رسالہ فی ارتداد - اقامۃ المسافر فی البلدان -
 ۱۱۲۔ احمد بن حنبل [ابو عبد اللہ احمد بن حنبل برہان شیبانی مروزی بغدادی (حدیث - ۲۴۱ بغداد) ولادت ۶ بغداد - ترمذ بن یارون اور یحییٰ بن سعید
 شاگرد - مسند - کتاب المناقب
 ۱۱۳۔ احمد بن خالد [احمد بن خالد بغدادی نیشاپوری (لغوی - ادیب - تیسری صدی) معاصر ابو عمر و شیبانی وابن الاثیر
 ۱۱۴۔ احمد خاں (سید) [سید احمد خاں دہلوی ٹیکڑھی (بابی مذہب پیغمبر - ۱۳۱۴) تفسیر احمدی - ولادت ۱۲۳۱
 ۱۱۵۔ احمد خضرویہ [احمد خضرویہ (صوفی - ۱۲۴۰) حاتم اصم کے مرید
 ۱۱۶۔ احمد دیوبندی [شیخ احمد بن وحید الدین غمانی دیوبندی (متکلم - حدود ۱۳۱۶) انوار الہدٰی - تیسرا شمس المصطفیٰ - اعلان الہدٰی
 ۱۱۷۔ احمد رضا خاں [احمد رضا خاں بریلوی حنفی (فقہ - حنفی) ولادت ۱۲۵۰
 ۱۱۸۔ احمد رفائی [سید احمد رفائی (صوفی - ۵۷۸)
 ۱۱۹۔ احمد سرہندی [شیخ احمد بن عبد اللہ فاروقی سرہندی (مجدد الفنا ثانی) (صوفی - ۱۰۳۴) مکتوبات - مکاشفات غیبیہ - اثبات نبوت - رسالہ روشنیہ
 ۱۲۰۔ احمد سید [احمد سید دہلوی (صوفی - ۱۳۷۷) مکر
 ۱۲۱۔ احمد صیرانی [احمد بن علی بن عباس بن نوح صیرانی تزیل بصرہ (حدیث - تفسیر - حدیث) کتاب المصباح - کتاب القاضی بین الحدیثین مختلفین - اخبار
 وکلاء الاربعہ - آشت و نجات
 ۱۲۲۔ احمد علی [سید نظام الدین احمد بن زین العابدین عالمی (فقہ - حدیث - یازدہم) معارف الہیہ - کشف الحقائق - مفتاح الشفاء - عروۃ الوثقی - نفحات
 ۱۲۳۔ احمد علی [احمد بن عبد اللہ اسماعیلی (ابن الجلی) (متکلم - ۵۳۰) سالہ - اخوان الصفا
 ۱۲۴۔ احمد علی [شیخ احمد بن حسین بن محمد بن احمد بن سلیمان عالمی (حدیث - ۱۰۷۹) شاگرد نور الدین عالمی
 ۱۲۵۔ احمد علی [شیخ احمد بن حسن بن علی اطرمی (فقہ - ۵۰۰) براہ صاحب وسائل - تفسیر القرآن - تاریخ خیمہ تاریخ خیمہ
 ۱۲۶۔ احمد عرب [شیخ احمد عرب بن محمد بن شروانی (ادیب شاعر عرب - ۱۲۵۶) نفقۃ الیمن - انشاء عجیب العجائب - مناقب نصیر الدین حیدر شاہ لکھنؤ
 ۱۲۷۔ احمد بن منصور [احمد بن ابراہیم بن احمد بن صالح بن احمد بن منصور طلیعی بخرانی (فقہ - ۱۱۳۱) تصانیف مختلفہ - مقتل حسین -
 ۱۲۸۔ احمد علی [احمد علی سندیلوی (عالم - ۱۱۹۴)
 ۱۲۹۔ احمد سلطان [احمد سلطان بن مرزا مظفر مجتبیٰ بن مرزا محمد شاہرہ بن ابوظفر بہادر شاہ بادشاہ دہلی (مصطفوی حنفی) (متکلم - حنفی) تنزیہ الانساب - الامامۃ
 خلیفہ خاور - مقاصد حیرت - تکریر الحکمہ وغیرہ -
 ۱۳۰۔ احمد علی [احمد علی سہارنپوری (حدیث - ۱۲۹۷) دہلی میں ان کا مطبع احمدی تھا - دلیل القولے حواشی مختلفہ
 ۱۳۱۔ احمد غزالی [ابو الفرج یا ابو الفتح احمد بن محمد بن محمد بن احمد طوسی غزالی (صوفی - ۵۱۷) دیکھو ابو الفتح غزالی
 ۱۳۲۔ احمد بن فارس [ابو الحسن احمد بن فارس بن زکریا احمد بن رازی شافعی مالکی (لغوی - ادیب - ۳۹۰) کتاب الحاسن والکسب - محل اللزۃ الصحابی
 کتاب السیرۃ - طریۃ الفقہاء - آشت و نجات - دیکھو ابن فارس
 ۱۳۳۔ احمد فارس شندی [احمد فارس الشندی (ادیب - لغوی - نحوی - ۳۰۵) تفسیر طبری - سر الیال فی القلب والایدال - غنیۃ الطالب و منیۃ الطالب
 الجاسوس علی القاموس - اخبار الجواب کاؤڈر -
 ۱۳۴۔ احمد قزوینی [قاضی احمد غفاری قزوینی (مورخ - حدیث - ۹۷۵) تاریخ نگارستان جو ۹۷۵ میں لکھی
 ۱۳۵۔ احمد قلی [احمد بن محمد بن حسین قلی (حدیث - فقہ - ۳۵۰) کتاب الحقائق توہید میں کتاب الاصلاح - کتاب السنن - کتاب العمل - کتاب الطبقات - کتاب الایمان

- ۱۱۷۲۔ ابوالحسن علی بن عیسیٰ بن فرج بنزادی (نوی۔ ۴۲۰ بغداد ولادت ۳۲۸۔ سیرانی اور ابوعلی کا شاگرد۔ شرح ایضاح۔ شرح مختصر الحری
- ۱۱۷۳۔ ارنانی [محمد اکبر قادری دہلوی (طیب۔ بارہویں صدی) طب اکبر جو ۸۔ ۱۱ھ میں لکھی۔ میزان الطب بفتح القلوب۔ قرابادین قادری
- ۱۱۷۴۔ ارنانی [حکیم ابو بکر ارزانی مروزی نیشاپوری (شاعر فارسی۔ صدی پنجم) معاصر طفول بیگ سلجوقی و طغان شاہ دانی نیشاپور
- ۱۱۷۵۔ ارنشد [عبدالغنی شاہزادہ دہلوی (شاعر اردو۔ ۱۳۲۲) مذاقب مشکل کشا
- ۱۱۷۶۔ ارغوانی [ابوالفتح مسلم بن احمد بن علی ارغوانی شافعی (فقہ۔ ۴۹۹) قاضی حسین مروزی کا شاگرد۔ فتاوی (ارغوان نیشاپوری)
- ۱۱۷۷۔ ارقم [ارقم بن ابی ارقم عبد مناف بن اسد خزرجی (صحابی۔ ۵۵ھ مدینہ) قدیم الاسلام۔ عمر ۸۰ سے اوپر۔ ابوارقم کا سٹھھ میں انتقال ہوا۔
- ۱۱۷۸۔ ارقم [ابوالفضل محمد بن عربیوسف ارموی بنزادی (فقہ۔ محدث۔ ۷۴۰ھ) شاگرد ابواسحاق شیرازی و خلیفہ بغداد [نیر حکیم محمود بن ابی بکر ارموی صاحب مطالع منطق میں]
- ۱۱۷۹۔ ازہری [ابومعروف محمد بن احمد بن ازہری شافعی (فقہ۔ لغوی۔ ۳۷۸ ہرات) ولادت ۲۸۲۔ تہذیب اللغة۔ کتاب التفسیر
- ۱۱۸۰۔ ازہری [خالد بن عبداللہ ازہری جرہادی (نوی۔ ۹۰۵ قاهرہ) التقریب لمعجم التوضیح۔ ترین الطلاب۔ موصول الطلاب۔ ازہریہ
- ۱۱۸۱۔ اُسامہ [اُسامہ بن زید بن حارثہ ثقفی (صحابی۔ ۵۴ھ مدینہ) ام المین برکہ کے شکم سے جو عبداللہ پر رسول کی کنیت تھی
- ۱۱۸۲۔ اُسامہ [اُسامہ بن منذر شامی (مورخ۔ ۴۸۸ شیراز) شام کا ایک امیر تھا۔ اپنی سوانح عمری الاعتبار لکھی۔
- ۱۱۸۳۔ اُسامہ [مجدالدین ابوالنظر اسامہ بن مرشد بن علی بن منذر شیرازی (ادیب۔ شاعر عرب۔ ۵۸۴ دمشق) مؤید الدولہ لقب تھا
- ۱۱۸۴۔ اُسمٰعی [نجم اللامع رضی الدین استرآبادی (نوی۔ صری۔ ۶۸۶) شرح کافیہ۔ شرح شافیہ
- ۱۱۸۵۔ اسحق [اسحق بن علی (شاعر عرب۔ ۳۱۴) دیوان اشعار۔ نثر الاداب
- ۱۱۸۶۔ اسحاق بن سلیمان [اسحاق بن سلیمان اسرائیلی مصری (طیب کمال۔ ۳۲۰) عبید اللہ حمدی کا لادیم۔ کتاب لبول جیمت اب الاستقصا آت کتاب
- ۱۱۸۷۔ اسحاق [محمد عبداللطیف بن ابوالفتح بن احمد اسحاقی منونی مصری (مورخ۔ صدی یازدہم) اخبار الاولین ثمن نصف فی مصر من ارباب الدول۔ معاصر سلطان مراد دومی جو ۳۳۰ھ میں تخت نشین ہوا۔
- ۱۱۸۸۔ اسد اللہ بردجری [حاجی اسد اللہ بن حاجی عبداللہ بردجری (فقہ۔ ۱۲۷۰) مرزا ابوالقاسم صاحب توارین کے شاگرد
- ۱۱۸۹۔ اسد اللہ کاظمی [اسد اللہ بن حاجی اسماعیل کاظمی (فقہ۔ ۱۲۷۰ کاظمین) مقابلس الانوار فقہ میں۔ کشف القناع۔ منہج التحقیق۔
- ۱۱۹۰۔ اسدی [اسدی طوسی (شاعر فارسی۔ چوتھی صدی) استاد فردوسی۔ معاصر محمود غزنوی
- ۱۱۹۱۔ اسرائیل [اسرائیل بن یونس سیبجی کوئی (محدث۔ ۱۶۱) شاگرد ابو حنیفہ
- ۱۱۹۲۔ اسرائیلی [ابراہیم بن سہیل اسرائیلی اشبیلی (شاعر عرب۔ ۶۴۹) دیوان اشعار
- ۱۱۹۳۔ اسعد بن زرارہ [اسعد بن زرارہ خزرجی (ابو امامہ) (صحابی۔ ایک ہجری مدینہ) فقیہوں میں سے تھے
- ۱۱۹۴۔ اسعد اصفہانی [ابوالسعادات اسعد بن عبدالقادر بن اسعد اصفہانی (فقہ۔ صدی ہفتم) محقق اول کے مشائخ سے ہیں۔ جامع الدلائل
- ۱۱۹۵۔ اسعد الوفا۔ توجیر السوالات۔ (نیر میثم خجانی دابن طائوس کے مشائخ سے)۔
- ۱۱۹۵۔ اسعد حاتی [قاضی ابوالکلام سعد بن خلیفہ بن سید مہذب بن مینا حاتی مصری (کاتب۔ شاعر عرب۔ ۶۰۴ حلب) عمر ۴۲۔ سیرۃ صلاح الدین
- ۱۱۹۶۔ اسعد مینی [امام محمد الدین ابوالفتح اسعد بن ابی نصر بن ابی الفضل مینی شافعی (فقہ۔ ۵۲۷ ہمدان) نیز دیکھو ابوالفتح اصفہانی۔
- ۱۱۹۷۔ اسعدی [نور الدین محمد بن محمد بن عبدالعزیز مصری (شاعر عرب۔ ۶۵۶) ولادت ۶۱۹
- ۱۱۹۸۔ اسکندرانی [محمد بن احمد حسینی اسکندرانی (طیب۔ صدی سیزدہم) کشف الاسرار النورانیہ جو ۱۲۵۰ کے بعد لکھی۔
- ۱۱۹۹۔ اسماعیل [قاضی اسماعیل (محدث۔ ۲۸۲) فضی الصلوٰۃ علی النبی

لہ ابو الفضل بن المنذری وابن دبیہ و لفظیہ وابن سراج کا شاگرد۔ شاگرد محمد باقر تہجدی و سید ہدی طباطبائی و شیخ جعفر کفنی۔

- ۱۲۰۰۔ اسماعیل بصری [ابو اسحاق اسماعیل ابن اسحاق بن اسماعیل بن قتادہ زدی جریری بصری مالکی] (فقہ - ادیب - چوتھی صدی) ابو اسماعیل حماد زدی کی
- ۱۲۰۱۔ اسماعیل بگ [اسماعیل بگ سرنگ] (مورخ - جی) حقائق الاخبار عن دول لبحار جلد اول ۸۹۶ء میں طبع ہوئی - ناظر مدرسہ خزینہ مصر
- ۱۲۰۲۔ اسماعیل پاشا [اسماعیل پاشا بن مصطفیٰ فکی] (ماہر علم ہیئت - جی) الدر التوفیقیہ فی تقریب علم الفلک الآلات المستعملہ لارصاد - ناظر مدرسہ فکی مصر
- ۱۲۰۳۔ اسماعیل حقی [اسماعیل حقی] (صوفی - ۱۱۱۷ء) شرح الکبائر - الخطاب تصوف میں - رسالۃ التخلیہ - اربعون حدیثاً
- ۱۲۰۴۔ اسماعیل حمیری [ابو اسحاق اسماعیل بن محمد بن یزید بن ربیعہ حمیری شامی بغدادی] (شاعر عرب - ۳۷۰ ابتداء) مداح المہمیت - سید حمیری کے نام مشہور
- ۱۲۰۵۔ اسماعیل حمیری [اسماعیل بن احمد ابو عبد الرحمن حمیری] (مفسر - ۴۰۳)
- ۱۲۰۶۔ اسماعیل خاجوی [اسماعیل بن حسین بن محمد رضا مازندرانی خاجوی اصفہانی] (فقہ متکلم - حکیم - ۱۱۷۳) ملامہدی زرقانی کی استاد - ڈیرہ گیسو
- ۱۲۰۷۔ اسماعیل خشاب [ابو الحسن اسماعیل بن سعد الوہبی السینی المصری الشافعی] (شاعر عرب - ۱۲۳۰) دیوان اشعار
- ۱۲۰۸۔ اسماعیل صدر [سید اسماعیل بن صدر الدین حارثی] (فقہ - جی)
- ۱۲۰۹۔ اسماعیل کوفی [اسماعیل بن عبد الرحمن جعفی کوفی] (تابعی - محدث - دوسری صدی) ابو الطفیل اور جناب صادق سے روایت کی
- ۱۲۱۰۔ اسماعیل کوفی [اسماعیل بن ہریر بن ابی نصر سکونی کوفی] (محدث - تیسری صدی) امام رضا سوافاقت کی - کتاب اللام - کتاب النوادر و الآثار
- ۱۲۱۱۔ اسماعیل مصری [اسماعیل بن موسیٰ بن جعفر صادق مصری] (فقہ - دوسری صدی) کتاب الطہارت - کتاب الصلوٰۃ - کتاب الزکوٰۃ - کتاب الصوم - کتاب الحج - کتاب الجنائز - کتاب النکاح - کتاب الطلاق
- ۱۲۱۲۔ اسماعیل نیشاپوری [اسماعیل بن حسن بن محمد حسنی] (فاضل - چوتھی صدی) انساب اللطالبہ - زہرۃ الریاض - ابو الفتوح رازی کے دادا ان کے
- ۱۲۱۳۔ اسماعیل ہروی [اسماعیل ہروی خراسانی] (حکیم - ادیب - ...) علم ثانی یعنی ابو نصر فارابی کی کتاب کا درس دیتا تھا - بوعلی سینا کی کتابوں پر تفسیر کرتا تھا
- ۱۲۱۴۔ اسماعیل یمنی [سید شرف الدین اسماعیل بن ابی بکر بن عبد اللہ حسینی مصری شافعی] (فقہ - ۸۳۷) کتاب الارشاد جسکی شرح فتح الجواہر بن حجر عسقلانی نے لکھی
- ۱۲۱۵۔ اسماعیلی [ابوبکر احمد بن ابراہیم بن اسماعیل جرجانی] (محدث - ۳۷۱ غزنہ) مجموعہ الصحیح - ولادت ۲۷۷ - شاگرد ابو یعلیٰ موصلی
- ۱۲۱۶۔ اسحاق [اسحاق بن خارجہ بن حسن خزازی کوفی] (تابعی - ۸۲ یا ۷۶) عمر ۸۰
- ۱۲۱۷۔ اسحاق [اسحاق بن عثمان بن جون کنذیہ] (صحابیہ - خلافت عثمان) ۹ھ میں رسول اللہ سے نکاح کیا قبیل خول طلاق دی - مہاجر بن ابیہ سے نکاح کر لیا
- ۱۲۱۸۔ اسحاق [اسحاق بن عقیس بن معد ضغمیہ] (صحابیہ - محدث - ...) زوجہ جعفر بن ابیطالب - بعد ابو بکر کی - پھر علی کی جعفر سے عبد اللہ محمد اور عون - ابو بکر سے محمد اور علی سے یکے پیدا ہوئے - اسحاق کی والدہ ہند یمونہ کی بہن تھی
- ۱۲۱۹۔ اسحاق [اسحاق بن ابی بکر بن ابی قحاذہ (ذات النطاقین)] (صحابیہ - محدث - ۴۳) عبد اللہ بن زبیر کی والدہ - عائشہ سے ۱۰ سال بڑی - عمر ۱۰۰ سال
- ۱۲۲۰۔ اسحاق [محمد بن حسن قرشی اسنادی] (صوفی - فلسفی - اشعری - ۷۶۴) حیات القلوب فی کیفیت الوصول الی المحبوب
- ۱۲۲۱۔ اسحاق [قاضی نور الدین ابراہیم بن ربیعہ اللہ بن علی اسنوی شافعی] (نحوی - ۷۱۱)
- ۱۲۲۲۔ اسود بن عامر [اسود بن عامر شامی] (محدث - ۲۰۸)
- ۱۲۲۳۔ اسود بن ہلال [اسود بن ہلال بخاری] (تابعی - ۸۴)
- ۱۲۲۴۔ اسید بن حفصیر [اسید بن حفصیر انصاری اوسی] (صحابی - محدث - ۲۰ مدینہ) رسول اللہ کے ساتھ بدر و دیگر غزوں میں شریک رہے -
- ۱۲۲۵۔ اسیر [مظفر علی خان لکھنوی رہنموری] (شاعر اردو و فارسی - صدی سیزدہم) معارج الفضائل - زکاء عیار - شجرۃ العروص - کر بلانہ - جو
- ۱۲۲۶۔ اسیر [یوسف بن سید عبد القادر حسینی صیداوی] (فقہ - ادیب - شاعر عرب - ۱۳۰۷) ولادت ۱۲۳۰ - صیدا - رافضی الفرائض - شرح اطوائی اللہ
- دیوان اشعار - ہدیۃ الاخوان فی تفسیر الفاظ القرآن قسطنطنیہ میں رئیس المصححین و استاد المعلمین -
- ۱۲۲۷۔ اسیر البوی [ابو الفضائل ذاک بن کامل بن علی قطیفی بیتی] (ادیب - شاعر عرب - ۵۴۶) فیض الیمین اور مہذب بیتی کے نام سے بھی مشہور ہے -
- ۱۲۲۸۔ اسیر [ابو سعید عبد اللہ بن سعید کنذیہ کوفی] (محدث - مفسر - ۲۵۷) عمر ۹۷ سے ادیب

۱۵۰

۱۵۰

۱۵۰

۱۲۲۹۔ اشرف جہانگیری [سید اشرف جہانگیرستانی ہندی] (اصوفی - ۸۰۸) مخدوم جہانیاں کے مرید۔ لطائف اشرفی۔ کچھوچھو (اودھ) میں مزار ہے۔
 ۱۲۳۰۔ اشرف علی [اشرف علی حکیم سلطانپوری جالندھری] (طیب - جی) حکیم صادق علی دہلوی حکیم محمد جان دہلوی مولوی عبدالقدوس لکھنؤی اور مولوی جیسو دہلوی کے شاگرد۔ ولادت ۱۲۶۸ھ

۱۲۳۱۔ اشرف علی تھانوی [اشرف علی مولوی تھانوی دیوبندی] (فقہ - جی) ولادت ۱۲۸۰۔ تھانہ بھون۔ ہشتی زیور ہشتی گوہر تفسیر
 ۱۲۳۳۔ اشعب [اشعب بن حمید بن] (طالع - ۱۵۴) ولادت ۵۵۔ حضرت عثمان کا غلام۔ طبع میں ضرب المثل
 ۱۲۳۳۔ اشعث [اشعث بن قیس بن معدیکرب کندی] (صحابی - ۴۰) شہد میں سلمان ہوئے۔ عہد ابوبکر میں مرتد ہوئے۔ پھر سلمان ہوئے۔ ابوبکر نے اپنی بہن ام فروہ ان سے بیاہی۔

۱۲۳۴۔ آثمونی [علی بن محمد آثمونی شافعی] (نحوی - حدود - ۹) منہج السالک شرح الفیہ ابن مالک
 ۱۲۳۵۔ اشہب [ابو عمر شہب بن عبدالعزیز بن داؤد مالکی مصری] (فقہ - ۲۰۴) ولادت ۱۵۰ مصر۔ امام مالک کا شاگرد۔ مصر میں لکھنؤ کا دار
 ۱۲۳۶۔ اصبح بن فرج [ابو عبد اللہ اصبح بن فرج بن سعید مالکی مصری] (فقہ - ۲۲۵) ولادت ۲۰۴ مصر۔ ابن قاسم و اشہب و ابن وہب کا شاگرد
 ۱۲۳۷۔ اصبح بن نباتہ [اصبح بن نباتہ مجاشعی کوفی] (تألی - محدث - صدی دوم) خواص امیر المؤمنین سے
 ۱۲۳۸۔ اصطخری [ابو سعید حسن بن احمد بن یزید شافعی] (فقہ - ۳۲۸) ولادت ۲۴۴۔ کتاب الاقصیہ۔ قاضی قم پھر بغداد کا حاکم (نیز دیکھو ابوالحسن صلیبی)
 ۱۲۳۹۔ اصفہانی [حرفہ بن حسن اصفہانی] (مورخ - چوتھی صدی) سنی لوگ الارض والانبیاء دسویں صدی عیسیٰ کے آخرین لکھی
 ۱۲۴۰۔ اصفہانی [شمس الدین ابوالشام محمد بن عبدالرحمان بن احمد اصفہانی] (حکیم اصولی - صدی ہفتم) تفسیر شرح تجرید و مختصر الاصول و منہاج بیضاوی و طوابع۔ ولادت ۶۷۴ھ

۱۲۴۱۔ اصفہانی [عماد الدین اصفہانی] (کاتب - ۵۹۷) تاریخ السلجوقین فی العراق
 ۱۲۴۲۔ اصفہانی ثانی [شمس الدین محمد بن محمود بن محمد بن عبد الکاظم] (اصولی - ادیب - ۶۷۸) شافعی۔ شرح محصول رازی۔ ولادت ۶۱۶
 ۱۲۴۳۔ اصفی [ابو سعید عبد الملک بن قریب بن محمود بن عبد الملک باہلی بصری بغدادی] (ادیب - نحوی - نحوی - ۲۱۶) بصرہ) کتاب الوحش خلق الانسان۔ کتاب الانشاء۔ کتاب الامثال والنوادر۔ کتاب النبات۔ کتاب الفرق فی اللغة۔ کتاب الاصداد۔ غریب الحديث۔ کتاب القلب للابدال۔ ولادت ۲۳۳ جلپیس دن
 ۱۲۴۴۔ اصیل الدین [سید عبداللہ بن عبدالرحمان شیرازی] (محدث - ۸۸۳) درج الدرر
 ۱۲۴۵۔ اطروش [ناصر الحق ابو محمد حسن بن علی بن حسن بن عمر بن امام زین العابدین طبری] (مفسر - عالم کبر - ۳۰۴) تفسیر کبیر۔ کتاب الامامة۔ کتاب فذک۔ موالید الائمة - عمر ۷۰

۱۲۴۶۔ اعثم کوفی [محمد بن علی بن اعثم کوفی] (مورخ - تیسری صدی) فتوحات جوگندہ میں لکھی اور ۵۹۶ھ میں احمد بن محمد متونی ہرزی فارسی میں ترجمہ کی۔
 ۱۲۴۷۔ اعرج [نظام الدین حسن بن محمد بن حسین قتیبتاوری] (مفسر - آٹھویں صدی) تفسیر غرائب القرآن و رغائب الفرقان جو ۶۲۸ میں لکھی۔ روایات الجنان
 ۱۲۴۸۔ اعلم اندلسی [ابو الجلال یوسف بن سلیمان بن عیسیٰ اندلسی] (نحوی - ۷۴) اشبیلیہ) ولادت ۴۱۰۔ سنقریہ کا باشندہ۔ ندوت قرطبہ میں رہا
 ۱۲۴۹۔ اعلم بلیوی [ابراہیم بن قاسم بلیوی] (نحوی - ادیب - شاعری - ۶۴۲) بلیویں) نخویں ذیل کا شاگرد
 ۱۲۵۰۔ اعش [ابو محمد سلیمان بن مہران دماوندی کوفی] (تألی - محدث - ۸۸) کوفہ) ولادت عاشور ۲۵ھ
 ۱۲۵۱۔ افسوس [میر شیعہ علی بن مظفر علی خاں خانی ناردونی] (شاعر - ۱۳۳۳) آرائش محفل نثر۔ ترجمہ گلستان نظم
 ۱۲۵۲۔ افضل مہادی [افضل الدین حسن بن علی بن احمد مہادی] (فقہ - ۸۰) شرح پنج۔ شرح ملح۔ شرح شہاب
 ۱۲۵۳۔ اقلیل [ابوالقاسم ابراہیم بن محمد بن زکریا اقلیل قرطبی] (نحوی - ۴۱) قرطبہ) مکلفی خلیفہ اندلس کا وزیر۔ ولادت ۳۵۲ قرطبہ
 ۱۲۵۴۔ اقصرانی [جمال الدین محمد بن محمد اقصرانی قرمانی] (طیب - ۷۰) شرح موجز۔ شرح ایضاح

- ۱۲۵۵۔ اکل الدین [شیخ اکل الدین محمد بن محمود بن احمد تاجر حنفی] (تختی - فقہیہ - ۷۸۶ھ) شاگرد ابو حیان تفسیر شرح مشارق - شرح مختصر ابن حاجب - شرح تجرید تھقن طوسی - شرح ہدایہ - شرح الفیہ ابن عثلی - شرح منار - شرح بزودی - شرح تلخیص المعانی
- ۱۲۵۶۔ ابی جمال الدین حسین بن خواجہ شرف الدین عبدالحق اردبیلی (عالم - شاعر - صدی دہم) مواہر شاہ اسماعیل صفوی و جلال دوانی
- ۱۲۵۷۔ الطاف حسین حالی [الطاف حسین حالی پانی پتی] (شاعر اردو - ۱۳۴۳ھ)
- ۱۲۵۸۔ الخ بیگ [الخ بیگ بن شاہ رخ بن تیمور] (ماہر علم سہیت - ۸۵۳ھ) ولادت ۷۹۶ھ - زیچ سلطانی
- ۱۲۵۹۔ الفت حسین [مولوی الفت حسین شکارپوری دہلوی] (عالم - متکلم - ۱۳۰۶ھ) نضار لے کے مناظرہ میں رسالے لکھے۔
- ۱۲۶۰۔ الہداد [الہداد چوہدری] (صوفی - عالم - دسویں صدی) شاگرد عبد اللہ تلمیذی
- ۱۲۶۱۔ ام الحدیث [زین الدین علی بن سلیمان بن حسن قدیمی بکرانی] (فقہیہ - محدث - ۱۰۶۴ھ) جواز تقلید - حواشی برہنہ و تہذیب و قیود و فوائد
- ۱۲۶۲۔ ام الین [برکے] (صحابیہ - ۱۱) جناب فاطمہ کے ایک ماہ بعد انتقال کیا۔ اسامہ کی والدہ - زید کی پوی
- ۱۲۶۳۔ ام الفضل [لبابہ بنت الحارث ہالیدی] (صحابیہ - محدثہ - ۱۰) زوجہ عباس بن عبد المطلب - خواہر میمونہ زوجہ رسول
- ۱۲۶۴۔ ام حبیبہ [رملہ بنت ابی سفیان بن حرب] (صحابیہ - محدثہ - ۴۴ھ) زوجہ رسول
- ۱۲۶۵۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت حذیفہ] (صحابیہ - ۹) پہلے عتبہ بن ابی لہب کے نکاح میں تھیں پھر عثمان سے نکاح ہوا بعد وفات رقیہ
- ۱۲۶۶۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت علی] (صحابیہ - محدثہ - صدی اول) محمد بن جعفر سے اور بعد زینب عبد اللہ بن جعفر سے نکاح ہوا
- ۱۲۶۷۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت عقیقہ بن ابی حنیفہ] (صحابیہ - ۱۰) مان کا نام اردی بنت کریم بن ربیعہ - عثمان کی مادری بہن کئی نکاحوں کی بعد آخر عمر و عاصی نکاح کیا
- ۱۲۶۸۔ ام رومان [ام رومان بنت عامر بن عوفیر] (صحابیہ - ۱۲ یا ۱۵) والدہ عائشہ
- ۱۲۶۹۔ ام الخیر [ام الخیر بنت ہشیر بن عامر] (صحابیہ - ۱۳) والدہ ابوبکر - ابوبکر کے بعد اہل بیت سے پہلے انتقال ہوا
- ۱۲۷۰۔ ام حیل [ام حیل بنت جحل بن عبد فہرہ] (صحابیہ - ۱۰) قدیم الاسلام - زوجہ خطاب بن حارث بعدہ زوجہ زید بن ثابت بن خنک
- ۱۲۷۱۔ ام سلمہ [ام سلمہ بنت] (صحابیہ - محدثہ - ۶۲) زوجہ رسول
- ۱۲۷۲۔ امام الحرمین رضی الدین ابو المعالی عبد الملک بن ابو محمد عبد اللہ شافعی (فقہیہ - ۴۷۸ھ) دیکھو ابو المعالی جوینی
- ۱۲۷۳۔ امام الشافعی [امام بدر الدین ابو الیسر محمد بن محمد بن عبد القادر انصاری دمشقی شافعی] (فقہیہ - ۷۴۹ھ دمشق) خطیب قدس - عز الدین ابن صالح کا بیٹا - قاضی القضاۃ بنا منظور کیا۔
- ۱۲۷۴۔ امام الدین [مولوی امام الدین ٹونکی] (فقہیہ - جی) قاضی القضاۃ ڈکنگ
- ۱۲۷۵۔ امام المزدونی [ابو علی احمد بن محمد بن حسن اصفہانی] (ادیب - ۷۸۱ھ)
- ۱۲۷۶۔ امامہ [امامہ بنت ابی العاص بن ربیع] (صحابیہ - ۱۰) زینب بنت حذیفہ کی بیٹی - بعد وفات فاطمہ علی نے ان سے نکاح کیا - بعد علی مغیرہ بن نوفل بن حارثہ
- ۱۲۷۷۔ امام اللہ [امان اللہ بن نور احمد بنارسی لکھنوی] (فقہیہ - ۱۱۳۳ھ) کتاب المفسر حواشی مختلفہ
- ۱۲۷۸۔ امانت [امانت لکھنوی] (شاعر اردو - صدی سیزدہم) واسوخت
- ۱۲۷۹۔ امداد اللہ [حاجی امداد اللہ تھانوی مہاجر] (فقہیہ - متکلم - صدی سیزدہم) ولادت ۱۲۳۳ھ - استاد محمد قاسم خانوٹوی ورشیہ احمد گنگوہی و مولوی اشرف علی - قدر شاہ سے ملنے کی طرف ہجرت کر گئے۔
- ۱۲۸۰۔ امداد علی [سید امداد علی کیرانی] (عالم - صدی سیزدہم) بحر المصائب
- ۱۲۸۱۔ امرا القیس بن عابس کندی [شاعر عرب صدی اول] شہر شاعر تھیں کہ شہرہ کو کہتے تھے
- ۱۲۸۲۔ امیر مینائی [امیر احمد مینائی لکھنوی رامپوری] (شاعر اردو - ۱۹۰۰ھ) حیدر آباد اکلیب علی خاں الی رامپور کے استاد و مفضل علی خاں امیر کوٹا گوہر

۱۲۸۳۔ امین استرآبادی [محمد امین بن محمد شریف اخباری استرآبادی] (فقہ - محدث - ۱۰۳۰ھ) فوائد الدینہ - فوائد المکیہ - شرح اصول لکائی - شرح تہذیب الاحکام - دانشنامہ شاہی۔

۱۲۸۴۔ امین اللہ [امین اللہ قرنگی محل لکھنوی] (فقہ - ۱۲۵۳ھ کلکتہ)

۱۲۸۵۔ امین الدین سلیمانی [امین الدین علی بن عثمان بن علی اربلی مصری متشیخ] (صوفی شاعر - ۷۴۰ قیوم) ملک الناصر کے شعراء سے

۱۲۸۶۔ انبالی [انبالی] (فقہ - ادیب - ۱۱۳۱ھ) شیخ جامع ازہر مصر تعلیقات بر فتح الجلیل فی شرح شواہد ابن عقیل السیاحی

۱۲۸۷۔ انس بن مالک [انس بن مالک بن نضر خزرجی] (صحابی - محدث - ۹۱) عمر ۹۹ - دس سال کی عمر سے دس سال رسول اللہ کے خادم رہے سکونت مدینہ ۵۔

۱۲۸۸۔ انس بن مالک [ابو امیہ انس بن مالک کعبی] (صحابی - ۵) نازل بصرہ۔

۱۲۸۹۔ انس بن نضر [انس بن نضر الغصاری] (صحابی - ۲) انس بن مالک خزرجی کے چچا جنگ احد میں شہید ہوئے۔

۱۲۹۰۔ انشاؤ [میر انشاؤ اللہ خاں دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۲۱ یا ۱۲۲۳ھ)

۱۲۹۱۔ انطاکی [داؤد انطاکی نزہت قاہرہ] (طبیپ - ۱۰۰۵ھ) تذکرہ - ترجمہ المبتدی - کتاب المفید - الجمان للتعجب النجاب

۱۲۹۲۔ انفروی [محمد بن حسین انفروی حنفی] (فقہ - ۱۰۹۸) فتاویٰ

۱۲۹۳۔ اناطی [ابو اسحاق ابراہیم بن اسحاق فیثا پوری] (محدث - مفسر - ۳۰۳) تفسیر

۱۲۹۴۔ اناطی [ابو البرکات عبد الوہاب بن مبارک بن احمد بغدادی] (محدث - ۵۳۸ھ) ولادت ۲۷۲ھ۔

۱۲۹۵۔ اناطی [ابو القاسم عثمان بن سعید بن بشار اناطی شافعی بغدادی] (فقہ - ۲۸۸ھ بغداد) استقصاء مذاہب الفقہاء جو مہذب کی شرح ہے۔

شرح لمحہ فی اصول الفقہ۔

۱۲۹۶۔ انوری [حکیم احمد الدین ابوری] (شاعر فارسی - ۵۹۲ھ) ملک الشعراء سنجری

۱۲۹۷۔ انیس [میر میر علی دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۹۱ھ لکھنوی)

۱۲۹۸۔ اویج [مہرزاد محمد جعفر بن مرزا سلامت علی دیر لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۳۳۵ھ)

۱۲۹۹۔ اوحدی [احمد الدین مراغی] (صوفی شاعر - ۷۷۷ھ اصفہان)

۱۳۰۰۔ اوحدی [علی بن عبیدہ ریحانی] (نوی - فقہ - تیسری صدی) بلاغت میں جاحظ سے افضل - مامون رشید کے مخصوصین سے

۱۳۰۱۔ اوحمد الدین بلگرامی [اوحمد الدین بلگرامی] (نوی - ۱۲۵۳ھ) نقاش اللغات

۱۳۰۲۔ اوزاعی [عبد الرحمن بن عمر بن محمد ابو بکر دمشقی] (محدث - فقہ - ۵۷۷ھ بیروت) ولادت ۸۸ھ بلطیک

۱۳۰۳۔ اوس [اوس بن حجر نصرانی] (شاعر خوب - ۶۱۵ھ)

۱۳۰۴۔ اوس قرنی [اوس بن عامر قرنی] (تابعی - ۳۴۷ھ صفین) بعض روایتوں میں جنگ جمل میں اور بعض سے جنگ صفین میں اگر حضرت علی کی بیعت کرنا

قباحت ہو تا ہے۔ جنگ صفین میں حضرت علی کی طرف سے فوج شہید ہوئے۔

۱۳۰۵۔ ایکاد [میر محمد حسن مامونی] (شاعر فارسی - ۱۱۳۳ھ) ملازم فرخ سیر بادشاہ دہلی

۱۳۰۶۔ ایچی [قاضی عقد الدین ایچی اشعری] (متکلم - ۷۵۶ھ) کتاب المواقف توحید میں - کتاب العقائد

۱۳۰۷۔ ایڈمر [ایڈمر جلدی] (کیمیائی - ۷۵۰ یا ۷۶۲ھ) سکونت دمشق وقاہرہ - مصباح فی علم المتفاح کیمیا و فلسفہ و عقلیات میں

۱۳۰۸۔ امین [امین بن ام امین] (صحابی - ۸) عبیدہ حبشی کے بیٹے۔ جنگ خنین میں شہید ہوئے۔

۱۳۰۹۔ باب [سید علی محمد شیرازی] (موجد مذہب - ۱۲۶۵ھ) فرقہ بابیہ کا بانی - ناصر الدین شاہ ایران نے مروادیا

۱۳۱۰۔ بابی حلی [نقی الدین عبد الملک البابی اکیلی] (صوفی - ۷۰) ترجمہ التاخرین فی الکتاب بالمبین تفسیر حدیث اور مروا عظیمیں۔

۱۳۱۱۔ باجی [ابوالولید سلیمان بن خلف بن سعید نجفی قزوینی مالکی] [محدث فقہ - ۴۴۷ھ مرید] فقہی فقہ میں - شرح مظاہر شرح منہاج سنن الصالحین
کتاب التعلیل والتبریح - احکام الفضول کتاب التوجید - اصول الفقہ - ولادت ۴۳۳ھ بطلیوس

۱۳۱۲۔ باخری [ابوالحسن علی بن حسن بن علی باخری (نیشاپوری) شافعی] [ادیب فقہ - ۴۶۷ھ باخری] امام الحرمین بکے والد کا شاگرد - دینیہ القس
۱۳۱۳۔ باذلی [حرزاد فیح الدین محمد] [شاعر فارسی - ۴۴۳ھ] گویا بار کا قلندر - حلقہ حیدری

۱۳۱۴۔ بارع الدباس [ابوعبد اللہ حسین بن محمد بن عبد الوہاب حارثی بغدادی] [نوی - ۵۶۴ھ] ابن کا پر دادا قسم جو ابن الرومی کہلاتا تھا مقتصد اور
کفنی عباسی کا وزیر تھا۔

۱۳۱۵۔ بازی [شرف الدین ہبہ اللہ] [مفسر - ۴۳۸ھ] تفسیر الزمخشری

۱۳۱۶۔ باعونہ [م عبد الوہاب صاحب عائشہ دمشقیہ بنت یوسف بن احمد باعونہ] [ادیب - ۴۶۷ھ] شرح البدیعہ - بدیعہ فتح المبین فی شرح الامین
مولد النبی - باعون علاقہ بقاء شام میں ایک مقام ہے۔

۱۳۱۷۔ باغندی [ابوبکر محمد بن محمد بن سلیمان واسطی بغدادی] [محدث - ۴۱۲ھ]

۱۳۱۸۔ باقر [امام محمد باقر بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب مدنی] [تابعی - محدث - ۴۱۸ھ مدینہ] ولادت ۵۸

۱۳۱۹۔ باقر ہبالی [آقا محمد باقر بن محمد اکمل الدین محمد اصفہانی حارثی] [فقہ - ۱۲۰۸ھ حارثی] ولادت ۱۱۸۸ھ شرح مفاتیح المآل - حاشیہ و رسالہ جات مختلفہ

۱۳۲۰۔ باقر خوساری [محمد باقر بن امیر زین العابدین بن جعفر بن سید حسین موسوی خوساری] [فقہ - رجالی - اوائل صدی چہارم] حواشی و کلمات ولادت ۱۱۲۶ھ

۱۳۲۱۔ باقر داماد [میر محمد باقر بن میر شمس الدین محمد حسینی استرآبادی اصفہانی] [حکیم فقہ - ادیب - ۴۷۰ھ] تخلص اشراق - افق المبین قبسطہ طائیفہ

عیون المسائل - نراس الضیاء - تقویم الایمان - رواشع - شرح کافی کلینی - شرح استبصار - سبع شہاد

۱۳۲۲۔ باقر دہلوی [محمد باقر دہلوی] [فقہ - متکلم - ۱۲۷۲ھ] سیف صادم

۱۳۲۳۔ باقر رشتی [حاجی سید محمد باقر بن سید محمد فیحی رشتی حیلانی اصفہانی] [فقہ - محدث - ۱۲۷۰ھ] مطالع الاوار شرح شریع - تحفہ الابارہ - زہرۃ البادر

اقامۃ الحدود فی زمن الخبیثہ۔

۱۳۲۴۔ باقر سبزواری [محمد باقر بن محمد بن خراسانی (محقق سبزواری)] [محدث فقہ حکیم - متکلم - ۱۰۹۰ھ] ذخیرۃ المعاد شرح ارشاد علامہ - کفایۃ الفقہ - رسالہ

غیبت - مفاتیح النجاة - سفینۃ النجات - شاگرد اخوند مجلسی و شیخ بہائی۔

۱۳۲۵۔ باقر شیرازی [محمد باقر بن علی رضا شیرازی] [ادیب - بارہویں صدی] جامع الشواہد جو ۵ کتب نوری شواہد کی شرح ہے علی رضا شاگرد تھو محقق شیرازی۔

۱۳۲۶۔ باقر لکھنوی [سید محمد باقر بن سید محمد بن سید ولید علی نصیر آبادی لکھنوی] [فقہ - ح] (ح)

۱۳۲۷۔ باقر مجلسی [محمد باقر بن محمد فی بن مقصود علی مجلسی اصفہانی] [فقہ - محدث - ۱۱۱۱ھ اصفہان] بحار الانوار - حیات القلوب - جلاء العیون - حق البقین

عین الحیوۃ - حلیۃ المتقین - اعتقادیہ - ترجمۃ الصلوۃ - ذکرۃ الامم - حراۃ القول - میناس المصانع - زاد المعاد - رسالہ رجعت - طراز الاجار - اختصار

۱۳۲۸۔ باقر نواب [میرزا محمد باقر بن محمد بن محمد لاجبی اصفہانی رازی] [فقہ - ادیب - صدی سیزدہم] شرح بیج البلاغ فتح علی شاہ قاجار کی فرمائش پر لکھی۔

تفسیر قرآن - آقا محمد علی نجفی کے خسر

۱۳۲۹۔ باقر نیراز جری [آقا محمد باقر نیراز جری نجفی] [فقہ - صدی سیزدہم] بحر العلوم و شیخ جعفر نجفی دیرزا ابو القاسم کے استاد

۱۳۳۰۔ باقر نیردی [محمد باقر نیردی] [فقہ - صدی یازدہم] معاصر آقا سبزواری - مطالع الانوار - عیون الحساب

۱۳۳۱۔ باقلائی [قاضی ابوبکر محمد باقلائی اشعری مالکی بغدادی] [متکلم - ۴۴۰ھ بغداد] (دیکھو ابوبکر باقلائی) بحار القرآن

۱۳۳۲۔ باقیانائی [باقیانائی] [شاعر فارسی - صدی یازدہم] علمد جاہلگیر میں ایران سے ترقی دیا۔ میں رہا۔ شاہجہاں کے عہد میں مرا۔

۱۳۳۳۔ باقی باندہ [سید محمد باقی باندہ نقشبندی دہلوی] [صوفی - ۱۰۱۳ھ] شیخ احمد سرہندی ان کے مرید تھے۔

۱۳۵۹- برادر [برادر بن معروف بن خزانقاری خرمی] [صحابی - ایک چری] رسول اللہ کے نقیبوں میں سے تھے۔ رسول اللہ کے عہد میں پہنچے اور ایک بار شیر نوت ہوئے۔
۱۳۶۰- برجندی [عبد العلی بن محمد] [حکیم - منکلم - صدی دہم] شرح عقدیہ - شرح شمسہ - شرح مجبلی جو ۹۲۱ھ میں لکھی۔

۱۳۶۱- برزنجی [سید محمد بن عبد الرسول مدنی] [محدث - ۱۱۳۰]

۱۳۶۲- برسی [رضی الدین زجب بن محمد بن رجب حلی] [فقیہ - نویں صدی] مشارق الانوار - مشارق الامان جو سنہ ۸۵۸ھ میں لکھی۔ برسی حلقہ اور کوثر

۱۳۶۳- برغی [محمد بن ابی عبد اللہ محمد بن سلیمان بن سعید برغی جعفر] [مفسر فقیہ - محدث - ۸۷۹] ولادت ۷۸۸- استاد سیوطی شرح قواعد الاعراب

۱۳۶۴- برقانی [ابوبکر احمد بن محمد بن احمد خوارزمی بغدادی شافعی] [محدث - ۲۲۵] شیخ بغداد

۱۳۶۵- برکی [تقی الدین محمد بن پیر علی برکی] [فقیہ - ادیب - ۹۸۱] انوار الاسرار خویش - مائتہ عامل طریقۃ المحمدیہ - در الیقین تجوید میں۔

۱۳۶۶- برہان الدین [برہان الدین علی حلی] [محدث - مورخ - ۱۰۴۴] ولادت ۹۷۵- سیرۃ الحلبیہ

۱۳۶۷- برہان الدین [برہان الدین خدائما گوباموی] [صوفی - ۱۱۶۱]

۱۳۶۸- برہان الدین [برہان الدین جہد شیرازی رومی حنفی] [فقیہ - ادیب - ۸۲۰] تفتازانی کا شاگرد - شرح ایضاح ترمذی

۱۳۶۹- برہان الدین [برہان الدین غیب دولت آبادی] [صوفی - ۷۱] منتخب الدین کے بھائی

۱۳۷۰- برہان الدین [برہان الدین ابوالقاسم برہان بن محمد بن فزون یحیی مالکی] [فقیہ - ۷۹۹] تبصرۃ الاحکام

۱۳۷۱- برہان الشریعہ [محمد بن صدر الشریعہ کبر حنفی] [فقیہ - ---] وقایہ جو اپنے پوتے صدر الشریعہ اصغر کی واسطے لکھا۔ فتاویٰ شرح ہدایہ۔

۱۳۷۲- برید [ابوالقاسم برید بن معاویہ علی کوفی] [محدث - فقیہ - دوسری صدی] امام محمد باقر اور امام جعفر صادق کے حواری

۱۳۷۳- بریدہ [بریدہ بن الحصیب اسلمی مدنی بصری] [صحابی - محدث - ۶۲ مرد] سابقین میں سے ہیں جنہوں نے علی سے رجوع کیا

۱۳۷۴- برزاد [ابوالحسن علی بن معروف] [محدث - ۳۸۵] فضائل الطبیت

۱۳۷۵- برزاد [ابوبکر احمد بن عمرو بن عبد الحاکم بصری شافعی] [محدث - ۲۹۲ رطب] شاگرد بخاری - مسند

۱۳۷۶- برزاد [ابو عمران موسیٰ بن ہارون بن عبد اللہ بغدادی] [محدث - ۲۹۴] ولادت ۲۱۴

۱۳۷۷- برزاد [ابوبکر محمد بن عبد اللہ بن ابراہیم بغدادی شافعی] [محدث - ۳۵۴] ولادت ۲۶۰ مسند

۱۳۷۸- برزازی [محمد بن محمد بن شہاب] [فقیہ - ۸۲۷] سکونت ماوراء النہر - فتاویٰ برزازیہ

۱۳۷۹- بزودی [فخر الاسلام علی بن محمد بزودی سمرقندی] [منکلم - ۴۸۲] تفسیر - اصول الدین - اصول الفقہ

۱۳۸۰- بسامیری [ابوالحارث ارسلان بن عبد اللہ بسامیری] [سردار ترک بغداد - ۴۵۱] قایم کو بغداد سے نکال کر مستنصر مصری کا خطیبہ پڑھا۔

طغرل نے بغداد فتح کر کے قتل کر دیا۔

۱۳۸۱- بساطی [قاضی القضاۃ ابو عبد اللہ شمس الدین محمد بن احمد مالکی مصری] [فقیہ - ۸۴۲] ولادت ۷۰۰- معنی فقہ میں - شفاء الغلیل شرح

مختصر خلیل - استاد امام شمس۔

۱۳۸۲- بساطی [بساطی سمرقندی] [شاعر فارسی - نویں صدی] مداح سلطان خلیل بن میران شاہ - معاصر کمال خجند

۱۳۸۳- بسیتی [ابوالفتح علی بن محمد بسیتی] [کاتب - شاعر عرب - ۴۰۰ بخارا]

۱۳۸۴- بشر بن ارطاة [بشر بن ارطاة عامری قرشی شامی] [صحابی - ---] ولادت ۸ ہجری - یا کل ہو کر معاویہ یا عبد الملک کے زمانہ میں انتقال کیا۔

۱۳۸۵- بشار [بشار بن برد بن بروج عقیلی ضریری] [محدث - شاعر عرب - ۱۶۷] وطن طخارستان - سکونت بصرہ - بغداد بھی آتا تھا مداح مہدی عباسی

۱۳۸۶- بشر [ابو علی بشر بن موسیٰ بغدادی] [محدث - ۲۸۸] ولادت ۸۹

۱۳۸۷- بشر حافی [ابو نصر بشر بن حارث بن عبد الرحمن مروزی بغدادی] [صوفی - ۲۲۷ بغداد] ولادت ۱۵۰- فریقہ بن عباسی

لے خلیفہ عباسی لے خلیفہ فاطمی لے سبقتی بادشاہ لے بن عثمان حافی بساطی

- ۱۳۸۸۔ بشر مریسی [ابو عبد الرحمن بشر بن غیاث بن ابی کریم مریشی حنفی مرجی] (فقہ - منکلم - ۲۱۸ ہجری) قاضی ابو یوسف کاشاگرد
- ۱۳۸۹۔ بشیر بن سعد [بشیر بن سعد خزرجی ابوالنعمان مدنی] (صحابی - ۱۳۸ھ) سفینہ میں سب سے پہلے ابو بکر کی بیعت کی۔ ابو بکر کے عہد میں ابن عمر کے ساتھ
- ۱۳۹۰۔ بطال [محمد بن احمد بن محمد کسی تیمی] (نحوی - بعد ۶۳۰ھ)
- ۱۳۹۱۔ بطرس [بطرس ہستانی نصرانی بیرونی] (نحوی - ادیب - ۸۸۳ھ) بیروت) محیط - قطر محیط - مفتاح المصباح - دائرة المعارف
- ۱۳۹۲۔ بطینوس ثانی [ابو علی بن ابیہثم ملقب بطینوس ثانی اسکندری] (حکیم - ریاضی - اوائل صدی پنجم) معاصر غلیقہ مصر
- ۱۳۹۳۔ بطینوسی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن سید بلیوسی] (نحوی - ۵۲۱ھ) بلیسیہ) کتاب لائقصاب فی شرح ابوب الکاتب - شرح الموطا - کتاب المثلث - حلل فی شرح ابیات الجمل -
- ۱۳۹۴۔ بغدادی [عبد القادر بن عمر بغدادی] (ادیب - ۱۰۹۳ھ) نزہت قاهرہ - خزانة الادب جو شرح رضی کی شواہد کی شرح ہے۔
- ۱۳۹۵۔ بغدادی [موفق الدین عبد اللطیف بغدادی] (مورخ - طبیب - ادیب - ۶۲۹ھ) مدرس جامع ازہر مدینہ دمشق بیت المقدس اور قاهرہ
- ۱۳۹۶۔ بغوی [امام ابو محمد حسین بن مسعود بن محمد بغوی شافعی] (محدث - مفسر - ۵۱۶ھ) مروزی) تفسیر معالم الترتیل - مصابیح السنہ - شرح السنہ - تہذیب - معجم - جمع بین الصحیحین - قاضی حسین بن محمد کاشاگرد -
- ۱۳۹۷۔ بغلی [ابراہیم بن عمر بن حسن] (مفسر - ۸۸۵ھ) تفسیر
- ۱۳۹۸۔ بکار [قاضی ابو بکر بکار بن قتیبہ بن ابی بکر دھنی] (فقہ - ۲۷۰ھ) مصر) ولادت ۸۲ھ بصرہ
- ۱۳۹۹۔ بکیر بن امین [بکیر بن امین بن سنن شیبانی] (محدث - دوسری صدی) وفات بعد صا۳۰ھ - حدیث فقہ اور تاریخ میں بہت سی کتابیں لکھیں
- ۱۴۰۰۔ بلاذری [احمد بن یحییٰ بغدادی] (مورخ - محدث - ۲۷۹ھ) فتوح البلدان کبیر کتاب الانساب - فتوح البلدان صغیر
- ۱۴۰۱۔ بلال [بلال بن رباح حبشی] (صحابی - محدث - ۲۰ھ) دمشق) غلام و موزن رسول - رسول اللہ کے بعد شام میں رہنے لگے - عمر ۶۳ھ
- ۱۴۰۲۔ بلال [بلال بن حارث ابو عبد الرحمن مزی] (صحابی - ۶۰ھ) عمر ۸۰ھ
- ۱۴۰۳۔ بلینی [ابو حفص بن رسلان] (محدث - ۸۰ھ) شرح بخاری - شرح ترمذی - محاسن الاصطلاح
- ۱۴۰۴۔ بلخی [امام محمد بن عثمان بن عمر بلخی شافعی] (فقہ - ...) عین العلم خلاصۃ احوال العلوم
- ۱۴۰۵۔ بلقیانی [علم الدین صالح بن سراج الدین عمر بلقیانی شافعی] (محدث - ۸۶۸ھ) ابن حجر عسقلانی اور ابن سنی کاشاگرد
- ۱۴۰۶۔ بلوی [ابو الحجاج یوسف بن محمد بلوی اندلسی مالکی] (نحوی - ادیب - ۶۵۳ھ) کتاب الفتاوی (دیکھو ابو الحجاج)
- ۱۴۰۷۔ بنار مقدسی [شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابی بکر مقدسی] (عجرائی - چوتھی صدی) احسن التقاسیم فی معرفۃ الاقالیم جو ۵۵۷ھ میں لکھی۔
- ۱۴۰۸۔ بنانی مغربی [عبد الرحمن بنانی مغربی شافعی] (فقہ - ۱۱۹۸ھ) شرح جلال المحلی علی جمیع الجوامع فی اصول الفقہ المالکی
- ۱۴۰۹۔ بنانی ہروی [بنانی ہروی] (شاعر فارسی - ۹۲۸ھ) معاصر حامی و سلطان حسین و وزیر علی شیر
- ۱۴۱۰۔ بندار [ابو بکر محمد بن بشار بن عثمان بصری] (محدث - ۲۵۲ھ)
- ۱۴۱۱۔ بندار [بندار بن محمد بن عبد اللہ امامی مقدم] (محدث - فقہ - ...) کتاب الطہارت - کتاب الصلوٰۃ - کتاب الصوم - کتاب الزکوٰۃ - کتاب الحج - کتاب الامارۃ
- ۱۴۱۲۔ پندار [کمال الدین رازی] (شاعر فارسی - ۴۳۱ھ) مجد الدولہ دہلی کا مہاراج
- ۱۴۱۳۔ بنو موسیٰ [ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن شاکر] (ریاضی - ۲۵۹ھ) تین بھائی تھے محمد - احمد اور حسین - تینوں نامی ریاضی دال ہوئے۔
- ۱۴۱۴۔ بوشنجی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن سعید مالکی بوشنجی] (محدث - ۲۹۰ھ) ولادت ۲۰۴ھ
- ۱۴۱۵۔ بوہیری [ابو القاسم سیدہ الدین علی بن مسعود خزرجی نسیری مصری] (ادیب - کاتب - ۵۹۸ھ) ولادت ۵۰۶ھ
- ۱۴۱۶۔ بوہیری [امام شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بن حماد صنهاجی بوہیری مصری] (شاعر عرب - ۶۹۴ھ) تصنیف ۵۹۸ھ - تصنیف ۵۰۸ھ - ولادت ۶۰۸ھ
- ۵۵۷ھ بغدادی حواشی امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیہ السلام اور ابن سید الناس کا استاد

دلائل النبوة - الاسماء والصفات - کتاب التواریح - فضائل صحابہ - اربعین بسند - ولادت ۳۸۴ھ -

۱۳۴۱ھ - تاج الدین بختیاری [شاعر اردو - بارہویں صدی] جانا نامی کاشگر در شاہ حاتم اور محمد علی شہت کاشگر -

۱۳۴۲ھ - تاج الدین بختیاری [ابوالحسن زید بن حسن بن زید کندی] [نوی - ادیب - ۱۱۱۱ (مشق) ولادت ۵۲۰ھ]

۱۳۴۳ھ - تاج الدین بختیاری [تاج الدین ابوالفتح عثمان بن عیسیٰ بن منصور بلخلی] [نوی - شاعر - ..]

۱۳۴۴ھ - تاج الدین عالی [تاج الدین بن علی بن احمد حسینی عالی] [محدث - فقیہ - صدی یازدہم] تاریخ جو ۱۰۱۸ھ میں لکھی

۱۳۴۵ھ - تاج الدین فاکھی [تاج الدین عمر بن علی بن سالم اسکندی فاکھی] [نوی - ..]

۱۳۴۶ھ - تاج الدین فزاری [امام عبدالرحمان بن ابراہیم بن سباع مصری دمشقی شافعی] [فقیہ - ۶۹۰ھ] ولادت ۶۲۴ھ - اقلید شرح تنبیہ کشف القناع فی صلح

۱۳۴۷ھ - تاج السعیدی [ابوالفتح محمد بن ہادی حسینی عراقی] [ریاضی - ۹۵۰ھ] حاشیہ بر شرح اشکال التامیس ہندسہ میں -

۱۳۴۸ھ - تاج العارفین [ابو محمد حسن بن عدی بن ابی البرکات بن سلیمان شمس الدین کردی موصلی] [صوفی - ادیب - شاعر عرب - ۴۴۴ھ موصلی] اکثر کردوں کا عقیدہ ہے کہ وہ پھر دنیا میں آئے گا۔

۱۳۴۹ھ - تاج الدین شمس الدین محمد بن محمود بن احمد تاجری خفی [نوی - ۷۸۶ھ] دیکھو اکل الدین

۱۳۵۰ھ - تاج العلماء علی محمد بن سلطان العلماء سید محمد بن سید الدار علی لکھنوی [فقیہ - واعظ - آغاز صدی چہارم] لقب بحر العلوم

۱۳۵۱ھ - تاجی [شیخ جلال الدین بن احمد بن یوسف تیزی حنفی] [فقیہ - ۷۱۳ھ قاہرہ] دیکھو جلال تباہی

۱۳۵۲ھ - ترمذی [ابو جعفر محمد بن احمد بن نصر شافعی بغدادی] [فقیہ - ۲۹۵ھ] ولادت ۲۰۰ھ

۱۳۵۳ھ - ترمذی [ابو عیسیٰ محمد بن عیسیٰ بن سورہ سلمی ترمذی ضری] [محدث - ۲۷۹ھ] جامع الصغیر - شامل - کتاب العلل - شاگرد بخاری - ولادت ۲۰۹ھ

۱۳۵۴ھ - ترمذی [عبد اللہ بن علوی بن محمد الحمدای ترمذی] [صوفی - شاعر عرب - ۱۱۱۱ھ] دیوان در المنظوم

۱۳۵۵ھ - تغاڑانی [سعد الدین عمر بن مسعود شافعی خراسانی] [متکلم - فقیہ - منطق - ۷۹۲ھ] شرح مقاصد - شرح عقائد نسفی - مطول - تلویح فی حقیر الحقائق - تہذیب المنطق - شرح شمس - شرح زنجانی - تنقیح الاصول -

۱۳۵۶ھ - تفریشی [سید مصطفیٰ بن حسین تفریشی] [ریاضی - صدی یازدہم] معاصر علامہ حرطی و مرزا محمد رحمانی - صاحب نقد الرجال

۱۳۵۷ھ - تفریشی [امیر فیض الدین عبدالقادر تفریشی] [فقیہ - نجف] معاصر صاحب معالم - انوار القریۃ شرح اشاعرہ - شرح مختلف علامہ -

۱۳۵۸ھ - فضل حسین [علامہ فضل حسین خاں کشمیری] [ریاضی - مهندس - ۱۲۱۵ھ بنارس] صاحب تصانیف مختلفہ

۱۳۵۹ھ - تقی الدین مسقلانی [ابوالفتح محمد بن تاج الدین محمد بن علی مصری] [محدث - ۷۴۵ھ] مشابہ القرآن - صلاح المؤمن - ولادت ۶۷۷ھ

۱۳۶۰ھ - تقی الدین نصیبی [ابوالعباس احمد بن مبارک بن نوفل نصیبی شافعی] [فقیہ - نوی - ۶۶۴ھ] سکونت موصل و سنجار

۱۳۶۱ھ - تقیہ [امام علی تقیہ بنت ابوالفرج غیث بن علی سلمی صوری] [فاضلہ - شاعر - ۷۷۹ھ] اسکندریہ میں مدت تک سلفی کی صحبت میں رہی

۱۳۶۲ھ - تطف حسین [تطف حسین عظیم آبادی دہلوی] [محدث - ۱۳۳۳ھ دہلی] عبدالحی لکھنوی اور تیزی حسین دہلوی کاشگر - ولادت ۱۲۶۴ھ -

۱۳۶۳ھ - تلسانی [محمد بن عتیق الدین سلیمان تلسانی] [شاعر عرب - ۶۸۸ھ دمشق] ولادت ۶۶۱ھ قاہرہ - لقب شاب الظریف -

۱۳۶۴ھ - تمام [تمام بن عباس بن عبد المطلب] [صحابی - ..] علی کی طرف سے مدینہ کو گورز جبکہ جبل کمرہ قریب رسول بن حنیفہ کو اپنے پاس بلالیا تھا -

۱۳۶۵ھ - تمام رازی [ابوالقاسم تمام بن محمد بن جعفر رازی دمشقی] [محدث - ۴۱۴ھ] ولادت ۳۰۳ھ - کتاب الفوائد

۱۳۶۶ھ - تیمم داری [تیمم بن اوس داری] [صحابی - اول صدی] ۹ھ میں عیسائی سے مسلمان ہوئے - سکونت مدینہ - قتیل عثمان کو بعد شام میں رہنما لگو -

۱۳۶۷ھ - تیمم [ابوعلی تیمم بن مغیرہ منصور قاضی] [فاضل - شاعر عرب - ۳۷۴ھ مصر] مغر خلیفہ مصر کا بیٹا

۱۳۶۸ھ - توخنی [ابوالقاسم علی بن محمد بن داؤد توخنی انطاکی محترقی خفی] [محدث - فقیہ - ۳۲۲ھ بصرہ] ولادت ۲۷۸ھ انطاکیہ - وزیر پہلی حکومت بنی امیہ تھا -

- ۱۲۶۹۔ تنوخی [قاضی ابو علی محمد بن ابوالقاسم علی بن محمد تنوخی بغدادی] (فقہ - ادیب - شاعر عرب - ۳۸۴ بغداد) ولادت ۳۲۷ ہجری - کتاب الفرق بعد الشیخ
- ۱۲۷۰۔ تنوخی [قاضی ابوالقاسم علی بن محمد بن علی شیخ معتزلی بغدادی] (فقہ - محدث - ۴۴۷) ولادت ۳۵۵۔ حراہ و آذربایجان وغیرہ کا قاضی رہا
- ۱۲۷۱۔ تنوخی [محمود تنوخی] (نوی - ۴۳۳) تہذیب التہذیب
- ۱۲۷۲۔ توریشی [شہاب الدین فضل الدین ابی سعید توریشی] (محدث - مورخ - ۶۶۱) البیہ مطلب الناسک
- ۱۲۷۳۔ توزی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد توزی] (نوی - ۶۳۸)
- ۱۲۷۴۔ توزی [یوسف بن محمد بن یوسف توزی] (نوی) [تاج - شاعر عرب - ۵۱۳] باشندہ تونس - تصدیقہ فرج بعد الشدة
- ۱۲۷۵۔ تومانی [ابو العباس خضر بن مروان بن احمد تعلی تومانی فاروقی] (نوی - فقہ - ہدی ششم) ولادت ۵۰۵۔ سکونت سیافا قین و بغداد
- ۱۲۷۶۔ تونسلی [ابو انشاء محمود قبادو تونسلی] (شاعر عرب - ۱۲۸۸) دیوان شعر - نابغہ افریقی کے نام سے مشہور ہے
- ۱۲۷۷۔ تونسلی [خیر الدین پاشا تونسلی] (وزیر - ادیب - فلسفی - ہندی سیر دم) اقوام المسالک فی معرفۃ اصول الممالک جو ۱۲۸۴ ہجری میں لکھی
- ۱۲۷۸۔ تونسلی [ابو عبد اللہ محمد بن علی تونسلی] (نوی - ۱۱۹۹) ظواہر الکواکب لبواہر الملوک بنوین
- ۱۲۷۹۔ تھامی [ابو الحسن علی بن محمد] (شاعر عرب - ۴۱۶) قاہرہ
- ۱۲۸۰۔ ثھانوی [محمد بن علی ثھانوی ہندی] (نوی - بارہویں صدی) کشف اصطلاحات الفنون جو ۱۱۵۸ھ میں لکھی
- ۱۲۸۱۔ ثبیانی [امام ابو غالب تھام بن غالب بن عمر قبطی اندلسی] (نوی - ۴۳۶) مرثیہ - سکونت مرسیہ - تلیق العین - جم الافادہ
- ۱۲۸۲۔ ثبیانی [ابو القاسم اسماعیل بن محمد بن فضل طلحی اصفہانی] (محدث - ۵۳۵) تفسیر - ترغیب و ترہیب - سیرۃ السلف - کتاب السنۃ - دلائل البیۃ
- مغازی - لقب توام السنۃ - ولادت ۴۵۷۔
- ۱۲۸۳۔ ثابت بن اسلم [ابو محمد ثبیانی ثابت بن اسلم بصری] (تابعی - ۱۲۳)
- ۱۲۸۴۔ ثابت بن ابی ادی [میر محمد فضل الہ آبادی] (شاعر فارسی - ۱۱۵۰) واقعات کربلا نظم میں
- ۱۲۸۵۔ ثابت جلی [شیخ ابوالحسن ثابت بن اسلم بن عبد الوہاب جلی شیبی] (نوی - حدود ۴۲۰)
- ۱۲۸۶۔ ثابت بن دینار [ثابت بن ابی صفیہ دینار ثمالی ازوی کونی] (تابعی - محدث - ۱۴۸ یا ۱۵۰) دیکھو ابو حمزہ ثمالی
- ۱۲۸۷۔ ثابت بن زید [ثابت بن زید مالک اوسی] (صحابی - -) بدری
- ۱۲۸۸۔ ثابت بن ضحاک [ثابت بن ضحاک بن خلیفہ اشجلی] (صحابی - ۴۵) عمر ۴۲۔ شام میں رہتے تھے پھر بصرہ میں آ رہے تھے
- ۱۲۸۹۔ ثابت بن قرہ [ابو الحسن ثابت بن قرہ بن ہارون صابی حرانی بغدادی] (طیب فلسفی - محدث - ۲۸۸ بغداد) ولادت ۲۲۱۔ قرآن - یہ خاندان بنی ہاشم کے مشہور علماء میں سے تھا
- ۱۲۹۰۔ ثابت بن قیس [ثابت بن قیس بن شماس خزرجی] (صحابی - ۱۲) جنگ یمامہ میں شہید ہوئے
- ۱۲۹۱۔ ثابت بن قیس [شیخ عبد العزیز ابو محمد ثابت بن ابی ثابت کوفی] (نوی - تیسری صدی) خلق الانسان - کتاب الفرق - کتاب الوحوش - معاصر بن سکت
- ابو عیدہ قسم - ابو عیدہ مشہور ہے
- ۱۲۹۲۔ ثعالبی [ابو منصور عبد الملک بن محمد بن اسماعیل ثعالبی نیشاپوری] (نوی - ادیب - شاعر عرب - ۴۲۹ نیشاپور) ولادت ۳۵۰ نیشاپور۔ تذکرہ شمیمہ الدرر - فقہ الفقہ - النہایہ فی التعلیل والکتاب - لطائف المعارف - مؤنس الوجید - سحر البلاغہ - من غاب عند المغرب
- ۱۲۹۳۔ ثعلب [ابو العباس احمد بن یحییٰ بن زید شیبانی کوفی بغدادی] (نوی - ۲۹۱ بغداد) الفصح لغۃ میں - کتاب المصنوع - اختلاف النوی
- اعراب القرآن - معانی القرآن - کتاب الامثال - امام الکوفیین - شاگرد بن الاعرابی و لفظیہ
- ۱۲۹۴۔ ثعلبی [امام ابواسحاق احمد بن محمد شافعی نیشاپوری] (مفسر - محدث - ۴۲۷) تفسیر کشف البیان - عرائس المجالس

۱۴۹۵۔ ثقفی [ابو عیسیٰ بن عرقش] [نحوی۔ ۱۴۹]

۱۴۹۶۔ ثنائی [ابو القاسم عمر بن ثابت بغدادی] [نحوی۔ ۴۴۲ بغداد] شاگرد بن جی۔ استاد شریف ابو المعری طباطبائی المتوفی ۸۷۷۔ شرح لمع ابن جی۔

۱۴۹۷۔ ثناء اللہ [ثناء اللہ پانی پتی] [متکلم۔ فقیہ۔ صوفی۔ ۱۲۲۵] تفسیر مظہری۔ سیف السلول۔ مالا بدینہ۔ تذکرۃ الموفی۔ تذکرۃ القبور۔ مرید پانی پانی۔

۱۴۹۸۔ ثوبان [ثوبان] [صحابی۔ ۴۴۴] رسول اللہ کے غلام

۱۴۹۹۔ ثوری [دیکھو سفیان ثوری] [صوفی۔ محدث۔ ۱۶۱]

۱۵۰۰۔ جابر [شیخ جابر بن عباس بخاری] [فقہ۔ صدی یازدہم] شیخ حسین بن شہید ثانی سے اور شیخ خطیبی ان سے روایت کرتے ہیں

۱۵۰۱۔ جابر جہنی [جابر بن زید الجہنی کوفی] [تابعی۔ محدث۔ ۱۲۸] امام محمد باقر و جعفر صادق کے صحابی

۱۵۰۲۔ جابر بن حیان [ابو موسیٰ جابر بن حیان بن عبد اللہ طبرسی] [صوفی۔ حکیم۔ ۱۶۱] شاگرد امام جعفر صادق۔ ولادت آٹھویں صدی مسیحی کوفہ

۱۵۰۳۔ جابر بن ابی سبرہ [جابر بن ابی سبرہ] [صحابی۔ --]

۱۵۰۴۔ جابر بن سمرہ [جابر بن سمرہ عامری] [صحابی۔ محدث۔ ۴۷ کوفہ] سعد بن ابی وقاص کے بھائی

۱۵۰۵۔ جابر بن عبد اللہ [جابر بن عبد اللہ بن عمرو بن حزام انصاری] [صحابی۔ محدث۔ ۴۷ یا ۷۸ مدینہ] عمر ۹۷۔ ہجرت شام میں بھی رہی۔ آخر

میں نابینا ہو گئے تھے۔

۱۵۰۶۔ جابر بن عتیک [جابر بن عتیک انصاری] [صحابی۔ ۶۱] عمر ۹۱

۱۵۰۷۔ جاجرجی [میں الدین ابو حامد محمد بن ابراہیم بن ابو الفضل سجلی شافعی] [فقہ۔ ۳۱۱ نیشاپور] کتاب الکفایہ ایضاح الوجیز

۱۵۰۸۔ جاجڑا [ابو عثمان عمرو بن بحر بن محبوب کنانی بصری معشری] [نحوی۔ نحوی۔ ادیب۔ ۲۵۵ بصیرہ] البیان والیقین۔ کتاب الحیوانات۔

شاگرد نظام۔ عمر ۹۰

۱۵۰۹۔ جاردودی [احمد بن حسن] [ادیب۔ ۴۶۶] شرح شافعیہ۔ حاشیہ کشف

۱۵۱۰۔ جاردود [بشر بن عمر عہدی] [صحابی۔ ۲۱] فارس کی لڑائی میں مارے گئے

۱۵۱۱۔ جاردودی [ابو الفضل محمد بن احمد بن محمد ہروی] [محدث۔ ۳۱۳]

۱۵۱۲۔ جاردودی [ابو جعفر بن علی بن محمد بن جاردود اصفہانی] [محدث۔ ۲۹۹]

۱۵۱۳۔ جاریہ بن قدامہ [جاریہ بن قدامہ شیبی سعدی بصری] [صحابی۔ --] علی کے تمام معرکوں میں ساتھ رہے

۱۵۱۴۔ جامع الباقوی [شیخ ابو الحسن علی بن حسین بن علی نائینا] [نحوی۔ --]

۱۵۱۵۔ جامی [نور الدین عبدالرحمان بن نظام الدین احمد جامی ہروی] [صوفی۔ ادیب۔ شاعر۔ ۸۹۸ ہرات] فوائد ضیائیہ شرح کافیہ۔ نورین

نظم فارسی۔ شہادۃ النبوة۔ وزیر میر غلیب شیران کا مرید تھا۔

۱۵۱۶۔ جانجاناں [شمس الدین مرداحیب اللہ مظہر جانجاناں دہلوی] [صوفی۔ شاعر اردو۔ ۱۱۹۵]

۱۵۱۷۔ جان صاحب [یار علی لکھنوی] [شاعر اردو۔ اواخر صدی سیزدہم]

۱۵۱۸۔ جاوی [محمد نووی جاوی مصری] [صوفی۔ جی] مراتی العبودیہ۔ شرح بدایۃ الہدایہ غزالی۔ نصوص الباقوتیہ

۱۵۱۹۔ جاسی [ملک محمد جاسی لکھنوی] [شاعر ہندی۔ ۱۰۴۹] مثنوی پداوت ہندی نظم میں

۱۵۲۰۔ جبرتی [عبدالرحمان جبرتی حنفی] [مورخ۔ ۱۲۳۷] عجائب الآثار جو مصر کی تاریخ ہے

۱۵۲۱۔ جبرین مطعم [جبرین مطعم بن وائل بن عبد مناف قرشی] [صحابی۔ محدث۔ ۵۴ مدینہ]

۱۵۲۲۔ جرات [شیخ قلندرخش دہلوی لکھنوی] [شاعر اردو۔ ۱۲۳۵]

۱۵۲۳۔ جرجانی (سید شریف علی بن محمد جرجانی) [متکلم۔ ادیب۔ ۸۱۶] شرح موافق شرح سراجیہ۔ ترقیات اصطلاحیہ صوفیہ میں۔
نومیر [یزید القاهر]

۱۵۲۴۔ جرجادی [عبدالمعتم جرجادی مصری] [نوی۔ صدی سیزدہم] شرح شواہد ابن عقیل ج ۱۲۷ میں لکھی

۱۵۲۵۔ جرجی زیدان [جرجی زیدان نصرانی مصری] [مورخ۔ ادیب۔ ۱۳۳۲] تمدن اسلامی

۱۵۲۶۔ جرجی [خواجہ یعقوب جرجی] [مفسر۔ ۸۵۱] تفسیر

۱۵۲۷۔ جرجی [ابو عمر صلح ابن اسحاق جرجی بصری بغدادی] [فقہ۔ نوی۔ لغوی۔ ۲۲۵] ابو عبیدہ احمی ابو زید اور اخفش کاتہ گرد کیا ہے

۱۵۲۸۔ جرجی بکلی [جرجی بن عبدالمکلی] [صحابی۔ ۵۱ قریسیا] وفات رسول سے ۴۰ دن پہلے مسلمان ہوئے۔ کچھ دنوں کو ذہن پیر قریسیا میں ہو گئے

۱۵۲۹۔ جرجی بن عطیہ [ابو حزمہ جرجی بن عطیہ بن حذیفہ غطفانی] [شاعری۔ ۱۱۰ یا ۱۱۱] جرجی فرزدق اور اخطل اسلام کے سب سے بڑے شاعر
گئے جاتے ہیں۔ فرزدق کا معاہدہ اور شاعری میں اس سے فائق۔ عمر کچھ اوپر۔ ۸۰۔

۱۵۳۰۔ جزولی [امام ابو موسیٰ عیسیٰ بن عبدالمعتم جزولی مصری] [نوی۔ ۶۱۰ م راکش] معراج ابن تبری سے پڑھا۔ القانون نویں

۱۵۳۱۔ جزولی [ابو عبد اللہ محمد بن سلیمان بن ابی بکر حسنی جزولی] [صدوق۔ ۸۷۰ م راکش] دلائل الخیرات۔

۱۵۳۲۔ جزینی [حافظ محمد بن محمد بن حسن بن قاسم حسینی عالمی شہیدی] [فقہ۔ حکیم۔ شاعر عرب۔ صدی یازدہم] (شاعری شریعی المواعظ العدویہ ج

۱۰۶۸ میں لکھی۔ حدائق الابرار ج ۱۸۱ میں لکھی۔ شہید ثانی کی نواسی کے بیٹے

۱۵۳۳۔ حسینی [حسین جسر طرابلسی شامی] [متکلم۔ پودھوں صدی] رسالہ حمیدیہ فی دیانۃ الاسلامیہ

۱۵۳۴۔ حصص [ابو بکر احمد بن علی بغدادی نیشاپوری] [فقہ۔ ۳۷۰] احکام القرآن۔ اصول فقہ

۱۵۳۵۔ جعدہ [جعدہ بن ہبیرہ بن ابی وہب مخزومی] [صحابی۔ ۷۰] انکی والدہ ام ہانی حضرت علی کی بہن تھیں۔ علی کی طرف سے خراسان گورنر

۱۵۳۶۔ جعفر بن احمد [سویہ ابو محمد جعفر بن احمد بن علی قتی نزہل رے] [فقہ۔ معاہدہ وق] مشہور بہ ابن الرازی۔ ادب الامام والماسوم۔

سلسلات الاعتبار۔ کتاب الغایات۔

۱۵۳۷۔ جعفر استرآبادی [حاجی ملا جعفر استرآبادی طبرانی] [فقہ۔ ۱۲۶۳ھ طبران] انیس الواغظین۔ انیس الزاہدین۔ شفاء الصدور۔ مشکاۃ القرآن

داین العلوم۔ مصباح الہدیٰ۔ فلک المشحون وغیرہ۔ عمر ۶۶

۱۵۳۸۔ جعفر بکلی [ابو الفضل جعفر بن یحییٰ بن خالد بن بکلی] [وزیر بارون۔ ۱۸۷۷] سب سے پہلے اسکاداد احمد ج ۱۶۳ میں مراۃ سلسلہ خلائک کے

قتل پر سفاح کا پھر مفسر کا وزیر ہوا۔ کمال سخن۔ [جعفر بن بشیر۔ دیکھو ابو محمد بکلی]

۱۵۳۹۔ جعفر بغدادی [شیخ ابو محمد جعفر بن احمد بن حسین بغدادی] [قاری۔ شاعر عرب۔ ۵۰۰ بغداد] معروف بہ قاری۔ مصادر الشائق۔ بہار الدان

۱۵۴۰۔ جعفر علی [جعفر بن حسن بن یحییٰ علی] [فقہ۔ متکلم۔ ۶۷۶] دیکھو محقق اول یا محقق علی

۱۵۴۱۔ جعفر جوزی [شیخ قوام الدین جعفر بن عبد اللہ بن ابراہیم جوزی اصفہانی] [فقہ۔ ۱۱۱۵ھ نجف] محمد تقی مجلسی محقق سبزواری اور آقا حسین

خونساری کے شاگرد۔ شرح المعاد۔ ذخائر العقبہ۔

۱۵۴۲۔ جعفر دوریسی [ابو عبد اللہ جعفر بن محمد بن احمد عیسیٰ دوریسی] [فقہ۔ صدی پنجم] معاصر شیخ طوسی۔ کتاب الکفایہ۔ کتاب الاعتقادات۔

الرد علی الزیدیہ۔ شیخ حنفیہ اور سید مرتضیٰ کے شاگرد۔ دوریسیت رے کے قریب ایک مقام ہے

۱۵۴۳۔ جعفر صادق [جعفر بن محمد بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب مدنی] [تابعی۔ ۱۳۸ مدینہ] المہ اشاعہ شریعہ میں سچے امام ولادت ۸۰

۱۵۴۴۔ جعفر طیار [جعفر بن ابیطالب ذوالجناحین] [صحابی۔ ۸۰] جنگ موتہ میں شہید ہوئے

۱۵۴۵۔ جعفر بن عبد اللہ [جعفر بن عبد اللہ زاس المذاری از نسل محمد بن حنفیہ] [محدث۔ فقہ۔ صدی سوم] حسن بن محبوب اور ابن خباب وغیرہ

نوی

دلائل

دلائل

- ۱۵۴۹۔ جعفر علی [قاری حافظ جعفر علی جادوی] (فقہ - قاری - اول صدی چہارم)
- ۱۵۴۸۔ جعفر بن کمال [شیخ جعفر بن کمال الدین بکرائی] (فقہ - محدث - ۸۰۸ھ - حیدر آباد دکن) سید علی خاں مدنی کے استاد
- ۱۵۴۸۔ جعفر بن محمد [جعفر بن محمد بن جعفر حسینی] (محدث - ۳۰۸ھ) کتاب التاریخ العلوی - کتاب الصحفہ والبکر - عمر ۹۰۷ اور
- ۱۵۴۹۔ جعفر النجفی [شیخ جعفر بن نصر علی نجفی] (فقہ - ۱۲۲۲ھ) کشف الغطاء
- ۱۵۵۰۔ جعفر بن ابی سفیان [جعفر بن ابی سفیان بن حارث بن عبد المطلب] (صحابی - عہد معاویہ) اپنے والد کے ساتھ رسول اللہ کے ملازم رہے۔ عہد معاویہ میں فوت ہوئے۔
- ۱۵۵۱۔ جعفر بن محمد بن عمر جعینی خوارزمی [ماہر حدیث - نویں صدی] رسالہ علم ہیئت ج ۸۰۸ میں لکھا
- ۱۵۵۲۔ جلال بخاری [سید جلال بخاری] (صوفی - ۱۰۵۷ھ) اوچہ (مقام میں مرزا ہے)
- ۱۵۵۳۔ جلال تباتی [شیخ جلال الدین بن احمد تباتی تیریزی حنفی] (فقہ - ۹۳۳ھ قاہرہ)
- ۱۵۵۴۔ جلال حسین [سید جلال الدین حسین موسوی مخدوم جہانیاں جہانگشت بن سید احمد کبیر] (صوفی - ۷۸۵ھ) مرید رکن الدین بن صدر الدین بن بہار الدین زکریا - اوچہ (ضلع ملتان) میں مرزا ہے - ولادت ۷۷۷ھ
- ۱۵۵۵۔ جلال دانی [جلال الدین محمد بن اسعد دانی گارونی] (مشکلم حکیم - ۹۰۸ھ) اخلاق جلالی
- ۱۵۵۶۔ جلال روی [جلال الدین محمد بن بہار الدین ولد روی] (صوفی - ۶۷۲ھ قونیہ) شہس تیریز کے مرید - ولادت ۶۰۴ھ
- ۱۵۵۷۔ جلال سیوطی [جلال الدین ابو الفضل عبدالرحمان بن کمال الدین ابو بکر سیوطی شافعی] (مفسر - نحوی - ۹۱۱ھ) ولادت ۸۴۹ھ - تفسیر اقانہ - در الثبوت اول نصف تفسیر جلال الدین - جمع المباح - تاریخ الکلفاء - مرزہ - جمع الجوامع - جامع الصغیر - لب اللباب - حسن الخافره - طبقات مفسرین -
- ۱۵۵۸۔ جلال کلی [جلال الدین محمد بن احمد بن محمد کلی شافعی مہری] (مفسر - ۸۶۲ھ) نصف آخر تفسیر جلال الدین - شاگرد ابن حجر عسقلانی - ولادت ۷۹۱ھ
- ۱۵۵۹۔ جلی [حسن بن شمس الدین محمد شاہ اذینی] (فقہ - مشکلم - ۸۷۰ھ) حاشیہ توتغ و شرح وقایہ و شرح مواقف
- ۱۵۶۰۔ جلیس [شیخ ابو عبد اللہ حسین بن موسیٰ بن بہتہ اند دینوری] (نحوی - لغوی - ۱۲۴۰ھ) سکونت نیشاپور و سمرقند
- ۱۵۶۱۔ جامع علی [ابو محمد شمس الدین عبدالرحمان بن محمد بن احمد مقدسی حنبلی] (فقہ - ۶۸۲ھ دمشق) شیخ الاسلام - ولادت ۵۹۷ھ دمشق
- ۱۵۶۲۔ جامع علی [امام عبداللہ بن احمد بن محمد دمشقی حنبلی] (فقہ - نحوی - نحوی - ۶۲۰ھ) البرہان - اعتقاد - ذم التاویل - معنی فقہ - کافی
- ۱۵۶۳۔ جمال افغانی [جمال الدین افغانی] (صوفی - ۱۳۱۳ھ قسطنطنیہ) تتمۃ البیان فی تاریخ اقانہ (عربی) - ابطال دہرین (فارسی)
- ۱۵۶۴۔ جمال جرجانی [امیر جمال الدین بن عبد اللہ بن محمد بن حسن حسینی جرجانی استرآبادی شیخی] (فقہ - محقق - ۹۷۰ھ) شرح تہذیب لاصول علامہ ۹۲۹ھ میں لکھی - شاگرد شیخ علی کرکی و دوقانی -
- ۱۵۶۵۔ جمال علی [جمال الدین ابو منصور حسن بن سعید الدین یوسف بن علی علی] (فقہ - مشکلم - ۷۲۶ھ طبرستان) ولادت ۶۲۶ھ - علامہ علی
- ۱۵۶۶۔ جمال جلی [جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن ابو علی جلی] (نحوی - ۶۲۶ھ) شرح مفصل زعمشیری
- ۱۵۶۷۔ جمال خوساری [آقا جمال الدین بن آقا حسین بن جمال الدین محمد خوساری اصفہانی] (فقہ - ۱۱۲۵ھ اصفہان)
- ۱۵۶۸۔ جمال شیرازی [امیر جمال الدین عطاء اللہ بن فضل اللہ حسینی شیرازی ہرندی] (محدث - ۹۳۰ھ) روغۃ الاحباب - اربعین -
- ۱۵۶۹۔ جمال طری [جمال الدین بن طریح نجفی] (فقہ - لغوی - بحث) معاصر حرم علی - تفسیر قرآن - شرح فوائد محمدیہ - شرح خزیرہ - شرح مبادی الاصول -
- ۱۵۷۰۔ جمال بن وکیل [قاضی جمال الدین بن واصل محمد بن سالم حموی شافعی] (مورخ - ۶۹۷ھ) مغرب الکروب فی اخبار بنی ایوب -
- ۱۵۷۱۔ جمال قرشی [شیخ جمال الدین ابو الفضل محمد بن عمر بن خالد کاشغری] (لغوی - -) - شرح ترجمہ صحاح اللغات
- ۱۵۷۲۔ جمال عالمی [جمال الدین بن سید نور الدین علی بن ابو الحسن علی عالمی] (ادیب - شاعر - عالم - فاضل) آخر صدی یازدہم) کچھ دنوں تک اور مشہد میں پھر
- ۱۵۷۳۔ شیخ الاسلام موثق الدین ابو محمد احمد جامع علی کاشغری - ولادت ۱۳۵ھ جمیل کچھ معاصر قرطبی -

- ۱۵۷۳۔ جمالی [جمال دہلوی] (شاعر فارسی۔ عالم۔ ۹۴۲) معاصر ہمایوں بادشاہ ہند
- ۱۵۷۴۔ جمالی مصری [جمال الدین ابو محمد عبد الرحیم بن حسن بن علی اموی شافعی مصری] (فقہیہ۔ ۱۰۰)
- ۱۵۷۵۔ جمالی مولانا [جمال الدین بن حسام الدین دہلوی] (شاعر فارسی۔ صدی ہشتم) دراج محمد تعلق
- ۱۵۷۶۔ جرجیل [سلیمان الجبل] (مفسر۔ ۱۲۰۴) فتوحات الدلائلہ جو حاشیہ جبل علی الجلالین مشہور ہے
- ۱۵۷۷۔ جرجیل [ابو عمر جمیل بن عبد اللہ بن عمر بن صباح قضاہی] (شاعر عرب۔ ۸۲ مصر) ساکن وادی القرعے۔ بیٹہ پر عاشق تھا
- ۱۵۷۸۔ جرجیل بن دراج [جمیل بن ابی الصبیح دراج بن ابی علی عبد اللہ نجفی] (فقہیہ۔ محدث۔ صدی دوم) ان کا چچوٹا بھائی نوح بن دراج کوفہ کا قاضی۔ دونوں فقہیہ کرتے تھے۔
- ۱۵۷۹۔ جذب [جذب بن جنادہ] (ابو ذر غفاری) [صحابی۔ محدث۔ ۳۲] دیکھو ابو ذر
- ۱۵۸۰۔ جنید بغدادی [ابو القاسم جنید بن محمد بن جنید الخزاز بغدادی] (صوفی۔ ۲۹۷ بغداد) سری سقطی کے بھانجے سید الطائفہ لقب۔ مرید فیاض ثوری
- ۱۵۸۱۔ جواد [امام محمد تقی بن امام علی رضا بن موسیٰ بن جعفر صادق] (امام ہشتم۔ ۲۲۰)
- ۱۵۸۲۔ جواد ساباطی [محمد جواد ساباطی] (شاعر فارسی۔ عالم۔ تیرھویں صدی) براہین ساباطیہ۔ ۱۲۲۲ھ میں کلکتہ میں احمد علی ملاقات ہوئی
- ۱۵۸۳۔ جواد عالی [سید جواد بن سید محمد حسینی حسین عالی] (فقہیہ۔ ریاضی حکیم۔ ۱۲۲۶) شاگرد بحر العلوم و بہیہائی۔ مفتاح الکرامہ شرح قواعد علامہ
- ۱۵۸۴۔ جواد کاظمی [محمد جواد بن سعد اللہ بن جواد بغدادی کاظمی] (فقہیہ۔ ریاضی حکیم۔ صدی یازدہم ہجرت) شاگرد بہیہائی۔ غایۃ المامول شرح زبدۃ الاصول۔ شرح دروس۔
- ۱۵۸۵۔ جوالیقی [ابو محمد عبد اللہ بن عبدان بن احمد بن موسیٰ اہوازی] (محدث۔ ۳۰۶) عمر ۹۰ (نیز دیکھو ابو منصور جوالیقی و ابو محمد جوالیقی)
- ۱۵۸۶۔ جونوری [طاہر محمود فاروقی] (ادیب حکیم۔ ۱۰۶۲) شمس الیازر علم طبیعیات و عقلیات میں۔ فرائد المحمودیہ معانی میں۔ استاد الملک محمد فضل جونوری شاہ
- ۱۵۸۷۔ جوہر [ابو الحسن جوہر بن عبد اللہ رومی مغربی] (کاتب سپہ سالار۔ ۳۸۱) سپہ سالار مغرقاظمی۔ قاہرہ مہدیایہ مصر و شام میں شیعہ مذہب پھیلا یا
- ۱۵۸۸۔ جوہری [ابو نصر اسماعیل بن حامد جوہری فارابی] (نحوی۔ ۳۹۳) صحیح اللغۃ
- ۱۵۸۹۔ جوہری [ابو بکر احمد بن عبد العزیز جوہری] (مورخ۔ چوتھی صدی) کتاب السقیفہ۔ ۳۲۲ھ میں زندہ تھا
- ۱۵۹۰۔ جویریہ [جویریہ] (صحابیہ۔ محدثہ۔ ۵۰ مدینہ) زوجہ رسول اللہ
- ۱۵۹۱۔ جوینی [ابو المعالی امام الحرمین شافعی تیشاپوری] (فقہیہ۔ مفسر۔ ۴۷۸) ان کے والد ابو محمد عبد اللہ بن یوسف مفسر و فقہیہ شاگرد قتال مروزی صاحب تفسیر کبیر و تبرہ و تذکرہ ۳۳۸ھ میں فوت ہوئے۔
- ۱۵۹۲۔ جیلانی [شیخ محی الدین عبد القادر جیلانی] (صوفی۔ ۵۶۱ بغداد) غنیۃ الطالبین۔ فتوح الغیب
- ۱۵۹۳۔ جیلانی [عبد الکریم بن ابراہیم جیلانی] (صوفی۔ صدی نہم) ولادت ۷۷۷۔ انسان الکامل
- ۱۵۹۴۔ جیون [طاہر شیخ احمد بن ابوسعید بن عبد اللہ صدیقی امیٹھوی] (متکلم۔ ۱۱۳۰) نور الانوار شرح المنار
- ۱۵۹۵۔ حاتم اصم [شیخ ابو عبد الرحمن حاتم بن عنوان لمجی] (صوفی۔ ۲۳۷) شفیق لمجی کے مرید
- ۱۵۹۶۔ حاتم دہلوی [شاہ ظہور الدین دہلوی] (شاعر اردو۔ ۱۲۰۷) سودا کا استاد۔ نواب عمدۃ الملک امیر خان کا مصاحب
- ۱۵۹۷۔ حاتم طائی [حاتم طائی نصرانی] (شاعر عرب۔ فیاض۔ ۶۰۵ عیسوی) اس کا بیٹا مسلمان ہو کر علی کے شیعوں میں ہوا
- ۱۵۹۸۔ حاتمی [ابو علی محمد بن حسن بن مظفر بغدادی] (کاتب۔ نحوی۔ ۳۸۸) شاگرد ابو عمرو زاہد۔ استاد ابو القاسم تنوخی۔ مروجۃ حلیۃ المحاضرہ
- ۱۵۹۹۔ حاج خلیفہ [مصطفیٰ بن عبد اللہ کاتب شلبی] (مورخ۔ ۷۰۷) تفسیر تفسیر کشف الظنون عن اسامی الکتاب القنون۔ تقویم التواتر
- ۱۶۰۰۔ حارث [حارث بن اسامہ] (محدث۔ ۲۸۴) مسند۔ عمر ۹۷

- ۱۶۰۱۔ حارث بن عبد اللہ [حارث بن عبد اللہ اعور ہمدانی کوئی (حارث ہمدانی) (تابعی - ۶۵) کے از اصحاب علیؑ
- ۱۶۰۲۔ حارث بن ہشام [حارث بن ہشام بن مغیرہ مخزومی] (صحابی - ۱۵) ابو جہل کا بھائی۔ اسلام یوم فتح مکہ۔ مقتول یوم یرموک
- ۱۶۰۳۔ حارث بن سراقہ [حارث بن سراقہ انصاری بخاری] (صحابی - ۲) جنگ بدر میں شہید ہوئے۔ انس بن مالک کی بھئی کے بیٹے
- ۱۶۰۴۔ حارثی [محمد بن علی بن عطیہ لکھی] (صوفی و اعظم - ۸۶) ہمدانی (قوت القلوب
- ۱۶۰۵۔ حازم [شیخ ابو الحسن بنی الدین حازم بن محمد بن حسن قرطابی قرطبی] (ادیب و مبلغ - ۶۸۴) سراج البلاغ و بلاغت میں۔ قصیدہ نوح میں بابوینا نے اس سے روایت کی۔ ولادت ۶۰۸
- ۱۶۰۶۔ حازمی [زین الدین ابو بکر محمد بن موسیٰ بن عثمان بن حازم ہمدانی] (محدث - ۸۴) ہمدانی (ولادت ۵۸۸) ابن فضلان و ابن شہر یہ کا شاگرد۔ سلسلۃ الذہب۔ النسخ و المنسوخ
- ۱۶۰۷۔ حاطب [حاطب بن ابی بلتعہ لکھی] (صحابی - ۳۰) مدینہ (عمر ۶۵
- ۱۶۰۸۔ حافظ ابو ذر [طافور الدین لطف اللہ ہروی] (مؤرخ - ۸۳۴) زندہ القذافی جو بالسنقر مذاکے لکھی ۱۰۵۰ تک کے حالات درج کئے۔
- ۱۶۰۹۔ حافظ [خواجه شمس الدین محمد شیرازی] (صوفی۔ شاعر فارسی - ۷۹۱) دیوان لسان الغیب
- ۱۶۱۰۔ حافی [راشد] (نمی الدین محمد بن عبد اللہ بن عبد العزیز قلسانی قوی] (امام عربیت - ۶۸۰) ولادت ۶۰۶
- ۱۶۱۱۔ حاکم کبیر [ابو احمد محمد بن احمد بن اسحاق نیشاپوری] (محدث - ۳۸۰) عمر ۹۰۔ کتاب الکفی
- ۱۶۱۲۔ حاکم صغیر [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن محمد بن نیشاپوری شافعی] (محدث - ۴۰۴) مستدرک المصیح۔ اربعین۔ علی۔ امالی۔ افادۃ الشیوخ۔ کتاب الاکلیل۔ تاریخ نیشاپور۔ معروف بہ ابن البیع۔ ولادت ۳۱۱۔ قاضی نیشاپور۔ استاد دلفینی شاگرد ابو سہیل معلوکی۔
- ۱۶۱۳۔ حالی [خواجه الطاف حسین حالی پانی پتی] (شاعر اردو - ۱۳۳۳) ۱۳۳۳ھ جنوری ۱۹۱۵ء (مسدس۔ مناجات پیوہ۔ برکھارت۔ حیات سعدی جیہ جادو
- ۱۶۱۴۔ حامد حسین [سید حامد حسین بن سید محمد قلی خان لکھنوی] (فقہ۔ شکر - ۱۳۰۶) لکھنؤ (عجالت الاتوار۔ استقصاء الانعام
- ۱۶۱۵۔ حامض [ابو موسیٰ سلیمان بن محمد بن احمد بغدادی] (نحوی - ۳۰۵) ہمدانی (شاگرد ثعلب۔ خلق الانسان۔ کتاب الوحوش۔ کتاب النبات۔ المختصر
- ۱۶۱۶۔ حباب [ابو عمرو حباب بن منذر بن جوح انصاری سلمیٰ مدنی] (صحابی - ۷۰) تمام مشاہد میں رسول کے ساتھ رہے۔ عمر کی خلافت میں انتقال کیا۔
- ۱۶۱۷۔ حبیب بن عری [حبیب بن عری بن عری بن عری] (تابعی - ۷۶) کے از اصحاب علیؑ کینیت ابو قدامہ
- ۱۶۱۸۔ حبیب [ابو یحییٰ حبیب بن ثابت اسدی کوئی] (تابعی۔ فقیہ - ۱۱۹)
- ۱۶۱۹۔ حبیب لکھی [حبیب لکھی بصری] (صوفی - ۱۵۶) بصرہ (مرید بن بصری۔ داود طائی اور شقی بنی ان کے صحبت یافتہ تھے۔
- ۱۶۲۰۔ حبیب بن سلسلہ [حبیب بن سلسلہ فہری] (صحابی - ۴۲) شام
- ۱۶۲۱۔ حجاج [حجاج بن یوسف بغدادی] (شاعر عرب - ۲۵۹)
- ۱۶۲۲۔ حجاج [حجاج بن یوسف بن حکم ثقفی] (تابعی۔ گورنر عراق و خراسان - ۹۵) ولادت ۴۱ھ ظلم میں ضرب المثل ہے
- ۱۶۲۳۔ حماد بن عبد اللہ [ابو عبد اللہ محمد بن ابی محمد طبرستانی] (ادیب۔ مفسر - ۵۶۵) حاکم لکھنؤ (تشریح و تفسیر۔ سلوان المطلاع۔ تفسیر القرآن شرح مقام
- حمیری۔ بنما و الایاد۔ کتاب الیسیبوع۔ حاشیہ التواص
- ۱۶۲۴۔ حمزہ بن عبدی [حمزہ بن عبدی بن معاویہ کنذی کوئی] (صحابی - ۵۱) شام میں ملا کر معاویہ نے جوہر حجت علی شہید کرادیا
- ۱۶۲۵۔ حذیفہ [حذیفہ بن الیمان] (صحابی۔ محدث - ۳۵) مدینہ (صاحب سر رسول اللہ۔ قتل عثمان کے چالیس دن بعد انتقال کیا
- ۱۶۲۶۔ حذیفہ [امام محمد بن عبد الوہاب بن یوسف حنفی] (فقہ - ۶۹۵)
- ۱۶۲۷۔ حربی [ابو اسحاق ابراہیم بن اسحاق بغدادی حنفی] (محدث۔ فقیہ - ۲۸۵) ولادت ۱۹۸۔ شاگرد احمد بن حنبل۔ سید صحابہ۔

- ۱۶۲۸- حروفی [ابو الحسن علی بن سراج حروفی بصری] (محدث ۳۰۸)
- ۱۶۲۹- حروفی [شیخ محمد بن حسن بن علی بن محمد الحاکم العالی] (محدث فقیہ - رحالی - بعد ۹۰۷ - مشہد) جواہر التفسیر حقیقہ ثانیہ - وسائل الشیخہ - اصل الاصل - ہدایۃ الامم - اثبات الہدایۃ - بدایۃ الہدایۃ - فصول المہمہ - فوائد قدسیہ - ارچوزہ - ولادت ۱۰۳۳
- ۱۶۳۰- حروفی [شیخ محمد بن علی بن محمد حروفی عالی اصفہانی] (فقیہ - ادیب - ۱۰۵۹) لالی سنید شرح زبدۃ الاصول - شرح صدیہ سطرائف النظام - شرح قواعد شہید - شرح تہذیب النحو -
- ۱۶۳۱- حرط قبی [ابو عبد اللہ حرط بن یحییٰ بن عبد اللہ مہری] (محدث - فقیہ - ۲۴۳۳) ولادت ۱۶۲۶ - شافعی کا صاحب - المبسوط - المختصر
- ۱۶۳۲- حرث [حرث بن زید انصاری خرمی بصری] (صحابی - -) مجتہد میں اول اذان کی ترکیب انہوں نے خواب میں دیکھی
- ۱۶۳۳- حریری [ابو محمد قاسم بن علی بن محمد بن عثمان بصری] (شاعر - ادیب - ۵۱۶ بصرہ) ولادت ۴۴۶ - مقامات - لمحۃ الاعراب - ذرۃ الخویں
- ۱۶۳۴- حرنی [شیخ محمد علی بن ابوطالب بن عبد اللہ جیلانی اصفہانی ناسری] (علامہ - شاعر فارسی - ۱۱۰۰ ابنارس) ابطال تناسخ - حدود عالم - روائع الجنان - دھام الدین - انیس النوادر - ریح المعقول - کشف التلبیس - سیف اللہ المسلول - صراط السوی - جوامع الکلم - یواظظ الحکم
- ۱۶۳۵- حسام الدین [حسام الدین حسین بن علی سفیانی حنفی] (فقیہ - نحوی - ساتویں صدی) شاگرد عبد الجلیل بن عبد الکریم صاحب ہدایۃ النور شرح ہدایۃ - شرح مفصل - ۶۷۶ میں حافظ الدین بخاری سے پڑھا -
- ۱۶۳۶- حسام الدین [حسام الدین بن جمال الدین بن علی بن علی] (فقیہ - شاعر عرب - صدی یازدہم) شرح صومیہ بہائی - شرح سبادی الوصول علامہ تفسیر شرح
- ۱۶۳۷- حسام الدین [محمد صالح بن احمد زہد رانی] (فقیہ - صدی یازدہم) شرح اصول کافی شرح من لا یحضرہ شرح معالم الاصول - شرح زبدۃ الاول
- ۱۶۳۸- حسام الدین [حسام الدین حسن بن علی بن محمد ابو یزیدی شافعی نزہل مکہ] (ادیب - حکیم - آخر صدی ہشتم) شاگرد تفتازانی - ریح الجنان فی المعانی والایمان
- ۱۶۳۹- حسام [ابو الولید حسام بن ثابت بن منذر انصاری خرمی مدنی] (صحابی - شاعر - ادیب - ۴۰ یا ۵۴) عمر ۱۲۰ - ۶۰ سال اسلام میں ۶۰ جلالت میں گزرے - شاعر رسول اللہ
- ۱۶۴۰- حسام بن قیس [ابو علی نابغہ الجحدی] (صحابی - شاعر - ادیب - ۷۱)
- ۱۶۴۱- حسن اصفہانی [امیر سید حسن بن امیر سید علی بن امیر محمد باقر حسین اصفہانی] (واعظ - فقیہ - آخر تیرھویں صدی اصفہانی) جوامع الکلم اصول فقیہ - معاصر محمد باقر صاحب روضات الجنات - شاگرد سید شریعت -
- ۱۶۴۲- حسن اہل [شیخ حسن بن عبد البہاری اہل حینی] (محدث - صدی سیزدہم)
- ۱۶۴۳- حسن بصری [ابو سعید حسن بن یسار بصری سیہالی] (صوفی - محدث - فقیہ - مفسر - ۱۱۰) ولادت ۵۲۱
- ۱۶۴۴- حسن بلی [حسن بلی نزاری] (عالم - فقیہ - ۸۸۶) حواشی مختلفہ
- ۱۶۴۵- حسن حرانی [شیخ ابو محمد حسن بن علی بن حسین بن شیبہ حرانی علی] (فقیہ - -) تھمت العقول - کتاب التخصیص (علامہ مجلسی سے مقدم تھے)
- ۱۶۴۶- حسن حلی [ابن داؤد قلی الدین حسن بن علی بن داؤد حلی] (فقیہ - رحالی - ساتویں صدی حلد) دیکھو ابن داؤد - (نیز دیکھو علامہ حلی)
- ۱۶۴۷- حسن حلی [حسن بن سلیمان بن خالد حلی] (فقیہ - آٹھویں صدی حلد) شاگرد شہید اول - منتخب بصائر الدرجات سعد بن عبد اللہ قلی
- ۱۶۴۸- حسن دہلوی [امیر غلام حسن بن خلیف دہلوی فیض آبادی] (شاعر اردو - ۱۲۰۱) شوی بدر منیر یا مسوالمیان
- ۱۶۴۹- حسن بن راشد [ابو علی حسن بن راشد بغدادی] (محدث - صدی دوم) امام ابو جعفر جواد سے روایت کی
- ۱۶۵۰- حسن الزمان [سید حسن الزمان حیدر آبادی] (صوفی - محدث - ۵۳۳) قول المستحسن علوم الجلیت ۱۹ جلد میں -
- ۱۶۵۱- حسن بن زیاد [ابو محمد حسن بن زیاد النطاشی یطائی] (محدث - صدی دوم) امام ابو جعفر سے روایت کی
- ۱۶۵۲- حسن بن زید [ابو محمد حسن بن زید بن امام حسن ہاشمی مدنی] (محدث - ۱۶۸) منصوص - دوائی کی طرف سے مرتبہ کے و الی

۱۶۵۴۔ حسن بن سعید ابو محمد حسن بن سعید بن حماد بن مہران کو فی انہوازی [محدث - فقیہ - دوسری صدی] انہوں نے اور ان کے بھائی حسین نے

ملکرتیں یا پچاس کتابیں - صحابی امام رضا

۱۶۵۵۔ حسن ابن سہیل [ابو محمد حسن بن سہیل بن عبد اللہ سرخسی] (وزیر مامون عباسی - ۲۳۶ سرخس) اپنے بھائی ذوالراستین فضل بن سہیل کے عہد وزیر ہوا۔ ۲۰۳ھ میں اسے سودا ہوا گیا تو احمد بن ابی طالب وزیر بنایا گیا۔

۱۶۵۹- حسن شیرازی [مرزا محمد حسن شیرازی نجفی] (فقیه- آغاز صدی چهاردهم) - نخبه المسائل

۱۶۵۶۔ حسن عبداللہ بن محمد بن حسن عمری حنفی لاہوری بغدادی (نسبی۔ کنوی۔ کنوی۔ محمدی۔ ۶۵۰ ہجری) مشارق الانوار
عبداللہ بن محمد بن حسن عمری حنفی لاہوری بغدادی (نسبی۔ کنوی۔ کنوی۔ محمدی۔ ۶۵۰ ہجری) مشارق الانوار

۱۴۵۸- حسن طیبی [حسن بن محمد بن عبد اللہ طیبی] (مفسر- امام معانی و بیان- ۷۳۳)

۱۶۵۸۔ حسن طبرسی [علاء الدین حسن بن علی طبرسی شیخی] (شکلم - صدی ہفتم) کامل پہاڑی - یکے از علمائے دربار بہاء الدین صاحب اصفہان۔

۱۶۹۔ حسن عالمی [بدرالدین حسن بن سید جعفر بن فخرالدین اعرجی حسینی عالمی کرکی] (حقیقہ - ۱۳۳۳) شہید ثانی کے استاد (دیکھو بدرالدین عالمی)

۱۶۶۰۔ حسن علی [جمال الدین ابو منصور حسن بن زین الدین شہید ثانی] [نقیہ - ۱۱۰۱] شاگرد ابن حاتم و مقدس اردبیلی۔ یہ بھی محقق مشہور ہیں۔

معالم الدين - منتقى و مجمل - مشکوة القول السديد - معالم الاصول - رسالة اثنا عشرية -

۱۶۴۳ - حسین علی (شیخ حسین بن علی عاملی) (فقہ - گیارہویں صدی) ہمارے شرعی شرایع الاسلام - حقیقۃ الاخبار - نظم الجہان - فرقۃ الغربا۔

۱۶۴۔ حسن طبری [حسن بن ابوالعلی طبری] (تفہیم، محدث - ساتویں صدی) صاحب مجمع البیان کے پیش

۱۹۹۴م - حسن عباسی [حسن بن عبداللہ عباسی] [ادیب - مورخ - آکٹویں صدی] ۷۰۸ھ میں زندہ تھا۔ آثار الاولیٰ فی ترتیب الدول

۱۴۹۷. حسن عدوی (حسن بن محمد بن سعدی عمری اصنافی حنفی) (محدث فقیہ بخاری - نفوی - ۳۵۰)

حسن عسکری [حسن عسکری بن علی النقی بن محمد تقی بن امام رضا (ع) امام یازدهم - ۲۴۰ سامره] ولادت ۲۳۲

۱۶۶۶. حسن عسکری [ابو بلال حسن بن عبداللہ عسکری] (لغوی: ۳۹۵) - جہزۃ الامثال - (دیکھو ابو بلال عسکری)۔

۱۶۴۸۔ حسن بن علیہ (حسن بن علیہ بن عطاء بن محمد بن علی) اور ان کے بھائی محمد بن علی امام جعفر صادق سے روایت کرتے ہیں۔

۱۶۶۹۔ حسن بن علوان [حسن بن علوان کلیبی کوئی] (محدث - دوسری صدی) یہ اور انکا بھائی حسین جو سنی تھا امام جعفر صادق سے روایت کرتے ہیں۔

۱۶۰۔ حسن علی [مرزا حسن علی خان (المدین) - بلوچی لکھنوی] [ذقیقہ - بیگم - ۱۲۵۰] شاگرد عبد العزیز دہلوی - برہان الخلفہ

۱۷۶۱- حسن علی [حسن علی بن عبداللہ شوستری] (فقہ - ۱۰۶۸) شاگرد بہائی

۱۶۴۱۔ حسن علی بن محمد البوسیری (پیدائش ۱۰۹۸ھ - ۱۱۶۱ھ)
۱۶۴۲۔ حسن علی بن محمد البوسیری (پیدائش ۱۰۹۸ھ - ۱۱۶۱ھ)

کو غلافیت ظاہری معاویہ کو حوالہ کی۔

۱۶۴۳- حسن بن علی [سیّد حسن بن سیّد ولد ارغلی کهنوی] (اویس - ۱۲۶۰) تذکرۃ الشیوخ والشہان

۱۶۷۔ احسن بن علی [حسن بن علی بن زیاد الوشاء جلی کوئی] (محدث - اوائل ہدیٰ ضوم) امام رضا سے روایت کی

۱۹۷۵ء حسن بن علی (ابو محمد حسن بن علی بن فضل علی کوفی) [محدث - ۲۲۳] امام رضا کے مخصوصین سے۔ الزیارات۔ البشارات۔ النوادر۔ الرغایا

الشواهد من كتاب التذرية - النسخ والنسخ - الحلاص

۱۶۷۶۔ حسین بن محمد بن حسن بن عمار شہید اللہ (فقہیہ ۱۰۶۹) نور الایضاح اور اسکی شرح مراقی الفلاح۔

- ۱۶۷۷۔ حسن قزوینی [حاجی شیخ محمد حسن بن محمد مصمم قزوینی] (فقہ - حدود ۱۲۲۵ ہجرت) ریاض الشہادہ - تتبع القاصدہ لمختصر الفوائد
- ۱۶۷۸۔ حسن قویدل حسن قویدل (عالم - شاعر عرب - ۱۲۹۲) نیل الارباب فی ثلثات العرب
- ۱۶۷۹۔ حسن کاشانی [ملا حسن کاشانی] (شاعر فارسی - صدی ہفتم) معاصر علامہ حلی و سلطان محمد خدابندہ - بہت بند مناقب میں
- ۱۶۸۰۔ حسن لاهیجی [میرزا حسن بن عبدالرزاق لاهیجی] (فقہ - متکلم - صدی یازدہم قم) جمال الصالحین - شمع الیقین - اصول خمسہ - و غیرہ
- معاصر علی حزیں -
- ۱۶۸۱۔ حسن بن محبوب کوفی [ابو علی حسن ابن محبوب السمری] (محدث - فقہ - مفسر - ۲۲۴) عمر ۷۵۔ کتاب المیشوختہ - کتاب النکاح - کتاب الفرائض - تفسیر وغیرہ - اصحاب امام رضا سے
- ۱۶۸۲۔ حسن (مرعشی) [ابو محمد حسن بن حمزہ بن علی بن عبید اللہ حسینی طبری (مرعشی)] (فقہ - ادیب - ۳۵۸) کتاب المبسوط - کتاب الاشقیہ - کتاب المفخرۃ بتأثیر الشریعہ -
- ۱۶۸۳۔ حسن بن مظفر [حسن بن مظفر نیشاپوری ضریری] (نوی - ۴۴۲) زنجیری کا استاد
- ۱۶۸۴۔ حسن نوختی [ابو محمد حسن بن موسیٰ نوختی] (متکلم - فلسفہ - صدی چہارم) کتاب الآراء والدیانات - فرق الشیعہ - الرکبہ فوق الشیخہ - الامامیہ - کتاب الجامع فی الامامہ - کتاب التوحید - رد ابو علی جانی - رد المنہجین - رد ابن ابی الہذیل وغیرہ - ابوسہل نوختی کے بھائی
- ۱۶۸۵۔ حسن نجفی [شیخ محمد حسن بن شیخ ابو نجفی] (فقہ - صدی سیزدہم نجف) جواهر الکلام شرح شرائع الاسلام - ۱۲۷۲ھ میں انکی عمر ۷۷ کے قریب تھی
- ۱۶۸۶۔ حسن نجفی [شیخ حسن بن شیخ جعفر نجفی] (فقہ - ۱۲۹۲ ہجرت)
- ۱۶۸۷۔ حسن بن ہارون [ابو محمد حسن بن محمد بن ہارون بن ابراہیم ہلمی بغدادی] (عالم - وزیر - ۳۵۲) صغر الدولہ دہلی کا وزیر - ولادت ۲۹۱ -
- مہلب بن ابی صفروہ کی نسل سے -
- ۱۶۸۸۔ حسن نیردی [ابو محمد ملا حسن نیردی کر بلائی] (فقہ - صدی سیزدہم کر بلا) شاگرد آقا سید محمد میراج الاحزان - معاصر فتح علی شاہ بادشاہ ایران
- ۱۶۸۹۔ حسین اصفہانی [ابو اسماعیل حسین بن علی بن محمد ملقب بہ مویذ الدین اصفہانی] (شاعر - ۵۱۳) (نیز دیکھو خلیفہ سلطان)
- ۱۶۹۰۔ حسین بن بابویہ [ابو عبداللہ حسین بن علی بن حسین بابویہ التیمی] (فقہ - محدث - صدی چہارم) برادر صدوق - الرد علی الواقعہ معاصر صاحب بن عباد
- ۱۶۹۱۔ حسین بن بردان [حسین بن بردان بن داؤد بصری] (فقہ - محدث - نوی - ۷۴۹) ولادت ۷۱۲
- ۱۶۹۲۔ حسین بن بسطام [حسین بن بسطام بن سابور الزیاتی] (محدث - چوتھی صدی) طب الاممہ - ابن قولویہ اور کلینی کے معاصرین سے
- ۱۶۹۳۔ حسین بغدادی [ابو بکر حسین بن عبداللہ بغدادی] (محدث - ۳۷۰) بغداد
- ۱۶۹۴۔ حسین حائری [شیخ حسین بن زین العابدین مازندرانی حائری] (فقہ - حن) (حی)
- ۱۶۹۵۔ حسین دیار بکزی [حسین بن محمد بن حسن دیار بکری مالکی نزہی مکہ] (مورخ - ۹۶۶) تاریخ الخفیس
- ۱۶۹۶۔ حسین ربیع [حسین بن علی بن یحییٰ ربیع] (نوی - پانچویں صدی) ابوالکرم مبارک بن فاجر کے مشائخ سے
- ۱۶۹۷۔ حسین بن سعید [حسین بن سعید بن حماد بن ہرمان ابو ازی کوفی] (فقہ - متکلم - دوسری صدی قم) تیس کتابیں تمام ابواب فقہ میں مع کتاب فقہ
- کتاب المناقب - کتاب المثالب - کتاب التفسیر - کتاب الملاحم - کتاب الرد علی الغالیہ - اصحاب رضا سے
- ۱۶۹۸۔ حسین بنی [ابو علی حسین بن شعیب بن محمد بنی شافعی مروزی] (فقہ - بعد ۴۳۰) ابو بکر قتال مروزی کا شاگرد - شرح فروع ابو بکر حداد - شرح تلخیص - کتاب المجموع -
- ۱۶۹۹۔ حسین (سید) عالی [سید حسین بن سید حبیب الدین ابو قریب محمد موسوی کرکی عالی] (فقہ - ۱۱۰۱) المعروف بہ مجتہد
- ۱۷۰۰۔ حسین (سید) لاسید حسین بن امیر ابراہیم قزوینی [فقہ - ۱۱۹۶] معاصر الاحکام شرح مسائلک لاہم مستقصی الاجتہاد شرح شرح ذخیرۃ المعادیم

۱۰۰۱۔ حسین اسید (سید حسین بن سید ولد اعلیٰ نصیر آبادی لکھنوی) [فقہہ - منکمل - ۱۲۴۳] حدیثہ سلطانیہ - مجالس مخفیہ - طرز الحائزین -
روضۃ الاحکام - سید العلماء اور میرن صاحب کے نام سے مشہور ہیں - عمر ۶۱

۱۰۰۲۔ حسین (سید) (سید حسین بن سید محمد بن سید علی عالی) [ادیب - فقہیہ - ۱۰۶۹] صاحب مدارک کے بیٹے - شوہر ابن الناعم حاشیہ الفیشہ
۱۰۰۳۔ حسین شاہ (سید حسین شاہ خاندان برہانپوری) [اصولی - ۹۱۵] برہانپور

۱۰۰۴۔ حسین بن شہاب (حسین بن شہاب الدین خاندان حسین عالی) [فقہیہ - ادیب - ۹۶۶] حیدر آباد) شرح بیج البلاغہ حقوق الدردم ایہ الارباب
۱۰۰۵۔ حسین بن روح (ابو القاسم حسین بن روح) [فقہیہ - ۳۲۶] تیسرے وکیل امام صاحب العصر کے

۱۰۰۶۔ حسین عالی (عز الدین ابو عبد اللہ حسین بن سید حیدر بن ترک کی عالی) [فقہیہ - آخر صدی دہم] المعروف بجہتہ
۱۰۰۷۔ حسین بن عبد اللطیف (حسین بن عبد اللطیف بن ابوجہات عالی) [فقہیہ - صدی یازدہم] معاصر حرم عالی - شرح قواعد الاحکام کتاب الفقہ - کتابہ

۱۰۰۸۔ حسین عرب (شیخ حسین عرب بھوبالی) [حدیث - علامہ - صدی چہار دہم] اہل اور احمد بن محمد شوکانی کا شاگرد - استاد صدیق حسن خان ولادت ۱۲۳۵
۱۰۰۹۔ حسین بن علی (حسین بن علی بن ابیطالب ہاشمی) [صحابی - تیسرے امام - ۶۱] ہجرم ۶۱ (کربلا) ولادت ۵ شعبان ۱۰ھ - یزید نے کربلا میں مع اعتراف

واجباً قتل کر دیا - امام حسن بسط اکبر میں یہ بسط اصغر
۱۰۱۰۔ حسین بن علی (حسین بن علی بن محمد بن حسن بن شہید ثانی) [فقہیہ - ۷۸۰] اصفہان) شیخ علی صاحب در المنثور کے بیٹے -

۱۰۱۱۔ حسین قزوینی (حسین بن ابراہیم بن امیر محمد معصوم حسینی قزوینی) [فقہیہ - ۱۱۹۶] معاصر الاحکام شرح مسالک الاہنام مستفی الاجتہاد شرح ذوق
۱۰۱۲۔ حسین قزوینی (محمد حسین بن محمد رحیم کربلائی قزوینی) [فقہیہ - ۱۲۵۴] فصول الاصول

۱۰۱۳۔ حسین قمی (حسین بن محمد بن حسن قمی) [فقہیہ - صدی چہارم] معاصر شیخ صدوق - مقصد الراغب
۱۰۱۴۔ حسین کاشفی (کمال الدین حسین بن علی واعظ کاشفی ہریری سبزداری) [مفسر - ادیب - واعظ - ۹۱۰] تفسیر مواہب - جواہر التفسیر لولائے

اطلاق محسنی - روضۃ الشہداء - رشحات -
۱۰۱۵۔ حسین البانی (آقا حسین بن مولانا حسن دہلوی جیلانی اصفہانی) [حدیث - فقہیہ - حکیم - ۱۱۲۹] اصفہان) شرح کبیر صحیفہ سجادیہ - شرح

مفتاح کاشانی - شاگرد محمد باقر مجلسی - لبنان اصفہان کا ایک محدث ہے -
۱۰۱۶۔ حسین مروزی (حسین بن محمد مروزی) [حدیث - ۲۱۳]

۱۰۱۷۔ حسین مملی (امیر حسین بن محمد حسین نیشاپوری) [ممالی - شاہ غفار سی - ۹۱۲]
۱۰۱۸۔ حسین بن مفلح (حسین بن مفلح صیری) [حدیث - ۹۳۳] کتاب المناک - عمر ۸۰ -

۱۰۱۹۔ حسین بن ہران (ابو نصر حسین بن ہران بن محمد کوئی واقفی) [حدیث - دوسری صدی] امام موسی کاظم و رضا سے روایت کی
۱۰۲۰۔ حسین نوری (آقا حسین نوری نجفی) [فقہیہ - منکمل - ۱۳۵۷] نووود المرحان - مستدرک الوسائل - نجم ثاقب - فصل الخطاب - الکتب بیہ میرا محمد نوری نجفی

۱۰۲۱۔ حسین ہمدانی (عز الدین حسین بن شمس الدین محمد بن علی حامد بن ہمدانی عالی) [فقہیہ - ۹۸۴] شرح القواعد - اربعین - شرح الفیہ - قزوینی
شیخ الاسلام نجفی - والد شیخ بہائی - شاگرد شہید ثانی - ولادت ۹۱۸ -

۱۰۲۲۔ حصری (ابو اسحاق ابراہیم بن علی بن تیم مغربی قزوینی) [ادیب - شاعر عرب - ۱۳۰۴] قروان) ذہر الادب و ثمرۃ الالباب
۱۰۲۳۔ حصیری (ابو محمد جعفر بن احمد بن نصر نیشاپوری) [حدیث - ۳۰۴]

۱۰۲۴۔ حصکفی (علاء الدین محمد بن علی بن محمد دیابکر بن حصکفی) [فقہیہ - ۱۰۸۸] در الثمار شرح تنویر الابصار - شرح طحطاوی الاثر - شرح منارہ
۱۰۲۵۔ حصکفی (علی الدین ابو الفضل یحییٰ بن سلام بن حسین حصکفی شافعی متبع) [حلیب - فقہیہ - شاعر عرب - ۵۵۱] ولادت ۴۶۰ - سکونت
۲۶۔ رضوی (محمد بن عمر بن رضوی) [ادیب - نحوی - ۸۶۹] نصر العلم شرح لامیۃ النجم - فتح الاجاب شرح طحطاوی الاثر

۱۔ شاگرد شیخ بہائی - مقلد نیز سید و الفقار احمد - مقلد حسین عظیم آبادی اور ابو محمد ابراہیم آروی کے استاد علیہ حسبہ

۱۶۳۷۔ حفصہ [عماد الدین ابو منصور محمد بن اسعد بن محمد طوسی نیشاپوری شافعی] (فقہ - ۵۷۱ تبریز) محمد بن منصور صفحانی - قاضی حسین اہلبہالی
حنفی کا شاگرد۔

۱۶۳۸۔ حفص [ابو عمرو حفص بن سلیمان اسدی] (تابعی - ۱۸۰) عمر ۹۰
۱۶۳۹۔ حفص بن غیاث [ابو عمر حفص بن غیاث بن طلح بن معاویہ نخعی (قاضی کوفہ)] (فقہ - ۱۹۴) سنی ہے مگر امام جعفر صادق سے روایت کرتا ہے
۱۶۴۰۔ حفصہ [حفصہ بنت عمر بن الخطاب] (صحابیہ - محدثہ - ۴۵ مدینہ)

۱۶۴۱۔ حفصی [محمد بن سالم] (ادیب - ۱۱۸۱) نفس نفاسی الدردجو شرح ہمزہ کا حاشیہ ہے۔
۱۶۴۲۔ حکم بن سعید [حکم بن سعید بن عاص بن امیہ] (صحابی - ۱۲۹ یا ۱۲۸) جنگ موتہ میں شہید ہوئے۔
۱۶۴۳۔ حکم بن عاص [حکم بن عاص بن امیہ طرید رسول] (صحابی - ۱۰۰) آخر خلافت عثمان میں انتقال ہوا۔
۱۶۴۴۔ حکم بن سعید [ابو عبد اللہ یا ابو محمد حکم بن سعید کندی کوفی سنی] (محدث - ۱۱۵)

۱۶۴۵۔ حکیم ترمذی [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن حسن ترمذی] (محدث - فقہ - عابد - ۲۸۵) نوادر الاصول حدیث میں - علل الشرائع - ختم الولاية۔
۱۶۴۶۔ حکیم بن جبلة [حکیم بن جبلة عبدی] (صحابی - ۳۶) جنگ جمل کے شروع ہونے سے پہلے عائشہؓ طلحہ اور زبیر سے لڑتے ہوئے مارے گئے۔
۱۶۴۷۔ حکیم بن حزام [ابو خالد حکیم بن حزام] (صحابی - ۵۴ مدینہ) خدیجہ کے بھتیجے - ولادت ۳۱ سال قبل واقعہ قبل - اسلام یوم فتح مکہ - عمر ۱۲۰
۱۶۴۸۔ حکیم مغربی [ابو الکلم عبید اللہ بن مظفر بن عبد اللہ باہلی] (حکیم - شاعر - ادیب - ۵۴۹ دمشق) ولادت ۴۸۶ مین - مدقون بغداد میں رہا۔
۱۶۴۹۔ علاء [ابو الحسن علی بن عبد اللہ بن وعیف (ناشی الاسفر)] (متکلم - شاعر عرب - ۳۶۶ بغداد) کبار شیعہ سے - ابوسلمہ نوکچی کا شاگرد - کوفہ اور حلب میں رہا - اہلبیت کی شان میں بہت سے قصیدے لکھے۔

۱۶۵۰۔ علاء [ابو معتب حسین بن منصور علاء بیضاوی واسطی] (صوفی - ۶۰۹) اپنے والد کے نام سے مشہور ہے - انا الحق کہنے کے سبب دان پر کھینچا گیا - جنید بغدادی کے صحبت یافتہ - ان کا جد جو سی تھا۔

۱۶۵۱۔ حلبی [ابراہیم حلبی قسطنطنیوی] (فقہ - ۹۵۶) ملقبی البحر
۱۶۵۲۔ حلبی [شہاب الدین محمود بن سلیمان حلبی] (ادیب - ۷۷۵) حسن التوسل فی معرفۃ صناعت التوسل
۱۶۵۳۔ حلبی [برہان الدین علی حلبی قاہری شافعی] (محدث - ۱۰۴۴) انسان النیون جسے سیرۃ الحلبیہ کہتے ہیں (دیکھو برہان الدین حلبی)
۱۶۵۴۔ حلوانی [ابو محمد حسن بن علی بن محمد حلوانی] (محدث - ۲۲۲) محدث تلمذ

۱۶۵۵۔ حلوانی [احمد بن احمد بن اسماعیل حلوانی] (ادیب - شاعر عرب - ۱۳۸) الرسم فی الوشم
۱۶۵۶۔ حلی [صفی الدین عبدالعزیز بن سرایا حلی] (شاعر عرب - ۷۵۰) دیوان اشعار
۱۶۵۷۔ حلی [علامہ جمال الدین ابو المنصور حسن بن سعید الدین یوسف بن علی حلی] (فقہ - متکلم - ۷۶۶) دیکھو علامہ حلی

۱۶۵۸۔ حلبی [امام ابو عبد اللہ حسین بن حسن بن محمد شافعی جرجانی] (فقہ - ۳۰۴) ولادت ۳۳۸ - ابو بکر فعال کا شاگرد - سکونت بخارا نیشاپور
۱۶۵۹۔ حماد [حماد بن ابی حنیفہ ابو اسماعیل کوفی] (محدث - فقہ - ۱۷۶) (دیکھو ابو اسماعیل کوفی) اکابر شیعہ اسماعیل بصرہ کا تاضی تھا جس کی معزونی پر یکے بن اکثم مقرر ہوا۔

۱۶۵۰۔ حماد بن دریم [دیکھو ابو اسماعیل اردی بصری] (محدث - ۱۷۹)
۱۶۵۱۔ حماد بن ابی اسحاق [ابو القاسم حماد بن ابی یسلی ساہور بن عبید دلی کوفی] (نویس کتاب - ۱۵۵) ولادت ۹۵ - شہر اے عرب اور اے اشعار و غیرہ
۱۶۵۲۔ حماد بن سلمہ [حماد بن سلمہ بن دینار (ابو سلمہ رسی) بصری] (تابعی - ۱۶۷)
۱۶۵۳۔ حماد بن ابی سلیمان [حماد بن ابی سلیمان اشعری کوفی] (تابعی - ۱۶۰)

- ۱۷۵۳۔ حماد بن عیسیٰ [حماد بن عیسیٰ البصری] [محدث۔ ۲۰۹] امام جعفر موسیٰ و معاذ سے روایت کرتا ہے۔ عمر ۹۰ سے اوپر
- ۱۷۵۵۔ حماد بن حماد صدیقی سندیل [طیب حکیم۔ ۱۱۶۰ دہلی] شرح سلم۔ شرح زبدۃ الاصول۔ حاشیہ صدر المصنف علیٰ فی الاذکار و کتاب
- ۱۷۵۶۔ حران بن اعین [حران بن اعین شیبانی کوئی] [محدث۔ صدی دوم] حوالی امام باقر و جعفر
- ۱۷۵۷۔ حمزہ (سید) [عز الدین المکارم حمزہ بن علی صلی] [فقہ۔ ۵۸۵] (دیکھو ابن زہرہ) نیز دیکھو زیات
- ۱۷۵۸۔ حمزہ بن عبد المطلب [ابو حمزہ حمزہ بن عبد المطلب ہاشمی] [صحابی۔ ۲۰] (محدث) عمر رسول۔ اسلام ۶ یا ۷ بعثت جنگ حدیبی شہید ہو۔ سوال شد کہ
- ۱۷۵۹۔ حمزہ بن عمرو [حمزہ بن عمرو سلمی] [صحابی۔ ۶۱] عمر ۸۰
- ۱۷۶۰۔ حمید [حمید بن عبد الرحمن بن عوف مدنی] [تابعی۔ ۱۰۵] عمر ۳۴
- ۶۱۔ حمید الدین [حمید الدین صوفی ناگوری] [صوفی۔ ۶۷۳ تاگور] مرید خواجہ حسین الدین چشتی و از نسل سعید بن زید صحابی
- ۱۷۶۲۔ حمید الدین [حافظی حمید الدین محمد بن عطار اللہ محمود بخاری دہلوی] [فقہ۔ ۶۷۸ دہلی] شہاب الدین سہروردی اور
- بختیار کاکی کے مرید۔ شرح ہدایۃ الفقہ۔ طوابع الشمس۔
- ۱۷۶۳۔ حمید الدین [حمید الدین کرمانی اسماعیلی] [متکلم۔ ۷۰۰] معاصم الہدیٰ فی رد خلافت غاصبین۔ اتوال لدہسیہ کتاب المصباح معاصر کرامت
- ۱۷۶۴۔ حمید الطویل [ابو عبیدہ بن ابی حمید بصری] [تابعی۔ محدث۔ ۱۳۲]
- ۱۷۶۵۔ حمیدی [ابوبکر عبداللہ بن زبیر اسدی کئی] [محدث۔ ۲۱۹] شافعی کاشاگرد۔ بخاری کا استاد مسند۔
- ۱۷۶۶۔ حمیدی [ابو عبداللہ محمد بن فزوح بن حمید از دی سہروردی قاضی] [محدث۔ ۳۸۸] ابن عبد البر۔ ابن حزم اور خلیف بغداد کاشاگرد۔
- سکونت بغداد۔ عمر ۸۰ سے اوپر۔ جمع بین الصحیحین۔ مسند تاریخ اسلام۔ تاریخ اندلس۔
- ۱۷۶۷۔ حموی [مسعد الدین محمد بن سعید بن ابوالحسن بن محمد حموی] [صوفی۔ محدث۔ ۶۵۰ بخارا] کتاب محبوب۔ عمر ۶۳۔ نجم الدین کبریا کی اصحاب
- (نیز دیکھو قوت)
- ۱۷۶۸۔ حموی [احمد بن محمود حموی] [فقہ۔ ۱۰۹۸] غریبوں البصائر شرح اشباہ النظائر
- ۱۷۶۹۔ حموی [مسعد الدین ابراہیم بن محمد حموی] [محدث۔ ۷۲۲] (دیکھو ابن حموی)
- ۱۷۷۰۔ حنظلہ [حنظلہ بن ابی عامر راسب انصاری] [صحابی۔ ۲۰] جنگ حدیبی شہید ہوئے۔ لقب غیل المظالم
- ۱۷۷۱۔ حنین [امام ابو زید حنین بن اسحاق عبادی نصرانی بغدادی] [طیب حکیم۔ ۲۶۰] اقلیدس اور کتب طب و حکمت یونانی کا عربی میں ترجمہ کیا۔
- کتاب جالینوس۔ فضول بقراطیہ۔ ولادت ۱۹۴۔
- ۱۷۷۲۔ حوشب [حوشب بن طحیہ ذو ظلم حمیری] [صحابی۔ ۳۷] صفین میں معاویہ کا رفیق۔ سلیمان بن صرد کے ہاتھ سے مارا گیا۔
- ۱۷۷۳۔ حوئی [ابوالحسن علی بن ابراہیم بن سعید حوئی] [نحوی مفسر۔ ۳۴۰] کتاب البرہان فی تفسیر القرآن دس جلد
- ۱۷۷۴۔ حیالی [عمر بن ابراہیم نیشاپوری] [ریاضی۔ ۵۱۷] جبر و مقابلہ
- ۱۷۷۵۔ حیدر عالمی [حیدر بن سید علی بن نجم الدین موسوی عالمی] [فقہ۔ عالم۔ فاضل۔ شاعر عرب۔ ۱۰۶۳]
- ۱۷۷۶۔ حیدر علی [حیدر علی بن حمزہ سندیل] [فلسفی حکیم۔ ۲۲۵ سندیل]
- ۱۷۷۷۔ حیدر علی [حیدر علی فیض آبادی] [متکلم۔ ۳۷۷ حیدر آباد دکن] منشی الکلام۔ از الہ النعین۔ کاشف اللثام۔ عمر ۶۶
- ۱۷۷۸۔ حیدر علی [نور الدین محمد عبداللہ لا طیب۔ صدی یازدہم] شاہجہاں بادشاہ ہند کا طبیب۔ الفاظ الادویہ
- ۱۷۷۹۔ حیدر علی [شہاب الدین ابوالفوارس سعد بن محمد بن سعد بن محمد بن شافعی] [فقہ۔ شاعر عرب۔ ۵۷۴ بغداد]
- ۱۷۸۰۔ خادم [خادم حسین بن علی بن محمد عمر بناری] [عالم۔ شاعر فارسی۔ ۱۱۳۱۳] تخلص ناظم۔ مصنف حدائق رہے۔

- ۱۷۸۱۔ خارجہ بن حذافہ [خارجہ بن حذافہ عدوی] (صحابی۔ ۴۰ مصر) عمرو غاص کے شبہ میں خارجی نے قتل کیا۔
- ۱۷۸۲۔ خارجہ بن زید [ابوزید خارجہ بن زید بن ثابت انصاری مدنی] (تابعی۔ فقیہ۔ ۹۹ مدینہ کے ۷ فقیہوں میں سے)
- ۱۷۸۳۔ خازن بنی [ابو حامد احمد بن محمد بستی خراسانی بغدادی] (ادیب۔ نحوی۔ محدث۔ مفسر۔ ۳۴۸ بغداد) تکرار کتاب العین شرح اشیاء الکتاب
- ۱۷۸۴۔ خازن بغدادی [شیخ علاء الدین علی بن محمد بن ابراہیم بغدادی] (صوفی۔ مفسر۔ صدی ۸م) تفسیر بابا باقاول جو ۷۵۵ میں لکھی
- ۱۷۸۵۔ خازن بغدادی [ابو منصور محمد بن احمد بن طاہر بن احمد] (نحوی۔ ادیب۔ فقیہ۔ ۵۱۰ ولادت۔ ۴۶۰ خوشنویس بھی تھا)
- ۱۷۸۶۔ خازن مزنی [خازن مزنی اندلسی مصری] (ریاضی۔ ۴۴۰) کتاب الفجرو الشفق۔ کتاب البصائر
- ۱۷۸۷۔ خاقانی [افضل الدین ابراہیم بن علی شروانی تبریزی] (شاعر فارسی۔ ۵۸۲) سلطان الشعراء۔ جان غم۔ مداح منوچہر شاہ شروان۔ تحفۃ العارفین۔ دیوان اشعار
- ۱۷۸۸۔ خالد ازہری [ابو الفضل خالد بن عبداللہ ازہری جہادی شامی] (ادیب۔ نحوی۔ ۹۰۵) ترمین الطلاب جو ۸۸۶ میں لکھی
- ۱۷۸۹۔ خالد بن یزید [ابو یوسف خالد بن یزید بنی انصاری] (صحابی۔ ۱۵ قسطنطنیہ) عمر ۷۰۔ کل مشاہیر رسول اللہ کے ساتھ رہے
- ۱۷۹۰۔ خالد بن سعید [خالد بن سعید بن عاص بن امیہ انوی] (صحابی۔ ۱۳ یرموک) قدیم الاسلام۔ جنگ بقیع۔ ہاشم نے حضرت ابوبکر کی بیعت نہ کی انہوں نے بھی
- ۱۷۹۱۔ خالد بن ولید [خالد بن ولید بن مغیرہ غزوئی] (صحابی۔ محدث۔ ۱۱ حصہ) الطبستہ میں سیف اللہ کو نام سے مشہور ہیں ۸۰ میں عمر غاص کے قتل سے لڑے
- ۱۷۹۲۔ خالد بن زید [ابو ہاشم خالد بن زید بن معاویہ اموی] (کیمیائی۔ طبیب۔ شاعر۔ ۸۵) طب اور کیمیاء ایک روح راہب ریانسن نامی جو حال کو کھنچتی
- ۱۷۹۳۔ خال [حسین بن محمد بن جعفر بن محمد رافعی] (نحوی۔ شاعر عرب۔ صدی چہارم) مسافر ابو علی فارسی و سیرانی
- ۱۷۹۴۔ خباب [باب بن الانث تمیمی نزہل کوفہ] (صحابی۔ محدث۔ ۳۷ کوفہ) عمر ۷۰۔ جنگ صفین میں علی کے ہمراہ تھے۔ عمر ۶۳
- ۱۷۹۵۔ خجوشانی [نجم الدین ابوالبرکات محمد بن موفی بن سعید خجوشانی شافعی] (فقیہ۔ ۵۸۷ قاهرہ) ولادت ۱۰۵۰ تحقیق محیط ۱۶ جلد۔ خجوشانی قاضی پور میں
- ۱۷۹۶۔ خن [ابو عبداللہ محمد بن حسن بن ابراہیم استرآبادی شافعی] (فقیہ۔ ۳۸۶ جرجان) شرح کتاب التلخیص ابن قاص۔ عمر ۷۰
- ۱۷۹۷۔ خدائے وردی [خدائے وردی بن قسم افشار] (دعائی۔ صدی دوازدہم اصفہان) ولادت ۱۰۸۰۔ شاگرد ولید عبداللہ شومتری۔ ہم سب سے پہلے تفسیر تفسیر
- ۱۷۹۸۔ خدیجہ [خدیجہ بنت خلیل] (صحابیہ۔ ۱۰) ابنت مکہ۔ زوجہ رسول
- ۱۷۹۹۔ خنیشی [ابو عبداللہ محمد مالکی] (فقیہ۔ ۱۱۰۲) شرح مختصر امام خلیل فقہ مالکی میں
- ۱۸۰۰۔ خرگوشی [ابو سعد عبدالملک بن محمد بن ابراہیم] (محدث۔ ۴۰۷) شرف النبوة
- ۱۸۰۱۔ خوارزمی [ابو القاسم علی بن محمد بن علی خوارزمی قمی] (فقیہ۔ محدث۔ معتبر۔ حکم۔ صدی ۸م) کتاب الاصلاح اصول دین میں۔ کتاتہ الاثر۔
- ۱۸۰۲۔ خرمیہ [خرمہ بن ثابت و الشہادتین انصاری اوسی] (صحابی۔ ۳۷) علی کی ہجرت میں صفین میں شہید ہوئے
- ۱۸۰۳۔ خسرو [ابو الحسن بن سعید الدین دہلوی (امیر خسرو)] (صوفی۔ شاعر فارسی۔ ۷۲۵) قرآن المصدقین۔ خالق باری وغیرہ
- ۱۸۰۴۔ خضر کردی [شیخ خضر بن ابی بکر بن موسیٰ ہمرانی عدوی] (صوفی۔ ۷۷۶ قاهرہ) ملک الطاهر کا پیر
- ۱۸۰۵۔ خضر بن نصر [ابو العباس خضر بن نصر بن عقیل اربلی شافعی] (فقیہ۔ عابد۔ ۵۶۷) ولادت ۴۷۸
- ۱۸۰۶۔ خضریٰ [محمد الدیاطی] (نحوی۔ ۱۲۸۸ دیپاٹ) حاشیہ شرح ابی یوسف
- ۱۸۰۷۔ خضریٰ [ابو عبداللہ محمد بن احمد خضریٰ مروزی شافعی] (فقیہ۔ ۳۷۰) سے ۴۸۰ تک کسی سال کا قتال شافعی کا شاگرد۔ حافظہ میں ضرب اشل
- ۱۸۰۸۔ خصال [لاہور دیرانی لکھنوی] (شاعر فارسی۔ اوائل صدی سیزدہم) واقعات کر بلا نظم فارسی
- ۱۸۰۹۔ خطابی [ابو سلیمان احمد بن محمد بن ابراہیم بن خطاب بستی نیشاپوری] (محدث۔ فقیہ۔ ادیب۔ ۳۸۸) معالم السنن شرح ابوداؤد وغیرہ بحریہ
- کتاب الفقیہ۔ اعلام السنن شرح بخاری۔ اصلاح غلط الحدیث۔

- ۱۸۳۵۔ خراوی [حسن عدوی خراوی] [عالم - صوفی - ۱۳۰۳] ۱۲۲۰ ولادت - مشارق الانوار فی نور اہل الاعتقاد
- ۱۸۳۶۔ خوات [خوات بن جبر] [تابعی - ۳۸] جنگ نہروان سے پہلے خارجیوں نے شہید کیا
- ۱۸۳۷۔ خواجہ [خواجہ کرمانی شیرازی] [شاعر فارسی - ۷۵۳] مداح مظفر والی کرمان و ابواسحاق شیرازی
- ۱۸۳۸۔ خواجہ پارسا [محمد بن محمد بن محمود حافظی بخاری] [صوفی - محدث - ۸۲۲ مدینہ] فصل الخطاب [خواجہ زادہ - دیکھو رومی]
- ۱۸۳۹۔ خوارزمی [ابن دختر جریطری] [محدث - ۳۸۳] صاحب مناقب بعض ظہیری کا بھانجہ لکھا جو - دیکھو ابوبکر خوارزمی -
- ۱۸۴۰۔ خیاط [ابوالحسن علی بن ابوسعید بن ابوالفرج] [محدث - صدی پنجم] جامع الاخبار - معاصر کراچی
- ۱۸۴۱۔ خیالی [احمد بن موسیٰ بروسی رومی] [متکلم - ۸۶۷ یا ۸۷۰] حاشیہ شرح عقائد نسفی
- ۱۸۴۲۔ خیشہ [ابوالحسن خیشہ بن سلیمان بن حیدرہ قرطبی طرابلسی شامی] [محدث - ۲۴۳]
- ۱۸۴۳۔ خیرالدین پاشا [خیرالدین پاشا] [عالم - مدرّس - صدی سیزدہم] وزیر تونس - اقوام المسالک جو ۱۲۸۴ میں لکھی
- ۱۸۴۴۔ خیرالدین رلی [خیرالدین رلی حنفی] [نقیہ - ۸۸۱] فتاویٰ خیرہ
- ۱۸۴۵۔ خیرالنساج [ابوالحسن خیرالنساج] [صوفی - ۳۲۲] عمر ۱۲
- ۱۸۴۶۔ داتا گنج بخش [ابوالحسن علی بھوری لاہوری] [مخدوم جلالی غزنوی] [صوفی - ۴۶۴ لاہور] ابوالفضل بن حسن خلی جندی کے مرید
- ۱۸۴۷۔ دارقطنی [ابوالحسن علی بن عمر بن احمد بغدادی شافعی] [محدث - نقیہ - ۳۸۵] علل بسند دلائل البیۃ - کفایۃ الطالب - المناقب - ولادت ۱۲۶
- ۱۸۴۸۔ داری [ابو محمد عبداللہ بن عبدالرحمان بن فضل یثربی سمرقندی] [محدث - ۷۵۵] ولادت ۱۸۲ - مستدیسن داری
- ۱۸۴۹۔ داروبی [ابو عبداللہ حسین بن محمد یثربی غنوی] [لغوی - شاعر عرب - ۳۲۲]
- ۱۸۵۰۔ داغ [فیض الملک ذاب مرزاخان دہلوی رامپوری] [شاعر اردو - ۱۳۲۲] محبوب علی خان نظام حیدر آباد کن کے استاد - شاگرد ذوق
- ۱۸۵۱۔ دانی [ابو صلت امیہ بن عبدالعزیز بن ابی الصلت دانی اندلسی] [ادیب - حکیم - ۵۲۹ ہجریہ] الملک بالاصطلاب - الوجیز بہتہ تیس - ادویۃ المفردہ - تقویم الذہن منطق میں -
- ۱۸۵۲۔ داؤد انطاکی [داؤد انطاکی نابینا] [طیب - ۱۰۰۵] نزہت قاہرہ - تذکرہ اولی الالباب
- ۱۸۵۳۔ داؤد شاذلی [داؤد بن عمر بن ابراہیم شاذلی اسکندری مالکی] [صوفی - نقیہ - ۷۳۳]
- ۱۸۵۴۔ داؤد طائی [ابوسلیمان داؤد بن نعیم بغدادی] [صوفی - ۱۶۶۲] شاگرد ابوخلیفہ
- ۱۸۵۵۔ داؤد ظاہری [ابوسلیمان داؤد بن علی بن خلف اصغری بغدادی] [ادیب - زاہد - ۲۷۰ بغدادی] شاگرد اسحاق بن راہویہ و ابو ثور - فرقہ ظاہریہ کا بانی - بغداد کا رئیس العلماء
- ۱۸۵۶۔ داؤد بن فرقہ [داؤد بن فرقہ اسدی کوئی] [محدث - دوسری صدی] امام جعفر و کاظم سے روایت کی
- ۱۸۵۷۔ داؤد بن قاسم [داؤد بن قاسم بن اسحاق بن عبداللہ بن جعفر بن ابیطالب] [ابو ہاشم جعفری] بغدادی [محدث - تیسری صدی] امام ابو جعفر اور ابوالحسن اور ابو محمد کی صحبت سے فیضیاب ہوئے -
- ۱۸۵۸۔ داؤدی [ابوالحسن عبدالرحمان بن محمد بن مظفر خراسانی] [جمال الاسلام امام الکبیر] [محدث - نقیہ - ۴۶۷] ولادت ۳۷۷ - قتال مروزی اور ابو حامد اسفہرستی کا شاگرد - راوی بخاری
- ۱۸۵۹۔ داؤدی [احمد بن علی بن عقیۃ الاصغر] [نساب - ۸۲۸] دیکھو ابن عقیۃ
- ۱۸۶۰۔ دہبسی [ابوزید عبداللہ بن عمر بن عیسیٰ دہبسی بخاری] [محدث - ۳۴۴ بخارا] واضح علم الخلاف و ابرزہ - کتاب الاسرار و التوفیق
- ۱۸۶۱۔ دبیر [مرزا اسلامت علی لکھنوی] [شاعر اردو - ۱۲۹۲] مرثیہ - شاگرد میر ضحیر - عمر ۷۲

- ۱۸۶۲- دحلان [سید احمد زین الدین دحلان مکی شافعی] (فقہ - ۱۱۳۰ھ) سیرۃ النبویہ - دول الاسلامیہ - فتوحات اسلامیہ - اسنی المطالب فی بیانہ [مکمل]
- ۱۸۶۳- دحبیب کلی [دحبیب بن خلیفہ کلی] (صحابی -) آنحضرت پر جبریلؑ کی صورت میں ظاہر ہونے کے بعد معاویہؓ کے زمانہ رہے۔
- ۱۸۶۴- درد [خواجہ میر بن خواجہ محمد احمد دہلوی] (صوفی - شاعر اردو - ۱۲۰۲) علم الکتاب - دیوان اشعار
- ۱۸۶۵- درویر [احمد درویر مکی] (صوفی - فقہ - ۱۲۰۱) تحفۃ الاخوان (قصص) - تحفۃ الاخوان (بیان) - شرح مختصر فقہ مکی
- ۱۸۶۶- دسوقی [محمد بن غزوہ دسوقی] (نوی - ۱۲۳۰) حاشیہ مفتاح العلوم - حاشیہ معنی اللیب
- ۱۸۶۷- دعل [ابو علی دعل بن علی بن زین شیبی بغدادی] (شاعر عرب - ۲۴۶) ولادت ۱۴۸ھ - طبقات الشعراء - دیوان - قصائد و حرائق
- ۱۸۶۸- دقیمی [تقی الدین ابو عبد اللہ العقی سلیمان بن بنین بن خلفہ مصری] (نوی - ۶۱۴)
- ۱۸۶۹- دقیمی [ابو القاسم علی بن عبد اللہ بن الدقاق] (نوی - ۱۱۵۰) شاگرد ابوبکر فارسی و رمانی - شرح الایضاح - کتاب المقدمات - ولادت ۳۴۵ھ
- ۱۸۷۰- دلداری [سید الدار علی بن محمد بن نصیر آبادی کھنوی] (فقہ - مشکلم - ۱۲۳۵) عماد الاسلام - اساس الاصول - صوارم - شہاب ثاقب - مواظب حسنیہ - شہابی الافکار - مسکن القلوب - آثار الاحزان - لقب بعد وفات عفران باب -
- ۱۸۷۱- دلگیر [منظر علی کھنوی] (شاعر اردو -) - حرائق
- ۱۸۷۲- دماسینی [بد الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابی بکر خزرجی اسکندری مکی] (نوی - ۸۶۷ھ) تحفۃ الغریب شرح معنی اللیب شرح لایۃ النجم تعلیق المصابیح - ولادت ۷۴ھ
- ۱۸۷۳- دمشقی [شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابیطالب انصاری دمشقی] (صوفی - ۷۲۸ھ) تحفۃ الدہر فی عجائب البر والبحر
- ۱۸۷۴- دمشقی [احمد الدین ابو عبد اللہ محمد بن عبد الرحمن دمشقی] (فقہ - آٹھویں صدی) رحمۃ اللہ فی اختلاف الائمہ جو ۸۰۰ میں لکھی
- ۱۸۷۵- دمشقی [محمد امین بن فضل اللہ دمشقی] (مورخ - ۱۱۱۱) خلاصۃ الاثر فی اعیان القرن الحادی عشر کتاب الاعلام
- ۱۸۷۶- دمنہوری [محمد] (ادیب - ۱۱۸۸) لفظ الجواہر شرح سمرقندیہ - ارشاد الصافی عروض میں
- ۱۸۷۷- دمنہوری [محمد] (ادیب - ۱۱۹۲) حلیۃ اللب بلاغۃ میں
- ۱۸۷۸- دیلمانی [ابو محمد عبد المؤمن بن خلف شافعی دیلمانی] (محدث - ۷۰۵ھ) سیرۃ - کتاب الخیل - استاد ابن سید الناس - ولادت ۶۱۳ھ
- ۱۸۷۹- دیلمانی [کمال الدین محمد بن محمد بن شیبہ مصری شافعی] (ادیب - فقہ - محدث - ۸۰۸ھ) قاهرہ - حیات الحیوان - دیباچہ شرح ابن ماجہ ۵ جلد
- ۱۸۸۰- دلالی [جلال الدین محمد بن اسعد دوانی شیرازی] (مشکلم - ۹۰۸) شرح عقائد عصمدی - حواشی تجرید - تہذیب تلخیص - اخلاق حلالی - شرح تہذیب
- ۱۸۸۱- دولہی [ابو عبد اللہ جعفر بن محمد بن احمد بن عباس دورہ سی (رازی)] (فقہ - صدی پنجم) شاگرد شیخ مفید - معاصر شیخ طوسی و وزیر نظام الملک
- ۱۸۸۲- دولہ شاہ [شاہ دولہ دلی بکرائی دہلوی] (صوفی - ۱۰۷۵)
- ۱۸۸۳- دولابی [ابو جعفر محمد بن صلیح البرزاندی بغدادی] (محدث - ۲۷۷ھ) کرخ - عمر ۷۷ - کتاب السنن
- ۱۸۸۴- دولابی الورق [ابو بشر محمد بن احمد بن حماد انصاری رازی] (محدث - ۳۱۰) ولادت ۲۲۲ھ - الکافی - تاریخ - ذریعہ طاہرہ
- ۱۸۸۵- دولہ آبادی [ملک العلماء شہاب الدین بن شمس الدین] (مفسر فقہ - ۸۲۸) جوہر کے شیخ الاسلام - (دیکھو ملک العلماء)
- ۱۸۸۶- دولوی [دیکھو ولی اللہ - عبد الغزیز - عبد الحق] (۔۔۔) ولی اللہ وفات ۱۱۸۰ھ - ازالۃ الخفاء - حجۃ اللہ البالغۃ - قرۃ العینین وغیرہ
- ۱۸۸۷- دوارکری [حسین بن محمد بن حسن] (مورخ - ۹۶۶) تاریخ الخیس
- ۱۸۸۸- دیرینی [عبد الغزیز بن احمد دیرینی] (عالم - ۶۹۳ھ) تفسیر فی علم التفسیر
- ۱۸۸۹- دیلمانی [ابو محمد عبد السلام بن زحمان بن عبد السلام کلی شیبی بغدادی] (شاعر عرب - ۲۳۵) ولادت ۱۶۱ھ - دولت عباسیہ کے شاعر و ملک - [انام حسین کے مرتبہ لکھی]
- ۱۸۹۰- دیلمانی [حافظ شیریہ بن شیردار] (محدث - ۵۰۹ھ) تفسیر - فردوس الاخبار

- ۱۸۹۱- دہلی [ابو محمد حسن بن ابوالحسن محمد دہلی] (واعظ- صدی ہشتم) معاصر شہید اول- ارشاد القلوب- اعلام الدین
- ۱۸۹۲- دیوڑی [ابوبکر احمد بن مروان مالکی دیوڑی] (ادیب- ۳۱۰) کتاب المجالید- [نیز ابن قتیبہ و ابو حنیفہ دیوڑی]
- ۱۸۹۳- دربن حکیم [دربن حکیم ادہی] (محدث- دوسری صدی) امام جعفر و کاظم سے روایت کی
- ۱۸۹۴- ذکا خان [ذکا خان اکبر آبادی] (طیب- ۱۲۰۹) سینہ صیادہ گوئیار کا طیب
- ۱۸۹۵- ذکوان [ذکوان بن عبد قیس انصاری] (صحابی- ۲) جنگ حدیبیہ شہید ہوئے- رسول اللہ کے ایک غلام کا نام بھی ذکوان تھا
- ۱۸۹۶- ذکی [محمد بن ابوالنرج کندی صقلی مالکی اصفہانی] (نحوی- لغوی- ادیب- اصفہان ۵۱۰)
- ۱۸۹۷- ذوالجوش [دوس بن اخو رضیانی عامری کوفی] (صحابی- ۷۰) ابو اسحاق سیسی کی روایت سے وایت اور شرفاقل حسین کا باپ بعض احکام شریف کے
- ۱۸۹۸- ذوالرمہ [ابو انکارث غیلان بن عتبہ بن نہیں] (شاعر غوب- ۱۱۷) عمر ۴۰
- ۱۸۹۹- ذوالفقار سید محمد الدین ذوالفقار بن محمد روزی شعی [حقہ- پانچویں صدی] شاگرد سید مرتضیٰ علم الہدایہ عمر ۱۱۵
- ۱۹۰۰- ذوالفقار احمد [ذوالفقار احمد بن علی سارنگپوری جھوپالی (ابوالحسن)] (عالم- شعی) علی الفرائح کے سزا دلبر ازخ- فقہاء الارباب میں
- ۱۹۰۱- ذوالفقار علی [ذوالفقار علی دیوبندی] (عالم- حنفی) شرح متینی- شرح حاشیہ
- ۱۹۰۲- ذوق [شیخ محمد ابراہیم دہلوی (ملک الشعراء- خاقانی ہند)] (شاعر اردو- ۱۲۷۱) دیوان اشعار
- ۱۹۰۳- ذوالکلاع [ایض بن ناویر حمیری] (صحابی- ۷۷) کعبہ لاجبار کا ابن عم- جنگ صفین میں معاویہ کے ساتھ تھا- مارا گیا
- ۱۹۰۴- ذوالنون مصری [ابوالفیض ذبان بن ابراہیم مصری] (صوفی- حکیم- فصیح- ۲۴۵ مصر) ایک راوی موطائے امام مالک کے یہ بھی ہیں
- باب ذبیہ کا تھا-
- ۱۹۰۵- ذہبی [ابو عبد اللہ شمس الدین محمد بن احمد بن عثمان بن قاضی] (جہلی- مورخ- محدث- ۴۸۰) تاریخ الاسلام ۲۰ جلد میں ذوالاسلام
- میزان الاعتدال- تذکرۃ الحفاظ- العبر- تہذیب التہذیب- فتح الطالب-
- ۱۹۰۶- ذہبی [ابو عبد اللہ محمد بن عبد الرحمن] (محدث- ۳۹۳) معجم کبیر
- ۱۹۰۷- ذہبی [ابو عبد اللہ محمد بن یحییٰ بن عبد اللہ نیشاپوری بغدادی] (محدث- ۲۵۸) ولادت ۱۹۱-
- ۱۹۰۸- رابعہ بصریہ [ام الخیر رابعہ بنت اسماعیل عدویہ بصریہ] (صوفی- ۱۳۵) قبر بیرون قدس ایک پہاڑ پر
- ۱۹۰۹- راجن [شیخ محمد راجن] (صوفی- ۹۰۰)
- ۱۹۱۰- راجو (سید) [سید راجو قتال دہلوی (سید شریف عرف راجہ یار راجو)] (صوفی- ۳۶) دولت آبادی- سید محمد گیسو دراز کا والد- زید شہید کی
- ۱۹۱۱- راجو (سید) [سید راجو بن سید عاچہ جینی بخاری ہندی شعی] (صوفی- ۷۰) معاصر ہمایوں و اکبر
- ۱۹۱۲- رازی [ابوبکر محمد بن زکریا رازی بغدادی] (طیب- ۳۱۱) حاوی- منافع الاغذیہ
- ۱۹۱۳- رازی [احمد بن فارس رازی] (لغوی- ۳۹۵) محمل اللغۃ- الصاحی- بدیع الزمان ہمدانی کا استاد
- ۱۹۱۴- رازی [محمد بن ابی بکر بن عبد القادر] (لغوی- صدی ہشتم) تھار الصحاح جو ۷۰۰ میں لکھی
- ۱۹۱۵- رازی [غزالدین محمد بن عمر (ابن الخطیب رازی) شافعی] (مفسر- متکلم- ۴۰۴ ہرات) تفسیر کبیر مطالب العالمیہ نہایتہ القول محصل- الزبیین
- ۱۹۱۶- رازی [قطب الدین محمود بن محمد] (متکلم- ۷۶۶) قطبیہ منطق میں جو تفسیر کی شرح ہے
- ۱۹۱۷- راعب اصفہانی [ابو القاسم حسین بن محمد بن مفضل اصفہانی شافعی] (لغوی- ادیب- ۵۰۲ بغداد) غریب القرآن یعنی مفردات مجازات
- الادباء- الذریعہ کے مکادم العربیہ
- ۱۹۱۸- رافع [ابو عبد اللہ رافع بن خدیج حارثی انصاری] (صحابی- محدث- ۷۳ مدینہ) عمر ۸۶
- سنة ولادت ۱۲۶۲ھ جنگ کا نام مفتاح النیب ہے۔

- ۱۹۱۹- رافعی [امام الدین ابو القاسم عبدالکریم بن محمد بن عبدالکریم قزوینی شافعی] (صوفی - فقیہ - ۷۲۳) شرح الکبیر فقہ شافعی میں جو چیز کی شرح ۱۲ جلد میں ہے۔
- ۱۹۲۰- ربیع [شیخ ابو القاسم صالح بن حسن بن علی بن ربیع بغدادی] (نوی - ۴۱۷)
- ۱۹۲۱- ربیع [ابو محمد ربیع بن سلیمان بن داؤد مصری شافعی] (فقہ - ۲۵۹ جزیرہ) اصحاب شافعی سے پہلے داؤد اور مسالی و انیسویات کی
- ۱۹۲۲- ربیع بن یونس [ابو الفضل ربیع بن یونس بن محمد بغدادی] (دو جزیرہ - ۱۹۹) منصور عباسی کا صاحب پھر وزیر ہو گیا۔ رشید نے زہریا۔
- ۱۹۲۳- ربیع خواجہ [ابو زید ربیع بن غوث اموی شافعی] (نوی - ۲۵۹) محدث مفسر ادیب - نوی - اول حدیثی از اصحاب علی سکونت کر
- ۱۹۲۴- ربیع المصیری [ابو محمد ربیع بن سلیمان بن عبد الجبار مصری شافعی] (فقہ - ۲۵۹) شافعی کے اصحاب سے۔ شافعی کی اکثر کتابیں نسوی ہیں۔
- ۱۹۲۵- ربیع الرازی [شیخ ابو عثمان ربیع بن ابی عبد الرحمن فروخ] (فقہ - ۱۳۶۲) سکونت مدینہ و انبار۔ امام مالک کا استاد
- ۱۹۲۶- ربیع [ربیع بن حارث بن عبد المطلب] (صحابی - ۲۳۳ مدینہ) انتقال و خلافت عمر اپنے چچا عباس سے عمر میں بڑے تھے۔
- ۱۹۲۷- ربیع [ربیع بن کعب السلی مدنی] (صحابی - ۴۳) خادم رسول
- ۱۹۲۸- ربیع [ربیع بن عبد الرحمن] (تابعی - فقیہ - ۱۳۶) فقہائے مدینہ میں سے
- ۱۹۲۹- ربیع ہندی [ربیع بن ہندی] (محدث - ۴۳۲) عمر بعض نے ۶ سو سال بعض نے ۷۷ سال لکھی ہے۔ مسلمان ہو گیا تھا
- ۱۹۳۰- ربیع [ابو المقدام ربیع بن الجحوة کندی شافعی] (تابعی - محدث - ۱۱۲)
- ۱۹۳۱- ربیع برسی [رضی الدین ربیع بن محمد بن ربیع برسی حلی شافعی] (صوفی - اوائل صدی ہجری) دیکھو برسی۔
- ۱۹۳۲- ربیع اللہ [رحمۃ اللہ ربیع ہندی مہاجر گند] (مستحکم - اوائل صدی چہارم) اظہار الحق و رد مضار
- ۱۹۳۳- ربیع [شیخ ابو الحسن ربیع بن معاویہ بن عمار عبدی قسطلی] (محدث - ۵۳۵) امام احرار میں۔ جمع بین المہمین
- ۱۹۳۴- ربیع [ربیع بن علی اصغر قزوینی] (مفسر - فقیہ - ۱۱۷۸) تفسیر صغیر
- ۱۹۳۵- ربیع [عبدالکریم ابو محمد عبد الرزاق بن محمد رزق اللہ جزری] (محدث - ۲۶۱) محدث جزیرہ
- ۱۹۳۶- ربیع [شمس الدین محمد بن عبد الرزاق بن رزق اللہ ریحی صلی] (محدث - ۶۸۹) ولادت ۹۱۰ زیل و شفق
- ۱۹۳۷- ربیع [ابو محمد عبد اللہ بن علی بن عبد اللہ اندلسی مرینی] (مورخ - ۵۴۲ مرینی) ولادت ۴۶۶ اور پورہ۔ اقتباس الانوار و الناس لازم لارباب
- ۱۹۳۸- رشید الدین خاں [رشید الدین طاب دہلوی] (حکلم - فقیہ - ۱۲۴۹) شاگرد رشید الدین و عبد العزیز دہلوی۔ شوکت علیہ و مدقہ۔ فتح البینین۔
- ۱۹۳۹- رشید بن زبیر [قاضی رشید الدین ابو الحسن احمد بن ابوالحسن علی بن ابراہیم غسانی اسبانی] (فقہ - شاہ شاعر عرب - ۵۴۳) کتاب الحجاب یا فی الاذی
- ۱۹۴۰- رشید بھڑی [رشید بھڑی] (شافعی - اول صدی) از اصحاب علی۔ عبیدہ (مدینہ) زیاد نے کوفہ میں شہید کیا
- ۱۹۴۱- رضا علی [رضا علی بن سخاوت علی بن محمد ابراہیم بنارسی] (فقہ - شاعر فارسی - ۱۳۱۲) مفتی بنارسی
- ۱۹۴۲- رضی (سید) [ابو الحسن محمد بن حسین بن موسیٰ بغدادی] (مفسر - محدث - ۴۴۶ بغداد) شاگرد شیخ مفید۔ حقائق الترتیل۔ فقیر القرآن۔
- خصائص الانس۔ نفع البلاغہ تلخیص البیان (نیز دیکھو ابن الداعی)
- ۱۹۴۳- رضی قزوینی [آقا محمد بن حسین قزوینی] (محدث - فقیہ - ۱۰۹۶) لسان الخواص۔ شاگرد ملا طویل قزوینی
- ۱۹۴۴- رضی [ابو الحسن رضی الدین محمد بن علی استرآبادی حنفی شافعی] (نوی - علامہ - ۸۶۶ بغداد) شاعر کا فقیہ و شاعر شافعیہ (صرف قزوینی) تنقید العقود
- ۱۹۴۵- رضی الدین حلی [شیخ رضی الدین علی بن سعید الدین یوسف حلی] (عالم - ۱۰۰۰) برا در علامہ حلی۔ (نیز دیکھو رجب برسی)
- ۱۹۴۶- رضی الدین علی [رضی الدین علی لاغزوی] (صوفی - ۶۴۲ قزوینی)
- ۱۹۴۷- رضی الدین اربلی [یونس بن محمد بن مسعود اربلی الوصلی] (فقہ - ۵۷۶ رسول) ولادت ۵۰۸ اربل

تبع البیان کلام اہل المؤمنین کا ہے جسکو رشیدی نے مختلف کتابوں سے جمع کیا ہے ستہ نویں میں اس کے کوئی کتاب نہیں۔

- ۱۹۴۸۔ رفاعہ [رفاعہ بن رافع النصارى] (صحابی۔ اوائل حکومت معاویہ) رسول اللہ اور علی کے ساتھ تمام معرکوں میں رہے۔
- ۱۹۴۹۔ رفاعہ بیک [رفاعہ بیک طغطاوی مصری] (مطقی۔ ۱۲۹۰) کتاب المنطق وغیرہ
- ۱۹۵۰۔ رفاعی [سید احمد بن رفاعی حسینی] (صوفی۔ ۵۷۸)
- ۱۹۵۱۔ رفاعی [سراج الدین محمد بن عبد اللہ حسینی] (صوفی۔ نسایہ ۸۸۵) صحیح الاخبار فی النسب السادات
- ۱۹۵۲۔ رفیق [رفیق بیک بن محمود بیک مصری] (مذہب۔ ۱۲۸۵ دمشق) البیان فی التمدن واسباب العمران
- ۱۹۵۳۔ رفیع الدین [سید رفیع الدین شیرازی دہلوی] (محدث۔ ۵۴۲ھ آگرہ) شاگرد دانی۔ شیراز سے دہلی آئے۔ سکندر لودھی انکا مقصد ہوا
- ۱۹۵۴۔ رفیع [مرزا رفیع الدین محمد بن ملا فتح اللہ قزوینی] (واعظ۔ ۱۰۸۹) ابواب الجنان۔ (نیز دیکھو باؤل)
- ۱۹۵۵۔ رفیع [رفیع الدین بن ولی اللہ دہلوی] (محدث۔ ۱۲۳۸) ترجمہ قرآن۔ دفع الباطل بکلیل
- ۱۹۵۶۔ رفیع [رفیع الدین مراد آبادی] (عالم۔ ۱۲۱۸ مراد آباد) شاگرد ولی اللہ و عبد العزیز دہلوی شیعہ اربعین نووی۔ شرح غنیۃ الطالبین۔ تاریخ افغانہ
- ۱۹۵۷۔ رفیع [مرزا رفیع الدین محمد بن امیر حیدر حسینی ناپی] (عالم۔ ۱۰۸۱ اصفہان) شاگرد عبد اللہ شوشتری شیعہ الالہیہ۔ تعلیقات جدیدہ بر کتاب کافی
- ۱۹۵۸۔ رضی [امیر حیدر معانی کاشی] (شاعر فارسی۔ صدی دہم) حلال الدین اکبر کے زمانہ میں ایران سے ہند میں آیا
- ۱۹۵۹۔ رقیہ [رقیہ بنت خدیجہ] (صحابیہ۔ ۳) پہلے عقبہ بن ابی لہب کے نکاح میں تھیں پھر عثمان سے نکاح ہوا۔
- ۱۹۶۰۔ رقاشی [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن محمد بصری] (محدث۔ ۲۱۹)
- ۱۹۶۱۔ رکن جرجانی [رکن الدین محمد بن علی بن محمد جرجانی] (فقہ۔ صدی ہفتم) معاصر علامہ حلی۔ شرح مبادی
- ۱۹۶۲۔ رمانی [دیکھو ابو الحسن علی بن عیسیٰ بن عبد اللہ معتزلی رمانی واسطی] (نحوی۔ فقہ۔ متکلم۔ ۳۸۴) ولادت ۲۹۶۔ ابو مکرم سراج اور ابن درکیش
- ۱۹۶۳۔ رملی [شمس الدین محمد بن ابی العباس احمد بن حمزہ رملی] (محدث۔ ۱۰۰۴) مجدد صدی یازدہم۔ نہایت المحتاج شرح منہاج نووی
- ۱۹۶۴۔ رملی [خیر الدین رملی حنفی] (فقہ۔ ۱۰۸۱) فتاویٰ خیرہ
- ۱۹۶۵۔ رمول [ابو الحارث رمول بن عقبہ] (شاعر عرب۔ ۱۱۷) معاصر فردق
- ۱۹۶۶۔ رند [نواب سید محمد خاں لکھنوی] (شاعر اردو۔ صدی سیزدہم) آتش کے شاگرد
- ۱۹۶۷۔ رنگین [سعادت یار نقاش دہلوی] (شاعر اردو۔ انجام صدی سیزدہم)
- ۱۹۶۸۔ روز بہان کبیر [روز بہان کبیر مصری] (صوفی۔ ۵۸۴)
- ۱۹۶۹۔ روز بہان صغیر [روز بہان صغیر شیرازی] (صوفی۔ ۶۰۶)
- ۱۹۷۰۔ رودکی [ابو الحسن بن حسن] (شاعر فارسی۔ صدی چہارم) آدم الشعراء فارسی۔ نصر بن احمد سامانی کا مداح۔
- ۱۹۷۱۔ رومی [مصطفیٰ بن خلیل بروصوی رومی خواجہ زادہ] (فقہ۔ ۸۹۳) تہافت الفلاسفہ (رومی زادہ۔ دیکھو قاضی زادہ و شیخ زادہ)
- ۱۹۷۲۔ رؤف احمد [رؤف احمد مصطفیٰ آبادی (راہپوری) بھوپالی] (محدث۔ مفسر۔ ۱۲۵۴) شاگرد عبد العزیز دہلوی۔ تفسیر رؤفی اردو
- ۱۹۷۳۔ رویانی [ابو بکر محمد بن یارون رویانی] (محدث۔ ۷۷۴) مسند (نیز دیکھو ابو الحسن رویانی)
- ۱۹۷۴۔ روی [ابو الحسن احمد بن سلیمان جزیری دہلوی] (محدث۔ ۲۶۱) محدث جزیرہ
- ۱۹۷۵۔ روی [ابو محمد عبد القادر بن عبد اللہ حنبلی راوی] (محدث۔ ۶۱۱ حران) ولادت ۵۳۶ رُہا
- ۱۹۷۶۔ ریاضی [ابو الفضل عباس بن فرخ ریاضی بصری] (نحوی۔ ۲۵۷ ہجرہ) عمر۔ ۸۰ صاحب الزنج کے نقشہ میں مارا گیا
- ۱۹۷۷۔ ریان بن صلیح [ریان بن صلیح] (فقہ۔ محدث۔ تیسری صدی) امام رضا سے روایت کرتا ہے
- ۱۹۷۸۔ ریان بن شیبہ [ابو علی ریان بن شیبہ قمی] (محدث۔ تیسری صدی) امام رضا سے روایت کرتا ہے۔

- ۱۹۷۹- زاهد [سیر محمد زاهد بن قاضی محمد اسلم] (عالم - ۱۰۱۱ اکابل) حاشیہ شرح مواقت - حاشیہ تہذیب و روانی
- ۱۹۸۰- زہدی [نجم الدین محمد بن محمود بن محمد بغدادی] (فقیہ - ۶۵۸ بغداد) فتاویٰ فقیہ
- ۱۹۸۱- زہدی [شیخ ابو النصر محمد بن حسین بن سلیمان دروایی] (مفسر - ہندی ششم) تفسیر زہدی جو ۵۱۹ھ میں لکھی
- ۱۹۸۲- زہدی [ابو القاسم علی بن اسحاق بن خلف بغدادی] (شاعر عرب - ۳۵۲) ولادت ۳۱۸ - مداح اہلبیت و مدح سیف الدولہ وزیر ہلی -
- ۱۹۸۳- زہیدہ [ام جعفر زہیدہ بنت جعفر بن منصور دوانیقی] (زوجہ رشید عباسی) ۲۱۶ بغداد ۱۶۵ھ میں ہارون رشید سے نکاح ہوا - اسکی کنیز بن
- قرآن حفظ کرتی تھیں - والدہ امین بن رشید - فیاض بہت تھی -
- ۱۹۸۴- زہیدی [سید مرتضیٰ محمد بن محمد بن مرتضیٰ حسین بلگرامی زہیدی] (صوفی - لغوی - ۱۲۰۶ مصر) تاج العروس شرح قاموس - اتحاف السادة
- احیاء العلوم - از ہمار المتناثرہ -
- ۱۹۸۵- زہیدی [ابو بکر محمد بن حسن بن عبد اللہ بن مدح انیسلی مغربی] (نحوی لغوی - -)
- ۱۹۸۶- زہیر [زہیر بن العوام] (صحابی - محدث - ۳۶) عمر ۶۴ جنگ جمل سے کنارہ کش ہوتے ہوئے وادی السباع میں عمرو بن جرموز سے مار ڈالا
- ۱۹۸۷- زہیری [ابو عبد اللہ زہیر بن احمد بن سلیمان شافعی بصری] (فقیہ - ۱۸۰) کافی فقہ میں کتاب الہدایہ - کتاب اللامہ کتاب الاستشارہ والاستخارہ
- ۱۹۸۸- زہی [میر جعفر زہی] (شاعر اردو - ہندی دوازدہم) اعظم شاہ بن اورنگ زیب کے خواصوں میں سے تھا
- ۱۹۸۹- زہج [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد بن سری بغدادی] (نحوی - ادیب - عالم - ۱۱۳) بغداد معانی القرآن - الفرق بین المذکر والمؤنث - المختصر بخمس -
- ۱۹۹۰- زہجی [ابو سہیل محمد بن ابراہیم نیشاپوری] (محدث - ۳۴۲) کتاب الریاض
- ۱۹۹۱- زہجی [امام ابو القاسم عبد الرحمن بن اسحاق صمدی بغدادی] (نحوی - ۳۳۷ دمشق) مصاحب ہجج - ابن درید وابن الانباری کا شاگرد - کتاب جمل الکبرائے
- ۱۹۹۲- زہر بن جیش [ابو مریم زہر بن جیش اسدی کوئی] (صحابی - محدث - ۸۲) عمر ۱۲۰
- ۱۹۹۳- زہرہ [زہرہ بنت ابی اوسے حوشی] (صحابی - فقیہ - ۹۳) قاضی بصرہ
- ۱۹۹۴- زہرہ [زہرہ بنت ابیہ بن شمس شیبانی کوئی] (محدث - فقیہ - متکلم - ادیب - ۱۵۰) امام باقر و جعفر کاظم سے روایت کی
- ۱۹۹۵- زہرقانی [عبد الباقی مالکی] (فقیہ - ۱۰۹۹) شرح مختصر خلیل مالکی
- ۱۹۹۶- زہرقانی [محمد زہرقانی] (محدث - ۱۱۲۲) شرح موطا - شرح مواہب اللدنیہ
- ۱۹۹۷- زہرکشی [ابو عبد اللہ محمد بن بہادر بن عبد اللہ موصلی شافعی] (محدث - مفسر - ۷۹۴) ولادت ۴۷۵ - شیخ بخاری شرح جمع الجوامع تفسیر البرہانی علوم القرآن -
- ۱۹۹۸- زہرندی [جمال الدین محمد بن یوسف زہرندی مدنی] (عالم - ۷۵۲) درر السعین - معارج الوصول
- ۱۹۹۹- زہدی [ابو عمر احمد بن محمد بن عبد اللہ زہدی نیشاپوری] (لغوی - ادیب - محدث - ۳۳۸)
- ۲۰۰۰- زعفرانی [ابو القاسم عمر بن جعفر بن محمد زعفرانی رومی] (ادیب - لغوی - نحوی - -) متقدمین میں سے - کتاب اللغات - کتاب القوائی - کتاب العروض -
- ۲۰۰۱- زعفرانی [ابو علی حسن بن محمد بن صلاح زعفرانی] (محدث - فقیہ - ۲۴۹ یا ۲۵۰) یکے از اصحاب شافعی -
- ۲۰۰۲- زفر [ابو البزید زفر بن ہذیل بن قیس حنفی کوئی بغدادی] (فقیہ - ۱۵۸) ولادت ۱۱۰ - شاگرد ابو حنیفہ
- ۲۰۰۳- زکریا [زکریا بن آدم بن عبد اللہ بن سعد اشعری قمی] (محدث - تیسری صدی) امام رضا کے خصوص میں سے
- ۲۰۰۴- زکریا انصاری [شیخ الاسلام ابو یحییٰ زکریا انصاری شافعی] (محدث - فقیہ - ۹۲۶) شرح بخاری - فتح الرحمان - منہج فقہ میں المقصد فی الوقت والابتداء
- ۲۰۰۵- زکریا قزوینی [قاضی عیاد الدین زکریا بن محمد بن محمود قزوینی] (لغوی - فقیہ - ۶۸۲) عجائب المخلوقات جو ۷۷۳ھ میں لکھی - آثار البلا و اخبار الہباد
- ۲۰۰۶- زکی بخفی [ذکی الدین غلیث امین شرف الدین علی اصغہانی] (رحالی - ۱۰۸۱) ہندی یازدہم نصف - مجمع الرجال - شاگرد مقدس دہلی و شیخ بہائی -
- ۲۰۰۷- زلالی خوساری [زلالی خوساری] (شاعر فارسی - ۱۰۳۱) شہوی

۳۰۰۸۔ زمان تبریزی [طالعہ زمان بن کلب علی تبریزی اصفہانی] (فقہ - اوائل صدی دوازدہم اصفہان) شاگرد علامہ مجلسی و آقا حسین خوساری۔
شرح زبدۃ الاصول۔

۳۰۰۹۔ زمان مشہدی [امیر محمد زمان بن محمد جعفر مشہدی] (فقہ - ۱۰۴۱) شرح قواعد الاحکام

۳۰۱۰۔ زنجیری [ابوالقاسم محمود بن محمد بن عمر خوارزمی معمری حنفی] (نوی - لغوی - ادیب - مفسر - ۵۳۸) تفسیر کشف مفصل نحویں - اساس البلاغہ - فائق - اطواق الذہب - ربیع الاربار - ولادت ۴۶۷۔

۳۰۱۱۔ زنجانی [سعد بن علی بن محمد زنجانی] (حدیث - ۴۷۱) شیخ الحرم

۳۰۱۲۔ زنجانی [ابراہیم بن عبد الوہاب بن ابراہیم زنجانی] (صرفی - ۶۵۵) المختصر صرف میں جسکو الفہرے اور زنجانی بھی کہتے ہیں۔

۳۰۱۳۔ زواوی [زین الدین ابو الحسین یحییٰ بن عبد المطلب بن عبد النور زواوی مغربی] (نوی - ۶۲۸) تاجرہ درۃ اللغیہ نحویں (دیکھو ابن المطلب)
۳۰۱۴۔ زوزنی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن یوسف زوزنی] (ادیب - شاعر عرب - ۴۳۱) شرح سببہ تعلقات - نشان خراسان کی اولاد کا حکم - قدیم ہجرت

۳۰۱۵۔ زوزنی [قاضی ابو عبد اللہ حسین بن احمد زوزنی] (ادیب - نوی - ۴۸۶)

۳۰۱۶۔ زہرائی [ابوالزیع سلیمان بن داؤد عتکی بصری] (حدیث - ۲۳۴)

۳۰۱۷۔ زہراوی [ابوالقاسم خلف بن عباس قرطبی] (طیب - ۵۰۰) التقریظ طب میں

۳۰۱۸۔ زہراوی [ابو حفص عمر بن عبید اللہ ذہلی قرطبی زہراوی] (حدیث - ۴۵۴) عمر ۹۳

۳۰۱۹۔ زہری [امام ابو بکر محمد بن مسلم بن عبید اللہ بن عبد اللہ بن شہاب زہری مدنی شافعی] (تابعی - فقہ - محدث - ۱۲۴) ولادت ۵۱ - مدینہ منورہ کی نامی محدث اور فقیہوں میں سے - عبد الملک اور ہشام خلفاؤں امیہ کی محبت میں رہا - امام مالک کا استاد - سب سے پہلے علم حدیث کو مدون کیا

۳۰۲۰۔ زہری [ابو عبد اللہ محمد بن سعد بن منیع زہری کاتب و اقدی] (حدیث - مورخ - ۲۳۰) طبقات الصحابہ والتابعین و اختلفا (دیکھو ابن سعد)
۳۰۲۱۔ زہیر مصری [زہیر مصری] (شاعر عرب - -) دیوان اشعار

۳۰۲۲۔ زیات [ابو عامر حمزہ بن حبیب بن عامرہ کوفی] (قاری - ۱۵۶) حلوان) شاگرد اعش - مشہور قاریوں میں سے عمر ۷۶۔

۳۰۲۳۔ زیاد [زیاد بن ابیہ یا زیاد بن ابی سفیان یا زیاد بن سمیہ] (صحابی - ۵۳) کوفہ) اوسقیان نے سمیہ سے نکاح کیا تھا اس سے پیدا ہوئے۔

۳۰۲۴۔ زیاد [زیاد بن لبید بن ثعلبہ انصاری] (صحابی - خلافت علی) رسول اللہ کے ساتھ تمام مشاہد میں رہے - آپ کے عامل حضرت موت

۳۰۲۵۔ زیاد [ابو الفضل زیاد بن مروان قتدی انباری بغدادی] (محدث - دوسری صدی) امام جعفر و کاظم سے روایت کی

۳۰۲۶۔ زید [زید بن ارقم بن زید انصاری خزر جی کوفی] (صحابی - محدث - ۶۶) رسول اللہ کے ساتھ تمام مشاہد میں اور علی کے ساتھ صفین میں قتل۔

۳۰۲۷۔ زید [زید بن ثابت انصاری] (صحابی - محدث - ۴۵) مدینہ) کاتب نبی - عمر ۵۶ - ابو بکر اور عثمان کے عہد میں قرآن مرتب کیا

۳۰۲۸۔ زید [زید بن عاصم] (صحابی - ۸) رسول اللہ نے ام ایمن سے شادی کر دی جس سے اسامہ پیدا ہوئے - دوسری شادی زینب بنت جحش سے جن کو طلاق دیدی - جنگ موتہ میں شہید ہوئے - عمر ۵۵

۳۰۲۹۔ زید [زید بن خاریجہ خزر جی انصاری] (صحابی - عبد عثمان)

۳۰۳۰۔ زید [زید بن خالد جینی نزہل کوفہ] (صحابی - محدث - ۷۸) عمر ۸۵

۳۰۳۱۔ زید [زید بن خطاب عدوی] (صحابی - ۱۲) حضرت عمر کے بڑے بھائی - جنگ یمامہ میں مارے گئے

۳۰۳۲۔ زید [زید بن سراقہ] (صحابی - ۱۳) جنگ جبر میں شہید ہوئے

۳۰۳۳۔ زید [زید بن صوحان بن حجر عبیدی] (صحابی - محدث - ۳۶) صیوان اور صیغہ بھائی - زید اور صیغہ علی کی ہر اسی میں جنگ جمل میں شہید ہوئے۔
۳۰۳۴۔ زید [زید بن وریب جینی] (تابعی - ۹۰) از اصحاب علی - جناب علی کے عیدین اور جمعہ کے خطبہ جمع کر کے لکھے۔

- ۲۰۳۵۔ زید بن یونس [زید بن محمد بن یونس ابواسامہ الشحام کوفی] [محدث۔ دوسری صدی] امام جعفر کا حکم سے روایت کی۔
- ۲۰۳۶۔ زبلی [جمال الدین عبداللہ بن یوسف حنفی] [فقہ۔ ۷۶۲] نصیب الرایہ لاحادیث الہدایہ
- ۲۰۳۷۔ زبلی [فخر الدین زبلی حنفی] [فقہ۔ صدی ششم] تئیں اکتھائی شرح کنز الدقائق۔ جمال الدین زبلی کا استاد
- ۲۰۳۸۔ زینب [زینب بنت جحش] [صحابیہ۔ ۲۱۰ مدینہ]
- ۲۰۳۹۔ زینب [زینب بنت خدیجہ] [صحابیہ۔ ۸ مدینہ] ابو العاص بن ربیع کی زوجہ
- ۲۰۴۰۔ زینب [زینب بنت خزیمہ] [ام المساکین] [صحابیہ۔ ۴ مدینہ] زوجہ رسول
- ۲۰۴۱۔ زینب بنت الشحری [ام المومنین زینب بنت عبدالرحمان بن حسن جرہانی] [عالمہ۔ ۶۱۵] ولادت ۵۲۴۔ ابن خلکان کے متارج سے۔
- ۲۰۴۲۔ زینب [زینب بنت علی بن ابیطالب] [صحابیہ۔ -] زوجہ عبداللہ بن جعفر
- ۲۰۴۳۔ زین الدین تایاری [زین الدین علی تایاری] [صوفی۔ ۷۹۱] امیر تیمور کا پیر
- ۲۰۴۴۔ زین الدین جعفی [زین الدین ابو الفرج عبدالرحمان بن شہاب الدین ابو العباس احمد بن حسن بن رجب جعفی دمشق] [محدث۔ فقہ۔ واعظ۔ ۷۹۵] شیخ زین
- شرح بخاری طبقات حافلہ۔ شرح اربعین ذویہ۔ مستنشق نسیم الاشرار۔
- ۲۰۴۵۔ زین الدین خونساری [شیخ زین الدین بن علی خونساری] [فقہ۔ صدی دوازدہم] وفات در اوّل جلوس نادر شاہ
- ۲۰۴۶۔ زین الدین صغیر [زین الدین بن شیخ علی بن محمد بن حسن بن شہید ثانی] [فقہ۔ صدی یازدہم] زین الدین وسط کے بھتیجے
- ۲۰۴۷۔ زین الدین عالی [زین الدین بن حسین بن علی عالی] [فقہ۔ ۱۰۷۸] شرح حمیم۔ متوسط الفتوح۔ بحث فقہ۔ کتاب المارتج
- ۲۰۴۸۔ زین الدین عاتی [ابو الفضل عبدالرحیم بن حسین عاتی] [محدث۔ ۸۰۶] تخریج احادیث احیاء العلوم۔ شرح ترمذی ناتمام
- ۲۰۴۹۔ زین الدین کبیر [زین الدین بن علی بن احمد بن محمد بن علی شامی] [فقہ۔ ۹۶۶] شہید ثانی۔ شرح لمع
- ۲۰۵۰۔ زین الدین نایلی [ابو البقاء خالد بن یوسف بن سعد نایلی مقدسی] [محدث۔ ادیب۔ ۹۶۳] ولادت ۵۸۵ نایلیس
- ۲۰۵۱۔ زین الدین وسط [زین الدین بن محمد بن حسن بن شہید ثانی اصفہانی کفی] [فقہ۔ ادیب۔ ۹۶۴] معروف بہ شیخ زین الدین الوسط۔ شاگرد بہاء الدین عالی۔ ولادت ۱۰۰۹
- ۲۰۵۲۔ زین العابدین [زین العابدین بن نور الدین علی بن حسین عالی] [فقہ۔ ۱۰۷۳] اپنے والد کے شاگرد
- ۲۰۵۳۔ زین العابدین [علی بن حسین بن علی بن ابیطالب ہاشمی] [امام چہارم۔ ۹۵]
- ۲۰۵۴۔ زین العابدین [شیخ زین العابدین مازندرانی حائری] [فقہ۔ بعد ۱۳۰۰] ان کی وفات پر اگلے بیٹے شیخ محمد بن حسین ان کے جانشین ہوئے۔ ذوق و ہوا
- ۲۰۵۵۔ زین العابدین بن حسن بن علی بن محمد جرہانی [فاضل۔ ادیب۔ شاعر۔ ۱۰۷۸] مناسک الروایہ فی شرح الحمیم۔ متوسط الفتوح۔ رسالہ فقہ۔ تاریخ۔ حر عالی کے بھائی
- ۲۰۵۶۔ زین المشائخ [محمد بن ابوالقاسم بن یاجوک بقالی خوارزمی] [نوی۔ لغوی۔ ۵۶۲] مفتاح التزیل۔ تقویم اللسان۔ شاگرد زعفرانی
- ۲۰۵۷۔ زینی [زین العابدین بن ابراہیم بن یحییٰ مصری حنفی] [فقہ۔ ۹۷۰] (دیکھو ابن النجیم اور وحلان)
- ۲۰۵۸۔ زینی زاہد [حسین بن احمد] [نوی۔ صدی دوازدہم] ۱۱۶۸ میں زندہ تھا۔ فوائد الشافعیہ علی احوال الکافیہ۔ معرب الاطباء
- ۲۰۵۹۔ زینی سابق [قاضی عبداللہ الشہر بلاطہ عمر بن قاضی غوث محمد بن قاضی محمد بن عمر بن یحییٰ بناری] [فقہ۔ مفسر۔ ادیب۔ شاعر۔ ۱۱۶۵] شاگرد آرزو۔ گنج شایگان۔ مثنوی سوز و گداز۔ عمر ۹۲
- ۲۰۶۰۔ زینار مسعود [سالار مسعود خاوری] [سالار رجب] [صوفی۔ ۱۲۴۴] ہر طرح محمود غزنوی کے بھائی محمد بن محمد بن قاضی
- ۲۰۶۱۔ زینار مسعود [ابوالمرحی الحاجب سالم بن احمد بن سالم بنی بغدادی] [نوی۔ صوفی۔ ۹۱۱] یعقوب جاموی کا استاد۔ منجیب کے نام سے مشہور ہے۔

۲۰۶۲۔ سالم [شیخ سعید الدین سالم بن محفوظ بن عزیز حلی شیعی] [فقیہ - صدی ہفتم] [سید علی بن طاہر] نے ان کی روایت کی ہے کتاب المنہاج علم کلام میں۔ اُستاد تحقیق حلی

۲۰۶۳۔ سالم [شیخ حسین الدین ابوالحسن سالم بن بدان بن علی مصری مازنی شیعی] [فقیہ - صدی ہفتم] [معاصر علامہ حلی] ۲۰۶۴۔ سالم [ابو خدیجہ سالم بن کریم بن عبد اللہ (ابو سلمہ کناسی)] [حدث - دوسری صدی] [جناب صادق و کاظم سے روایت کی] ۲۰۶۵۔ سالم بن ابی الجعد [سالم بن ابی الجعد رافع کوئی] [تابعی - محدث - ۷۹]

۲۰۶۶۔ سالم بن عبد اللہ [سالم بن عبد اللہ بن عمر بن خطاب مدنی] [تابعی - محدث - فقہ ۱۰۶ مدینہ] [فہمائے مدینہ سے] ۲۰۶۷۔ سالم بن معقل [سالم بن معقل فارسی اصطخری] [صحابی - ۱۲ یمامہ] [ابو خدیجہ بن عقبہ بن ربیعہ کے غلام] ۲۰۶۸۔ سائب [ابو العباس اعلمی مکی] [شاعر عرب - حدود ۱۰۰] [علاء الدین غیبث - فاسق - آل محمد کا دشمن - بنی امیہ کا طرفدار ابو الطفیل عامر بن واٹمہ شیعی شاعر اس کے اقوال کو رد کرتا تھا۔]

۲۰۶۹۔ سبط ابن جوزی [شمس الدین یوسف بن فرغی یا فرغی] [مورخ - محدث - ۶۵۴ دمشق] [تاریخ حراۃ الزمان - تذکرہ خواص لائے] شرح مسلم - [سبط حسن - مولوی سبط حسن لکھنوی - واعظ بے نظیر - حلی]

۲۰۷۰۔ سبکی [سراج الدین عبد الوہاب شافعی] [فقیہ - رجالی - ۷۷۱] [طبقات الشافعیہ - جمع الجوامع اصول فقہ میں] ۲۰۷۱۔ سبکی [تقی الدین ابوالحسن علی بن عبد الکافی بن علی خزرجی شافعی مصری] [محدث و مفسر متکلم - ۷۵۶] [ولادت ۶۸۳ - قاضی القضاۃ - ۷۷۲] [سبکی] [ابو محمد حسن بن احمد بن صالح سبکی ہمدانی حلی] [محدث - ۷۷۱] [کتاب البصرہ فی فضائل المقرہ] ۲۰۷۳۔ سبکی [ابو اسحاق عمر بن عبد اللہ بن علی سبکی ہمدانی کوئی] [تابعی - محدث - ۱۲۷ یا ۱۳۲] [ولادت ۳۲ شمر سے روایت کرتا ہے] [عش - شعبہ اور ثوری اس سے۔]

۲۰۷۴۔ سجائی [سجائی] [ادیب - نحوی - ۱۱۹۷] [شرح شواہد ابن عقیل] ۲۰۷۵۔ سجادی [سراج الدین محمد سجادی حنفی] [فرضی - فقیہ - صدی ہفتم] [سراجیہ فرائض میں] ۲۰۷۶۔ سجستانی [دیکھو ابو داؤد سجستانی - ابوبکر سجستانی] ۲۰۷۷۔ سجزی [زکریا بن یحییٰ] [محدث - ۲۸۹]

۲۰۷۸۔ سکون [ابو سعید عبد السلام بن سعید توحی مالکی] [فقیہ - ۱۲۴۰] [ولادت ۱۶۱ - قاضی قیروان - کتاب المدونہ مذہب مالک میں] ۲۰۷۹۔ سخاوت علی [سخاوت علی بن مفتی محمد ابراہیم بنارسی] [فقیہ - ادیب - شاعر فارسی - ۱۲۸۱] [ولادت ۱۲۱۹ - مفتی بہرائچ] ۲۰۸۰۔ سخاوت علی [سخاوت علی عمری جوینی] [فقیہ - ۱۲۷۷]

۲۰۸۱۔ سخاوی [علم الدین ابوالحسن علی بن محمد بن عبد الصمد ہمدانی مصری شافعی] [نحوی - لغوی - ۶۴۳ دمشق] [شاطبی سلفی اور بصیری کا شاگرد] شرح مفصل زنجبیری جلد ۲

۲۰۸۲۔ سخاوی [شمس الدین محمد بن علی بن عبد الرحمان مصری شافعی] [مورخ - ۹۰۲ مدینہ] [تختہ الاحباب فی الخطوط والمزارات مصر - ولادت ۸۳۱] ۲۰۸۳۔ شدی [ابو محمد اسماعیل بن عبد الرحمان شدی زکوفی] [تابعی - محدث - مفسر - ۱۲۷۷ کوثر]

۲۰۸۴۔ سدید الدین کاشغری [سدید الدین کاشغری ہنسی] [فقیہ - - -] [منہ المصلیٰ] ۲۰۸۵۔ سدید الدین گادرونی [سدید الدین گادرونی] [طیب - صدی ہفتم] [سدیدی شرح موجز القانون]

۲۰۸۶۔ سراب [محمد بن عبد القدر تنکابنی مازندرانی] [فقیہ - متکلم - ۱۱۲۴ اصفہان] [سفینۃ النجات اصول دین میں ضعیف و القلوب - ۸۷۰] [سراج الدین علی خان آرزو اکبر آبادی دہلوی لکھنوی] [ادیب - فقیہ - شاعر - ۱۱۶۹] [پراغ ہدایت مجمع النفائس تذکرۃ شاعر]

۲۰۸۷۔ سراج الدین [سراج الدین علی خان آرزو اکبر آبادی دہلوی لکھنوی] [ادیب - فقیہ - شاعر - ۱۱۶۹] [پراغ ہدایت مجمع النفائس تذکرۃ شاعر]

۲۰۸۸۔ سراج الدین [سراج الدین علی خان آرزو اکبر آبادی دہلوی لکھنوی] [ادیب - فقیہ - شاعر - ۱۱۶۹] [پراغ ہدایت مجمع النفائس تذکرۃ شاعر]

- ۲۰۸۸۔ سراج الدین [سراج الدین بن نور الدین] (محدث - ۸۰۴) شرح بخاری - شرح عمدہ
- ۲۰۸۹۔ سراج الدین [سراج الدین عمر غزنوی ہندی مہری] (فقہ - ۷۳۳) شامل فقہیں - شرح جامع الصغیر - شرح منار - کتاب الخلافہ - لوائح الاوقاف - لوائح شرح جمع الجوامع -
- ۲۰۹۰۔ سراقہ بن حارث [سراقہ بن حارث] (صحابی - ۸) جنگ جنین میں مارے گئے۔
- ۲۰۹۱۔ سراقہ بن مالک [سراقہ بن مالک مدنی] (صحابی - شاعر عرب - ۲۴)
- ۲۰۹۲۔ سروش [محمد فضل دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۱۲۶)
- ۲۰۹۳۔ سرد [سرد دہلوی] (صوفی - ۱۰۷۰) بالکل برہنہ رہتے تھے - عالمگیر نے قتل کر دیا
- ۲۰۹۴۔ سروجی [فتح الدین عبداللہ بن علی بن نجد سروجی] (ناظم - ناشر - لغوی - ۹۹۳ قہرہ) ولادت ۶۲۷ - سروج -
- ۲۰۹۵۔ سری سقطی [شیخ ابوالحسن سری بن مفلس سقطی بغدادی] (صوفی - ۲۵۳ بغداد) معروف کرنی کے خرید - جنید بغدادی کے ماموں اور خسر - معروف امام رضا کے دربان تھے -
- ۲۰۹۶۔ سری موصلی [سری بن احمد بن سری موصلی] (شاعر - ۳۶۳)
- ۲۰۹۷۔ سعد بن خلف [سعد بن خلف بن سعید قرطبی] (ادیب - صدی ششم) ابوالقاسم خناس کاشاگرد - ابو عثمان مالکی سوسو برس پہلے ہوا ہے -
- ۲۰۹۸۔ سعد بن عبادہ [سعد بن عبادہ خزرجی انصاری] (صحابی - ۵۱۵) ۱۲ فقہوں میں سے - انصار کے سردار
- ۲۰۹۹۔ سعد بن عبداللہ قتی [سعد بن عبداللہ قتی] (فقہ - محدث - تیسری صدی) معاصر امام حسن عسکری - بھائی الدہقان جلد و صفار کی بھائی علاوہ کے
- ۲۱۰۰۔ سعد بن معاذ [سعد بن معاذ انصاری اوسی] (صحابی - ۵) عقبہ اول و ثانیہ کے درمیان مدینہ میں مسلمان ہوئے جنگ خندق کے رفیق بنی نضال عمر
- ۲۱۰۱۔ سعد بن ابی وقاص [مالک بن وہب زہری] (صحابی - محدث - ۵۵ مدینہ) عمر ۷۰ - وقت اسلام ۷۱ سال - عشرہ مبشرہ سے ہیں
- ۲۱۰۲۔ سعد الدین فارسی [سعد الدین مروان بن عبداللہ فارسی] (ادیب - شاعر - ۹۱۱ دمشق) مہر میں بھی غرضہ لکھ رہا (نیز دیکھو تازیانی)
- ۲۱۰۳۔ سعد اللہ [مفتی سعد اللہ فراہادی رامپوری] (ادیب - فقہ - ۱۲۹۴ رامپور) ولادت ۱۲۱۹ - نوادر الاصول شرح فصول الکبری - عوض و قافیہ - مفید الطلاب فی خاصیت الابواب - میزان الاذکار شرح معیار الاشعار - رسالہ تشبیہ و استعارہ -
- ۲۱۰۴۔ سعد اللہ [سید سعد اللہ سلونی شکاری قادری] (صوفی - ۱۱۳۸ سورت) سلطان قصیدہ صلیع اللہ آباد میں پھرتوں مکہ میں پھر سورت میں آئے ہیں
- ۲۱۰۵۔ سعدون [ابو غطاء سعید البصری] (مجتہد - بعد - ۲۵) [سعدی - دیکھو ابو عبداللہ سعدی]
- ۲۱۰۶۔ سعدی [شیخ صلیح الدین عبداللہ شیرازی] (صوفی - شاعر فارسی - ۶۹۱) گلستان - بوستان - قصائد وغیرہ - شاگرد ابن جوزی عمر ۱۱۰ -
- ۲۱۰۷۔ سعید (محمد) [محمد سعید عمری بخاری بخاری] (حکیم - شاعر فارسی - صدی سیزدہم)
- ۲۱۰۸۔ سعید بن ابراہیم [سعید بن ابراہیم بن عبدالرحمان بن عوف] (تابعی - فقہ - ۱۲۵) قاضی مدینہ - عمر ۷۲
- ۲۱۰۹۔ سعید بن جبیر [ابو عبداللہ سعید بن جبیر بن ہشام ابی اسدی کوفی] (مفسر - محدث - تابعی - ۹۵ واسط) سکونت مکہ و کوفہ - عمر ۴۹ - امام ذہب العابدین کے صحابی - حجاج نے شہید کیا
- ۲۱۱۰۔ سعید بن خالد [سعید بن خالد بن سعید بن العاص اموی] (صحابی - ۱۲) جنگ مرج الصفر میں مارے گئے
- ۲۱۱۱۔ سعید بن زید [سعید بن زید ابو الاعدود عدوی قرشی] (محدث - ۵۱) عمری بہن فاطمہ کے شوہر عشرہ مبشرہ سے ہیں عمر ۷۳
- ۲۱۱۲۔ سعید بن سعد [سعید بن سعد بن عبادہ خزرجی] (صحابی - ۱۰) علی کوفہ سے یمن کے گورنر
- ۲۱۱۳۔ سعید بن العاص [سعید بن العاص اموی] (صحابی - ۵۹) عام ہجرت کو پیدا ہوئے - معین عثمان کی ترتیب میں یہ بھی شریک تھے
- ۲۱۱۴۔ سعید بن مسیب [ابو محمد سعید بن مسیب بن حزن غزنوی مدنی] (تابعی - فقہ - محدث - ۹۱۱ مدینہ) ولادت ۱۵۱۲۵ مدینہ کے فقہاء میں

- ۲۱۱۵۔ سنائی [حسام الدین حسن بن علی خنی] (فقہ - ۷۱۲) نہایہ شرح ہدایہ
- ۲۱۱۶۔ سفاقی [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد سفاقی] (نحوی - مفسر - ۷۲۲) التجدید ووزن قرآن میں - ابو حیان کا شاگرد
- ۲۱۱۷۔ سفیان ثوری [شیخ عبداللہ سفیان بن سعید بن مسروق کوفی] (صوفی - محدث - فقہ - ۱۶۱ ہجرہ) عمر ۶۴ - شاگرد امام مالک -
- جلیل بغدادی کے پیر - ولادت ۹۹۷ھ
- ۲۱۱۸۔ سفیان بن عیینہ [ابو محمد سفیان بن عیینہ بن ابی عمران میمون ہلالی کوفی] (مفسر - محدث - فقہ - ۱۹۸) شاگرد ابو حنیفہ - عمر ۹۱
- ۲۱۱۹۔ سکاکی [سراج الدین ابو یعقوب یوسف بن ابوبکر محمد بن علی خوارزمی] (ادیب - فقہ - منکلم - ۷۲۷ خوارزم) مفتاح العلوم - ولادت ۵۵۵
- ۷۱۲۰۔ سکری [شیخ ابوسعید حسن بن حسین بن عبید اللہ سکری عسقلی] (نحوی - لغوی - ۷۷۵) از نسل مہلب بن ابی صفہ - ولادت ۲۱۲
- ۲۱۲۱۔ سکینہ [سکینہ بنت الحسین بن علی بن ابیطالب] (شاعرہ - ۱۱۷) اہلسنت کے موافق اول مصعب بن زبیر سے پھر عبداللہ بن عثمان بن عفیفہ
- جن حکیم بن حزام سے نکاح ہوا۔ اہل تشیع نے جواب شرع میں ثابت کیا ہے کہ کم سنی میں قید خانہ شام میں انتقال کیا۔
- ۲۱۲۲۔ سلار دہلی [سلار بن عبدالعزیز دہلی جلی] (فقہ - منکلم - صدی پنجم) شاگرد مفید و مرتضیٰ - دہلی لکھنوی تقریباً اصول مہرم فہمیں - رد جبرین
- ۲۱۲۳۔ سلام اللہ [سلام اللہ رامپوری بن شیخ الاسلام] (فقہ - محدث - مفسر - ۱۲۲۹) از نسل عبداللہ بن دہوی - کمالین حاشیہ جلالین - ترجمہ بخاری فارسی - اصول حدیث -
- ۲۱۲۴۔ سلام بغدادی [سلام بن محمد بن اسماعیل از بنی بغدادی] (محدث - فقہ - ۳۳۹ بغداد) (کتاب الغنیہ - کشف الحیرۃ - کتاب الملقح فقہ میں کتاب الج
- ۲۱۲۵۔ سلامی [ابو الحسن محمد بن عبداللہ بن محمد خرمی بغدادی] (شاعر - ۷۹۳) ولادت ۳۳۷ کرخ - عضد اللہ ولد کی طرح میں قصیدہ کہا
- ۲۱۲۶۔ سلامی [ابو الفضل محمد بن ناصر بن محمد بغدادی] (محدث - ادیب - ۵۵۰ بغداد) ولادت ۳۴۷
- ۷۱۲۷۔ سلامی [احمد بن خالد ناصری سلامی مراکشی] (مورخ - ادبی - صدی چہار دہم) استقصاء الاخبار جو مراکش کی تاریخ پر فتح و وقت ۱۸۹۲ء تک
- ۲۱۲۸۔ سلطان العلماء [ذکیہ خلیفہ سلطان سید حسین بن رفیع الدین محمد صدر اصفہانی] (عالم محقق - رقی - ۱۱۶۶)
- ۲۱۲۹۔ سلطان العلماء [سید محمد بن سید ولد ار علی لکھنوی] (فقہ - منکلم - بعد ۱۲۷۱) (دیکھو سید محمد)
- ۲۱۳۰۔ سلفی [حافظ صدر الدین ابو طاہر احمد بن محمد بن احمد اصفہانی شافعی] (محدث - مورخ - فقہ - لغوی - ۵۷۶ اسکندریہ) تاریخ - کیا ہر خطیب
- تبریزی کا شاگرد - ولادت ۴۷۲ - عمر ۱۰۶
- ۲۱۳۱۔ سلماسی [سید محمد بن بہتہ ابوبکر بن عبداللہ سلماسی شافعی] (فقہ - ۵۷۴ بغداد) سلماس علاقہ آذربائیجان میں
- ۲۱۳۲۔ سلمان ساوجی [جمال الدین بغدادی] (شاعر فارسی - ۷۷۸) مداح اچھین توپان و امیر اوس و الیان بغداد
- ۲۱۳۳۔ سلمان فارسی [سلمان فارسی] (صحابی - محدث - ۳۵ یا ۳۶ ھ) ہجرت کو اول سال سلمان ہو۔ عمر ڈھائی سال بعض کہتے ہیں حضرت عیسیٰ کا نایب تھا
- ۲۱۳۴۔ سلمہ بن اکوع [سلمہ بن اکوع اسلمی مدنی] (صحابی - محدث - ۷۴) عمر ۸۰
- ۲۱۳۵۔ سلیم بن ایوب [ابو القاسم یا ابو الفتح سلیم بن ایوب بن سلیم رازی شافعی] (فقہ - ادیب - ۴۴۷) عمر ۸۰ سے زیادہ - ابو حامد سمرانی کا شاگرد - کتاب لاشارہ - غیب الحیث (دیکھو ابو الفتح رازی)
- ۲۱۳۶۔ سلیم شمشی [شیخ سلیم شمشی] (صوفی - ۹۷۹) فتوح سیکری میں مراد - اکبر و جہانگیر بادشاہ کے پیر
- ۲۱۳۷۔ سلیم بن قیس [ابو صادق سلیم بن قیس ہلالی عامری کوفی شافعی] (محدث - نوادر صدی اول) از اصحاب علی - اماموں کی خدمت سے فیضیاب ہوا - کتاب الحدیث -
- ۲۱۳۸۔ سلیمان بخرانی [شیخ سلیمان بن علی بن سلیمان بخرانی مشافعی] (فقہ - ۱۱۰۱)
- ۲۱۳۹۔ سلیمان بخرانی [شیخ ابوالحسن سلیمان بن عبداللہ بن علی بخرانی ماخوری] (فقہ - ۱۱۳۱) فقہ بخرانی -

- ۲۱۴۰۔ سلیمان قندوزی [سلیمان بن خواجہ کلان قندوزی] [مفتی قسطنطینی جفی نقشبندی] (صوفی - ۱۲۹۳ قسطنطنیہ) [بیابج المودۃ]
- ۲۱۴۱۔ سلیمان حلوانی [ابو عبد اللہ سلیمان بن محمد بن الفقی حلوانی] [نہرواتی بغدادی] (نحوی - ۴۹۴ بغداد)
- ۲۱۴۲۔ سلیمان بن خالد ابو الریح سلیمان بن خالد طالی کوفی [محدث - دوسری صدی] [معاصر جناب صادق]
- ۲۱۴۳۔ سلیمان زہراوی [سلیمان بن زہراوی] (نحوی - ۵۹۴ قرطبہ) [خاص سیرانی اور زجاج وغیرہ سے روایت کی]
- ۲۱۴۴۔ سلیمان بن سفیان [ابو داؤد سلیمان بن سفیان المشرق کوفی] (محدث - ۲۳۰) [عمر ۷۰]
- ۲۱۴۵۔ سلیمان (شاہ) [سلیمان] (صوفی - ۱۰۶۵)
- ۲۱۴۶۔ سلیمان بن صالح [سلیمان بن صالح بن احمد بن منصور درازی] (فقہ - ۱۰۸۵ اکربا)
- ۲۱۴۷۔ سلیمان بن مرد [سلیمان بن مرد خراسانی کوفی] (صحابی - ۶۵) [انتقام خن حنین میں عبد الملک کی فوج سے لڑ کر شہید ہوئے]
- ۲۱۴۸۔ سلیمان بن علی [سلیمان بن علی کوفی الاصلی تلمسانی] (صوفی - ۶۹۰ دمشق) [ابن عربی کے طریق پر تھے۔]
- ۲۱۴۹۔ سلیمان کاظمی [شیخ سلیمان بن محمد حیدر اوی عالمی کاظمی] (فقہ - صدی یازدہم) [معاصر حر عالمی]
- ۲۱۵۰۔ سلیمان یزدی [عمر اسلیمان جسی جسی طباطبائی] (نائبی یزدی) [فقہ - ۱۲۵۴ یزد]
- ۲۱۵۱۔ سلیمان بن یسار [ابو یوسف سلیمان بن یسار] (تابعی - محدث - ۱۰۷۰ مدینہ) [میمونہ زوجہ نبی کے غلام - مدینہ کا فقیہوں سے - عمر ۷۰]
- ۲۱۵۲۔ سماعہ [ابو ناسرہ سماعہ بن ہرمان بن عبد الرحمن حضرمی] (محدث - ۱۲۵ مدینہ) [امام حنفی صادق و کامل سے روایت کی - عمر ۶۰]
- ۲۱۵۳۔ سماک [سماک بن حرب ذہلی] (تابعی - ۱۲۳) [نیز دیکھو ابو جابر]
- ۲۱۵۴۔ سنان [ابو سعد اسماعیل بن علی بن حسین رازی معتزلی] (محدث - ۴۴۵)
- ۲۱۵۵۔ سنان [ابو بکر ازہر بن سعد باہلی بصری] (محدث - ۲۰۳ یا ۲۰۷) [ولادت ۱۱۱ - منصور دوانیقی کا صاحب]
- ۲۱۵۶۔ سمروہ [سمروہ بن جندب فراری] (صحابی - ۵۹ بصرہ)
- ۲۱۵۷۔ سمرقندی [الحق بن محمد سمرقندی ماتریدی] (حکیم - متکلم - ۳۴۲) [سواد اعظم اصول دین میں]
- ۲۱۵۸۔ سمرقندی [شمس الدین محمد] (منطقی - ۱۲۰۷) [قطاس المیزان منطقی میں]
- ۲۱۵۹۔ سمرقندی [شمس الدین محمد بن اشرف] (مهندس - ۶۰۰) [اشکال التامین ہندسہ میں]
- ۲۱۶۰۔ سمرقندی [نجیب الدین ابو حامد محمد بن علی بن عمر] (طیب - ۶۱۸) [اسباب الامراض - بحیثیات کلیات طب میں۔]
- ۲۱۶۱۔ سمعانی [ابو سعد عبد الکریم بن ابوبکر محمد بنی مروزی شافعی] (محدث - نساب - مورخ - ۵۶۲) [کتاب الانساب - معجم البلدان معجم الشیوخ - ذیل تاریخ خطیب - تاریخ مرو - ولادت ۵۰۶]
- ۲۱۶۲۔ سمویہ [اسماعیل بن عبد اللہ اصفہانی] (محدث - ۲۶۷)
- ۲۱۶۳۔ سمهودی [سید نور الدین علی بن عبد اللہ شافعی مدنی] (مورخ - محدث - ۹۱۱) [خلاصۃ الوفا اور وفاء الوفا فی اخبار دار المصطفیٰ - جواہر العقیدین -]
- ۲۱۶۴۔ سمین [شہاب الدین احمد بن یوسف حلبی] (نحوی - مفسر - ۷۵۶) [ابو حیان کاش گرو]
- ۲۱۶۵۔ سمیہ [سمیہ (والدہ عماریہ)] (صحابیہ - -) [اسلام میں پہلی شہیدہ ہے - ابو جہل کے ہاتھ سے مکہ میں شہید ہوئی]
- ۲۱۶۶۔ سنائی [حکیم ابو الجوزی محمد بن آدم غزنوی] (حکیم سنائی) [صوفی - شاعر فارسی - حکیم - ۵۲۵ یا ۵۵۹ غزنوی] [حدیقۃ الحقائق - مولانا روم ان کی بہت تعریف کی ہے - روفاۃ الجنات میں ان کا نام محمد و دلکھا ہے - عمر ۶۲]
- ۲۱۶۷۔ سنجکاشی [سنجکاشی بن حیدر سمائی] (شاعر فارسی - ۱۰۲۱) [الکبر آباد و مجاہدین ایران کا گروہ - مداح اکبر و شاہزادگان -]

- ۲۱۶۸۔ سندی [سندی] (محدث - ۱۱۳۸) حاشیہ بخاری
- ۲۱۶۹۔ سنوسی [محمد بن یوسف اشعری] (متکلم - ۸۹۵) عقیدہ اہل التوحید یا کبرائے سنوسی - ام المومنین عقیقہ سنوسیہ صوفیہ
- ۲۱۷۰۔ سودا [مزارقہ دہلوی] (شاعر اردو - ۱۱۹۵) ولادت ۱۱۲۵ - شاہ حاتم اور خان آندو کے شاگرد
- ۲۱۷۱۔ سودہ [سودہ بنت زید] (صحابیہ - ۲۲ مدینہ)
- ۲۱۷۲۔ سوز [سید محمد میر دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۲۵) معاصر سودا
- ۲۱۷۳۔ سوید [سوید بن غفلہ نخعی کوفی] (صحابی - ۸۱) عمر ۱۲ یا ۱۲۷ ولادت ۲ عام الفیل
- ۲۱۷۴۔ سویدی [ابو الفوارز محمد امین بغدادی] (نائبہ - ۷۰) سیاح و کاتب الذہب فی معرفۃ قبائل العرب جو ۱۲۳۹ھ میں لکھی
- ۲۱۷۵۔ سویدی [ابراہیم بن محمد بن ترخان انصاری دمشقی] (طبيب فلسفی - ۶۹۰) تذکرۃ الامراض - خواص الاحجار -
- ۲۱۷۶۔ سہروردی [حنیفا، الدین ابو النجیب عبدالقادر بن عبداللہ بن محمد سہروردی] (صوفی - فقہ - ۵۶۱) از نسل محمد بن ابی بکر شہید الدین سہروردی کے چچا -
- ۲۱۷۷۔ سہروردی [شہاب الدین ابو حفص عمر بن عبداللہ بن محمد سہروردی بغدادی شافعی] (صوفی - ۶۳۲) عارف المعارف
- ۲۱۷۸۔ سہیل بن سعد [سہیل بن سعد ساعدی انصاری] (صحابی - محدث - ۹۰ مدینہ) وفات رسول کی وقت ۱۵ سال کے تھے -
- ۲۱۷۹۔ سہیل بن خنیف [سہیل بن خنیف انصاری اوسی] (صحابی - محدث - ۸۳ کوفہ) علی طرف سے مدینہ کے پھر فارس کے گورنر -
- ۲۱۸۰۔ سہیل شوستری [ابو محمد سہیل بن عبداللہ بن ربیع شوستری] (صوفی - مفسر - ۲۸۳ بصرہ) مکہ میں ذوالنون مصری سے ملاقات کی عمر ۸۳ - تفسیر -
- ۲۱۸۱۔ سہیل معلوکی [ابو الطیب سہیل بن محمد بن سلیمان معلوکی نیشاپوری شافعی] (فقہ - متکلم - ادیب - ۳۸۷)
- ۲۱۸۲۔ سہیل [سہیل بن عمرو قرشی عامری] (صحابی - ۸۰ عمواس)
- ۲۱۸۳۔ سہیلی [ابو القاسم عبدالرحمان بن عبداللہ بن احمد بن سعدون مائلی] (محدث - مورخ - بخوی - ۵۸۱ مراکش) روض الالف
- یعنی شرح سیرۃ ابن ہشام - ولادت ۵۰۸ - ۱۷ سال کی عمر میں نابینا ہو گیا تھا -
- ۲۱۸۴۔ سیالکوٹی [قاضی عبدالحکیم] (فقہ - متکلم - ۱۰۶۷) حاشیہ تفسیر میضوی - حاشیہ عقائد عقیدی و فقهی - ترجمہ غنیۃ الطالبین
- ۲۱۸۵۔ سیبویہ [ابو بشر عمر عثمان بن قنبر حارثی سیماوی بصری بغدادی] (بخوی - ۸۰ یا ۹۴ بغداد) خلیل و انقیض الکبرکات اگر دو مقدمین و متاخرین میں سب سے بڑا بخوی - الکتاب بخوی - عمر ۳۰ یا ۴۰
- ۲۱۸۶۔ سید ابراہیم [سید العلماء سید محمد ابراہیم بن ممتاز العلماء محمد تقی بن سید حسین بن دلدار علی لکھنوی] (فقہ - جی)
- ۲۱۸۷۔ سید ابوبکر [سید ابوالحسن محمد بن علی بن صفدر لکھنوی] (فقہ - جی)
- ۲۱۸۸۔ سید احمد [سید احمد بن سید ابراہیم] (فقہ - جی) حیات الاسلام
- ۲۱۸۹۔ سید احمد [سید احمد مجاہد رائے بریلوی] (فقہ - صوفی - ۱۲۴۶ بالاکوٹ) مرید و خلیفہ عبدالعزیز دہلوی
- ۲۱۹۰۔ سید احمد [سید احمد دہلوی] (ادیب اردو - فقہ - ۱۲۴۳) خزنگ آصفیہ اردو - انشا و پادی النساء
- ۲۱۹۱۔ سید احمد [سید احمد گیسو درازا] (صوفی - ۱۰۵۸ کاپلی) سید محمد کاپلی کے بیٹے
- ۲۱۹۲۔ سید احمد [سید نظام الدین بن زین العابدین عالمی] (فقہ - صوفی - ۸۰۸) شاگرد و بیانی - معارف النبیہ کشف الحقائق و مفتاح الشفاء
- ۲۱۹۳۔ سید اشرف جہانگیر [سید اشرف جہانگیر سنائی] (صوفی - ۸۰۸) مخدوم جہانیاں جہانگشت کے مرید - عودہ الہدیۃ - نفحات -
- ۲۱۹۴۔ سید حسن رسول نا [سید حسن رسول نا دہلوی] (صوفی - ۱۰۵۸ دہلی)

- ۲۱۹۵۔ سید حسن [سید حسن بن سید ولد ارغلی] (عالم۔ ۱۲۶۰) تذکرۃ الشیوخ والشہان
- ۲۱۹۶۔ سید حسن غزنوی [سید حسن غزنوی] (شاعر فارسی۔ ۵۶۵)
- ۲۱۹۷۔ سید حسین [سید حسین خٹک سوار] (صوفی۔ ۱۱۰) اجیر، شہاب الدین کی ساتھ ہند میں آئے۔ اجیر کے صوبہ دار۔ (نیز دیکھو حسین سید)
- ۲۱۹۸۔ سید حمیری [ابو یاسم اسماعیل بن محمد بن یزید حمیری بھری] (شاعر عرب۔ ۱۷۳) ولادت ۱۰۵۔ اس کے آباؤ اجداد عزت علی کو براہمت تھے مگر یہ مراح اہلبیت تھا۔ (دیکھو اسماعیل حمیری)
- ۲۱۹۹۔ سید خلیفہ [سید خلیفہ بن مطلب بن حیدر] (فقہ۔ متکلم۔ صدی یازدہم) معاصر شیخ بہائی۔ سیف الشیعہ۔ حق البیقین۔ برہان الثنیہ۔ حجة الباقیہ۔ کتاب کبیر منطق میں۔
- ۲۲۰۰۔ سید شریف [سید شریف الدین علی بن محمد بن علی حسینی حنفی جرجانی] (متکلم۔ فقہ۔ ۸۱۶) شیراز) شرح مواقف۔ شریفیہ۔ حاشیہ کشف۔ حاشیہ بیضاوی۔ شرح ورائض سراجمہ۔ صرف میر۔ نویر۔ محمد بن زید داعی کی اولاد سے۔ شاگرد قطب الدین رازی ہوئے۔ ولادت ۷۴۰۔
- ۲۲۰۱۔ سید بن طاووس [ابو القاسم رضی الدین علی بن موسیٰ بن طاووس] (فقہ۔ ۶۶۴) کتاب الاقبال۔ لہوف۔ طرائف۔ شرح پنج البلاء۔ ربیع الشیعہ۔ (دیکھو ابن طاووس)
- ۲۲۰۲۔ سید عبداللہ [سید عبداللہ بن نور الدین بن نعمت اللہ جزائری] (فقہ۔ ۱۱۷۳) سکونت شوش۔ رسالہ احمدیہ۔ تحفۃ السنیہ۔ مدینۃ النور۔ شرح مفاتیح الشرائع۔
- ۲۲۰۳۔ سید العلماء [سید احمد بن نظام الدین ابراہیم بن سلام اللہ] (عالم۔ فقہ۔ ۱۰۱۵) اثبات الواجب (نیز دیکھو حسین سید) و سید ابراہیم
- ۲۲۰۴۔ سید علی بن علی [سید محمد حسین بن ملک العلماء ہندوستان] (فقہ۔ ۱۳۲۵) بناؤ الاسلام
- ۲۲۰۵۔ سید علی خاں [عبداللہ بن سید علی بن سید احمد بن سید معصوم دشتکی شیرازی شیعی مدنی] (ادیب۔ شاعر عرب۔ نحوی۔ ۱۱۷۷) حیدر آباد دکن) ولادت ۱۰۵۲ھ۔ انوار الزجج۔ سلاطین العصر۔ شرح صحیفہ کاظمہ۔ شرح فوائد صدیہ۔ حدائق النبیہ
- ۲۲۰۶۔ سید علی ہمدانی [امیر سید علی بن شہاب الدین محمد ہمدانی] (صوفی۔ محدث۔ ۷۸۶) کشمیر) مودۃ القربی۔ ذخیرۃ الملوک۔ اوراد فقہیہ۔ مرثیہ شریف الدین محمود بن عبداللہ مدقوقانی۔ ولادت ۷۱۴ھ
- ۲۲۰۷۔ سید علی [سید علی بن خلف بن مطلب بن حیدر جوزی] (فقہ۔ صدی یازدہم) معاصر جرجانی۔ نورالمبین تفسیر القرآن۔ جیز المقال زکات البیان
- ۲۲۰۸۔ سید علی [آقا سید علی بن محمد علی طباطبائی حائری] (فقہ۔ ۱۲۳۱) حائر) ریاض المسائل شرح مفاتیح
- ۲۲۰۹۔ سید علی [سید علی بن سید ولد ارغلی لکھنوی] (مفسر۔ ۱۲۵۹) تفسیر
- ۲۲۱۰۔ سید علی [سید علی بن سید محمد حسن کر بلانی لکھنوی] (محدث۔ اولیٰ صدی چار دہم) مجالس علویہ
- ۲۲۱۱۔ سید فیروز [سید فیروز] (صوفی۔ ۱۳۳۹) لاہور) کچھ دونوں دہلی میں بھی رہے
- ۲۲۱۲۔ سید قاسم [سید قاسم بن سید محمد طباطبائی] (فقہ۔ صدی یازدہم) شاگرد شیخ بہائی۔ تعلیقات برکتیہ اربعہ و جمہ کتب فقہیہ کلاسیہ اصولیہ
- ۲۲۱۳۔ سید کاظم رشتی [سید کاظم بن قاسم رشتی] (فقہ۔ ۱۲۵۹) حائر) لامع الحسینیہ۔ مطالع الانوار شرح لوامع شیخ مقداد
- ۲۲۱۴۔ سید کاظم طباطبائی [سید کاظم طباطبائی نجفی] (فقہ۔ جی)
- ۲۲۱۵۔ سید ماجد [سید ابو علی ماجد بن ہاشم بن علی بکرانی] (فقہ۔ محدث۔ ۱۰۳۸) سلاسل الحدید رسالہ یوسفیہ۔ تصنیف بدیع
- ۲۲۱۶۔ سید محمد [سید محمد بن دہلوی ابن سید جعفر بن علی] (صوفی۔ ادیب۔ نقابہ۔ ۸۹۱) خلیفہ روشن چراغ دہلی۔ بحر المعانی۔ بحر الانساب۔ معاصر بہلول لودھی۔
- ۲۲۱۷۔ سید محمد گیسو دراز بن سید شریف عرف سید راجہ حسینی [صوفی۔ ۸۲۴) گلبرگہ) ولادت ۷۲۰۔ نیز شہید کی نسل سے روشن چراغ دہلی کو

۲۲۱۸۔ سید محمد [سید محمد بن عبد الجلیل بلگرامی] (ادیب - ۱۱۸۵) البحر والاشرف من المستطرف - ولادت ۱۱۰۱ - آزاد بلگرامی کاسویں۔
 ۲۲۱۹۔ سید محمد [سید محمد بن حسن بن قاسم] (فقیہ - واعظ - صدی یازدہم) شہید ثانی کے واسطے - اثنا عشریہ فی المواقظ الحدیثہ ج ۱
 ۲۲۲۰۔ سید محمد [سلطان العلماء سید محمد بن سید ولد دار علی نصیر آبادی لکھنوی] (فقیہ - متکلم - بعد ۱۲۴۳) طعن الرماح - ضربت حیدر یلقب
 بعد وفات رضوان بآب۔

۲۲۲۱۔ سید محمد [آقا سید محمد بن سید علی طباطبائی] (فقیہ - ۱۲۴۴ طہران) مفاتیح الاصول - وسائل اصول فقہ - مصابیح فقہ میں اصلاح العمل
 ۲۲۲۲۔ سید مرتضیٰ [ابو القاسم علی بن حسین بن موسیٰ بغدادی شیعی (علم الہدای) (فقیہ - متکلم - ادیب - ۱۲۳۶) شاگرد شیخ مفید شافعی ایام میں
 مصابیح الفقہ مختصر الاصول - انوار الدرد - تنزیہ الانبیاء والائمة جمل العلم والعمل - کتاب الذخیرہ - المالی - المفتح - تقریب الاصول (دیکھو مرقع)
 ۲۲۲۳۔ سید مصطفیٰ [سید مصطفیٰ بن حسین تفریشی] (رجالی - صدی یازدہم) معاصر حر عاملی - نقد الرجال۔

۲۲۲۴۔ سید معصوم [سید محمد معصوم بن محمد جدی بن حبیب اللہ اصفہانی] (فقیہ - ۱۰۹۵) اصفہان کے شیخ الاسلام
 ۲۲۲۵۔ سید میرزا اجڑاڑی [سید میرزا محمد بن سید شرف الدین علی بن سید نعمتہ اللہ جزائری] (فقیہ - محدث - صدی یازدہم) جوامع الکلم - شاگرد محمد
 بن خاتون - استاد نعمتہ اللہ جزائری۔

۲۲۲۶۔ سیدہ نفیصہ [سیدہ نفیصہ بنت حسن بن زید بن علی بن ابیطالب] (محدثہ - ۲۰۸ قہرہ) اپنے شوہر اسحق بن جعفر صادق کما حقہ معراج میں
 ۲۲۲۷۔ سیدی رزوق [ابو العباس احمد بن احمد بن احمد بن فاسی مغربی] (محدث - ۸۹۹) ولادت ۸۲۶
 ۲۲۲۸۔ سیرانی [قاضی ابو سعید حسن بن عبد اللہ بن مرزبان سیرانی بغدادی] (نحوی - فقیہ - ۳۶۸ بغداد) ولادت ۲۸۴ - شرح کتاب
 سیبویہ - سیران کرمان کے جزبی ساحل پر ہے

۲۲۲۹۔ سیوطی [علامہ جلال الدین ابو بکر] (محدث - مفسر - مورخ - ۹۱۱) لب الالباب انساب میں - تفسیر اتقان و در المنثور (دیکھو طالع)
 ۲۲۳۰۔ شاب الطریف [شمس الدین محمد بن عقیف الدین تلمسانی] (شاعر عرب - ۶۸۸ دمشق) دیوان اشعار
 ۲۲۳۱۔ شاذان [ابو عبد الرحمن اسود بن عامر بغدادی] (محدث - ۲۰۸ بغداد)
 ۲۲۳۲۔ شاذان [سید عبد الدین ابو الفضل شاذان بن جبریل بن اسحاق قتی] (محدث - اوائل صدی ہفتم) فخار کے استاد - الفضائل -
 از ائمة العلة فی معرفة القبلة۔

۲۲۳۳۔ شابستی [ابو الحسن علی بن محمد شابستی] (کاتب - ادیب - ۳۹۰ مصر) حسن بن محمد بن فاطمی بادشاہ کاتب - کتاب الدیاراتہ
 کتاب الیسر بعد العسر - مراتب الفقہاء

۲۲۳۴۔ شامانی [علم الدین ابو علی حسن بن سعید بن عبد اللہ شامانی] (فقیہ - شاعر عرب - ۵۹۹ مصل) شامان دیار بکر کا ایک قصبہ ہے۔
 ۲۲۳۵۔ شاذلی [سید ابو الحسن علی شاذلی مصری] (صوفی - ۶۵۶)

۲۲۳۶۔ شاشی [فخر الاسلام نظام الدین ابو بکر محمد بن احمد بن حسین شاشی فارقی شافعی] (فقیہ - ۵۰۴ بغداد) اصول دستگیری یا حلیۃ العلماء
 ولادت ۴۲۶ میا فارقین۔

۲۲۳۷۔ شاشی [ابو سعید سیم بن کلیب بن شریح شاشی] (محدث - ۳۳۵) مسند کبیر

۲۲۳۸۔ شاطبی [ابو اسحاق ابراہیم بن موسیٰ شاطبی اندلسی] (ادیب - ۵۰۹) المواعظ

۲۲۳۹۔ شاطبی [ابو محمد قاسم بن خیر بن خلف بن عیسیٰ شاطبی بغدادی] (محدث - قاری - ۵۹۰ قہرہ) ولادت ۵۳۸ قصیدہ شاطبیہ

۲۲۴۰۔ شاعوری [شہاب الدین فیتان بن علی بن فیتان دمشقی حنفی] (علم فاضل - شاعر عرب - ۶۱۵ دمشق) ولادت ۵۳۰ ہانیس
 بادشاہوں کی اولاد کا معلم۔

- ۲۲۴۱۔ شافعی [امام ابو عبد اللہ محمد بن ادریس بن عباس ہاشمی عسقلانی مصری] (فقہ - ۲۰۴ قہرہ) ولادت ۵۰ اغرہ باہول سکن مسندنام
- ۲۲۴۲۔ شاہ چراغ [سید احمد بن تونس بن جعفر صادق مدنی شیرازی] (فاضل - محدث - آغاز صدی سوم) امام رضا کے بھائی
- ۲۲۴۳۔ شبراوی [عبد اللہ] (عالم - ۱۱۷۲) سراج اللغات فی دلائل الاشراف - عنوان البیان فی النصار
- ۲۲۴۴۔ شبرختی [ابراہیم بن مرعی بن عقیہ مالکی شبرختی] (محدث - ۱۱۰۶) فتوحات و مہمہ شرح اربعین النوبہ
- ۲۲۴۵۔ شہبستی [محمود بن امین الدین شہبستی تبریزی] (صوفی حکیم - واعظ -) گلشن راز - مرآۃ المحققین - سعادت نامہ - حق الیقین
- ۲۲۴۶۔ شہینجی [سید یونس بن حسن شہینجی] (عالم - آغاز صدی چہارم) نور البصائر فی مناقب آل بیت النبی المختار
- ۲۲۴۷۔ شہیلی [ابو بکر عفرین بن یونس خراسانی بغدادی مالکی] (صوفی - ۳۳۵ بعد از) عمر ۸۸ - مرید صغیر بغدادی - مہشادینوری کے پیر بھائی
- ۲۲۴۸۔ شہلی نغانی [محمد شہلی بن حبیب اللہ اعظم گڑھی] (ادیب - شاعر - مورخ - ۱۳۳۲) الفاروق - المغان - الماسون - البرکۃ - علم الکلام ابو زنگ
- الکبیر - شاگرد احمد علی شہارپوری و علی عباس چڑیا کوٹی و ارشد حسین رامپوری - ولادت ۶۱۸۵۷
- ۲۲۴۹۔ شجاع [شجاع بن ابی وہب اسدی] (صحابی - ۱۲) کچھ اوپر چالیس کی عمر میں جنگ یمانہ میں شہید ہوئے
- ۲۲۵۰۔ شداد [شداد بن اوس شامی] (محدث - ۵۸۰ قہس) حسان بن ثابت کے بھتیجے - عمر ۷۵
- ۲۲۵۱۔ شریانی [محمد بن احمد شریانی شافعی] (خطیب - مفسر - ۹۷۷) تفسیر سراج المنیر - اقتداع فی حل الفاظ المختصر ابی شجاع -
- ۲۲۵۲۔ شریانی [شہاب الدین احمد شریانی زبیدی] (محدث - ۸۹۸) تجرید الصریح لا عادیث الجامع الصغیر
- ۲۲۵۳۔ شریانی [شریحیل بن حسنہ کندی] (صحابی - ۱۸۰ عمواس) عمر کی طرف سے چھٹائی شام کا حاکم - عمر ۶۶
- ۲۲۵۴۔ شریانی [شریحیل بن صلیب بن اسود کندی] (صحابی - ۴۱) معاویہ کی طرف سے حص کا گورنر - ابو الاغور سلمی کی طرح علی کا مخالف
- ۲۲۵۵۔ شرف الدین [امیر شرف الدین علی بن حجتہ اللہ شولستانی] (فقہ - ۱۰۵۰) شاگرد تفریشی و مرزا محمد استرآبادی - از مشائخ محمد باقر مجلسی
- ۲۲۵۶۔ شرف الدین آبی [قاضی صاعد بن محمد بن صاعد بریدی آبی شعی] (فقہ - فاضل - شاعر -) آبیہ قریہ علاقہ قم میں - کتاب الامانہ بیہار لغات
- عین الحقائق -
- ۲۲۵۷۔ شرف الدین اربلی [ابو الفضل احمد بن کمال الدین موسے بن رجبی الدین یونس شافعی اربلی] (فقہ - ۶۲۲ موصل) موصل کو مدینہ قہرہ کا مدرس
- ۲۲۵۸۔ شرف الدین دیماطی [امام عبد المؤمن بن خلف بن ابوالحسن دیماطی] (محدث - نساب - ۷۰۵ قہرہ) ولادت ۶۱۳
- ۲۲۵۹۔ شرف الدین عمری [قاضی عبدالوہاب بن فضل اسد عمری] (فقہ - ادیب - کاتب - ۷۱۷) مصر و شام میں قاضی رہا
- ۲۲۶۰۔ شرف الدین غنی [شیخ شرف الدین بن علی استرآبادی غنی] (محدث - صدی یازدہم) شاگرد نور الدین علی بن عبد العالی کرکی - آیات الباہرہ
- ۲۲۶۱۔ شرفاوی [امام عبد اللہ حمزوی] (صوفی - عالم - ۱۱۲۷) شرح کتاب احکام تصوف میں - تحفۃ الماظرین جو تاریخ مصر ہے -
- ۲۲۶۲۔ شرفی [احمد عرب شرفی اشعری] (صوفی - ۹۹۳) السلوک الی ملک الملوک
- ۲۲۶۳۔ شرفی [محمد بن محمد شرفی] (ادیب - ۱۲۵۶) نفقۃ الیمین - انشاء عجیب العجائب - حدیث الافراح (دیکھو احمد عرب)
- ۲۲۶۴۔ شریانی [قاضی ابواسمیتہ شریانی بن عارث بن قیس] (صحابی - فقہ - محدث - ۸۷۷ کوثر) شروع خلافت عمر سے ۷۵ سال کوثر کا قاضی رہا - عمر ۱۲۰
- ۲۲۶۵۔ شریانی [شریحیل بن ابی ابوالقہام حارثی سجستانی] (صحابی - محدث - ۷۸۰) علی کے بزرگ و صحاب سے عمر ۱۲۰
- ۲۲۶۶۔ شریانی [احمد] (ادیب - ۶۱۶) شرح مقامات حریری -
- ۲۲۶۷۔ شریف العلماء [شرف الدین محمد بن حسن علی مازندرانی حارثی] (فقہ - ۱۲۳۶ حارث) آقا سید ابراہیم اور آقاے درہندی کے استاد
- ۲۲۶۸۔ شریانی [قاضی ابوبکر شریانی بن عبد اللہ بن حارث بن غازی کوثری] (فقہ - محدث - ۱۷۷۷) ولادت ۹۵ بخارا علی و قاضی بیان کرتا - ابو بکر و عمر کی تنقیص کرتا - ہمدی عباس کے عہد میں کوثر کا قاضی - شاگرد ابو یوسف

- ۲۲۶۹- شریک لاور [شریک بن الاعمور سلمیٰ نخعی] (تابعی -) کے از اصحاب علی۔
- ۲۲۷۰- شعبہ [شعبہ بن الحجاج بن الورد اذوی واسطی] (محدث - ۱۶۰)
- ۲۲۷۱- شعبی [سعاد بن شخص شعبی کوفی طبری] (محدث - صدی سوم)
- ۲۲۷۲- شعبی [ابو عمر عامر بن ابراہیم بن عبد کبار حمیری کوفی] (محدث - ۱۰۴) عمر ۸۵- امام زہری کہا کرتے تھے کہ عالم چار میں مسیت مدینہ میں شعبی کوفی میں حسن بصری بصرہ میں - کحول شام میں۔
- ۲۲۷۳- شعبی [عبد اللہ بن مظفر] (محدث -)۔
- ۲۲۷۴- شعرائی [امام عبد الوہاب احمد بن محمد بن رفیع الدین شہرائی شافعی] (صوفی - ۹۷۷) کشف الغم عن جمیع الامم حدیث میں بروایت الجاہل کبریت الاحمر - واقع الانوار - میزان الکبر - مختصر تذکرہ قرطی۔
- ۲۲۷۵- شعلہ [محمد بن احمد مصلی] (فقہ - ادیب - مفری - ۶۵۶)
- ۲۲۷۶- شعیبا [آقا سید شیخ بروجر دی] (فقہ - صدی سیزدہم) روضۃ البیت - شاگرد شریف العلماء
- ۲۲۷۷- شقران [شقران مولائے رسول] (۔۔۔)
- ۲۲۷۸- شقیق طنجی [ابو علی شقیق بن ابراہیم طنجی] (صوفی - ۱۹۴) شاگرد امام موسیٰ کاظم - استاد حاتم وسم - مصاحب ابراہیم بن ادم
- ۲۲۷۹- شقیق [ابو وائل بن ابی سلمہ] (تابعی - ۸۲۰) ۳۰۰ عام الفیل میں پیدا ہوئے مگر رسول اللہ کو نہیں دیکھا
- ۲۲۸۰- شکیبی [عالم محمد رضا صفہانی اکبر آبادی دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۰۳۳) ملازم خان ناں - ہمایوں کے عہد میں ایران ہندوستان میں آیا۔
- ۲۲۸۱- شلوین [شیخ ابو علی شلوین عمر بن محمد بن احمد اشیلی] (نوی - لغوی - ۶۴۵) اشیلیہ ولادت ۵۱۲ اشیلیہ
- ۲۲۸۲- شمس الدین آملی [شمس الدین محمد آملی] (حکیم - طبیب - متکلم - صدی ہشتم) شرح کلیات قانون ابو علی سینا - قاضی عہد سے منافر کرتے تھے۔
- ۲۲۸۳- شمس الدین محمد [محمد بن قاسم بن ابی البدور واسطی] (واعظ - شاعر - ۷۴۴) عمر ۷۰
- ۲۲۸۴- شمس الدین [علامہ محمد بن محمود بن محمد رضا صفہانی اصولی] (ادیب - شاعر - ۶۸۸) ولادت ۶۱۶ - شرح مہصول فخر رازی - کتاب القواعد
- ۲۲۸۵- شمس الدین می [شمس الدین محمد بن حمزہ بن محمد رومی فہری] (فقہ - ۸۳۴) ولادت ۷۵۱
- ۲۲۸۶- شمس الدین بخاروی [شمس الدین محمد بن بہاؤ الدین یوسف بن علی بن سعید کرمانی بخاروی] (فقہ - محدث - مفسر - ۸۶۶) شرح صحیح بخاری - شرح مواقف (دیکھو کرمانی)
- ۲۲۸۷- شمس الدین بصری [محمد بن محمد بن علی بصری مالکی] (نوی - ۸۰۲) (دیکھو عاری)
- ۲۲۸۸- شمس تبریز [شمس الدین محمد بن علی تبریزی] (صوفی - ۶۴۵) قونہ
- ۲۲۸۹- شمس الدین جزری [ابو یحییٰ شمس الدین محمد بن محمد جزری شافعی] (قاری - محدث - ۸۳۳) اسنی المطالب حسن حصین - (دیکھو ابن الجزری)
- ۲۲۹۰- شمس الدین عالمی [شمس الدین محمد بن علی بن حسین عالمی] (فقہ - محدث - ۱۰۰۹) شہید ثانی کے نواسے - شاگرد مقوس اردوبیلی - مدارک الاحکام شرح شرایع الاسلام جو ۹۹۹ میں لکھی - حاشیہ تہذیب و ارشاد و الفیہ -
- ۲۲۹۱- شمس الدین جرجانی [شمس الدین محمد جرجانی بن سید شریف] (متکلم - حکیم - ۸۳۸)
- ۲۲۹۲- شمس الدین ترک [شمس الدین ترک پانی پتی] (صوفی - ۷۱۵) پانی پت
- ۲۲۹۳- شمس الدین [امام تقی الدین ابو العباس احمد بن کمال الدین محمد شافعی قسطنطنیہ] (نوی - ۸۷۲) شرح مغنی اللیب
- ۲۲۹۴- شمیم [مہذب الدین ابو الحسن علی بن حسن بن غفر علی مصلی] (ادیب - شاعر - ۶۰۱) مصلی
- ۲۲۹۵- شمیم [سید جواد حسین امر و ہوی] (شاعر اردو - ۱۳۳۳) امر و ہوی

- ۲۲۹۳ - شہزادی (ابو محمد عبداللہ بن محمد بن سارہ المکری الشہرستانی) (شاعری - ناشر - نوی - ۵۱۷ مریہ)
- ۲۲۹۴ - شہزاد (شہاب الدین ابو الحسن یوسف بن اسماعیل بن علی کوفی حلبی) (ادیب - شاعری - ۶۳۵) ولادت ۵۶۲ (حلب) اس کا استاد ابن الجرائی طائی مجتہد باشندہ جبرین جوڑا نوی تھا ۵۶۱ میں پیدا ۶۲۸ میں فوت ہوا
- ۲۲۹۸ - شوکانی (امام محمد بن علی بن محمد بن عبداللہ شوکانی صنعانی) (حدث - مفسر - ۱۲۵۰) نزل الاوطار شرح منہج الاخبار تفسیر کتاب الموضوعات
- ۲۳۰۹ - شولستانی (امیر شرف الدین علی بن جتہ اللہ شولستانی طباطبائی) (فقہ - ۵۰۰) (مجتہد) شاگرد تفریشی و مرزا (استرآبادی - ازبک) شاگرد علامہ مازہر
- ۲۳۰۰ - شہاب الحنفی (محمد بن یوسف بن مسعود موصلی) (ادیب - شاعری - ۶۷۵) (دمشق) ولادت ۵۹۳ موصلی - سکونت حلب -
- ۲۳۰۱ - شہاب الدین عینی (علامہ محمود بن سلمان بن قید علی دمشقی) (شاعری - کاتب - ۷۵۵) احسن التوسل - مقامہ العشاق - منازل الاحباب -
- ۲۳۰۲ - شہاب الدین دولت آبادی (ملک العلماء قاضی شہاب الدین دولت آبادی جوئی) (فقہ - مفسر - ادیب - ۸۴۹) تفسیر بحر توحید - تفسیر توحید -
- ۲۳۰۳ - شہاب الدین زبیدی (ابو الحسن احمد بن عثمان بن ابی بکر زبیدی) (نوی - نوی - ۷۸۸)
- ۲۳۰۴ - شہاب الدین سہروردی (ابو الحسن شہاب الدین عربی عبداللہ بن محمد سہروردی شافعی) (صوفی - فقہ - ۶۳۲) بغداد (از نسل محمد بن ابی بکر - اصل نام یحییٰ - ۹۹۰ - عوارف المعارف)
- ۲۳۰۵ - شہاب الدین تیرانی (شہاب الدین محمد بن ادریس صہبائی قرظی مالکی) (فقہ - ۶۸۸) الوار البروق فی انوار البروق (فقہ) شرح تنقیح الفصول (اصول)
- ۲۳۰۶ - شہاب الدین معبر (شہاب الدین احمد بن عبد الرحمان بن عبد اللہ مقدسی) (مفسر - ۶۹۷) دمشق (مصر میں رہا - البدر المبین)
- ۲۳۰۷ - شہاب الدین نقول (ابو الفتح محمد بن محمد بن سہروردی شافعی) (صوفی - حکیم - ۵۸۶) حلب (عمر ۳۶)
- ۲۳۰۸ - شہزادہ (خیر النساء شہزادہ بنت ابی نصر احمد بن فرج بغدادی) (کاتبہ - عالمہ - ۵۷۴) بغداد
- ۲۳۰۹ - شہزادہ (شہزادہ شیردیز بن شہزادہ ہدائی) (حدث - ۸۵۸) اپنے والد کی فردوس الاخبار کو مرتب کیا
- ۲۳۱۰ - شہزادی (قاضی کمال الدین ابو الفضل محمد بن عبداللہ بن قاسم شافعی) (فقہ - ۵۷۲) محلی الدین شیرازی کے والد - ولادت ۶۹۲ موصلی و دمشق کا قاضی رہا -
- ۲۳۱۱ - شہزادی (محلی الدین ابو حامد محمد بن قاضی کمال الدین شہزادی شافعی) (فقہ - ۵۸۶) موصلی (ولادت ۵۱۰ - دمشق و حلب کا قاضی رہا - پھر شاہ موصلی کا تختی سلطنت)
- ۲۳۱۲ - شہرستانی (ابو الفتح محمد بن ابوالقاسم عبدالکریم بن ابوبکر احمد شہرستانی) (متکلم - ۵۴۸) الملل والنحل - نہایت الکلام - منہاج بیان ولادت ۶۹۷ - شہرستان قرینہ ہے در میان نیشاپور و خوارزم کے
- ۲۳۱۳ - شہزاد اول (شمس الدین ابو عبداللہ محمد بن جمال الدین علی بن شمس الدین محمد عالمی) (فقہ - ۷۸۲) (دمشق) شاگرد فخر المحققین - لمحہ دروس - غایۃ المراد - اربعین - درۃ الباری - الفہ - استدراک - کتاب الذکر -
- ۲۳۱۴ - شہزاد ثانی (زین الدین بن زید الدین علی بن احمد (معروف بہ ابن الجتہ) (فقہ - ۹۷۶) شاگرد دہلی - مسالک الافہام شرح شرایع الاسلام - منیۃ المرید - مسکن النواد - روضۃ البہیہ - مقاصد العلیہ - شرح الفیہ - رسالۃ غیبت - غایۃ المراد - شرح لمحہ روضۃ الجنان - شرح ارشاد کشف الربوبیہ - جواز تقلید میت - درایہ - غنیۃ القاصدین - رسالۃ اسطیوہ -
- ۲۳۱۵ - شہزادہ ثانی (قاضی نور الدین شریف شوشتری اکبر آبادی) (فقہ - متکلم - ۱۰۱۹) (اگرہ) مجالس المومنین - احقاق الحق - مصائب النواصب - صوامع ہر قدر و صواعق محرقة - شرح بدیع المیزان - عدۃ الابواب تحت العقول - صحابہ الطیر - گوشت شہزادہ - حاشیہ تہذیب - حاشیہ قواعد علامہ حاشیہ شرح کمال

- ۲۳۱۶۔ شہید رابع [عزاد محمد ہمدانی] (فقہ - ۱۲۱۷ھ) شرح دروس - دہلی میں حکیم مرزا محمد دہلوی صاحب زمرہ شہید رابع
- ۲۳۱۷۔ شہید خامس [حاجی محمد تقی بن محمد برغانی قزوینی] (فقہ - ۱۲۶۷ھ) مجالس المتقین - ایران میں شہید ثالث مشہور ہیں اگرچہ شہید خامس یا شہید
- ۲۳۱۸۔ شہیدی [شہیدی قلی] [شاعر فارسی - ۹۳۵ھ سرکھج] یعقوب والی تبریز کا ملک الشعراء - ایران میں اگرچہ بجا پر اور گجرات کو بادشاہوں پاس رہا۔
- ۲۳۱۹۔ شیبانی [محمد بن حسن] (فقہ - ۱۸۹ھ) شاگرد ابو ضیفہ - مرقا
- ۲۳۲۰۔ شیبہ [شیبہ بن عثمان بن ابی طلحہ عبد ربی] (صحابی - ۵۹ھ) فتح مکہ پر مسلمان ہوئے۔ مولفۃ القلوب میں سے ہیں۔
- ۲۳۲۱۔ شیخ الاسلام ہروی [سیف الدین احمد بن یحییٰ بن سعد الدین مسعود بن عمر تقی زانی] (فقہ - محدث - مفسر - ۹۱۶ھ)
- ۲۳۲۲۔ شیخانی [محمد بن محمد بن علی الشیخانی مدنی] (محدث - ۰ھ) مراط السوی [شیخ الحرم - دیکھو ابن المنذر]
- ۲۳۲۳۔ شیخ البرت [علی زادہ سکوری نیادی] (ادیب - ۱۰۰۷ھ) حاضرۃ الاولیٰ و مسامرة الادب
- ۲۳۲۴۔ شیخ الرئيس [ابو علی حسین عبد اللہ بن سینا بخاری] (طیب فلسفی حکیم - ۴۲۸ھ) اشارات رشقاء - قانون (دیکھو ابن سینا)
- ۲۳۲۵۔ شیخ زادہ [عبد الرحمن محمد بن مصلح الدین سلیمان رومی حنفی] (فقہ - مفسر - ۹۵۱ھ) مجمع الانهر شرح ملتقى الاثر - حاشیہ تفسیر میناوی
- ۲۳۲۶۔ شیخ الطائفة [ابو جعفر محمد بن حسن بن علی طوسی شعی] (فقہ - مفسر - ۴۶۰ھ) شاعر و مفید - اقتصار - تہذیب الاحکام - نہایہ - عدۃ الاصول - کتاب الریالی بمسوط فقہیں - ریاض القبول تفسیر تہیان - مصباح المتہجد - اقتصار - کتاب الفیہ - مفتاح حسین - اصول عقائد - تلخیص الشافی
- ۲۳۲۷۔ شیخ مفید [محمد بن محمد بن نعمان بغدادی شعی] (فقہ - متکلم - ۴۱۳ھ بغداد) تصنیفات ۲۰۰ - کتاب الارشاد - اصول الفقہ - کشف السرار - امانی - اختصا - فرائض الشرعیہ - شرح عقائد صدوق - فصول - مجالس - مفتاح - مقالات - وجہ الاحکام وغیرہ۔
- ۲۳۲۸۔ شیدا [شیدا الکبر آبادی] [شاعر فارسی - ۱۰۷۶ھ] جوائگر کا معاصر
- ۲۳۲۹۔ شیدیلہ [ابو المعالی عزیزی بن عبد الملک بن منصور جبلی شافعی بغدادی] (فقہ - واعظ - ۴۹۷ھ بغداد) بغداد کو حملہ بابا الارغ کا قاضی -
- ۲۳۳۰۔ شیرازی [صدر الدین محمد بن ابراہیم] (ملا صدرا) شیعہ شیرازی [حکیم فلسفی - ۸۴۱ھ] حکمت المتعالیہ فی المسائل لروایہ عقلیات ہیں۔
- ۲۳۳۱۔ شیرویہ [شیرویہ بن شہر دار بن شیرویہ ہمدانی] (محدث - ۵۰۹ھ) فردوس الاخبار - تاریخ ہمدان
- ۲۳۳۲۔ شیفتہ [زادہ مصطفیٰ خان دہلوی] [شاعر اردو - آخر صدی سیزدہم]
- ۲۳۳۳۔ صابونی [ابو الفضل محمد بن احمد بن ابراہیم حنفی کوئی مصری] (فقہ - محدث - صدی چہارم مصر) امتداد ابن تولویہ - کتاب فاخر
- ۲۳۳۴۔ صابونی [ابو عثمان اسماعیل بن عبد الرحمن نیشاپوری] (محدث - ۴۲۹ھ) ولادت ۳۷۵ھ - مائین
- ۲۳۳۵۔ صابونی [ابو اسحاق ابراہیم بن ہلال بن ابراہیم حرانی بغدادی] (کاتب - شاعر عرب - ۳۸۷ھ بغداد) عمراۃ - تاجی یعنی تاریخ بنی ہاشم و آلہ و کتب
- ۲۳۳۶۔ صاحب ابن عباد [ابو القاسم اسماعیل بن ابوالحسن عباد القانی شعی] (ادیب - فنی - لغوی - ۳۸۵ھ سورے) دیکھو ابن عباد
- ۲۳۳۷۔ صاعد [قاضی ابوالقاسم صاعد بن احمد اندلسی] (فقہ - محدث - ۴۶۲ھ) طبقات الامم
- ۲۳۳۸۔ صاعد [ابو العلا صاعد بن حسن بن عیسیٰ ربی بغدادی] (لغوی - ۴۱۷ھ) کتاب الفصوص - ۳۸۰ھ میں بغداد میں منصور عباسی کے پاس جلسہ جلا
- ۲۳۳۹۔ صاعد [شیخ صاعد بن سعید بن ابوقاسم] (فقہ - صدی پنجم) شاگرد ابو جعفر طوسی
- ۲۳۴۰۔ صاعد [قاضی صاعد بن منصور بن صاعد باندراہی] (فقہ - ۰ھ) نیز دیکھو شرف الدین آبی
- ۲۳۴۱۔ صاعد [محمد الدین صاعد بن علی آبی] (فقہ - واعظ - ۰ھ)
- ۲۳۴۲۔ صغانی [حسن بن محمد شریعی نیشاپوری] (محدث - لغوی - ۶۵۰ھ) دیکھو حسن صغانی
- ۲۳۴۳۔ صلیح برغانی [محمد صلیح برغانی قزوینی] (فقہ - صدی سیزدہم) تفسیر المعاد - مسلک تفسیر گویا - معدن البکا - مخزن البکا - منبع البکا - برادر آج کل کے
- ۲۳۴۴۔ صالح [میر محمد صالح کشمیری کبر آبادی] (صوفی - شاعر فارسی - ۱۰۶۷ھ) مناقب مرقدی

- ۲۳۳۵۔ صالح [شیخ صالح بن حسن جزائری] (فقہ - حدیث) یازدہم کا نقیب [شیخ بہائی سے روایت کی]
 ۲۳۳۶۔ صالح [شیخ صالح بن سلیمان بن محمد عالمی حیدرادی] (فقہ - کاتبین)
 ۲۳۳۷۔ صالح [صالح بن شرف] (فقہ - آٹھویں صدی) شاگرد علامہ حلی
 ۲۳۳۸۔ صالح [شیخ صالح بن عبد الکرم بحرانی] (فقہ - محدث - شاعر عرب - ۹۸۰ - شیراز) تفسیر اسماء اللہ الحسنى - رسالہ تحریر - شاگرد علی بن سلیمان بحرانی
 ۲۳۳۹۔ صالح [ابو الفضل محمد صالح بن احمد سروی مازندرانی اصفہانی] (فقہ - محدث - ۱۰۸۱) ملا عبد اللہ اور ملا محمد نقی کے شاگرد
 ۲۳۴۰۔ صالحی [عبد القدر ابن احمد صالحی بللی مصری] (صوفی - ادیب - ۷۱۸) ولادت ۷۳۵
 ۲۳۴۱۔ صدائب [میرزا محمد علی اصفہانی اکبر آبادی] (شاعر فارسی - ۱۰۸۰) عہد جاگیر میں آگرہ آکر ایران واپس گیا۔
 ۲۳۴۲۔ صالح [سید علی بن حسین الصالح عالمی جزینی] (فقہ - محدث - آخر صدی دہم) تہذیب ثانی کا شاگرد - شرح شریع الاسلام - شرح ارشاد
 ۲۳۴۳۔ صہبان [ابو العرفان محمد بن علی مصری] (نوی - صوفی - ۱۲۰۶) کافہ الشافیہ فی العروص والقیافہ - حاشیہ شرح اشعری علی الالفیہ - شرح تجرید
 علامہ ثانی مختصر نقض زانی - اسفان الراغبین۔
 ۲۳۴۴۔ صدر الدین اردبیلی [صدر الدین مویث بن مفتی الدین اسحاق اردبیلی] (صوفی - ۷۸۵) عمر ۹۰ [صدر الائمہ = اخطب خوارزم]
 ۲۳۴۵۔ صدر الدین [مفتی صدر الدین کشمیری دہلوی متخلص بہ آرزوہ] (فقہ - شاعر عربی و فارسی و اردو - ۱۲۸۵) مستطیع المقال - در المنصود - عمر ۸۱ -
 شاگرد عبد العزیز و فضل امام خیر آبادی
 ۲۳۴۶۔ صدر الدین اصفہانی [صدر الدین محمد بن سید محمد عالمی بغدادی اصفہانی بخنی] (فقہ - ۱۲۰۳) (تجف)
 ۲۳۴۷۔ صدر الدین شیرازی [ابو العالی صدر الدین محمد بن ابراہیم بن محمد رنگی شیرازی] (حکیم - ۹۰۰) ولادت ۸۲۸ - حاشیہ تجرید - حاشیہ شرح مطالع - حاشیہ کشاف -
 حاشیہ شرح شمسیہ - حاشیہ شرح مختصر الاصول -
 ۲۳۴۸۔ صدر الدین شیرازی [صدر الدین محمد بن ابراہیم شیرازی شیبی (ملا صدرا)] (حکیم - متکلم - ۱۰۵۰) شیراز) کتاب الاسفار - شرح اصول کافی - شواہد الربوبیہ
 مفتاح الغیب - شرح ہدایہ الکلمہ - اسرار الایات - رد لائل خیرازی - حاشیہ حکمت اشراق - شیخ بہائی اور ملا باقر داماد کے شاگرد
 ۲۳۴۹۔ صدر الدین قمی [صدر الدین بن سید محمد باقر رضوی قمی شیبی] (فقہ - ۱۱۶۰) (تجف) شاگرد آقا جلال خونساری و مدق شیرازی
 ۲۳۵۰۔ صدر الدین قزوینی [ابو المعالی صدر الدین قزوینی] (صوفی - ۶۲۷) (تجف) متعلق الغیب - نصوص - نفحات الہیہ
 ۲۳۵۱۔ صدر الافغانی [قاسم بن حسین مروزی بخاری غازی] (نوی - ادیب - ۶۱۷) تجرید - توضیح شرح مقامات - شرح نموذج - شرح محفل
 ۲۳۵۲۔ صدر الشریعہ اکبر [شمس الدین احمد بن جمال الدین عبید اللہ بن ابراہیم بن احمد حنفی] (فقہ - حدیث - ۷۱۴) (تجف) تلخیص العقول
 ۲۳۵۳۔ صدر الشریعہ اصغر [عبید اللہ بن مسعود بن تاج الشریعہ محمود بن صدر الشریعہ احمد حنفی] (فقہ - ۷۲۷) (تجف) شرح وقایہ
 ۲۳۵۴۔ صدر عالم [محمد صدر عالم] (محدث - ۷۲۷) معارج المعانی فی مناقب آل مصطفیٰ
 ۲۳۵۵۔ صدر العلماء [حبیب اللہ بن حسین بن حسن عالمی کرکی] (فقہ - حدیث) یازدہم کا نقیب [شیخ بہائی کے شاگرد - عمدۃ الجلیہ - حجر البیضاء - مفتاح الطلاب
 ۲۳۵۶۔ صدقہ [عبد بن حسین بن حسن بن محمد بن محمد بن علی بن حسین بن مویث بن بابویہ قمی شیبی] (فقہ - محدث - ۱۳۸۱) ابن بابویہ کے بیٹے - تصنیفات ۳۰ - کمال الدین
 دلائل الاسلام - کتاب التوحید - کتاب تہذیب - من لایحضرہ الفقہ - کتاب المقنع - علل الشرائع - کتاب لاوائل - ارکان الاسلام - کتاب السنۃ - مصابیح المصابیح -
 کتاب الرجال - دلائل الائمہ - تفسیر القرآن - کتاب النسخ والنسخ - جامع الکبیر - المالی - اعتقادہ - کتاب العقبہ - عیون اخبار الرضا وغیرہ -
 ۲۳۵۸۔ صدیق حسن [عبد بن حسن خان بن آل حسن قزوینی بخوبانی] (محدث - مفسر - ۱۳۰۷) (تجف) تفسیر فتح البیان - اجد العلوم - نبیل المرام - تحف النبلاء
 اکسیر - روضۃ اللہ - لہجۃ الزائد - مکمل النسخ - حصول المامول - کشف الاقتباس - فتح المخیض - الجبال الکرامہ - افادۃ الشیوخ فی النسخ والنسخ -

- ۲۳۶۹۔ مصری [یحییٰ بن یوسف بن یحییٰ النعمانی ضریر] (صوفی - فقیہ - ادیب - شاعر عرب - نفی - ۴۵۶) ولادت ۵۸۸
- ۲۳۷۰۔ صمصمہ (صمصمہ بن موحان عبدی) (صحابی - -) علی کے اصحاب سے
- ۲۳۷۱۔ صفار (ابو الحسن احمد بن عبد بن اسماعیل بصری) (محدث - ۳۴۱ میں زندہ تھا) السنن
- ۲۳۷۲۔ صفار (عقلم بن مسلم) (محدث - ۲۲۰)
- ۲۳۷۳۔ صفار (ابو علی اسماعیل بن محمد بن اسماعیل بغدادی) (نحوی - شاعر عرب - ۳۴۱) مبروکا شاگرد - ولادت ۲۴۸
- ۲۳۷۴۔ صفار زاهد امام ابراہیم بن اسماعیل بن احمد روزی بخاری (محدث - ۵۳۴) تخلص الزاهد - کتاب السنۃ والجماعت
- ۲۳۷۵۔ صفار (محمد بن حسن صفار) (محدث - ۲۹۰) مباحث امام حسن عسکری - بصائر الدرجات
- ۲۳۷۶۔ صریح اللہ (ابو الحسن علی بن عبد الواحد بغدادی) (فقیہ - شاعر عرب - ۴۱۲ مصر)
- ۲۳۷۷۔ صفدی (صلاح الدین غلیل بن ابیک بن عبد اللہ شافعی) (مورخ - ادیب - شاعر عرب - ۴۶۴ دمشق) شرح رسالہ ابن زیدون یمتہ البانی
- ۲۳۷۸۔ صفوان (صفوان بن امیہ بن خلف بن حنفی) (صحابی - ۴۲۲ مکہ) اسلام بعد فتح مکہ - مولفۃ القلوب سے تھے۔
- ۲۳۷۹۔ صفوان (صفوان بن سلام زہری مدنی) (تابعی - ۱۳۲)
- ۲۳۸۰۔ صفوان (صفوان بن یحییٰ بصری) (صحابی - ۱۹) عمر کچھ اوپر ۶۰ - جنگ ارمینہ میں مارے گئے۔
- ۲۳۸۱۔ صفوان (ابو محمد صفوان بن یحییٰ بجلي) (محدث - فقیہ - ۲۱۰ مدینہ) وکیل امام رضا - ۳۰ کتابیں فقہ وغیرہ میں
- ۲۳۸۲۔ صفوانی (ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن عبد اللہ بن عبد اللہ بغدادی) (فقیہ - ۲۱۰ مدینہ) وکیل امام رضا - ۳۰ کتابیں فقہ وغیرہ میں
- علی بن ابراہیم بن ہاشم سے روایت کی - مباحث کلینی - کتاب الکشف والنجۃ - تحلیل المتنہ - انس العالم و تادیب المتعلم - تحفۃ الطالب بغیۃ الرجب - کتاب الجامع فقہ میں - کتاب الامامۃ۔
- ۲۳۸۳۔ صفیہ (صفیہ بنت عبد المطلب (زوجہ عوام بن فہید) (صحابیہ - ۲۰) زبیر کی والدہ - رسول اللہ کی چھوٹی - خرمہ کی حقیقی بہن - عمر ۷۷
- ۲۳۸۴۔ صفیہ (صفیہ) (صحابیہ - ۲۵ مدینہ) زوجہ رسول
- ۲۳۸۵۔ صفیہ (صفیہ بنت ابی عمیر ثقفیہ) (صحابیہ - -) خمار ثقفی کی بہن - عبد اللہ بن عمر کی زوجہ
- ۲۳۸۶۔ صفی الدین (صفی الدین ابن شکر عبد اللہ بن علی بن حسین مصری مالکی) (محدث - ۴۲۲) ولادت ۵۴۸ - سکونت قاہرہ و دمشق
- ۲۳۸۷۔ صفی الدین اردبیلی (صفی الدین اسحاق اردبیلی) (صوفی - ۳۵۷) ایران کے شاہان صفوی انہی کی نسل سے اور انہی کی طرف منسوب ہیں
- ۲۳۸۸۔ صفی الدین حلی (امام صفی الدین عبد العزیز بن سرایان علی الطائی) (نارہ - شاعر عرب - ۷۵۰) ولادت ۷۷۷ - شاعر عصرہ علی الاطلاق (دیکھیں ابن
- ۲۳۸۹۔ صفی الدین بن نصیر (صفی الدین بن نصیر الدین) (نحوی - ۸۱۹) ملک العلماء دولت آبادی کا داماد دستور المبتدی حل ترکیب فیہ غایۃ التحقیق شرح کافیہ -
- ۲۳۹۰۔ صفی الخمری (ابن الغصاة ناطق الملک بن الشعراء سیّد من حسین بن علی حسین خوشنویس مروزی) (شاعر اردو و فارسی - ۱۳۱۹) ولادت ۱۱۵۹ - خوشنویس - طوبی العروس - قطائفة الغیاء (عربی) انکھ بیٹے ڈاکٹر سید زکریا حسین (رضی) اور سید لائق حسین (قوی) اعلیٰ درجہ کے شاعر اور خوشنویس ہیں
- ۲۳۹۱۔ صفی پوری (عبد الرحیم صفی پوری) (نفی - ادیب - صدی سیزدہم) منشیہ الارباب جو شہ ۱۲۵۷ھ میں لکھی - شرح سبوح معلمات - مسالک البہیہ (نحوی) غایۃ البیان (مصر)
- ۲۳۹۲۔ صفی (محمد بن محمد بن مظفر) (ادیب - ۵۶۵) سلوان المطالع
- ۲۳۹۳۔ صلاح الدین الدین الدین (ابو العباس احمد بن عبد اللہ بن شیمان اردبیلی) (شاعر عرب - ۴۳۱) ولادت ۵۷۲
- ۲۳۹۴۔ صلاح الدین کتبی (صلاح الدین محمد بن شاکر کتبی حلی) (مورخ - ۶۴۰ حلب) نوات الوفيات (دیکھو ابن شاکر)
- ۲۳۹۵۔ صلاح الدین صفدی (دیکھو صفدی) (مورخ - ادیب - ۷۴۲ دمشق)
- ۲۳۹۶۔ صہباجی (صہباجی بن آبروم) (نحوی - ۷۲۳) آبرو میں خوشیں -

۱۳۸۸ھ تک عراقی و انوکھ و اسلام خطابت کا لڑا و بیچ اللہ ۱۳۸۸ھ تک عراقی و انوکھ و اسلام خطابت کا لڑا و بیچ اللہ ۱۳۸۸ھ تک عراقی و انوکھ و اسلام خطابت کا لڑا و بیچ اللہ ۱۳۸۸ھ تک عراقی و انوکھ و اسلام خطابت کا لڑا و بیچ اللہ

- ۲۳۹۷۔ صہبائی [ابوالعباس احمد بن ادريس قرانی] (عالم - ۶۸۴) شرح تفسیر الفصول
- ۲۳۹۸۔ صہبائی [ابراہیم بن عباس بن محمد بغدادی] (شاعر عرب - ۲۴۳) عباس بن احنف حنفی شاعر کا بیجا۔ اعطی درجہ کا شاعر
- ۲۳۹۹۔ صہبائی [ابوبکر محمد بن یحییٰ بن عبد اللہ بصری] (ادیب - ۳۳۵) ادب الکتب کتاب البوراء اخبار القرامطہ کتاب الخوارج
- ۲۴۰۰۔ صہبائی [شیخ امام بخش صہبائی دہلوی] (ادیب - شاعر فارسی - ۱۲۷۳) شہسوار کے قدس مارے گئے۔
- ۲۴۰۱۔ صہبیب [صہیب بن سنان (غلام دومی)] (صحابی - محدث - ۸۰) مدینہ) عبد اللہ بن جردان کا غلام - قدیم الاسلام - عمر ۹
- ۲۴۰۲۔ صہبید [عبداللہ بن احمد الصبیاد] (صوفی - ۶۷۰) احمد قرطبی کی نسل سے۔ المعارف المجیدیہ فی الوظائف الاحمدیہ
- ۲۴۰۳۔ صہری [ابن جہش یحییٰ بن ابومسلم بن ابی الفتح] (فقہ - ادیب - ۶۷۸) نزہل دمشق - ولادت ۵۸۳ - سکونت بغداد و دمشق
- ۲۴۰۴۔ صہحاک [صہحاک بن حسین دہلوی فیض آبادی] (شاعر اردو - حدود ۱۲۰۰) معاصر سودا
- ۲۴۰۵۔ صہحاک [صہحاک بن قیس بن خالد فہری] (صحابی - ۶۴) شرطہ معاویہ - زیاد کو بید ۵۷ تک کو ذکاوت پر زربا - موج راہط پر روان شکست کھ کر مارا گیا
- ۲۴۰۶۔ صہحاک [صہحاک بن مزاحم] (مفسر - ۱۰۵) نیز صہحاک = ابوالاثر
- ۲۴۰۷۔ صہزاد بن ازور [صہزاد بن مرداس اسدی] (صحابی - شاعر عرب - ۱۳) قاتل مالک بن نوید حکم خالد جنگ جنادین میں مارا گیا
- ۲۴۰۸۔ صہزار بن الخطاب - صہزار بن الخطاب بن مزاحم فہری] (صحابی - شاعر عرب - ۱۰) فتح مکہ پر مسلمان ہوا
- ۲۴۰۹۔ صہزیر [صہزیر بن حسین لکھنوی] (شاعر اردو - صدی سیزدہم) معاصر شاخ
- ۲۴۱۰۔ صہزیر بنی [شیخ ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن محمد ذوالی صہزیر بنی حنفی شافعی] (فقہ - ادیب - حکیم - ۷۹۰) حقیقۃ اللوح المحفوظ - الرد علی النفاۃ
- ۲۴۱۱۔ صہزیر بنی [صہزیر الدین بنی ہندی] (صوفی - مورخ - صدی ششم) مرید نظام الدین اولیا - تاریخ فیروز شاہی جو ۷۵۸ میں لکھی
- ۲۴۱۲۔ صہزیر و قزوینی [علامہ ضیاء الدین بن سعد بن محمد قزوینی] (مفسر - فقہ - ۷۸۰) قاہرہ) شاگرد وعقدہ - استاد ثقافتانی
- ۲۴۱۳۔ صہزیر و قزوینی [ابوالحسن ضیاء الدین بن ابراہیم بن محمد تادی] (نحوی - لغوی - حوضی - ۵۹۹) کتاب الاشارہ فی تسبیل العبارہ - المختصر المختصر
- تہذیب ذہن الراعی۔
- ۲۴۱۴۔ صہزیر مقدسی [صہزیر الدین ابو عبد اللہ محمد بن عبد الواحد بن احمد مقدسی دمشقی حنبلی] (محدث - ۶۴۳) مختارہ فی احادیث الفصحیہ ولادت ۵۹۹
- ۲۴۱۵۔ صہزیر و ہکاری [سید ابو محمد عیسیٰ بن محمد بن عیسیٰ ہکاری حنبلی] (فقہ - ۵۸۵) اسد الدین شیرکھ کا پیش نماز - صلاح الدین کا مشیر
- ۲۴۱۶۔ صہزیر و ہکاری [ابوالخیر عمامہ الدین احمد] (عالم - فاضل - ۶۹۸) مشاح السعادر - شقائق نعمانیہ - کتاب الشفاء فی دواء الوباء
- ۲۴۱۷۔ صہزیر و ہکاری [سید طالب بن علی حسینی اہل شیعہ] (فقہ - واقعہ - ۱۰۰) شاگرد دینی الدین بن حسین بن مظفر حمدانی - اہل قزوین کا ایک قریہ
- ۲۴۱۸۔ صہزیر و ہکاری [طالب آملی احمد لکری] (شاعر فارسی - ۱۰۴۰) عہد جہانگیر میں ہند میں آیا
- ۲۴۱۹۔ طاؤس بن کيسان [طاؤس بن کيسان] (ابو عبد الرحمن) قولا فی حمدانی ہانی] (تألیف - محدث - ۱۰۶) اصل نام ذکوان
- ۲۴۲۰۔ طاؤس [رکن الدین ابو الفضل عوفی بن محمد بن عوفی قزوینی حنفی] (فقہ - متکلم - ۶۰۰) ہمدان) رضی الدین حنفی نیشاپوری کا شاگرد
- ۲۴۲۱۔ طاؤس بن یانی [طاؤس بن کيسان یانی] (صوفی - ۱۰۵) مکہ
- ۲۴۲۲۔ طاہر بن احمد [طاہر بن زید بن احمد] (فقہ - اوائل صدی ششم) شیخ ابو علی طوسی کا شاگرد
- ۲۴۲۳۔ طاہر بن جہان [شیخ ابو الطیب طاہر بن علی جہانی] (فقہ - ۱۰۰)
- ۲۴۲۴۔ طاہر بن طبری [طاہر بن طبری] (ابو الطیب طاہر بن عبد اللہ بن طاہر بن طبری شافعی] (فقہ - ۵۰۰) بغداد) عمر ۱۰۲
- ۲۴۲۵۔ طاہر بن قتی [محمد طاہر بن قتی] (محدث - لغوی - ۹۸۶) مجمع الزوائد - ولادت ۹۱۳ ہجری
- ۲۴۲۶۔ طاہر قزوینی [شیخ بہا الدین ابو محمد طاہر بن احمد قزوینی] (نحوی - ۵۷۵)

۲۴۲۷۔ طاہر قلی [مخطوط بن محمد حسین قلی مخفی اجادی] [فقہ - حدیث یا زودیم نجف] معاصر ملا بقلمجلسی ملا خلیل قزوینی - شرح تہذیب الحدیث - حکمت العارفین - ہیجۃ الدارین تحفۃ الاجیار - حجۃ الاسلام - فوائد مدنیہ - رد الحکماء والصفویہ -

۲۴۲۸۔ طاہر کاشانی [شاہ طاہر بن رضی الدین اسماعیل حسینی اشاعشری] [متکلم - عالم - ۹۵۲] شاگرد علامہ شمس الدین محمد خفزی ترمذی [مکتبہ]

۲۴۲۹۔ طبرانی [شیخ ابوالقاسم سلیمان بن احمد بن ابوبطریق اصغہانی] [محدث - ۳۴۰ اصغہانی] ولادت طبریہ - ۲۴۰ - دلائل نبیۃ - معجم کبیر - معجم صغیر - معجم اوسط - تفسیر - کتاب السنہ - کتاب الاوائل - کتاب الدعاء

۲۴۳۰۔ طبری [امین الدین ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبری مشہدی شیبی] [مفسر - ۵۴۸ مشہد] تفسیر مجمع البیان - جمع الجوامع مصیفة الرضا - اعلام الورع -

۲۴۳۱۔ طبری [رضی الدین ابو نصر بن امین الدین فضل اللہ شیبی] [محدث - حدیث ششم] مکالم الاخلاق

۲۴۳۲۔ طبری [ابومنصور احمد بن علی بن ابیطالب طبری] [متکلم - محدث - حدیث ششم] استاد ابن شہر آشوب - احتجاج - کافی فقہ میں مفاخر الطائفة تاریخ الامم - محض طبری سے عوامی مراد ہوتے ہیں -

۲۴۳۳۔ طبری [شیخ ابو جعفر محمد بن جریر بن رستم آملی امامی] [متکلم - محدث - حدیث چہارم] دلائل الامامة جسکا نام مستتر شد ہے -

۲۴۳۴۔ طبری [ابو جعفر محمد بن جریر بن یزید طبری بغدادی] [مفسر - مورخ - فقیہ - ۳۱۰] تفسیر جامع البیان - تاریخ الرسل والملوک

۲۴۳۵۔ طبری [ابوعلی حسن بن قاسم شافعی] [فقہ - ۳۰۵] کتاب الافاض فقہ میں - کتاب البحر نظرین - کتاب العہد

۲۴۳۶۔ طحاوی [ابو جعفر احمد بن محمد بن سلامہ ازہدی جعفی مصری] [محدث - مورخ - ۳۲۱] عمر ۸۰ سو اوپر معانی الآثار - اختلاف العلماء - تاریخ الکبیر بیان السنہ - احکام القرآن -

۲۴۳۷۔ طحاوی [سید احمد مصری حنفی] [فقہ - ۱۲۳۱ یا ۱۲۳۳] حاشیہ در المختار

۲۴۳۸۔ طروش [ابو بکر محمد بن ولید بن محمد طروش اندلسی مالکی] [زاہد - ادیب - فقیہ - ۵۲۰] سراج الملوک - ولادت ۵۴۸م (دیکھو ابن ابی رندق)

۲۴۳۹۔ طریحی [شیخ فخر الدین بن محمد بن علی بن احمد بن طریح جعفی] [لغوی - فقیہ - محدث - ۱۰۸۵] مجمع البحرین جو ۱۰۷۹ میں لکھی منتخب فی المزیں والخطب - الاربعین - شرح مختصر نافع

۲۴۴۰۔ طغرائی [سویہ الدین ابو اسماعیل حسین بن علی بن محمد اصغہانی] [العجید فخر الکتاب] [شاعر عرب - کاتب - ۵۱۵] وزیر اربل للبیۃ النجم - عمر ۶۰

۲۴۴۱۔ طفیل محمد [سید طفیل محمد بن شکر اللہ حسینی اوہڑوی ملکرامی] [عسفی - عالم - فاضل - ۱۱۵۱] الملکرام ولادت ۱۰۷۳

۲۴۴۲۔ طلحہ بن عبید اللہ [طلحہ بن عبید اللہ بن عثمان بن عمر قسری] [صحابی - محدث - ۳۴۰] بصرہ (ابوبکر کے دادا عامر اور طلحہ کے دادا عثمان حبشی چھائی قسری عشرہ مبشرہ)

۲۴۴۳۔ طلحی [حافظ قوام السنہ ابوالقاسم اسماعیل بن محمد طلحی اصغہانی] [ادیب - ۵۳۵]

۲۴۴۴۔ طوسی [شیخ ابو جعفر محمد بن حسن بن علی طوسی شیبی بغدادی حنفی] [فقہ - محدث - ۴۰۰] دیکھو ابو جعفر طوسی اور نیز محقق طوسی

۲۴۴۵۔ طوسی [سلیمان بن عبد القوی حبلی] [ادیب - مفسر - ۷۱۰] فواصل الآیات

۲۴۴۶۔ طومان [شیخ نجم الدین طومان بن احمد عسفی] [فقہ - ۷۲۸]

۲۴۴۷۔ طویس [ابو عبد المنعم حبیب بن عبد اللہ] [مغنی - ۷۲۲ مدینہ] نخست میں ضرب الفل ہے

۲۴۴۸۔ طبیبی [شرف الدین محمد بن حسن] [محدث - مفسر - ۷۲۳] حاشیہ کشف - شرح مشکوٰۃ

۲۴۴۹۔ ظالم [ابو صفہ ظالم بن سراق بصری شیبی] [از اصحاب علی - ۷۰] مسلک باپ - (نیز دیکھو ابوالاسود)

۲۴۵۰۔ ظفر [سراج الدین بہادر شاہ بادشاہ دہلی] [شاعر اردو - ۸۶۲] دیوان اشعار

۲۴۵۱۔ ظہور حسین [سید ظہور حسین لکھنوی رامپوری] [فقہ - حنفی]

۷۔ جوھر کے وزیر مامون بطاحی کے لئے لکھی تھیں جنک پہل میں مارے گئے۔

- ۲۲۵۲۔ ظہور اللہ [ظہور اللہ فرنگی محلی لکھنوی] (فقہ - صدی سیزدہم) ولادت ۱۱۷۴
- ۲۲۵۳۔ ظہوری [ظہوری نور الدین ترشیزی] (شاعر فارسی - شارح - ۱۰۲۵) ایران سے آکر شاہ بیجا پور کا ملازم ہوا
- ۲۲۵۴۔ ظہیر سوسوانی [ظہیر الدین سوسوانی] (صوفی - شاعر فارسی - حلی) ولادت ۱۲۷۷
- ۲۲۵۵۔ ظہیر عینائی [شیخ ظہیر الدین بن علی بن زین العابدین بن حسام عالمی عینائی] (فقہ - صدی دہم) معاصر شہید ثلثی
- ۲۲۵۶۔ ظہیر فارسی [ابو علی ظہیر الحسن بن الخضر بن ابی الحسن نعمانی حنفی بغدادی] (فقہ - نحوی - لغوی - ۵۹۸ بغداد)
- ۲۲۵۷۔ ظہیر فاریابی [ظہیر الدین طاہر بن محمد فاریابی] (شاعر فارسی - ۵۹۸) مداح قزل ارسلان
- ۲۲۵۸۔ ظہیری [محمد بن احمد حنفی بخاری] (فقہ - ۹۱۹) قنادی ظہیریہ
- ۲۲۵۹۔ عارف [محمد عارف کشمیری دہلوی] (شاعر اردو - ۱۲۶۸)
- ۲۲۶۰۔ عاصم بن محمد [عاصم بن عمر بن الخطاب] (صحابی - ۷۰) انکی دختر عمر بن عبدالعزیز کی ماں تھی
- ۲۲۶۱۔ عاصم کوئی [ابوبکر عاصم بن ہذیل شہلی] (فارسی - ۱۲۷۷ کوفہ) مشہور قاریوں میں سے
- ۲۲۶۲۔ عاصمی [احمد بن محمد عاصمی] (مفسر - ۷۰) زین الفقیہ تفسیر سورۃ ہل اسے
- ۲۲۶۳۔ عالم بلقیسی [محمود عالم] (نحوی - لغوی - ادیب - ۱۳۱۱ مصر) انوار الربیع فی الصرف والنحو والبدیع -
- ۲۲۶۴۔ عالی [مرزا محمد نعمت خان شیرازی دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۱۱۹)
- ۲۲۶۵۔ عامر بن فہرہ [عامر بن فہرہ] (صحابی - ۴) ابوبکر کا غلام - جنگ یرسعونہ میں مارا گیا - عمر ۳۰
- ۲۲۶۶۔ عامر بن کریرہ [عامر بن کریرہ بن ربیعہ] (صحابی - ۷۰) یقیناً نسبت عبدالطلب کا بیٹا - فتح مکہ پر مسلمان ہوا - خلافت عثمان تک زندہ رہا
- ۲۲۶۷۔ عامری [حسن بن علی بن عثمان عامری] (محدث - ۲۷۰)
- ۲۲۶۸۔ عالمی [بہاء الدین محمد بن حسین امامی اصفہانی] (ادیب - فقہ - شاعر - ۱۰۳۱) شہرہ (تفسیر عروۃ الوثقی - کشکول - نوادہ صدیہ (دیکھو بہانی)
- ۲۲۶۹۔ عائشہ [عائشہ بنت ابی بکر بن ابی قحافہ] (صحابیہ - محدثہ - ۵۷ مدینہ) زوجہ رسول
- ۲۲۷۰۔ عباد بن بشر [عباد بن بشر] (صحابی - ۱۲) جنگ یمامہ میں مارے گئے - عمر ۲۵
- ۲۲۷۱۔ عبادہ بن صامت [عبادہ بن صامت انصاری] (صحابی - محدث - ۳۴ شام) رسول اللہ کی نقیبوں میں سے جو حضرت علیؑ کی قاضی رہی - ابوذر کی بہادر زاد
- ۲۲۷۲۔ عباس بن احف [شیخ ابوالفضل عباس بن احف بن اسود حنفی یامی] (شاعر عرب - ۱۹۲ بغداد) ابراہیم بن عباس صوفی کا ماموں - دیوان اشعار
- ۲۲۷۳۔ عباس بن ربیعہ [عباس بن ربیعہ بن حارث بن عبدالمطلب] (صحابی - ۷۰) جنگ صفین میں علیؑ کے ساتھ تھے
- ۲۲۷۴۔ عباس بن عبدالمطلب [عباس بن عبدالمطلب] (صحابی - محدث - ۳۲ مدینہ) قدیم الاسلام عمر ۸۸ - رسول اللہ ص ۷۰ و ۷۱ سال بڑے
- ۲۲۷۵۔ عباس بن عقبہ [عباس بن عقبہ بن ابی لہب] (شاعر عرب - ۳۲) قدیم الاسلام
- ۲۲۷۶۔ عباس بن مرداس [عباس بن مرداس سلی] (صحابی - شاعر عرب - ۷۰) اسلام قریب فتح مکہ - بصرہ کو قریب یادیہ میں سکونت رہی -
- ۲۲۷۷۔ عباس بن حسین [عباس بن حسین بن سید جعفر علی جاروی علیگندھشی] (فقہ - حلی) مدرس علیگندھ کالج
- ۲۲۷۸۔ عباسی [حسن بن عبداللہ] (ادیب - صدی ششم) آثار الاولیٰ فی ترتیب الدول جو ششمہ میں لکھی
- ۲۲۷۹۔ عبداللہ بن اُمی [عبداللہ بن اُمی بن خلف] (صحابی - ۳۴) فتح مکہ پر مسلمان ہوئے - جنگ جمل میں مارے گئے - انکے بیٹے کا نام بھی عبداللہ تھا
- ۲۲۸۰۔ عبداللہ بن ابی اونی [عبداللہ بن ابی اونی اسلمی] (صحابی - محدث - ۸۷ کوفہ) وفات نبوی پر کوفہ چلے گئے
- ۲۲۸۱۔ عبداللہ انصاری [شیخ الاسلام عبداللہ انصاری] (صوفی - فقہ - ۴۸۱ ہرات) دیکھو ابن الشیخ
- ۲۲۸۲۔ عبداللہ جہانی [عبداللہ بن ساج زین جمعہ جہانی] (فقہ - ۱۱۳۵ بہمان) صحیفہ علویہ - جواہر البحرین - مسائل محمدیہ - ریاض الجنان

- ۲۴۸۳۔ عبداللہ بن بدیل [عبداللہ بن بدیل بن ورقاء خراسانی] (صحابی - ۳۷)۔ نیا اور نکاحا بھائی عبدالرحمان علی کی ہمراہی میں صفین میں شہید ہوئے۔
- ۲۴۸۴۔ عبداللہ بن ابی بکر [عبداللہ بن ابی بکر بن ابی قحافہ] (صحابی - ۱۱)۔ قدیم الاسلام
- ۲۴۸۵۔ عبداللہ بخدای [عبداللہ بن احمد بن محمد بن ضیل بخدای] (محدث - ۲۹۰)۔ زوائد سند۔ اپنے والد کی سند بھی مرتب کی
- ۲۴۸۶۔ عبداللہ بناری [طاحی عمر عبداللہ بن قاضی غوث محمد بخاری بناری] (فقہ - ادیب - ۱۲۳۵)۔ (ردیعو سابق)
- ۲۴۸۷۔ عبداللہ آقزی [عمر عبداللہ بن عیسیٰ اصغر ہائی تبریزی المشہر بالآقزی] (رجالی - فاضل - حدود ۱۳۰۰)۔ ریاض العلماء، شیا کر علامہ
- ۲۴۸۸۔ عبداللہ حجازی [امام عبداللہ بن احمد بن محمد دمشقی حنبلی] (فقہ - نحوی - نحوی - ۶۲۰)۔ ولادت ۵۴۱ھ بمطابق ۱۱۴۶ء۔ شیخ الاسلام موفق الدین ابو محمد ازہر حجازی کا
- ۲۴۸۹۔ عبداللہ تاقی [ابوالقاسم عبداللہ بن محمد بن حسین] (ادیب - لغوی - شاعر عرب - ۴۸۵)۔ بخدای، المائیکہ - کتاب الجحان فی تشبیہات القرآن - مقامات ادبیہ - دیوان اشعار
- ۲۴۹۰۔ عبداللہ تلہبی [عبداللہ بن الرداؤ تلہبی ملکانی دہلوی] (منطقی - ۹۲۲)۔ شرح میزان المنطق - معاصر بہلول لودھی
- ۲۴۹۱۔ عبداللہ ٹوکی [مفتی عبداللہ ٹوکی] (فقہ - ادیب - جی)۔ پروفیسر اور سی انٹل کالج لاہور
- ۲۴۹۲۔ عبداللہ تونی [عبداللہ بن محمد تونی] (فقہ - صدی یازدہم شہید)۔ شرح ارشاد علامہ - رسالہ اصول میں - معاصر خرمالی
- ۲۴۹۳۔ عبداللہ بن ثعلبہ [عبداللہ بن ثعلبہ مازنی] (صحابی - ۸۹)۔ عمر ۹۳
- ۲۴۹۴۔ عبداللہ جزائری [سید عبداللہ بن نعمۃ اللہ جزائری] (فقہ - ۱۱۷۳)۔ الشوستر) رسالہ احمیہ - مدینہ النہی شرح مفاتیح الشرائع -
- ۲۴۹۵۔ عبداللہ بن جمش [عبداللہ بن جمش اسدی] (صحابی - ۲)۔ قدیم الاسلام - برادر زینب زوج رسول جنگ احد میں شہید ہوئے۔
- ۲۴۹۶۔ عبداللہ بن جعفر [عبداللہ بن جعفر بن ابیطالب] (صحابی - ۸۰)۔ مدینہ - عمر ۹۰
- ۲۴۹۷۔ عبداللہ چکڑالوی [عبداللہ چکڑالوی] (عالم - ۱۳۳۴)۔ چکڑالوی فرقہ (اہل قرآن) کا بانی - ترجمہ قرآن
- ۲۴۹۸۔ عبداللہ بن خٹلہ [عبداللہ بن خٹلہ انصاری] (ابن غنیل الملائکہ) [صحابی - ۴۳ حرہ]۔ ۶۴۰ء واقعہ حرہ میں مارے گئے غنیل الملائکہ خٹلہ کا لقب تھا
- ۲۴۹۹۔ عبداللہ بن خیاب [عبداللہ بن خیاب بن الارت] (صحابی - ۳۸)۔ واقعہ نہروان سے پہلے خوارج نے شہید کیا
- ۲۵۰۰۔ عبداللہ رازی [عبداللہ رازی معتزلی] (مشکلم - ۵۰)
- ۲۵۰۱۔ عبداللہ بن رواحہ [عبداللہ بن رواحہ انصاری خزرجی] (صحابی - ۸)۔ حضرت رسول کے نقیبوں میں سے - جنگ موتہ میں شہید ہوئے
- ۲۵۰۲۔ عبداللہ بن زبیر [عبداللہ بن زبیر بن عوام قرشی] (صحابی - محدث - ۷۳)۔ کتبہ اسماء بنت ابوبکر کو بیٹے عروہ کے حقیقی بھائی - عمر ۷۳
- ۲۵۰۳۔ عبداللہ بن زید [عبداللہ بن زید بن عبد ربہ انصاری خزرجی] (صحابی - ۳۲)۔ مدینہ
- ۲۵۰۴۔ عبداللہ بن زید [عبداللہ بن زید عاصم انصاری مازنی] (صحابی - ۴۳ حرہ)۔ واقعہ حرہ میں مارے گئے۔
- ۲۵۰۵۔ عبداللہ بن سعد [عبداللہ بن سعد بن ابی سرح عامری قرشی] (صحابی - ۳۷)۔ عثمان کا برادر رضاعی - مرتد ہو گیا - بفتح مکہ دوبارہ مسلمان ہوا
- ۲۵۰۶۔ عبداللہ بن سلام [عبداللہ بن سلام اسدینسی] (صحابی - محدث - ۴۳)۔ مدینہ
- ۲۵۰۷۔ عبداللہ سلطانپوری [مخدوم الملک شیخ الاسلام عبداللہ سلطانپوری لاہوری انصاری] (فقہ - ۹۹۰)۔ احمد آباد) عصمت الانبیاء و شرح شمائل تنزیہی
- ۲۵۰۸۔ عبداللہ بن سنان [عبداللہ بن سنان بن ظریف کوفی] (محدث - دوسری صدی)۔ منصور و اشقی سیرتیدین کا خزانچی - جناب صادق سیرتیدین کا
- ۲۵۰۹۔ عبداللہ شطاری [عبداللہ شطاری اکبر آبادی] (صوفی - ۷۹۹)
- ۲۵۱۰۔ عبداللہ بن شقیق [ابو عبدالرحمان عبداللہ بن شقیق عقیلی بصری] (تابعی - ۱۰۸)
- ۲۵۱۱۔ عبداللہ شہرستری [شہاب الدین عبداللہ بن محمود بن سید شہرستری شہیدی] (مشکلم فقہ - ۹۹۷)۔ ازہر نے مشہد پر قبضہ کیا تو انہیں بخارا لے کر قتل کر کے کھلا دیا

مقامات ادبیہ - دیوان اشعار

مقامات ادبیہ - دیوان اشعار

- ۲۵۱۲۔ عبد اللہ شوشتری [عز الدین عبد اللہ بن حسین شوشتری] (فقہ - ۱۰۲۱ھ) (صغیان) شرح قواعد علامہ
- ۲۵۱۳۔ عبد اللہ شوشتری [عبد اللہ بن سید نور الدین علی بن نعمت اللہ شوشتری جزائری] (فقہ - ۱۱۷۳ھ) دیکھو عبد اللہ جزائری
- ۲۵۱۴۔ عبد اللہ بن عامر [عبد اللہ بن عامر بن کریم قرشی] (صحابی - ۵۹ھ) عثمان کا بصرہ کا گورنر
- ۲۵۱۵۔ عبد اللہ بن عباس [عبد اللہ بن عباس بن عبد المطلب] (صحابی - محدث - مفسر - ۶۸ھ) طائف - عمر ۷۳ھ یا ۷۴ھ - آخر میں نابینا ہو گئے تھے۔
- ۲۵۱۶۔ عبد اللہ بن عطاء [عبد اللہ بن عطاء بن ابی ریح] (محدث - دوسری صدی) شاگرد ابن عباس - جناب باقر و جعفر کے اصحاب سے
- ۲۵۱۷۔ عبد اللہ بن غالب [ابو علی عبد اللہ بن غالب اسدی] (شاعر عرب - دوسری صدی) جناب باقر و صادق و کاظم سے روایت کی
- ۲۵۱۸۔ عبد اللہ بن قوط [عبد اللہ بن قوط ازدی ثمالی] (صحابی - ۵۶ھ) روم میں مارے گئے
- ۲۵۱۹۔ عبد اللہ بن منصور قزوینی طوسی [فقہ - نحوی - صدی یازدہم شہد] معاصر حر عاملی - شرح الفیہ ابن مالک - سالہ غدیر
- ۲۵۲۰۔ عبد اللہ بن عمر [عبد اللہ بن عمر بن خطاب عدوی] (صحابی - محدث - ۳۷ھ) والد کاساۃ مکہ میں سلمان چچ عمر ۸۰ھ علی کی بیعت نہ کی - نیز عبد الملک
- ۲۵۲۱۔ عبد اللہ بن عمرو عاص [عبد اللہ بن عمرو بن عاص سہمی قرشی] (صحابی - محدث - ۶۳ھ) عمر عاص کی سال کی عمر میں پیدا ہوا - واقعہ خروہ کی دوران میں انتقال کیا
- ۲۵۲۲۔ عبد اللہ کاظمی [سید شری علی عبد اللہ بن محمد رضا حسینی کاظمی] (فقہ - محدث - وسط صدی سیزدہم)
- ۲۵۲۳۔ عبد اللہ بن مبارک [ابو عبد الرحمان عبد اللہ بن مبارک بن واخیم مروزی] (صوفی - محدث - فقہ - ۱۸۱ھ) ولادت ۱۱۸ھ - شاگرد ابو یوسف و حنفیہ و مالکی
- ۲۵۲۴۔ یوسفیان ثوری - استاد احمد حنبل و ابو بکر و عثمان ابنائے ابی شیبہ - کتاب الزہد و الرقاق
- ۲۵۲۵۔ عبد اللہ بن محمد [ابو بصیر عبد اللہ بن محمد اسدی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق سے روایت کی
- ۲۵۲۶۔ عبد اللہ بن مسعود [عبد اللہ بن مسعود ہذلی] (صحابی - محدث - ۳۲ھ) مدینہ - قدیم الاسلام - دیکھو ابن مسعود
- ۲۵۲۷۔ عبد اللہ بن محمود [ابو الفضل محمد الدین عبد اللہ بن محمود بغدادی] (محدث - ۶۸۳ھ) مختار
- ۲۵۲۸۔ عبد اللہ بن مطیع [عبد اللہ بن مطیع بن اسود عدوی مدنی] (صحابی - ۷۳ھ) اہل مدینہ نے نبی امیہ کو نکال کر انکو امیر بنالیا تھا - عبد اللہ بن مسعود کا شاگرد
- ۲۵۲۹۔ عبد اللہ بن غفل [عبد اللہ بن غفل مرزئی بصری] (صحابی - ۶۰ھ) بصرہ
- ۲۵۳۰۔ عبد اللہ بن میمون [عبد اللہ بن میمون بن اسود بن قحاح] (محدث - صدی دوم) جناب باقر و جعفر سے روایت کی
- ۲۵۳۱۔ عبد اللہ بن وہب [ابو محمد عبد اللہ بن وہب بن مسلم مصری مالکی] (محدث - فقہ - ۱۹۰ھ) شاگرد امام مالک - راوی سوطا - عمر ۷۲ھ
- ۲۵۳۲۔ عبد اللہ بن یحییٰ [عبد اللہ بن یحییٰ بن یحییٰ] (محدث - ۱۹۹ھ)
- ۲۵۳۳۔ عبد اللہ بن یحییٰ [ابو محمد عبد اللہ بن یحییٰ کاظمی عی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق و کاظم سے روایت کی
- ۲۵۳۴۔ عبد اللہ بن زید [عبد اللہ بن شہاب الدین حسین زیدی شہابادی] (فقہ - ۱۰۶۹ھ) شرح تہذیب المتعلقی - شرح قواعد - شرح معجم -
- ۲۵۳۵۔ عبد اللہ بن ابی ایوب [ابو محمد عبد اللہ بن ابی ایوب و فدان کوئی] (قاری - عبد صادق) از اصحاب صادق
- ۲۵۳۶۔ عبد الباسط [عبد الباسط بن رستم علی تنوخی] (فقہ - ۱۷۲۳ھ) عجیب البیان - ذو الفقار خانی
- ۲۵۳۷۔ عبد الباقی [شیخ ابو محمد عبد الباقی بن محمد بن عثمان خلیل بصری زہلی سے] (متکلم -) الحج والہر ابن فی امامہ امیر المؤمنین ولولادہ کتاب البیہ
- ۲۵۳۸۔ عبد الجبار امقرئ [عبد الجبار بن شیخ عبد اللہ بن زوی امقرئ] (محدث - ۱۷۶۸ھ) ولادت ۱۷۶۸ھ - شاگرد تہذیب الدینی دہلوی
- ۲۵۳۹۔ عبد الجبار امقرئ [قاضی ابو الحسن عبد الجبار بن احمد مقرئ بغدادی] (ادیب - متکلم - مورخ - ۹۵۵ھ) بغدادی
- ۲۵۴۰۔ عبد الجلیل بلگرامی [سید عبد الجلیل بن سید احمد حسینی و سبطی بلگرامی دہلوی] (مفسر - مورخ - ادیب - شاعر - ۱۱۳۸ھ) ولادت انیم عالمگیر
- ۲۵۴۱۔ عبد الجلیل ازلی [رشید الدین ابو سعید عبد الجلیل بن ابو الفتح مسعود بن عیسیٰ بن عبد الوہاب رازی] (متکلم - فقہ - صدی ششم) الفصول فی الاصول

نقص النقص لابی الحسن بصری۔ استاد علمائے عراق اور مناظر ماہر تھے۔ ابن شہر آشوب کے مشائخ سے۔ روایت کی ابوعلی طوسی سے۔

۲۵۴۲۔ عبد الجلیل غزنوی [عبد الجلیل بن فیروز بن حسن غزنوی] (غوی۔) ہدایۃ النہو۔ لایب التقریر۔ معانی الحروف۔ مؤنس الانسان۔

۲۵۴۳۔ عبدالحق محمد دہلوی [شیخ عبدالحق بن سیف الدین بخاری دہلوی] (محدث۔ ۱۰۵۲ھ) اشعۃ اللمعات شرح مشکوٰۃ۔ جذب القلوب۔ اخبار الاخیار۔ رجال مشکوٰۃ۔ جامع النبوة۔ شرح سفر السعادت۔ مناقب ائمہ اثنا عشر۔ زاد المتقین۔

۲۵۴۴۔ عبدالحق دہلوی [عبدالحق بن محمد میر دہلوی] (فقہ۔ مفسر۔ ۱۳۳۴ھ) تفسیر حقانی عقائد الاسلام۔ ولادت ۱۲۶۴۔ نذیر حسین دہلوی لطف اللہ علیگندھی اور نجم الدولہ حکیم محمد جان کے شاگرد۔

۲۵۴۵۔ عبدالحق خیر آبادی [عبدالحق بن فضل حق خیر آبادی] (فلسفی۔ علامہ۔ تیرہویں صدی) تسہیل الکافیہ بشرح ہدایۃ الحکمة۔ جواہر عالیہ۔ امیور کے

۲۵۴۶۔ عبدالحکیم [عبدالحکیم سیالکوٹی طحی] (آفتاب پنجاب) [شاہجہاں انکولیکا کھرچہ روپہ ماہوار دیتا تھا۔ ترجمہ فارسی غنیۃ الطالبین۔ حاشیہ بیضاوی۔

۲۵۴۷۔ عبدالحکیم [عبدالحکیم بن امین امجد لکھنوی] (فقہ۔ ۱۲۸۵ھ) نظم الدرر۔ قرالاقار۔ تنویر الایمان کشف المکتوم۔ حل المعقود۔ غایۃ الکلام فی بیان الحلال والحرام۔ حاشیہ مختلفہ۔ ولادت ۱۲۳۹

۲۵۴۸۔ عبدالحکیم [عبدالحکیم شرر لکھنوی] (ناول نویس۔ جی) عبدالحق لکھنوی اور نذیر حسین دہلوی کے شاگرد

۲۵۴۹۔ عبدالحکیم کاتب [ابو غالب عبدالحکیم بن یحییٰ بن سعد] (کاتب بلخ۔ ۱۳۲۰ھ) مروان حمار کا کاتب جس کے ساتھ مقام بوسیر گیا۔ غلبہ میں ضرب لاش۔

۲۵۵۰۔ عبد بن حمید [عبد بن حمید بن نصر] (ابو محمد عبدالحکیم) کشتی [محدث۔ ۲۲۹ھ] تفسیر مسند (کشت قریم جو جہان کا)

۲۵۵۱۔ عبدالحق [ابو الحسنات عبدالحق بن عبدالحکیم لکھنوی] (فقہ۔ ۱۳۰۲ھ) فتاویٰ مختلفہ الاخیار۔ ہدایۃ المختار۔ شرح عضدیہ۔ حاشیہ مختلفہ فوائد

البہی فی ترجمہ الحنفیہ۔ ولادت ۱۲۶۴

۲۵۵۲۔ عبدالحق [امیر نظام الدین عبدالحق بن عبد الوہاب بن علی حسینی اشرفی جرجانی] (فقہ۔ متکلم۔ ادیب۔ حدود ۵۰۰ھ) شرح الفیہ شہید۔ ترجمہ الفیہ فارسی۔

۲۵۵۳۔ عبدغفر [عبدغفر بن یزید] (ادکار ہمدانی کوئی) (تالیسی۔) ولادت عہد رسول میں۔ اصحاب علی ۵۰۰ھ

۲۵۵۴۔ عبد الریب [عبد الریب دہلوی] (واعظ۔ ۱۳۰۵ھ) فردوس آسیہ

۲۵۵۵۔ عبد ربہ [ابو بکر بن محمد بن عبد اللہ بن ابراہیم شافعی] (محدث۔ ۳۵۴ھ) ولادت ۲۶۰۔ غیلانیات

۲۵۵۶۔ عبد الرحمان بن ابی بکر [صحابی۔ محدث۔ ۵۶ یا ۵۳ھ] ابو بکر کے بڑے بیٹے

۲۵۵۷۔ عبد الرحمان بن ابی بکر [عبد الرحمان بن ابی بکر الصاری بصری] (تالیسی۔) ولادت ۱۲ بصرہ

۲۵۵۸۔ عبد الرحمان پانی پتی [فاری عبد الرحمان پانی پتی] (صوفی۔ علامہ۔ ۱۳۱۴ھ) محمد اسحاق دہلوی۔ رشید الدین خاں اور ملک علی کے شاگرد

۲۵۵۹۔ عبد الرحمان بن خالد [عبد الرحمان بن خالد بن ولید] (صحابی۔ ۴۵ھ) معاویہ کی طرف سے حص کا گورنر۔ معاویہ نے نہر دلوادیا

۲۵۶۰۔ عبد الرحمان بن سمہ [عبد الرحمان بن سمہ قرشی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۱ھ) اسلام یوم فتح مکہ

۲۵۶۱۔ عبد الرحمان بن عمر [عبد الرحمان بن عمر] (صحابی۔) اس نام کے تین بیٹے حضرت عمر کے تھے۔ اکبر۔ اوسط یعنی ابو شحمہ اور اصغر

۲۵۶۲۔ عبد الرحمان بن عوف [عبد الرحمان بن عوف زہری] (صحابی۔ محدث۔ ۳۲ھ) عشرہ مبشرہ سی۔ قدیم الاسلام۔ ولادت ۱۰ عام اہل

۲۵۶۳۔ عبد الرحمان غافقی [عبد الرحمان بن عبد اللہ غافقی دمشقی] (محدث۔ ۳۸۱ھ)

۲۵۶۴۔ عبد الرحمان بن غنم [عبد الرحمان بن غنم اشعری شافعی] (تالیسی۔ ۷۸ھ) عہد رسول میں پیدا ہوئے مگر ملاقات نہیں ہوئی

۲۵۶۵۔ عبد الرحمان بن ابی لیلیٰ [عبد الرحمان بن ابی لیلیٰ انصاری کوئی] (تالیسی۔ محدث۔ ۸۳ھ) ولادت ۱۷۔ اصحاب میر المؤمنین سی

۲۵۶۶۔ عبد الرحمان مصری [عبد الرحمان بن قاسم مصری] (محدث۔ ۱۹۱ھ) شاگرد امام مالک۔ ولادت ۱۳۔ کتاب الزہد والرفاق۔

۲۵۶۷۔ عبد الرحیم [حجی الدین ابوعلی عبد الرحیم بن علی بن حسین عسقلانی مصری] (قاضی فاضل) (فقہ۔ ۵۹۶ھ) ولادت ۵۲۹ھ عسقلان

ابو عبد اللہ

رجال فضلاء

- ۲۵۶۸۔ عبد الرحیم [عبد الرحیم عمری دہلوی] (فقہ - ۱۱۳۱) ولی اللہ دہلوی کے والد
- ۲۵۶۹۔ عبد الرحیم اسنوی [عبد الرحیم بن حسن بن علی اموی اسنوی شافعی] (فقہ - متکلم - ۲۷۲) شرح منہاج بیضاوی - ولادت ۷۰۴
- ۲۵۷۰۔ عبد الرحیم [عبد الرحیم صفی پوری] (نوی - ادیب - صدی سیزدہم) منتخب الارب - شرح سبعة معارف (دیکھو صفی پوری)
- ۲۵۷۱۔ عبد الرزاق [ابو بکر عبد الرزاق بن ہمام بن نافع حمیری صنعانی] (محدث - مفسر - ۲۱۱ ین) مصنف الجامع - شاگرد عمر - استاد احمد بن حنبل ۸۵۵
- ۲۵۷۲۔ عبد الرزاق [عبد الرزاق بن علی بن حسین لاجی حیلانی قتی] (محقق - متکلم - حکیم - ۱۰۵۱)
- ۲۵۷۳۔ عبد الرزاق [عبد الرزاق بن مولا میر حیلانی شیرازی] (محقق - متکلم - حکیم - ۱۰۵۱)
- ۲۵۷۴۔ عبد الرزاق [کمال الدین عبد الرزاق کاشی] (متکلم - ۳۵۵)
- ۲۵۷۵۔ عبد الرسول [عبد الرسول سہارنپوری] (نوی - -) متن متین نجومیں
- ۲۵۷۶۔ عبد الرشید چوہدری [شمس الحق عبد الرشید چوہدری] (صوفی - متکلم - ۱۰۸۳) رشیدیہ - زاد السالکین مقصود الطالبین - درالعلوم الربوط
- ۲۵۷۷۔ عبد ری [رزین بن معاویہ عبد ری] (محدث - ۵۳۵) دیکھو رزین
- ۲۵۷۸۔ عبد السلام [عبد السلام بن عطاء الحق بدایونی] (مفسر - ۱۲۵۵) تفسیر زاد الآخرة نظم میں
- ۲۵۷۹۔ عبد السلام [عبد السلام دیوبی لکھنوی] (متکلم - منطقی - صدی یازدہم) شاگرد عبد السلام لاہوری - شرح تہذیب - شرح منار
- ۲۵۸۰۔ عبد السلام [عبد السلام لاہوری] (متکلم - فقہ - ۱۰۳۷)
- ۲۵۸۱۔ عبد السلام [ابو صلت عبد السلام ہروی] (محدث - اوائل صدی سوم) امام رضا علیہ السلام سے روایت کی
- ۲۵۸۲۔ عبد الصمد [عبد الصمد مدنی حائری] (متکلم - فقہ - ۱۲۱۶ حائری)
- ۲۵۸۳۔ عبد الصمد [جمال الدین ابو احمد عبد الصمد بن ابراہیم بن خلیل بغدادی] (محدث - صدی ششم) شہید اولیٰ زانیہ ۷۳۴ء میں اجازہ حاصل کیا
- ۲۵۸۴۔ عبد الصمد [عبد الصمد بن احمد بن عبد القادر قطعی بغدادی] (صوفی - خطیب - واعظ - محدث - نحوی - لغوی - ۷۷۷) ولادت ۹۵۳
- ۲۵۸۵۔ عبد العالی کرکی [تلج الدین ابو محمد عبد العالی بن شیخ نور الدین علی بن عبد العالی عالمی کرکی] (محقق - محدث - ۹۹۳) ولادت ۹۲۶ - تعلق آثار - رسالہ درمبحث قبلہ -
- ۲۵۸۶۔ عبد العزیز [ابو احمد عبد العزیز بن یحییٰ بن احمد بن عیسیٰ جلادی ازدی بصری] (محدث - -) مسند امیر المؤمنین - کتاب الجمل - کتاب البصیفین کتاب الفرائض
- کتاب الفضائل - کتاب التفسیر وغیرہ کتب ابواب فقہ - اسکے پر داد امام باقرؑ کے صحابی تھے۔
- ۲۵۸۷۔ عبد العزیز بن محمد بن عبد العزیز ہندی اشعری قتی] (محدث - اوائل صدی سوم) امام رضا سے روایت کی آپ کے وکیل تھے۔
- ۲۵۸۸۔ عبد العزیز دہلوی [عبد العزیز بن ولی اللہ دہلوی] (محدث - فقہ - مفسر - متکلم - ۱۲۳۹) تفسیر تحفہ اثنا عشریہ - بستان المحدثین - فتاویٰ مجاہدین
- ۲۵۸۹۔ عبد العزیز ہزاری [عبد العزیز بن احمد ہزاری طسانی] (علامہ - حدود - ۱۲۴۰) اکیر طہ میں - ہراس شرح شرح عقائد نسفی جو ۱۲۳۵ء میں
- ۲۵۹۰۔ عبد العظیم [سید عبد العظیم بن سید عبد اللہ بن سید علی بن سید حسن بن زید بن جعفر بن علی] (عالم - اوائل صدی سوم) امام جواد اور امام ہادی کے صحابی
- ۲۵۹۱۔ عبد علی [شیخ عبد علی بن محمد عوسی جوزی شیرازی] (فقہ - محدث - شاعر - صدی یازدہم شیراز) تفسیر نور الثقلین - شرح لامیۃ العجم - نعمۃ اللہ جزائری کے مشائخ -
- ۲۵۹۲۔ عبد علی [عبد علی بن ناصر بن رحمت بکرانی] (ادیب - شاعر عرب - صدی یازدہم بصرہ) مول شرح شواہد المطول - قطر النعام - دیوان اشعار
- کلام الملوک ملوک الکلام - شاگرد شیخ بہائی -
- ۲۵۹۳۔ عبد علی [عبد علی بن محمود الخادم الجبلقی عالی] (شیخ محمد بن علی بن خاؤن) (فقہ - اوائل صدی یازدہم حیدرآباد) شرح الفیہ شہید - شرح ارشاد - قطب شاہی ترجمہ اربعین - حاشیہ بر جامع عباسی - ان سے روایت کی میر محمد باقر داماد نے - شاگرد بہائی -
- ۲۵۹۴۔ دیکھو قاری الحدیث ۱۵۷۸ اثنا عشریہ کے شروع میں آپ نے اپنا نام غلام حکیم لکھا ہے۔

۲۵۹۶۔ عبد العلی [اسی حنفی بدراسی لکھنوی] (فقہ - ۱۱۳۴) شاگرد مولوی عبدالحی لکھنوی

۲۵۹۷۔ عبد العلی ہروی [مولوی عبد العلی ہروی لاہوری] (علامہ۔ جی)

۲۵۹۸۔ عبد القادر [عبد القادر بن اسماعیل بن ابی الحسین فارسی نیشاپوری] (تحدیث ۵۲۹) مفہوم شرح مسلم۔ مجمع القراءت۔ تلخیص نیشاپور۔ امام
الحرمین کا شاگرد۔ ولادت ۳۵۱۔

۲۵۹۹۔ عبد الغفور [رضی الدین عبد الغفور لاری لاہوری] (نوی - ۹۱۲) شاگرد جامی۔ حاشیہ فوائد ضیائیہ شرح کافیہ

٢٦٠٠- عبد الغنى [ابو محمد عبد الغنى بن سعيد بن علي (أزدي) مضري] (محدث - ٧٠٩ هـ/مصر) ولدت ٣٣٧ هـ/مصر مشقة النسبة كتابها المؤلفات والمختلعة.

۶۶۱۔ عبدالغنی (عبد الغنی بن ابوالکلب کستیری) [فقہی - حدی و دوازدہم] معاشرہ منصور علی خاں وزیر احمد شاہ جہاں رضاوی ترجمہ فارسی تاریخ الاسلام

۲۶۴۔ عبد العسی [عبد العسی بن ابوسعید عمری، سندھی] (محدث - فقیہ - ۱۲۹۶ ہجری) الکاج الحاجہ تشریح ابن ماجہ - مخصوص التذہب بن ربیع الدین اور محمد اسحاق دختر زادہ عبد العزیز دہلوی اور شیخ محمد عابد سندھی کے شاگرد۔

۲۶۳۔ عبد الفتاح [عبد الفتاح بن سید عبد اللہ جمعی گلشن آبادی (ناسکی) (فقہ حنفی) محمدیہ دو ماہیہ خزینۃ العادۃ تاریخ روم پنج سالہ تاریخ اولیاء فارس و آمو۔

۴۴. عبدالقادر بدایونی [عبدالقادر بدایونی] (نقیبہ - مورخ - ۴۴۰ھ) شاگرد شریف مبارک ناگوری، منتخب التواریخ، ترجمہ منگل سنگس قیس -

۲۹-۵۶- عبدالقادر بن شیبہ [ابوبکر بن شیبہ] (تقریباً ۱۱۸۴ھ) - مفتی مکہ - از نسل محمد ہاشمی شاگرد عبداللہ انصاری تکی شافعی۔ فتاویٰ

۲۶- عبدالقادر بغدادی (عبدالقادر بن عمر بغدادی) نزیل قاهره (ادیب ۱۰۹۳-۱۱۰۹) خزانه الادب - شاگرد خانبی

۲۶-۶- عبدالقادر جیلانی [شیخ محی الدین عبدالقادر بن حبلی دوست جیلانی بغدادی] (صوفی - محدث - ۵۶۱) انلوپیدسکی اور عوالت الاسلام کی پہلی تصویر

۱۶۰۴- عبداللہ دہلوی (عبداللہ دہلوی) (تقریباً ۱۲۴۲) شیریں سراج

المطهر النجاشي، ابن عبد الله بن عمر بن الخطاب، أبو عبد الله، له كتاب في بيان ما في القرآن من المعاني والآثار، وهو من كتب التفسير.

۲۶۱۔ عبد القادر جانی، شیخ عبد القادر بن محمد الرحمان حرانی، ناشافی (نحوی: ۴۱) دلائل لاعجازیہ فی شرح البیضاخ: مائۃ عامل - جبل - عمدہ - ن۔

٢٧١- عبد القاهر عبادي [شيخ عبد القاهر بن عبد من رجب بن مخلص عبادي خويزي] (مشكم نفقه - جزيره) كتاب العقائد مستسكات القطعية

۲۴۱۱- عبد القدوس [عبد القدوس گنگوہی] (صوفی - ۹۴۵ گنگوہ) جو اہر خیمہ

۴۶۱۳. عبدالکریم بن طاووس [ابوالمظفر غیاث الدین عبدالکریم بن احمد بن موسی بن طاووس طی بغدادی] واقعه - تسابح - کوی - ۹۹۳۰ کاظمین) سید ابن

طاووس (احمد) کے بیٹے عمرہ ۴۷ بحق حلی اور حق طوسی کے شاگرد۔ سبب السطوم فی تصفی العلوم

۲۶۱۳- عبد الطیف بغدادی از موفی الدین محمد الطیف بن یوسف بن محمد بغدادی، استثنائی، حبیب- ادیب- مولف- عربی- سنی- م- ۱۰۶۴- جزایر

[illegible]

۲۶۱۔ عبد اللطیف قزوینی [عبد اللطیف حسینی قزوینی] (اردیب - ۹۸۱ھ) [جمہیرا] معاصر اکبر بن جلال

۲۶۱۔ عبدالمطلب بن ربیعہ [عبدالمطلب بن ربیعہ بن حارث بن عبدالمطلب ہاشمی مدنی] (صحابی - ۶۲۰ م شق) عمر کے زمانہ میں دمشق میں رہتے تھے۔

۱۰۰ شاکر و ملا عبدالرحیم کا زندگی نامہ

- ۲۶۱۸- عبدالمقتدر [قاضی عبدالمقتدر دہلوی] (صوفی - فقیہ - ۷۹۱) خلیفہ فقیر الدین محمود چراغ دہلی - ملک العلماء و دولت آبادی کا استاد - عمر ۸۸
- ۲۶۱۹- عبدالمکمل بغدادی [عبدالمکمل بن بشر بغدادی] (محدث - ۴۰۳)
- ۲۶۲۰- عبدالمکمل صلی [دیکھو عبید] (نحوی - فقیہ - ۸۳۹) ولادت ۷۶۶
- ۲۶۲۱- عبدالمکمل ہروی [عبدالمکمل بن علی ہروی] (ادیب - نحوی - ۴۸۹) محیط اللغات
- ۲۶۲۲- عبدالمومن [شرف الدین عبدالمومن بن ہبہ اللہ مغربی اصفہانی] (ادیب - ۱۰۰) طباطبائی الذہب جو مختصر کے لطائف الذہب کے تعارض میں لکھی
- ۲۶۲۳- عبدالباقی [عبدالباقی شطاری البرکات آبادی] (صوفی - عالم - صدی یازدہم) فوائخ الاذکار شرح لوائح ملا جامی جو ۱۰۳۰ھ میں لکھی - شرح قصص - لوائح الاذکار فی مناقب السادات الاطہار - ناسخ التنازع - شوارق البعثات شرح لمعات - ذریعۃ النجاة شرح مشکوٰۃ - شرح نخبۃ الفکر - مقامات العارفين - شرح ارشاد الفخر - مرید شیخ عبدالمہ شطاری
- ۲۶۲۴- عبدالباقی [شیخ عبدالباقی بن سعد جزائری] (فقیہ - محدث - رحبانی - صدی یازدہم کر بلا) الحاکم ابی یامع الرجال رجال میں - شرح تہذیب الاصول - اقتصاد شرح از شداد - کتاب الملبوسات امامت میں جو ۱۰۱۳ھ میں لکھی جزائر شمس کے پاس ایک مقام ہے -
- ۲۶۲۵- عبدالباقی احمد نوری [عبدالباقی احمد نوری عثمانی] (نحوی - صدی دوازدہم) جامع النہوض شرح کافیه فارسی جو ۱۱۳۴ھ میں لکھی - مرید و حید الدین گجراتی
- ۲۶۲۶- عبدالباقی [شیخ عبدالباقی بن علی بن احمد بن محمد خانی] (فقیہ - ادیب - صدی دہم) برادر شہید ثانی
- ۲۶۲۷- عبد الواحد [عبد الواحد بن علی بن برہان عکبری جنلی معتزلی حنفی] (نحوی - ۴۵۰)
- ۲۶۲۸- عبد الواحد بن زید [عبد الواحد بن زید بصری] (صوفی - ۷۷ ابصرہ)
- ۲۶۲۹- عبد الواحد مرکشی [عبد الواحد مرکشی] (مورخ - تیرہویں صدی سی) المغرب فی تاریخ المغرب (دیکھو مرکشی)
- ۲۶۳۰- عبد الواحد ہروی [ابو عبد الواحد بن احمد بن ابوالقاسم بن محمد طبری ہروی] (محدث - ادیب - ۴۰۳) کتاب الروضہ ابو عبید کی غریب القرآن کا رد -
- ۲۶۳۱- عبد الواسع [عبد الواسع جلی غوجستانی] (شاعر فارسی - صدی ششم) سرآمد شعرائے بہرام بن مسعود غزنوی
- ۲۶۳۲- عبد الوہاب [قاضی عبد الوہاب ابو محمد بن علی بن نصر بغدادی مالکی] (فقیہ - ۴۲۲ مصر) عیون المسائل کتاب لادالی فی مسائل خلاف بشرح مدونہ
- ۲۶۳۳- عبدی [محمد بن یشار عبدی] (محدث - ۲۵۳)
- ۲۶۳۴- عبید نخوی [جمال الدین عبدالمکمل بن علی بن ابوالحسن بانی حلی شافعی] (نحوی - فقیہ - ۸۳۹) ولادت ۷۶۶
- ۲۶۳۵- عبید بن عبد [ابو عبید اللہ عبید بن عبد جلی] (تابعی - محدث - ۱۰۰) اصحاب علی سے تھے
- ۲۶۳۶- عبید اللہ بن زیاد [عبید اللہ بن زیاد بن امیہ] (تابعی - ۶۶) امیر کو فوج جسے قتل حسین کے لئے لشکر کو فوج بھیجا - بمقام مصل مارا گیا
- ۲۶۳۷- عبید اللہ احرار [خواجہ عبید اللہ احرار شافعی] (صوفی - ۸۹۵ سمرقند) مولدہ تاشقند ۸۰۶ھ یعقوب چرخچی کو مرید جامی کے پیر
- ۲۶۳۸- عبید اللہ بن ابی رافع [عبید اللہ بن ابی رافع (علی کے لاتب)] (کاتب - تابعی - ۱۰۰) کتاب قضائے علی - ایک کتاب ان صحابہ کے بیان میں جو جمل صفین و نہروان میں علی کے ساتھ تھے
- ۲۶۳۹- عبید اللہ بن مسعود [ابو عبید اللہ عبید اللہ بن عبد اللہ بن عبید بن زید] (فقیہ - ۱۰۲) مدینہ کے فقہیوں سے
- ۲۶۴۰- عبید اللہ معتزلی [ابو القاسم عبید اللہ محمد بن جرد اللہ سی معتزلی موصلی بغدادی] (نحوی - عروسی - ۳۸۷) سکونت موصل و بغداد و تفسیر قرآن الموضح - المفضح - شاگرد ابو علی فارسی
- ۲۶۴۱- عبید اللہ طاہری [ابو احمد عبید اللہ بن عبد اللہ بن طاہر خراسانی] (شاعر عرب - ۳۰۰) بغداد کا کتاب لاشارہ فی اخبار الشعراء و رسالہ فی السیاسة الملکیہ - کتاب البراۃ و الفصاحتہ
- ۲۶۴۲- عبید اللہ بن عباس [عبید اللہ بن عباس بن عبد المطلب] (صحابی - ۵۸) عبد اللہ بن عباس کے چھوٹا - علی کی طرف سے یمن کے گورنر -

- ۲۶۴۳۔ عبید اللہ بن عمر (عبید اللہ بن عمر بن خطاب) [صحابی - ۳۷] جنگ صفین میں معاویہ کی پہلی بیوی سے گئے۔
- ۲۶۴۴۔ عتاب بن اسید [عتاب بن اسید اموی] [صحابی - ۳۱] اسلام یوم فتح مکہ - رسول اللہ اور ابوبکر کے عہد میں مکہ کے گورنر
- ۲۶۴۵۔ عتبائی [ابو منصور محمد بن علی بن ابراہیم عتبائی] [نحوی - ۵۵۶] ولادت ۴۸۴ - عتاب بن عبد بنزاد کا
- ۲۶۴۶۔ عتبائی [کلثوم بن عمر] [شاعر عرب - ادیب - حدود ۲۳۰] ندیم برامکہ - کتاب المنطق - کتاب الاداب - کتاب الاثر
- ۲۶۴۷۔ عتبہ بن عبدہ [عتبہ بن عبدہ اسلمی] [صحابی - ۸۷] (جھس) عمر ۹۴
- ۲۶۴۸۔ عتبہ بن غزوہ [عتبہ بن غزوہ مازنی] [صحابی - ۵۵] بصرہ (قدیم الاسلام - عمر ۵۷)
- ۲۶۴۹۔ عتبی [ابو نصر محمد بن عبد الجبار] [ادیب - مورخ - بعد ۴۰۹] تاریخ یمنی
- ۲۶۵۰۔ عتبی [ابو عبد الرحمن محمد بن عبید اللہ بن عمر اموی بصری] [ادیب - شاعر عرب - ۲۲۸] کتاب الخیل - کتاب الاخلاق - کتاب الذین - اشعار الاعراب - عتبہ بن ابوسفیان کی نسل سے
- ۲۶۵۱۔ عثمان بن ابی شیبہ [ابو الحسن عثمان بن ابی شیبہ محمد کوفی] [حدیث - ۲۳۹] مسند - تفسیر - ابوبکر بن ابی شیبہ کا بھائی
- ۲۶۵۲۔ عثمان بن ابی العاص [عثمان بن ابی العاص ثقفی] [صحابی - ۵۱] بصرہ (عمر ۷۰) سکونت پھرہ
- ۲۶۵۳۔ عثمان بن حنیف [عثمان بن حنیف بن داہب اوسی انصاری] [صحابی - ۷۰] علی کے گورنر بصرہ - سکونت کوفہ - عہد معاویہ تک زندہ رہے
- ۲۶۵۴۔ عثمان بن سعید [عثمان بن سعید اسدی] [ابو عثمان یازیات] [فقہ - ۷۰] اول وکیل صاحب العصر
- ۲۶۵۵۔ عثمان بن طلحہ [عثمان بن طلحہ عبد ری قرشی] [صحابی - ۴۲] مکہ
- ۲۶۵۶۔ عثمان بن عامر [ابو قحافہ عثمان بن عامر] [صحابی - ۱۱] دیکھو ابو قحافہ
- ۲۶۵۷۔ عثمان بن عفان [عثمان بن عفان] [صحابی - محدث - ۳۵] مدینہ (خلیفہ سوم
- ۲۶۵۸۔ عثمان بن مغنوں [عثمان بن مغنوں قرشی] [صحابی - ۳۵] مدینہ (قدیم الاسلام
- ۲۶۵۹۔ عثمان زندہ پیر [شیخ عثمان زندہ پیر] (صوفی - ۹۹۰) بانی پت
- ۲۶۶۰۔ عثمان بارونی [خواجہ عثمان بارونی نیشاپوری] [صوفی - ۶۱۷] نیشاپور (عمر ۹۱
- ۲۶۶۱۔ عجبلی [احمد بن عبد القادر شافعی] [محدث - ۷۰] ذخیرۃ المال
- ۲۶۶۲۔ عدنی [محمد بن ابی محمد یحییٰ عدنی] [محدث - ۲۴۳] مسند
- ۲۶۶۳۔ عدوی [محمد عبادة العدوی مصری] [نحوی - ۱۱۹۳] شرح شذوذ الذہب
- ۲۶۶۴۔ عدوی [محمد قطب مصری] [نحوی - ۷۱] شرح شذوذ ابن عقیل
- ۲۶۶۵۔ عدی بن حاتم [عدی بن حاتم طائی] [صحابی - محدث - ۶۷] کوفہ (۷۱) میں مسلمان ہوئے - جل صفین و نہر ان میں علی کے ساتھ عمر ۱۲
- ۲۶۶۶۔ عدی بن مسافر [شیخ عدی بن مسافر بن اسماعیل ہکاری] [صوفی - ۵۵۷] ولادت ۴۶۷ - عمر ۵۰ - طائفہ عدویہ اسی سے منسوب ہے -
- ۲۶۶۷۔ عراقی [حافظ عبد الرحیم] [محدث - ۸۰۶] فتح المغیث شرح الفیہ فی مصطلح الحدیث
- ۲۶۶۸۔ عریاض [عریاض بن ساریہ] [صحابی - ۷۵] شام (ساکن شام - اہل صفہ سے تھے -
- ۲۶۶۹۔ عرب شاہ [شہاب الدین احمد بن محمد بن عبد اللہ دمشقی حنفی انصاری] [فقہ - ادیب - ۸۵۴] دمشق (ولادت ۷۹۱ - فاکہۃ الخلفاء - کتاب المقذور فی احوال تیمور -

۲۶۷۰۔ عری [عری شیرازی اکبر آبادی] [شاعر فارسی - ۹۹۹] عمر ۳۶ - عہد اکبری میں ایران سے آیا

۲۶۷۱۔ عروہ بن زبیر [ابو عبد اللہ عروہ بن زبیر بن العوام مدنی] [تلمیذ - محدث - ۸۴] (استاذ ابن سعد زہری - مدینہ مکہ) فقہی - ولادت ۲۲

- ۲۶۶۲۔ عزیز الدین اربلی [حسن بن محمد بن احمد ضریر اربلی] (فلسفی۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۶۶۰ء دمشق) ولادت ۵۸۶ھ نصیبین۔ علی کو ابو بکر یہ
فصیلت دیا تھا ابن خلکان نے اس کے مناظرہ سے بھی چڑایا
- ۲۶۶۳۔ عزیز الدین سلمی [شیخ الاسلام عبد العزیز بن عبد السلام بن حسن سلمی دمشقی شافعی] (فقہیہ۔ ۶۶۰ء) ولادت ۵۷۷ء۔ دمشق و مصر میں
شیخ الاسلام رہا۔ گانے بجانے کا شوقین تھا۔
- ۲۶۶۴۔ عزیز الدین ستونی [ابو نصر احمد بن حامد بن محمد اصفہانی] (ادیب۔ ۶۶۰ء) (تکریت) عماد کاتب کا چچا۔ ملک شاہ کو پوتے محمود کا خراجی۔
- ۲۶۶۵۔ عزیزی [عزیزی] (محدث۔ ۱۰۴۳) سراج المیز شرح جامع الصغیر سیوطی
- ۲۶۶۶۔ عسیری [عسیری] (شاعر فارسی۔ پانچویں صدی) معاصر محمود غزنوی۔ شاگرد غنصری
- ۲۶۶۷۔ عصام (عصام الدین ابراہیم بن محمد بن عرب شافعی) (ادیب۔ متکلم۔ ۹۵۱ یا ۹۳۳ھ سمرقند) اطول شرح تلخیص المفتاح
- ۲۶۶۸۔ عصمت اللہ (عصمت اللہ سہارنپوری) (ریاضی۔ نحوی۔ ۱۰۳۹) شرح خلاصۃ الحساب۔ حاشیہ فوائد ضیائیہ
- ۲۶۶۹۔ عصفی [عصفی] (عبد الدین عبد الرحمن بن احمد بن عبد الغفار فارسی ایچی) (متکلم۔ ۷۵۶) مواظف۔ عقائد
- ۲۶۷۰۔ عطاری بن ابی یحییٰ (ابو محمد عطاری بن ابی یحییٰ) (اسلم بن صفوان کلبی) (تاجی۔ محدث۔ ۱۱۴) عمر ۸۸ یا ۱۰۰ (عطاری خراسانی۔ مفسر۔ وفات ۱۳۵)
- ۲۶۷۱۔ عطاری بن یسار [عطاری بن یسار مدنی] (تاجی۔ محدث۔ ۱۰۳۹ یا ۱۰۴۰) عمر ۸۴۔ مولائے میمونہ زوجہ رسول
- ۲۶۷۲۔ عطاری بن حسن بن محمد [نحوی۔ ادیب۔ ۱۲۵۰ مصر] حاشیہ ازہریہ۔ حاشیہ سمرقندیہ۔ کتاب الانشاء
- ۲۶۷۳۔ عطار [عطار] (طیبیہ۔ صدی ہفتم) منہاج الدکان و دستور الاعیان جو ۶۵۸ھ میں لکھی
- ۲۶۷۴۔ عطار [فرید الدین ابو حامد محمد بن ابراہیم نیشاپوری] (صوفی۔ شاعر فارسی۔ ۶۶۷) پند نامہ
- ۲۶۷۵۔ عطیہ اندلسی [ابو محمد عطیہ بن سعید اندلسی] (محدث۔ ۴۰۸ مکتہ)
- ۲۶۷۶۔ عقیف کندی [عقیف بن قیس بن معد کلب کندی] (صحابی۔ ۱۰)
- ۲۶۷۷۔ عقیف الدین [عقیف الدین عبد اللہ بن اسعد شیبی یافعی کلبی] (صوفی۔ مورخ۔ ۶۸ مکتہ) تاریخ مرآۃ الجنان۔ در النظم۔ روض الریاضین
- ۲۶۷۸۔ عقیف الدین [سیمان بن علی بن عبد اللہ کوفی تلمسانی دمشقی] (صوفی۔ کاتب۔ شاعر عرب۔ ۶۹۰) مائل بہ نصیریت۔ ہر علم میں مصنف۔
دمشق کا خراجی۔ بادشاہ تک کو خاطر میں نہ لاتا تھا۔
- ۲۶۷۹۔ عزی [ابو مسعود عقبہ بن عمر بن قحطان انصاری خزرجی بدری] (صحابی۔ ۴۲) رواۃ الکی صغیر کتب وقت انکو حضرت علی نے کوفہ میں نائب چھوڑا۔
- ۲۶۸۰۔ عقبہ بن عامر [عقبہ بن عامر حبشی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۸ مصر) معاویہ کا مصر کا گورنر
- ۲۶۸۱۔ عقبہ بن نافع [عقبہ بن نافع فہری] (صحابی۔ ۶۳) عمرو عاص کا خاندان زاد۔ گورنر افریقیہ۔ بربروں سے لڑتا ہوا مارا گیا
- ۲۶۸۲۔ عقیل [عقیل بن ابی طالب بن عبد المطلب ہاشمی] (صحابی۔ نسابہ۔ عہد معاویہ) کچھ دنوں بعد کوفہ میں حکم معاویہ کے پاس آ کر کوفہ میں مرگوا
- ۲۶۸۳۔ عقیلی [ابو جعفر محمد بن عمرو بن موسیٰ] (محدث۔ ۳۲۲) کتاب المصنف
- ۲۶۸۴۔ عکاشہ [عکاشہ بن محسن اسدی] (صحابی۔ ۱۱) عمر ۴۵۔ جنگ بزاخہ میں طلحہ بن خویلد نے قتل کیا
- ۲۶۸۵۔ عکبری [ابو البقاء عبد اللہ] (نحوی۔ ۶۱۶) (دیکھو ابو البقاء عکبری)
- ۲۶۸۶۔ عکرمہ بن ابی جہل [عکرمہ بن ابی جہل غزوہ بن ہشام خزومی] (صحابی۔ ۱۳) اسلام بعد فتح مکہ شہید۔ جنگ یرموک میں مارا گیا
- ۲۶۸۷۔ عکرمہ بن عبد اللہ [ابو عبد اللہ عکرمہ بن عبد اللہ بربکی مدنی (غلام ابن عباس)] (تاجی۔ محدث۔ مفسر۔ ۱۰۷) (مدینہ) خارجی تھا۔ زہری سے پیروی
شعبی اور عمر بن ربیعہ اس سے روایت کرتے ہیں
- ۲۶۸۸۔ علامہ بحرانی [سید ہاشم بن سلیمان بن اسماعیل بحرانی] (محدث۔ ۱۱۰۹) (دیکھو ہاشم بحرانی)

- ۲۶۹۹- علاء حمزی [علاء الحمزی عبدالمقدس] (صحابی - ۱۳۰) بحرین کا گورنر
- ۲۷۰۰- علاء الدولہ [خواجہ رکن الدین احمد بن محمد بن احمد سنائی] (صوفی - محدث - ۳۳۶ بغداد) عمر ۷۷
- ۲۷۰۱- علامہ صلی [جمال الدین حسین بن سعید الدین یوسف بن علی بن المظہر علی] (فقید - متکلم - ۷۲۶) شاگرد جعفر اول و نصیر الدین طوسی فیضی
- الغین - شرح تجرید - تلخیص المرام - خلاصۃ المقال - کتاب القواعد کشف الیقین - منہاج الصلاح - منہج الحق - منہج المسترشدين - نہایت الاصول - نہایت الفقہ - مبادی الوصول - نظم البراہین - نہایت المرام - ارشاد الایمان - معراج الہدایہ - مفتی المطلب - اسرار الخفیہ - مقصد الواصلین - باب ہادی عشر - شرح اشارات - مخلفۃ اہل السنۃ
- ۲۷۰۲- علاء الدین اکبر آبادی [علاء الدین اکبر آبادی] (صوفی - ۹۵۳ اکبرہ)
- ۲۷۰۳- علاء الدین دمشقی [علاء الدین علی بن ابوالخزم نقیس قرشی دمشقی] (طیب - ۰)
- ۲۷۰۴- علاء الدین صابر [علاء الدین علی احمد صابر] (صوفی - ۹۹۰) پیران کبیر خلیفہ سہارنپور میں مراد ہے
- ۲۷۰۵- علاء الدین فرنگی علی [ملک العلماء علاء الدین فرنگی علی] (فقید - صوفی - ۱۲۴۲ مدراس) شرح فصول الکبریٰ
- ۲۷۰۶- سقہ بن قیس [علقہ بن قیس] (صحابی - محدث - ۶۱)
- ۲۷۰۷- علقمی [شیخ شمس الدین محمد بن علقمی] (مفسر - دسویں صدی) قس النیرین حاشیہ جلالین ۹۵۲ میں لکھا
- ۲۷۰۸- علقمی [ابوطالب مویہ الدین محمد بن احمد علقمی اسدی] (دو زیر - ۹۵۶) مستعصم عباسی کا وزیر - بڑا لائق عالم و فیاض تھا
- ۲۷۰۹- علم الدین سخاوی [دیکھو سخاوی] (نحوی - لغوی - ۹۴۳ دمشق)
- ۲۷۱۰- علوی خاں [سید محمد ہاشم بن حکیم محمد ہادی شیرازی دہلوی] (طیب - ۱۱۶۰) از نسل محمد بن جعفر - ولادت ۸۰۰ اخیر از جامع الجوامع و طب
- ۲۷۱۱- علی بن ابیطالب [ابوالحسن علی بن ابیطالب ہاشمی] (صحابی - محدث - مفسر - ۴۰ کوثر) عشرہ مبشرہ و ولادت ۲۸ عا ۱۱۳ قبل از ہجرت
- ۲۷۱۲- علی بن ابراہیم [ابوالحسن علی بن ابراہیم بن ہاشم قتی] (مفسر - تیسری صدی) تفسیر الناح و المنسوخ - قربا لاسناد - کتاب الشرح - کتاب التوضیح
- فضائل امیر المومنین - کتاب المغازی - معاصر امام علی نقی و حسن عسکری
- ۲۷۱۳- علی بن ابراہیم [ابوالحسن علی بن ابراہیم بن احمد الشیخانی اہلبی] (محدث - ۱۰۴۴) مناقب جدید
- ۲۷۱۴- علی بن ابی رافع [علی بن ابی رافع] (تابعی - ۰) جناب علی کا کاتب
- ۲۷۱۵- علی احمد بدایونی [قاضی شاہ علی احمد بدایونی] (فقید - جی) ولادت ۱۲۴۱ - افوار حسین بدایونی و نظمیر حسینی انکی مشہور شاگرد ہیں
- ۲۷۱۶- علی بن احمد کوفی [ابوالقاسم علی بن احمد بن موسیٰ بن محمد قتی] (امام علی رضا کوئی] (فقید - متکلم - ۳۵۲) الاغاثہ فی بدء الثلثہ بتبیت الحجرات
- ۲۷۱۷- علی اصغر [علی اصغر قزوچی] (مفسر - ۱۱۴۷) تفسیر ثواب الشریک
- ۲۷۱۸- علی اصغر [حاج علی اصغر بن محمد یوسف قزوچی] (فقید - اصولی - صدی یازدہم) سفینۃ النجات ادعیہ وغیرہ میں - کتابا لمقال - صلی شرح عقد الاصول
- ۲۷۱۹- علی اکبر [علی اکبر الہ آبادی] (صوفی - ۱۱۰۱) فصول الکبریٰ - اصول الکبریٰ - شرح اصول الکبریٰ
- ۲۷۲۰- علی اکبر [علی اکبر بن محمد باقر ارجی] (اصفہانی] (فقید - متکلم - واعظ - ۱۲۳۲) زیدۃ المعارف - ردیاری نصرانی - رد شیخ احمد حسانی - رد اخباری
- ۲۷۲۱- علی بن بابویہ [دیکھو ابن بابویہ قتی] (فقید - محدث - ۳۲۹)
- ۲۷۲۲- علی انظر [علی انظر بن سید حسن کجوی ساری] (متکلم - طیب - جی) انکی بیٹے علی حیدر مولوی فیاض ایڈیٹر اصلاح ہیں اور محمد حیدر ایڈیٹر پرچہ ہیں
- ۲۷۲۳- علی بن جعفر [علی بن جعفر] (محدث - صدی سوم) از عیاب امام حسن عسکری و وکیل آنجناب
- ۲۷۲۴- علی بن جعفر [علی بن جعفر صادق] (محدث - فقید - دوسری صدی) امام رضا کے زمانہ تک زندہ رہے
- ۲۷۲۵- علی بن حسن [ابوالحسن علی بن حسن ہناتی کوفی سمری] (کرار علی) (نحوی - لغوی - صدی چہارم) المنہج فی اللغۃ المجدوجہ ۳۵۷ میں لکھی

۲۷۲۶- علی بن جعفر [علی بن جعفر] (محدث - صدی سوم) از عیاب امام حسن عسکری و وکیل آنجناب

- ۲۶۶۔ علی بن حسین [امام زین العابدین علی بن حسین] (تابعی - امام چہارم - ۹۵ مدینہ) ولادت ۳۸
- ۲۶۷۔ علی بن حکیم [علی بن حکیم ادوی] (محدث - ۲۳۱)
- ۲۶۸۔ علی بن خلف [علی بن خلف بن مطلب بن حیدر موسیٰ جویری] (ادیب - شاعر - فقیہ - محدث - تفسیر القرآن - توراتین حدیث میں - دیوان اشعار - ذخیرۃ المقال - نکبت البیان)
- ۲۶۹۔ علی رضا [علی رضا بن مرزا حبیب اللہ موسوی عالی کرکی] (محقق فقیہ - متکلم - ۱۰۹۱) اصفہان کے شیخ الاسلام
- ۲۷۰۔ علی بن السمری [ابو الحسن علی بن السمری] (عالم - ۳۲۸) صاحب الامر کے چوتھے اور آخری سفیر - انگلینڈ سلسلہ سفارت بند ہو گیا
- ۲۷۱۔ علی سرہندی [خواجہ ناصر علی سرہندی دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۱۰۸)
- ۲۷۲۔ علی بن اسحاق [ابو الحسن علی بن اسحاق اصفہانی] (صوفی - صدی سوم) معاصر حنفیہ - شاگرد محمد بن یوسف بناو
- ۲۷۳۔ علی بن صبیح [علی بن صبیح عالمی] (فقیہ - محدث - ۹۳۷) یزید کے شیخ الاسلام - شرح القواعد - شرح الشرائع - شرح الفیہ - حاشیہ ارشاد - عمر - ۷۵ اوپر
- ۲۷۴۔ علی صغیر [علی بن محمد بن شیخ حسن بن شیخ زین الدین عالمی اصفہانی] (فقیہ - ۱۱۰۳) اصفہان) ولادت ۱۰۱۳ - درمنثور و منظوم - سهام المارۃ - حاشیہ شرح لمحہ و عطر طیل پانی - (دیکھو نمبر ۲۷۴)
- ۲۷۵۔ علی طباطبائی [سید علی بن سید محمد علی بن سید ابو المعالی صغیر طباطبائی اصفہانی حائری] (فقیہ - ۱۲۳۱) دیاض المسائل شرح مختصر نافع - ولادت ۱۱۱۱ کاظمین
- ۲۷۶۔ علی عباس [علی عباس چرکیا کوئی] (فقیہ - ۱۳۰۲) برادر زاوۃ مولوی احمد علی عباسی
- ۲۷۷۔ علی بن عبد العالی [شیخ نور الدین علی بن عبد العالی عالمی سیسی] (فقیہ - ۹۳۸) شہید ثانی نے اسے روایت کی - حواشی بر قواعد علامہ شرح جعفریہ
- تعلیق شریع - شرح صیغ العقود - (نیز دیکھو محقق ثانی) [۲۷۳۸ - علی بن عبد العزیز] (علی بن عبد العزیز) (نوی - ۷۸۷) شاگرد ابو عبیدہ
- ۲۷۸۔ علی بن علی بن حسین [نور الدین علی بن علی بن حسین بن ابی الحسن موسوی عالمی] (ادیب - شاعر - فاضل - ۱۰۷۸) شرح مختصر نافع - فوائد المکیہ - شرح اثنا عشریہ -
- ۲۷۹۔ علی بن عیسیٰ [ابو الحسن علی بن عیسیٰ بن داؤد بن داؤد] (کاتب - ۳۳۴) وزیر مقتدر و قاهر عباسی - جامع الدعاء - معانی القرآن و تفسیرہ
- ۲۸۰۔ علی بن عیسیٰ [ابو عبد اللہ علی بن امیر فتح الدین عیسیٰ بن ابی الفتح اربلی شیمی] (غشی - کاتب - شاعر - ۹۹۲) کشف الغمہ - والی اہل کوزیر
- ۲۸۱۔ علی بن عیسیٰ [علی بن عیسیٰ بن فرج بن صلح ربیع] (نوی - ۲۲۰)
- ۲۸۲۔ علی قاری [علی بن سلطان محمد ہمدانی حنفی] (محدث - فقیہ - متکلم - ۱۰۱۳) شرح فقہ الکبر - شرح شفاء - مرقاۃ شرح مشکوٰۃ - موضوعات - احادیث قدسیہ - نور القاری شرح بخاری - شرح مسلم - جلالین - شرح الربیع نووی - شرح الشرح - نخبہ الفکر - شرح مطاوع - سم الفوائد فی ذم اللہ و افضن - حرب الاعظم - شرح عین العلم - ابن حجر مکی اور شیخ عبد اللہ سندھی کی کاشاگرد
- ۲۸۳۔ علی قاشی [نصیر الدین قاشی المشہور بالحق] (حکیم - فقیہ - صدی ہشتم) معاصر قطب الدین رازی - شرح تجرید اصفہانی - شرح طوابع
- ۲۸۴۔ علی قوشچی [علاء الدین علی قوشچی] (متکلم - ۸۷۹) شرح تجرید - شرح عقدیہ
- ۲۸۵۔ علی کبیر [مفتی علی کبیر محضی شہری] (فقیہ - بعد ۱۲۶۰) شاگرد علامہ تفضل حسین کشمیری - عمر ۹۰ سے زیادہ
- ۲۸۶۔ علی بن مبارک [علی بن مبارک احمد] (نوی - ۲۰۶) صاحب کسائی
- ۲۸۷۔ علی متقی [علی بن حسام الدین برانپوری مکی] (محدث - ۹۷۵) ولادت ۸۸۵ - کنز العمال
- ۲۸۸۔ علی بن محمد [علی بن محمد بن حسن بن شہید ثانی] (فقیہ - گیارہویں صدی) در المنثور و المنظوم - سهام المارۃ - حاشیہ شرح لمحہ و عطر طیل پانی - (نیز دیکھو
- ۲۸۹۔ علی بن محمد [علی بن محمد بن محمد بن علی بن محمد بن علی] (محدث - ۳۳۰)

- ۲۴۵۱۔ علی بن محمد رازی [ابو الحسن علی بن محمد رازی (زین الدین)] [مشکلم - مناظر - ۱۰] کتاب الواضح - دقائق الحقائق
- ۲۴۵۲۔ علی بن محمد عدوی [علی بن محمد عدوی شمشاطی] [ابو الحسن بن عدوی] [ادیب - فاضل - صدی چہارم] غریب القرآن - نقد اہل البیت - البرہان - المقصود والمردود - المذکر والمؤثر - مختصر تاریخ طبری - معاصر سید الدولہ حمدانی
- ۲۴۵۳۔ علی بن محمد کفی [علی بن محمد بن کفی عالمی] [افقیہ - محدث - مشکلم - ادیب - شاعر عرب - ۱۰] شرح رسالہ اثنا عشریہ
- ۲۴۵۴۔ علی بن المدینی [ابو الحسن علی بن عبد اللہ بن جعفر سعدی مدینی بصری] [محدث - ۱۰] ولادت ۱۶۱ - استاد بخاری
- ۲۴۵۵۔ علی نقی [حجۃ الاسلام حرز علی نقی] [افقیہ - ۱۲۸۹ھ اگر بلا]
- ۲۴۵۶۔ علی بن مقرب [امیر کبیر علی بن مقرب] [شاعر - ادیب - عالم - فاضل - صدی ہفتم] دیوان اشعار - بعض قصیدے سترہ صدیوں تک
- ۲۴۵۷۔ علی رضا [علی بن موسیٰ بن جعفر (امام رضا)] [امام ہشتم - ۳۰۲ طوس] ولادت ۱۴۸
- ۲۴۵۸۔ علی مہامی [زین الدین علی بن احمد بن علی مہامی (مخدوم)] [صوفی - مفسر - ۸۳۵ھ] تفسیر رحمانی - زوارف شرح عوارف شمس
- ۲۴۵۹۔ علی بن ہزبار [علی بن ہزبار ابو رازی (ابو الحسن دورق)] [محدث - فقیہ - تیسری صدی] امام رضا اور جعفر ثانی سورت و آیت کی تفسیر کتابا و لفظا
- ۲۴۶۰۔ علی منشار [شیخ علی منشار زین الدین عالمی اصفہانی] [افقیہ - صدی دہم] شیخ بہائی و تفسیر حقانی و شاگرد شیخ بہائی و سید احمد انصاری
- ۲۴۶۱۔ علی نقی [امام علی بن محمد بن علی بن موسیٰ بن جعفر صادق] [امام دہم - ۲۵۴ سامرہ] ولادت ۲۱۲
- ۲۴۶۲۔ علی نقی [شیخ عز الدین علی نقی بن شیخ ابو العلاء محمد ہاشم کمری ذہابی] [افقیہ - محدث - مشکلم - ۱۰۶۰ھ] شیخ الاسلام مصطفیٰ بن یحییٰ صاحب کلام و حکمت
- ۲۴۶۳۔ علی نوری [علی بن جمشید نوری مازندرانی اصفہانی] [حکیم - مشکلم - ۱۲۳۶ھ انصاری]
- ۲۴۶۴۔ علی بن ہلال [زین الدین ابو الحسن علی بن ہلال جزائری عراقی بخفی] [افقیہ - ۹۳۷ھ] عمر ۷۰ سے اوپر
- ۲۴۶۵۔ علی بن یقینین [علی بن یقینین بن موسیٰ کوئی بغدادی] [محدث - ۱۸۲ بغداد] امام موسیٰ کاظم کی روایت کی - ولادت ۱۲۴
- ۲۴۶۶۔ علی بن یونس [زین الدین ابو محمد علی بن محمد بن علی بن یونس عالمی] [محدث - مشکلم - ادیب - ۸۷۷ھ] الصراط المستقیم امامت میں مختصر مجمع البیان - مختصر الصلح - زبدۃ البیان
- ۲۴۶۷۔ علمی [یاسین بن زین الدین علمی جمعی] [نحوی - ۱۰۶۱ھ] حاشیہ تفسیر
- ۲۴۶۸۔ علیہ [علیہ بنت مہدی عباسیہ] [شاعر - ۲۱۰ھ] رشید کی بہن - موسیٰ بن عبید عباسی کی زوجہ - عمر ۵۰ - دیوان اشعار
- ۲۴۶۹۔ عماد طبری [عماد الدین حسن بن علی بن محمد طبری اصفہانی] [افقیہ - مشکلم - صدی ہفتم] معاصر بہاء الدین بن خواجہ شمس الدین محمد صاحب دیوان و محقق اور علامہ علی و محقق طوسی - کامل بہائی - معارف الحقائق - بیون المحاسن - بضائع الفردوس - الکافیہ امامت میں - منہج فقہ میں - جوامع الدلائل - العمود اصول دین و فروع میں - قصیدوں میں عماد طبری انہی سے مراد ہے۔
- ۲۴۷۰۔ عماد طبری [عماد الدین ابو جعفر محمد بن ابوالقاسم علی بن محمد بن علی طبری آملی] [افقیہ - محدث - صدی ششم] شاگرد ابو علی بن ابو جعفر طوسی و قطب راوندی - بشارات المصطفیٰ - کتاب الزہد المتقویٰ
- ۲۴۷۱۔ عماد طوسی [عماد الدین ابو جعفر رابع محمد بن علی بن حمزہ طوسی] [افقیہ - صدی ششم] (دیکھو ابن حمزہ)
- ۲۴۷۲۔ عمار یا سریز عمار یا سرعسی [اصحابی - محدث - ۳۷۰ھ] والدہ سمیکہ کنیز ابو حذیفہ - قدیم الاسلام - عمر ۹۳ھ صفین میں علی کی رفاقت میں شہید ہوئے
- ۲۴۷۳۔ عمار علی [عمار علی سونی] [مفسر - حدود ۱۳۱۰ھ] تفسیر عمدۃ البیان - تلخیص الاشعریہ
- ۲۴۷۴۔ عمارہ یمنی [ابو محمد عمارہ بن ابو الحسن علی بن زیدان حکمی یمنی شافعی] [افقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۵۶۹ھ] تسنن میں کمال متعصب تھا
- ۲۴۷۵۔ عتائی [ابو محمد حسن بن عقیل یا ابو علی ثانی اشہر] [افقیہ - اوائل صدی چہارم] دیکھو ابن عقیل
- ۲۴۷۶۔ عرب ابی سبلہ [عرب ابی سبلہ عبد اللہ بن عبد اللہ خزرجی] [اصحابی - محدث - ۸۳ھ مدینہ] ام سلمہ کے بیٹے سبلہ بن جندبہ میں پیدا ہوئے

- ۲۷۷۷۔ عمر بن خطاب [عمر بن خطاب عدوی] (صحابی، خلیفہ دوم - محدث - ۶۳)
- ۲۷۷۸۔ عمر خیام [عمر بن خیام نیشاپوری] (حکیم - شاعر فارسی - اوائل صدی ششم) حسن متبحر اور نظام الملک وزیر شاہ کاہن مکتبہ - بابت اس کی بہت مشہور ہیں۔
- ۲۷۷۹۔ عمر بن سعد [عمر بن سعد بن ابی وقاص] (تابعی - محدث - ۶۶) کربلا میں قتل حسین میں فوج یزید کا سردار - مختار نے قتل کرایا۔
- ۲۷۸۰۔ عمران بن حصین [عمران بن حصین خراعی] (صحابی - محدث - ۵۲) بصرہ) اسلام - ہجری میں - سکوت بصرہ
- ۲۷۸۱۔ عمران بن عبد اللہ [عمران بن عبد اللہ ثقی] (محدث - دوسری صدی) معاصر صادق
- ۲۷۸۲۔ عمر بن شہید [ابو زید عمر بن شہید زید ابن عبیدہ بن زید نیری بصری] (مورخ - محدث - قاری - ۲۶۲) تاریخ بصرہ - ولادت ۱۷۳
- ۲۷۸۳۔ عمرو بن عبیہ [عمر بن عبیہ سوسی] (نحوی - اوائل صدی ششم)
- ۲۷۸۴۔ عمرو بن امیہ [عرو بن امیہ مضر] (صحابی - ۶۰) نجاشی پاس رسول اللہ کے سفیر ہو کر گئے
- ۲۷۸۵۔ عمرو بن حرث [عرو بن حرث مخرومی] (صحابی - ۸۵) کوثر) عمر ۸۵
- ۲۷۸۶۔ عمرو بن حزم [عرو بن حزم ابو الفحاک انصاری] (صحابی - ۵۳) مدینہ) جنگ خندق میں ۱۵ سال کے تھے
- ۲۷۸۷۔ عمرو بن حمق [عرو بن حمق] (صحابی - ۵۱) یکے اذ اصحاب علی - معاویہ کے حکم سے بصرہ میں شہید ہوئے
- ۲۷۸۸۔ عمرو بن سعید [عرو بن سعید قرشی] (صحابی - ۱۳) شام میں شہید ہوئے
- ۲۷۸۹۔ عمرو بن عاص [عرو بن عاص بن وائل سہمی] (صحابی - محدث - ۳۳) مصر) ۵۸ یا ۵۹ میں سلمان ابو خالد بن ولید اور عثمان بن طلحہ کو ساتھ
- ۲۷۹۰۔ عمرو بن عبسہ [عرو بن عبسہ سلمی ابو یحیی شامی] (صحابی - ۱۰۰) قدیم الاسلام - وفات خلافت علی میں
- ۲۷۹۱۔ عمرو بن عبد العزیز [عرو بن عبد العزیز] (محدث - ۱۲۳) دمشق)
- ۲۷۹۲۔ عبد الملک [ابو نصر محمد بن منصور بن محمد کنذری] (وزیر طغرل سلجوقی - ۴۵۶) حرورہ) الپ ارسلان نے قتل کرایا
- ۲۷۹۳۔ عمید بن عمید بن عبد اللہ بن عبد المطلب بن عبد اللہ بن ابی الفوارس محمد بن علی بن الاعرج علی] (فقہ - محدث - ۵۴) کربلا) شرح تہذیب الاصول - شرح القواعد علامہ - تبصرة الطالبین شرح نوح المسترشدين - شاگرد علامہ - استاد شہید اول - ولادت ۶۸۱ھ
- ۲۷۹۴۔ عمید بن ابی حامد رکن الدین محمد بن محمد بن محمد سمرقندی خنئی] (صدیقی - محدث - ۶۱۵) بخارا) نفائس - طریقہ - ارشاد استاد احمد بن حنبل الدین حصیری (المتوفی ۶۱۶)
- ۲۷۹۵۔ عنایت احمد [مفتی عنایت احمد کاکوروی] (فقہ - ۱۰۰)
- ۲۷۹۶۔ عنایت علی [عنایت علی بن محمد عمر عمری بناری لکھنوی] (عالم - ۱۲۵۳) بنارس میں اپنے والد کی جگہ درس دیتے رہے
- ۲۷۹۷۔ عنایت علی [مولوی عنایت علی محمد ساماوی] (فقہ - ۱۳۲۶)
- ۲۷۹۸۔ عنبر بن یحییٰ بن عبد اللہ [عنبر بن عبد اللہ] (محدث - ۳۴۴)
- ۲۷۹۹۔ عنصر بن ابی القاسم حسن بن احمد [شاعر فارسی - ۴۳۱) ندیم محمود غزنوی - استاد شعرائے عصر
- ۲۸۰۰۔ عون بن مالک [عون بن مالک اشجعی شامی] (صحابی - محدث - ۳۷) شام
- ۲۸۰۱۔ عون بن جعفر [عون بن جعفر اشجعی] (صحابی - ۱۷) یہ اور ان کے بھائی محمد دونوں جنگ تستر میں شہید ہوئے
- ۲۸۰۲۔ عویم [عویم بن ساعدہ انصاری] (صحابی - ۱۰) عقبہ ثمانیہ میں آکر سلطان ہوئے - عمر ۶۵ - وفات بعد عمر
- ۲۸۰۳۔ عیاش بن عیاش بن ابی رہبہ مخرومی] (صحابی - ۱۰۰) انہوں نے ماری بھائی - جنگ یرموک میں مارے گئے
- ۲۸۰۴۔ عیاش بن ابی نصر محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش سلمی کوفی سمرقندی] (محدث - مفسر مشکم - فقہ - مورخ - تیسری صدی) تفسیر کتب فقہ و کلام و غیر

۲۸۰۵۔ عیاض [قاضی ابو الفضل عیاض بن عمرو بن موسیٰ یحییٰ سبکی مالکی] (محدث - ۵۴۴ھ) ولادت ۴۶۶ھ۔ کتاب الشفاہ۔ جامع التیانج۔ مشارق الانوار۔ الکمال شہر مسلم۔

۲۸۰۶۔ عیاض بن غنم [عیاض بن غنم فہری] (صحبانی - ۲۰ شام) عمر ۶۰۔ ابو عبیدہ بن الجراح کے ابن عم یا خالہ زاد۔

۲۸۰۷۔ عیدروس [سید عبد الرحمن بن مصطفیٰ مینی] (شاعر عرب - ۱۱۹۲ھ مصر) دیوان اشعار

۲۸۰۸۔ عیسیٰ بن عمر [عیسیٰ بن عمر ثقفی] (نحوی - قاری - ۱۴۹ھ)

۲۸۰۹۔ عین القضاة [عین القضاة حیدر آبادی] (فقہ - حنفی) شاگرد مولوی عبدالحی دہلوی

۲۸۱۰۔ عینائی [شیخ ظہیر الدین بن علی بن زین العابدین عالمی عینائی] (فقہ - ۱۰۰ھ)

۲۸۱۱۔ عینی [قاضی القضاة بدر الدین محمود بن احمد بن موسیٰ حنفی عینائی] (فقہ - محدث - ادیب - ۸۵۵ھ قاہرہ) ولادت ۷۶۲ھ۔ عمدۃ القاری

شرح بخاری۔ شرح کنز الدقائق (رحمۃ الحقانی) نہایہ شرح ہدایہ۔ عقد الجمان۔ مقاصد الخویہ۔

۲۸۱۲۔ عینیہ بن حصن [عینیہ بن حصن بن حذیفہ فراہی] (صحابی - ۱۰۰ھ) مولفۃ القلوب سے تھے

۲۸۱۳۔ خافقی [ابو اسحاق ابراہیم بن احمد بن عیسیٰ خافقی اشبیلی] (نحوی - قاری - ۷۱۰ھ)

۲۸۱۴۔ غالب [مرزا نوشہ اسد اللہ خاں دہلوی] (شاعر اردو و فارسی - ۱۲۸۵ھ) نجم الدولہ دبیر الملک

۲۸۱۵۔ غبری [یحییٰ بن عبد اللہ غبری] (محدث - ۳۴۴ھ)

۲۸۱۶۔ غزالی مشہدی [غزالی مشہدی جو نیوری الکبر آبادی] (شاعر فارسی - ۹۸۰ھ) ایران سے آکر علی قلی خاں کا ملازم پھر اکبر کا ملکا الشعراو

۲۸۱۷۔ غزالی طوسی [حجۃ الاسلام زین الدین ابو حامد محمد بن محمد بن محمد طوسی بغدادی شافعی] (متکلم - فقہ - ۵۰۵ھ) ولادت ۴۵۰ھ۔ احیاء العلوم کی کتاب

سعادت۔ منقذ من الضلال۔ جواہر القرآن وغیرہ۔

۲۸۱۸۔ غزولی [علاء الدین علی بن عبد اللہ بہائی] (عالم - ۸۱۵ھ) مطالع الہدور فی منازل السرور

۲۸۱۹۔ غزی حنفی [شمس الدین محمد بن عبد اللہ حنفی غزی] (فقہ - ۹۹۵ھ) تنویر الابصار فقہ حنفیہ جسکی شرح حصکفی نے در المختار لکھی ہے

۲۸۲۰۔ غزی شافعی [ابو اسحاق ابراہیم بن یحییٰ بن عثمان کلبی غزی شافعی] (شاعر عرب - ۵۲۴ھ بخ)

۲۸۲۱۔ غسانی [قاضی ابو احمد محمد بن احمد بن ابراہیم اصفہانی] (محدث - ۳۴۹ھ) کرامات اولیاء۔ تاریخ۔ معجم۔ غریب الحدیث بمعرفۃ فی السنہ۔

۲۸۲۲۔ غسانی [امام ابو علی حسین بن محمد بن احمد غسانی جہانی] (محدث - ادیب - ۴۹۸ھ) ولادت ۴۲۷ھ۔ جامع قرطبہ میں درس دیتا تھا

۲۸۲۳۔ غصنائی [غصنائی ازلی] (شاعر فارسی - پانچویں صدی) عہد محمود غزنوی کے مشہور شاعروں میں سے

۲۸۲۴۔ غصنائی [ابو عبد اللہ حسین بن عبید اللہ بن ابراہیم غصنائی بغدادی] (مجاہلی - ۴۱۱ھ) شاگرد ابن قتلوبہ۔ الرجال

۲۸۲۵۔ غلام حسنین کنٹوری [سید غلام حسنین کنٹوری] (فقہ - متکلم - حکیم - ۱۳۳۷ھ) ماتین۔ انتصار الاسلام۔ ترجمہ قانون ابن سینا

۲۸۲۶۔ غلام علی شاہ [غلام علی شاہ دہلوی] (صوفی - ۱۲۴۰ھ) دہلی جان جانان کے مرید۔ ولادت ۱۱۵۶ھ (پیر دیکھو آزاد)

۲۸۲۷۔ غلام احمد [مرزا غلام احمد قادیانی] (بانی مذہب - ۱۳۲۶ھ) بانی مذہب مرزائی یا قادیانی۔ عمر ۷۰ سے اوپر

۲۸۲۸۔ غفرانی ٹاپ [دیکھو لدار علی لکھنوی] (فقہ - متکلم - ۱۲۳۵ھ)

۲۸۲۹۔ غلام نقشبند [غلام نقشبند لکھنوی] (صوفی - ۱۱۶۶ھ) فرقان الانوار۔ لامعۃ المرشید۔ عبد الحکیم بلگرامی کے استاد

۲۸۳۰۔ غماری [محمد بن محمد بن علی بن عبد الرزاق غماری مصری مالکی] (نحوی - ۸۰۲ھ)

۲۸۳۱۔ غنہر [ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن جعفر مدنی بصری] (محدث - ۱۹۳ھ)

۲۸۳۲۔ غندی [ابو موسیٰ غندی] (محدث - ۲۵۴ھ)

- ۲۸۳۳۔ غوث الاعظم (دیکھو جیلانی یا محی الدین عبدالقادر جیلانی) (صوفی - ۵۶۱)
- ۲۸۳۴۔ غیاث الدین رامپوری [غیاث الدین رامپوری] (نوی - تیرھویں صدی) غیاث اللغات جو سنہ ۱۲۲۲ھ میں لکھی
- ۲۸۳۵۔ غیاث الدین ہروی [غیاث الدین بن ہمام الدین شیرازی ہروی] (مورخ - ۹۴۲) حبیب المیز صاحب روضۃ الصفا کے نو اسے۔ اکبر کے عہد میں سنہ ۹۷۹ھ میں ہند میں آئے۔
- ۲۸۳۶۔ غیاث الدین [امیر غیاث الدین منصور بن سید صدر الدین محمد بن ابراہیم دشتی شیرازی] (حکیم - ۹۴۸) حجت الکلام - شرح ہیکل الاقوال - اللوامع والمعارج - معالم الشفاء
- ۲۸۳۷۔ غیاث الدین [حسین بن محمد بن احمد عیسیٰ] (نوی - نویں صدی ششم) ابو جعفر بن ہادش سے روایت کرتا ہے
- ۲۸۳۸۔ فارابی [ابونصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی] (فیلسوف - ۳۴۹ھ) اور غاؤن منطق میں - آراء المذنبۃ الفاضلہ - نشر و بائیں جانشا تھا۔ ندیم سیف الدولہ حمدان - ارسطو معلم اول - فارابی معلم دوم - فلاسفۃ المسلمین میں سب سے بڑا۔
- ۲۸۳۹۔ فاختہ [امیر فاختہ بن ابیطالب] (صحابیہ - محدث - ۱۰) ہبیرہ بن ابی وہب خزومی کی بیوی - فتح مکہ پر مسلمان ہوئی
- ۲۸۴۰۔ فارقی [ابوعلی حسن بن ابراہیم بن علی فارقی شافعی] (فقہ - ۵۲۸ھ) واسطہ - قاضی واسطہ - کتاب الفوائد علی المہذب
- ۲۸۴۱۔ فاسی [محمد محمد بن احمد بن علی فاسی] (محدث - ۱۰) مطالع المسترشد شرح دلائل الخیرات
- ۲۸۴۲۔ فاضل قلی [مرزا ابوالقاسم بن محمد حسن قلی جیلانی] (فقہ حنفی - ۱۲۳۱) قوانین الاصول (دیکھو ابوالقاسم قلی)
- ۲۸۴۳۔ فاضل ہندی [ابو الدین محمد بن تاج الدین حسن بن محمد اصفہانی ہندی] (مفسر فقہ - ۱۱۳۴ھ) بجا پور کشف اللثام - منہ الحریص تحقیق زبدۃ الاصول - (دیکھو ابوالدین اصفہانی)
- ۲۸۴۴۔ فاطمہ بنت اسد [فاطمہ بنت اسد بن ہاشم] (صحابیہ - ۴۴) والدہ طالب و عقیل و جعفر و علی انبائے ابوطالب
- ۲۸۴۵۔ فاطمہ بنت الحسین [فاطمہ بنت حسین بن علی بن ابیطالب] (تابعیہ - ۱۱۷ھ) مدینہ
- ۲۸۴۶۔ فاطمہ بنت الخطاب [فاطمہ بنت الخطاب] (صحابیہ - ۱۰) خواہر عمر
- ۲۸۴۷۔ فاطمہ بنت محمد [فاطمہ الزہراء بنت محمد رسول اللہ ص] (صحابیہ - محدث - ۱۱ھ) مدینہ
- ۲۸۴۸۔ فتح اللہ شامی [کمال الدین فتح اللہ بن سید اللہ بن عطاء اللہ سلامی شامی] (محدث فقہ - ۱۰) ریاض الارباب فی مناقب الکرار فارسی حنفی
- ۲۸۴۹۔ فتح اللہ کاشانی [فتح اللہ بن شکر اللہ کاشانی شیرازی] (فقہ - مفسر - ۹۹۷ھ) تفسیر منہج الصادقین تفسیر خلاصۃ المنہج
- ۲۸۵۰۔ فتح بن خاقان [فتح بن خاقان بن احمد بغدادی] (شاعر - فصیح - ۶۴۷ھ) کتاب البستان - کتاب العبد والجوارح
- ۲۸۵۱۔ فتح بن خاقان [ابونصر فتح بن محمد بن عبید اللہ بن خاقان اشعری] (ادیب - ۵۳۵ھ) مرکش - فلائد العقیان - مطلع الافق
- ۲۸۵۲۔ فتح بن سید شمس الدین [فتح بن سید شمس الدین بن محمد بن فخر موسوی حارثی] (فقہ - ۶۴۰ھ) حارث - شاگرد ابن ادریس - ثبوت ایمان ابیطالب
- ۲۸۵۳۔ فخر الدین رازی [ابو عبد اللہ فخر الدین محمد بن عمر بن حسین بکری رازی شافعی] (مفسر - متکلم - فقہ - ۶۰۶ھ) ہرات (دیکھو رازی) ابن عربی
- ۲۸۵۴۔ فخر الدین [فخر الدین محمد بن حسن بن شہید ثانی کرمانی] (فقہ - ۱۰۳۰ھ) شرح استبصار - حاشیہ معالم الاصول - حاشیہ تہذیب الاحکام
- ۲۸۵۵۔ فخر الدین طریکی [شیخ فخر الدین احمد بن محمد علی بن طریکی] (فقہ - نویں - ۱۰۸۷ھ) مجمع البحرین - المنتخب فی المراثی و الخطب
- ۲۸۵۶۔ فخر الدین اوزنگ آبادی [مولانا فخر الدین بن نظام الدین اوزنگ آبادی دہلوی] (صوفی - ۱۱۹۹ھ) ان کے بیٹے قطب الدین المتوفی ۱۲۳۳ھ
- ۲۸۵۷۔ فخر الدین اوزنگ آبادی [مولانا فخر الدین بن نظام الدین اوزنگ آبادی دہلوی] (صوفی - ۱۱۹۹ھ) ان کے بیٹے قطب الدین المتوفی ۱۲۳۳ھ
- ۲۸۵۸۔ فخر الزمان [ابو الحسن سعید بن علی بن احمد طبرانی سیفی] (مفسر - ۵۴۴ھ) شرح حاشیہ - تفسیر تذکرہ - تنقیح الاصول

- ۲۸۵۵۔ فتح المحققین [فخر الدین ابوطالب محمد بن حسن علامہ حلی] (فقہ - محقق - ۷۷۱ھ) اپنے والد کے شاگرد۔ ایضاً القواعد۔ ارشاد المبتدیین۔
- ۲۸۶۰۔ فخر الملک [ابو غالب محمد بن علی بن خلف واسطی] (وزیر بہا والدولہ - ۴۰۷ھ) ابوازا) ولادت ۳۵۴ھ واسطہ - شہر ت کو اول حملہ اسکی تقسیم کیا۔
- ۲۸۶۱۔ فراہ بنوی [محمی السنہ ابو محمد حسین بن مسعود بنوی شافعی] (مفسر - محدث - ۵۱۶ھ) تفسیر معالم التنزیل۔ مصابیح السنہ (دیکھو بنوی)
- ۲۸۶۲۔ فراد طلی [ابوزکریا یحییٰ بن زیاد بن عبد اللہ دلی کوفی] (نوی - لغوی - ۲۰۷ھ) کتاب اللغات۔ الحدود والمعانی۔ کتاب البہار۔ کتاب النوادر۔
- ۲۸۶۳۔ فرات [فرات بن ابراہیم بن فرات کوفی] (مفسر -)
- ۲۸۶۴۔ فرادی [کمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن فضل بن احمد نیشاپوری] (صوفی - محدث - ۵۳۰ھ نیشاپور) ولادت ۴۴۱ھ
- ۲۸۶۵۔ فربری [ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن مطر فربری (بخارا)] (محدث - ۳۱۰ھ) ولادت ۲۳۱ھ - راوی صحیح بخاری
- ۲۸۶۶۔ فرج اللہ [فرج اللہ بن محمد بن درویش جوزی] (حکیم - ادیب - رجالی - معاصر حرطالی) کتاب الرجال۔ مرقہ - الغایۃ فی المنطق والکلام۔
- الصقوة اصول میں۔ شرح تشریح الافلاک
- ۲۸۶۷۔ فرخی [ابو الحسن علی بن قلع] (شاعر فارسی - صدی پنجم) از شعرائے ہفت گانہ محمود غزنوی
- ۲۸۶۸۔ فردوسی [حکیم ابوالقاسم حسن بن فخر الدین اسحاق طوسی] (شاعر فارسی - ۴۱۱ھ یا ۴۱۶ھ) شاہنامہ - معاصر محمود غزنوی
- ۲۸۶۹۔ فرزدق [ہمام بن غالب بن صعصعہ داری تیمی بصری] (تابعی - شاعر عرب - ۱۱۰ھ بصرہ) ولادت ۳۸ھ - معروف بہ ابو فرس اولیٰ حسان ثانی
- ۲۸۷۰۔ فرغانی [فرغانی (کنیت ابن کثیر)] (ریاضی - تیسری صدی) جوامع علم النجوم ۲۱۸ھ میں بطلمیوس کی کتاب سے عربی میں ترجمہ کی
- ۲۸۷۱۔ فریابی [ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن واقد ترکی شامی] (محدث - مفسر - ۲۱۲ھ)
- ۲۸۷۲۔ فرمان علی [سید فرمان علی] (عالم - متکلم - ۱۳۳۴ھ) ترجمۃ القرآن
- ۲۸۷۳۔ فرید العصر [محمود بن جریر ضحیٰ اصفہانی خوارزمی] (لغوی - نحوی - طبیب - ۵۰۷ھ مرو) راجع مذہب معتزلہ بخوارزم - استاد زخمشری زاد الملک
- ۲۸۷۴۔ فرید الدین عطار [فرید الدین عطار نیشاپوری] (صوفی - شاعر فارسی - ۶۲۷ھ نیشاپور) (دیکھو عطار) تذکرۃ الاولیاء - الہی نامہ - ہندنامہ - عمر ۱۶۱
- ۲۸۷۵۔ فرید شکر گنج [فرید الدین شکر گنج عمری] (صوفی - ۶۷۰ھ پاک پٹن) بختیار کاکی کے مرید - اجودہ بن (پاک پٹن) میں مزار ہے
- ۲۸۷۶۔ فرید کا تب [فرید کا تب] (شاعر فارسی - اواخر صدی ششم) شاگرد انوری - ندیم سلطان سنجری
- ۲۸۷۷۔ فریوسی [محمود بن امیر حسین الدین فریوسی] (شاعر فارسی - ۷۴۴ھ)
- ۲۸۷۸۔ فسوی [زید بن علی بن عبد اللہ فارسی فسوی] (لغوی - نحوی - ۴۶۷ھ طرابلس) سکونت دمشق و طرابلس الشام
- ۲۸۷۹۔ فصیح [مرزا جعفر علی لکھنوی] (شاعر اردو - صدی سیزدہم) معاصر ناسخ - نخل ماتم - برق لائے
- ۲۸۸۰۔ فصیحی [ابو الحسن علی بن ابی زید محمد بن علی استرآبادی (مشہج)] (نحوی - ۵۱۶ھ بغداد) شاگرد عبد القادر - استاد جعفی میں ملک النجاف و سلفی
- ۲۸۸۱۔ فضالہ [فضالہ بن عبید انصاری اوسی] (صحابی - ۵۳ھ)
- ۲۸۸۲۔ فضل اللہ [فضل اللہ بن محمد بن محمد بن عبد الدین دمشقی] (مورخ - دسویں صدی) تہذیب صاحب خلاصۃ الاثر کے والد جس کا انتقال ۱۱۱۱ھ میں ہوا۔ ذیل تراجم الاعیان
- ۲۸۸۳۔ فضل اللہ [فضل اللہ بن محمد بن محمود فارسی] (محدث - فقہ -) ریاض الجنان
- ۲۸۸۴۔ فضل اللہ [قاضی فضل اللہ بن روز بہان بن فضل اللہ خجندی اصفہانی حنفی] (فقہ - متکلم - صدی ہشتم) ابطال الباطل - المقاصد
- ۲۸۸۵۔ فضل اللہ [سید ابوالرضا ضحیٰ الدین فضل اللہ علی بن عبید اللہ راوندی کاشانی] (فقہ - محدث - صدی ہفتم) ضوء الشہاب شرح شہاب
- اربعین - نظم العروص - موجز الکافی - قصص الانبیاء - استاد ائمہ عصرہ شاگرد بولکی طوسی و استاد تفسیر الدین طوسی
- ۲۸۸۶۔ فضل امام [فضل امام خیر آبادی فاروقی دہلوی] (فاضل - شاعر - ۱۲۴۴ھ) دہلی کے صدر المدرس

۲۸۸۷۔ فضل حق بن فضل امام عمری خیر آبادی [حکیم منطقی۔ ۱۲۷۸ زنگون] ہدیۃ السعیدین فی علمۃ الطبیعیۃ تحقیق العلوم والعلوم۔
جنس العالی تشکیل۔ ولادت ۱۲۱۲

۲۸۸۸۔ فضل الرحمان [شیخ فضل رحمان] [فقیہ۔ ۱۳۱۳] شاگرد عبد العزیز دہلوی و محمد اسحاق وحسن علی۔ ولادت ۱۲۰۸

۲۸۸۹۔ فضل بن ربیع [ابو العباس فضل بن ربیع بن یونس] [حاجب۔ ۲۰۸]

۲۸۹۰۔ فضل رسول [فضل رسول بدایونی] [فقیہ۔ ۱۲۷۹] باریق تصحیح المسائل۔ احقاق الحق۔ شرح فصوص الحکم

۲۸۹۱۔ فضل بن سہل [فضل بن سہل (متشیع)] [وزیر مامون۔ ۲۰۲ سرخس]

۲۸۹۲۔ فضل بن شاذان [ابو محمد فضل بن شاذان بن حلیل نیشاپوری] [فقیہ۔ متکلم۔ محدث۔ تیسری صدی] امام رضا اور امام محمد تقی سورتی
کلی۔ ۸۰ اکابرین کعبین۔

۲۸۹۳۔ فضل بن عباس [فضل بن عباس بن عبد المطلب] [صحابی۔ ۱۸ عمواس] بعض کہتے ہیں کہ ۱۲ھ میں جنگ یرموک میں مار گئے۔ عمر ۲۲

۲۸۹۴۔ فضل بن مروان [ابو العباس فضل بن مروان بن ماسر حسن] [وزیر مقسم۔ ۲۵۰۔ عمر ۸۰ یا ۹۳]

۲۸۹۵۔ فضل بن یحییٰ [فضل بن یحییٰ بن خالد بن برمک] [وزیر ہارون رشید۔ ۱۹۳ رتق] ولادت ۱۲۷۔ قید میں مرا

۲۸۹۶۔ فضیل بن عیاض [ابو علی فضیل بن عیاض بن مسعود قسبی مروزی کوئی] [صوفی۔ محدث۔ ۸۷۷ھ] شیخ اکرم۔ عمر ۸۰۔ مولد سمرقند۔ امام
جعفر صادق سے اخذ حدیث کیا۔ بشرطانی انک مرید تھے

۲۸۹۷۔ فضیل بن یسار [فضیل بن یسار ہندی کوئی] [محدث۔ دوسری صدی] اصحاب امام باقر و جعفر سے۔ وفات در عبد جعفر

۲۸۹۸۔ فغان [اشرف علی خاں دہلوی] [شاعر اردو۔ ۱۱۸۶] احمد شاہ دہلوی کا کوکہ

۲۸۹۹۔ فقیر [میر شمس الدین دہلوی] [عالم۔ شاعر فارسی۔ ۱۱۸۳] حدائق البلاغہ۔ شمس الضحیٰ۔ در مکنون

۲۹۰۰۔ فقیر [محمد حسین دہلوی] [فقیہ۔ واعظ۔ شاعر اردو۔ حدود ۱۳۲۵]

۲۹۰۱۔ فکلی [اسماعیل پاشا بن مصطفیٰ] [ہیئت دان۔ چودھویں صدی] الدرر التوفیقیہ ہیئت میں۔ عباسیہ میں ناظر مرصد فکلی

۲۹۰۲۔ فکلی [محمد پاشا مصری] [ہیئت دان۔ ۱۳۰۳] نتائج الافہام فی تقویم العرب قبل الاسلام

۲۹۰۳۔ نورانی [ابو القاسم عبد الرحمان بن محمد بن احمد مروزی شافعی] [فقیہ۔ ۴۶۱ھ] قتال شاشی کا شاگرد۔ عمر ۷۷۔ کتاب الامانہ

۲۹۰۴۔ فیاض [عبد اللہ ذاق بن علی بن حسین لاجبی قتی] [فقیہ۔ حکیم۔ ۱۰۵۱] شاگرد و ملا صدرا۔ گوہر مراد۔ شواہد الالہام شرح تجرید۔ سترہ ایام

۲۹۰۵۔ فیروز آبادی [محمد الدین محمد بن یعقوب فیروز آبادی شیرازی] [لغوی۔ محدث۔ ۸۲۰] قاموس المحیط لغت میں۔ سفر السعاده تفسیر ابن عباس

۲۹۰۶۔ فیروز دہلوی [فیروز دہلوی حمیری] [صحابی۔ ۱۰] قاتل اسود عسی۔ وفات خلافت عثمان میں

۲۹۰۷۔ فیض [محمد حسن بن مرتضیٰ کاشانی] [مفسر۔ ۹۱ شیراز] شاگرد و ملا صدرا۔ اُستاد نعمۃ اللہ جزائری۔ تفسیر صفائی۔ کتاب الوانی کتاب الشافی

مفتاح الشرائع۔ علم الیقین۔ کتاب الحقائق۔ عین الیقین۔ قرۃ العیون۔ کتاب اللالی۔ جلاء القلوب۔ انوار الحکمة۔ میزان القیامہ۔ مراۃ الاحزاب۔

تنویر المواہب۔ تسہیل الحجۃ۔ نقد الاصول۔ اصول العقائد۔ کتاب الخطب۔ گلزار قدس۔ کل تصنیفات و نثرو۔

۲۹۰۸۔ فیض اللہ تفریشی [امیر سید فیض اللہ بن عبد القادر تفریشی] [محدث۔ اوائل صدی یازدہم] شرح المختص۔ کتاب الاصول۔ کتاب الرجال۔

شرح الاثناعشرہ۔ شاگرد مقدس اردبیلی۔ استاد شرف الدین علی شولستانی۔

۲۹۰۹۔ فیضی [ابو الفیض بن مبارک ناگوری اکبر آبادی] [فاضل۔ شاعر فارسی۔ ۱۰۰۴] جلال الدین اکبر شاہ کا ملک الشعرار تفسیر طبع الالہام فی لفظ

۲۹۱۰۔ فیض بن مختار [فیض بن مختار] [محدث۔ دوسری صدی] اصحاب امام باقر و جعفر کا نظم و روضا سے

۲۹۱۱۔ فیروزی [احمد بن محمد بن علی قزوینی حمیری شافعی] [لغوی۔ فقیہ۔ ۷۷۰] مصباح المیزان لغت میں

- ۲۹۱۲- فیومی [عبدالرحمن بن شافعی] (ادیب - ۷۱۰) (أسطظنیة) القول الوافی بشرح الکافی علم عروض وقافیہ میں
- ۲۹۱۳- قاتانی [مرزا حبیب بن مرزا محمد علی شیرازی] (شاعر فاضل - ۱۲۴۰) (طهران) ناصر الدین شاہ ایران کا ملک الشعراء
- ۲۹۱۴- قاسمی [امام ابو الحسن علی بن محمد بن خلف معافری قزوینی قزوانی] (محدث - ۴۰۳) (قزوین) ولادت ۳۲۲ھ کتاب الملک فی الطب
- ۲۹۱۵- قاری [شیخ نور الدین علی بن سلطان محمد ہروی نزہی مکہ] (مشکم - محدث - ۱۰۱۴) (دیلم علی قاری)
- ۲۹۱۶- قاری الحدیث [جمال الدین ابو احمد عبد الصمد بن ابراہیم بن خلیل بغدادی] (محدث - صدی ہشتم) دیکھو عبد الصمد بغدادی
- ۲۹۱۷- قاسم بن اصبح [قاسم بن اصبح بن محمد اموی بستانی مالکی قرطبی] (محدث - رجالی - ۴۰۰) (۳۲۰) ولادت ۳۲۷ھ بغداد مصر و اندلس میں تحصیل علم کیا۔ کتاب اصبح مثل مسلم منتقى فی الآثار - بر الوالدین محمد امام مالک۔
- ۲۹۱۸- قاسم انوار [ابو القاسم حسین الدین علی بن بصیر بن ہارون تبریزی] (صوفی - ۸۳۷) (جام) سید صدر الدین صفوی کے مرید۔ ہارون بن موسی کاظم کی نسل سے۔
- ۲۹۱۹- قاسم بن ثابت [قاسم بن ثابت عوفی سمرقانی] (محدث - ۴۰۳) (نوی - ۳۰۳) الدلائل
- ۲۹۲۰- قاسم بن سلام [ابو عبیدہ قاسم بن سلام] (فقیہ - ادیب - ۲۲۲) (۱۵۴) ولادت ۱۵۴ھ قاضی طرسوس - مدون بغداد میں رہا
- ۲۹۲۱- قاسم طباطبائی [سید قاسم بن محمد طباطبائی] (فقیہ - مشکم - صدی یازدہم) شاگرد شیخ بہائی - طبقات برکت اربعہ و حکم کتب فقہیہ
- ۲۹۲۲- قاسم بن قطلوبغا بن عبد اللہ حنفی [رجالی - ۸۷۹] (قاہرہ) تاج الزماجر فی طبقات حنفیہ
- ۲۹۲۳- قاسم بن محمد [ابو محمد قاسم بن محمد بن ابی بکر بن ابو قحافہ] (تابعی - فقیہ - محدث - ۱۰۲) (مدینہ کے فقہوں میں سے - ۷۶۷) (۷۶۷) (۷۶۷) زمین العابدین اور سالم بن عبد اللہ بن عمر کے فائدہ زلو - امام زین العابدین کے صحابی - ان کو بیٹی عبد الرحمن ۱۲۶ھ میں مرے۔
- ۲۹۲۴- قاشی [نصیر الدین علی بن محمد بن علی قاشی] (فقیہ - صدی سہتم) معاصر علامہ حلی - استاد ابن مہیہ - حاشیہ شرح تجرید - شرح طوابع بیضاوی
- ۲۹۲۵- قاضی اعجاز [ابو الفتح نصر الدین عبد اللہ بن خلف اسکندری] (فقیہ - شاعر عرب - ۵۷۷) (۵۳۲) ولادت اسکندریہ
- ۲۹۲۶- قاضی جرجانی [ابو الحسن علی بن عبد العزیز جرجانی شافعی] (فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۴۶۶) (۴۶۶) (۴۶۶) ان کا بھائی محمد کے کا قاضی القضاۃ ۳۹۲ھ میں مرا۔
- ۲۹۲۷- قاضی حسین [امام کبیر ابو علی حسین بن محمد بن احمد شافعی مروزی] (فقیہ - ۴۶۶) (۴۶۶) (۴۶۶) خالی مروزی کا شاگرد - امام الحرمین اور خوالی کے مراد قال القاضی سے ہے میں - تعلیقہ فقہ میں
- ۲۹۲۸- قاضی خان [فخر الدین حسن بن منصور حنفی فغانی] (فقیہ - ۵۹۲) (۵۹۲) (۵۹۲) کتاب الفرائض
- ۲۹۲۹- قاضی زادہ [موسے بن محمود وی سمرقندی حنفی] (فقیہ - ۴۸۵) (۴۸۵) (۴۸۵) کتاب الفرائض
- ۲۹۳۰- قاضی زادہ [احمد بن محمود خوارزمی] (حکیم - مشکم - ادیب - ۰)
- ۲۹۳۱- قاضی عبد الوہاب [ابو محمد عبد الوہاب بن علی بن نصر ثعلبی بغدادی مالکی] (فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۴۲۲) (۴۲۲) (۴۲۲) ولادت ۴۲۲ھ کتاب التلخیص
- ۲۹۳۲- قاضی عیاض [ابو الفضل عیاض بن موسے بن الیاس حبشی سیتی مالکی] (محدث - فقیہ - ادیب - ۴۲۲) (۴۲۲) (۴۲۲) ولادت ۴۲۲ھ کتاب التلخیص
- ۲۹۳۳- قاضی فاضل [محمد بن علی عبد الرحیم بن قاضی بہاء الدین علی بن محمد عسقلانی مصری] (فقیہ - ۵۹۶) (۵۹۶) (۵۹۶) ولادت ۵۹۶ھ عسقلان - وزیر صلاح الدین یوسف
- ۲۹۳۴- قاضی ہروی [ابو عاصم محمد بن احمد بن محمد عبادی شافعی ہروی] (فقیہ - ۴۵۸) (۴۵۸) (۴۵۸) ولادت ۴۵۸ھ مبطوط - ادب القضاۃ - ہادی طبقات الفقہاء

۲۹۳۵۔ قالی [ابوعلی اسماعیل بن قاسم بن عیذون بغدادی] [لغوی - نحوی - شاعر عرب - ۳۵۶ قریب] ولادت ۲۸۸ دیار بکر - کتاب الباری
لفظ میں - کتاب الامالی - ۳۳۰ھ میں قرطبہ آیا

۲۹۳۶۔ قبیصہ بن ذویب [قبیصہ بن ذویب خزاعی] [صحابی - محدث - ۸۶] عمر ۸۶

۲۹۳۷۔ قتادہ [قتادہ بن نعمان انصاری] [صحابی - ۲۳] ابو سعید خدری کی مادری بھائی - عمر ۶۵۔

۲۹۳۸۔ قتادہ بن دعامہ [ابو الحظاب قتادہ بن دعامہ بن قتادہ سدوسی بصری] [تابعی - محدث - ۱۱۷ واسط] فقیہ بنی امیہ - عرصہ تک بصرہ
۲۹۳۹۔ قتیبہ [قتیبہ بن سعید بلخی] [محدث - ۲۴۰]

۲۹۴۰۔ قلیل [مرزا محمد حسین نو مسلم فرید آبادی] [شاعر فارسی - ۱۲۳۷] ایران جا کر فن شاعری کی تکمیل کی

۲۹۴۱۔ قثم [قثم بن عباس] [صحابی - عہد معاویہ] علی کی طرف سے مکہ کے گورنر - عہد معاویہ میں سمرقند میں شہید ہو - سعید بن عثمان کے ساتھ گئے تھے۔

۲۹۴۲۔ قضاوی [علی بن داؤد بن یحییٰ (امام نجم الدین) حنفی] [ادیب - ناظم - ناشر - ۶۴۴] ولادت ۶۶۸ - عربیت میں اہل دمشق کا امام - زہیر
بن العوام کی نسل سے۔

۲۹۴۳۔ قدامہ [قدامہ بن سلون قرشی] [صحابی - ۳۶] عبد اللہ بن عمر کے ماموں - عمر ۶۸

۲۹۴۴۔ قدسی [محمد بن مشہدی دہلوی] [شاعر فارسی - ۱۰۵۶] شاہجہاں کا ملک الشعراء

۲۹۴۵۔ قدوری [ابو الحسین احمد بن محمد بن احمد بغدادی حنفی] [فقیہ - ۴۲۸] المختصر (قدوری) فقہ میں

۲۹۴۶۔ قرانی [ابو العباس شہاب الدین احمد بن ادریس شہبازی قرانی مصری مالکی] [فقیہ - ۶۸۴] انوار البروق فی انوار الفروق اسرار فقہیہ میں

۲۹۴۷۔ قرشی فیضی [محمد بن طلحہ شافعی وزیر] [محدث - ۶۵۲] العقد الفرید للامام السعید - (دیکھو ابن طلحہ)

۲۹۴۸۔ قرشی [ابو محمد محمد بن عبد القادر بن محمد قرشی] [فقیہ - ۷۷۵] جواہر المفیدہ - غنایہ - اعتماد شرح الاعتقاد

۲۹۴۹۔ قرشی مغربی [ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابراہیم مغربی] [صوفی - ۵۹۹] قدس - عمر ۵۵ (دیکھو ابو عبد اللہ قرشی)

۲۹۵۰۔ قرطبی [حکیم ابو القاسم محمد بن یحییٰ قرطبی] [حکیم - ۳۹۵]

۲۹۵۱۔ قرطبی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن ہارون قرطبی] [محدث - ۶۹۲ یا ۷۰۲] اسی سال ابن دقین کا انتقال ہوا

۲۹۵۲۔ قرطبی [علامہ ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابی بکر قرطبی انصاری خزرجمی مالکی] [زاہد مفسر - ۶۷۱] تفسیر ۵ جلد - تذکرہ فی امور الآخرہ ۲ جلد

شرح اسائنہ حسنہ ۲ جلد

۲۹۵۳۔ قرطبی [قرطبی بن کعب انصاری خزرجمی] [صحابی - عہد علی] حضرت علی کے سب معروکوں میں شریک رہے - خلافت علی میں کوفہ میں وفات ہوئی۔

۲۹۵۴۔ قرطبی [محمد بن کعب قرطبی] [محدث - ۱۰۸]

۲۹۵۵۔ قرمانی [ابو العباس احمد بن یوسف دمشقی] [مورخ - ۱۰۱۹] اخبار الدول و آثار الدول

۲۹۵۶۔ قرمانی [ابو عبد اللہ محمد بن جعفر قسطنطینی قیروانی] [نحوی - لغوی - ۱۲ قیروان] عمر ۷۰ - ملازم عزیز بن معز خلیفہ مصر - جامع لغت میں - کتاب التعریف

۲۹۵۷۔ قزوینی [نجم الدین علی بن عمر بن علی کاشانی قزوینی] [منطقی - حکیم - ۶۷۵] شمسیہ - جامع الدقائق - حکمہ البعین - (نیز دیکھو زکریا خطیب دمشقی)

۲۹۵۸۔ قزوینی [میرزا قوام الدین محمد بن محمد ہمدانی سیفی قزوینی] [فقیہ - حکیم - شاعر عرب - بارہویں صدی] شاگرد شیخ جعفر حوزینی نجفی - تحفۃ

القوامیہ شرح لمعۃ فقہ میں - شرح زبدۃ بہائی - شرح رسالہ اسطرلابہ۔

۲۹۵۹۔ قسطلانی [شہاب الدین احمد بن محمد بن حسین شافعی قسطلانی مصری] [محدث - ۹۲۳] قاہرہ (ارشاد الساری شرح بخاری یو اہل البیت -

۲۹۶۰۔ قضاوی [ابو عبد اللہ محمد بن سلام بن جعفر مغربی مصری شافعی] [فقیہ - محدث - ۴۵۴] قاضی القضاۃ مصر - استاد حمیدی - دستور الحکم -

۲۹۶۱۔ قطان [ابو الحسن علی بن یحییٰ بن بکر بن بکر فارسی بغدادی] [محدث - ۲۳۴] (ابو اوز)

۲۹۹۳- قطان [ابو الحسن علی بن ابراهیم بن مسلم بن بحر قزوینی] (محدث - ۳۴۵ھ) ولادت ۲۵۴ھ

۲۹۶۴- قطران [قطران بن منصور تبریزی] (شاعر فارسی - صدی ششم) انوری کا استاد

۲۹۴۵ - قطرب [ابو علی محمد بن مستنیر بن احمد بصری] [نحوی - ادیب - ۲، ۶]، منشآت، کتاب اللعل، کتاب الاضداد، کتاب الفوائ، کتاب الاشعاع، معانی القرآن - شاگرد سیبویه

۲۹۶۔ قطب الدین بختیار [سید قطب الدین بختیار کا کی اوشی حسین دہلوی] (صوفی - ۱۳۴۴ھ بمطابق ۱۹۲۵ء) خواجہ معین الدین چشتی کے مرید۔ تاریخ خورشید جاہی میں ہے کہ ۵۷۴ھ کو امام حسین کو ایسا روئے کہ آنکھوں اور ہرین ٹوٹے ایک شب دروزخون جاری رہا۔

۲۹۴۷- قطب‌الدین بویسی [ابوجعفر قطب‌الدین محمود بن محمد رازی بویسی شیخی] (حکیم منطق) ۷۴۶ (دشن) قطبیه شیخ شمس شرح معانی شاگرد علامه علی
۲۹۴۸- قطب‌الدین بلوی (نواب قطب‌الدین خاں) [محدث مفسر- فقیه- ۱۲۸۹] شاگرد دهم اسحاق دہلوی- منظر خاں- جامع التفاسیر نظیر حیل ترجمہ

محسن عظیمین - متوزر الحق - تحفۃ الزوجین - جامع الحسنات - معدن الجواهر -

۲۹۶۹- قطب‌الدین سہاوی [قطب‌الدین شہید سہاوی لکھنوی] (فقیدہ - ۱۱۰۳ھ) از نسل ابوالوہاب نصاری

۲۹۷۔ قطب الدین شمس آبادی [سید قطب الدین شمس آبادی] (فقہ - ۱۱۳۱) قطب الدین سہالی کے شاگرد۔ عمر ۷۰

۴۹- قطب‌الدین شیرازی [علامه قطب‌الدین محمود بن مسعود بن مصطفی کاذرونی شافعی] [محقق یتیم‌نم (۱۷۰۰)] درة الساج قطبیه شرح تشبیه

۶۹۷۲۔ قطب الدین قسطلانی [امام محمد بن احمد بن علی تنویری مصری مالکی] (زادہ۔ محدث۔ شاعر عرب۔ ۶۸۶ قاهرہ) ولادت ۶۱۴ھ۔ مکہ سے ہجرت
قاهرہ کا شیخ الحدیث مقرر کیا گیا۔

۳۷۷- قطب الدین نیشاپوری [ابوالمعالی مسعود بن محمد بن مسعود نیشاپوری شافعی] (فقیہ - ۵۷۸ھ دمشق) الہادی فقہ میں

۳۹۷- قطب اوندی [قطب الدین ابوالحسن سعید بن سید القدر بن حسن راوندی (کاشانی)] [مفسر فقیه - شاعر عرب - محدث یکتا - صدی ششم قمری]

شاگرد شیخ ذوالفقار و سید مرتضی بن داعی و عماد طبرسی و ابو علی طبرسی، خلاصه التفاسیر منقحی شرح نهجی خراج البحر المحیط - تهافت الفلاسفه -

جواهر الكلام في مقتضى كتاب المعادج والمنهاج (شرح نوح البلاء) قصص الانبياء - فقه القرآن - فلاح السائل - شرح آياته الاحكام

۲۹۷۵ قطب محمدی [ابیرقطب الدین ابوالمنصور مظفر بن اردشیر هروزی شافعی] [واعظ ۵۴۷۷ مسکوکم] در فن بندادیتین مال بندادویر، رها.

وعظ میں ضرب المثل - ابوالحسن اودیشی (المتوفی ۷۴۹ھ) بھی بڑے واعظ تھے جو انکے والد سے

۴۶۶۔ قطب کیدری [ابوالحسن محمد بن حسین بن حسن کیدری بہتقی نیشاپوری] (فقہ۔ ادیب۔ شاعر۔ عرب۔ آخر صدی ششم) حدائق الحقائق (شرح

نتیج البلاغہ (الاصحیح فقہ میں - غایت المراد - مسائل کی کشف الثام - دیوان علیؑ

۶۹۷۷ - قطب المصنفین [قطب الدین محمد بن محمد رازی] (فقیہ محقق - ۷۶۶، دمشق) شتاگرد علامہ حلی - شرح مطالع - تحفۃ الارشاد حاشیہ کشف -

درۃ الاصداف - شرح شمسہ - حاشیہ پر اشارات و تشریح محکمات -

۷۹-۷۸۔ قطیعی [ابوبکر احمد بن جعفر بن حمدان] (محدث - ۳۶۸) شاگرد عبد اللہ بن احمد ضیل

٢٩٤٩- قطيعی [ابراہیم بن سلیمان خطیبی علی بنی] [فقہیہ - صدی دہم] معاصر محقق ثانی - سراج الوداج - شرح الفیہ شہید - فرائد الفوائد

۲۹۸۰۔ قنبر، ابو عبد الرحمن عبد اللہ بن مسلمہ بن قنبر حارثی مبنی بصری کئی [محدث - نقیحہ - ۲۲۱] ولادت۔ ۱۳ شوال ۱۱۴۵ھ بمطابق ۱۷۶۵ء کو پیدا ہوئے

۸۱-۲۴- فقال شاشی [فقال شاشی] (اصولی-۵۰۶) (دیکھو شاشی) اصول شاشی

۲۹۸۲۔ قتال مروزی [ابوبکر عبداللہ بن احمد بن عبداللہ مروزی شافعی] (فقہہ۔ ۷۱۵)۔ ۹۰۔ بڑے بڑے شافعی اماموں کا استاد

۲۹۸۳- قلیونی [احمد بن احمد بن سلا مہ قلیونی مصری] (ادیب - ۱۰۶۹) کتاب النوادر، مکتبۃ الراغب تراجم المبیعت

۲۹۸۳۔ قنبر [قنبر] (تابعی - ۱) غلام علی بن ابیطالب - حجاج نے شہید کرایا
 ۲۹۸۵۔ قندوزی [سیمان بن خواجہ کلاں قندوزی قسطنطنیوی خنی] (صوفی - ۲۹۴) قسطنطنیہ (دیکھو سیمان قندوزی)

عبدالعزیز سلطان روم کا پیر تھا

۲۹۸۶۔ قنغذ [قنغذ بن عزیز بن جردان قنغی] (صوفی - ۱) کچھ دنوں عمر کی طرف سے مکہ کے گورنر رہے

۲۹۸۷۔ قواریری [ابوسعید عبداللہ بن عمرو بن میسرہ بغدادی] (محدث - ۲۳۵)

۲۹۸۸۔ قوشی [علاء الدین علی بن محمد قسطنطنیوی] (متکلم - ۸۷۸) شرح تجرید - حاشیہ کشف

۲۹۸۹۔ قونی [اسماعیل بن محمد بن مصطفیٰ قونی] (مفسر - ۱۱۹۵) دشت - حاشیہ بیضاوی

۲۹۹۰۔ قنبرستانی [شمس الدین محمد خنی بخاری] (فقیہ - ۹۶۲) بخارا [جانب الرموز شرح مختصر وقایہ

۲۹۹۱۔ قنبرانی [ابوعبداللہ بن ابی دینار] (مورخ - ۱۰۰۰) تاریخ افریقیہ و تونس ۱۰۹۲ھ میں لکھی

۲۹۹۲۔ قیس بن سعد [قیس بن سعد بن عبادہ خزرجی] (صوفی - محدث - ۱۰۰) مدینہ علی کے ساتھ رہے

۲۹۹۳۔ قیس بن حازم [قیس بن ابی حازم الحمیری کوفی] (تابعی - ۹۷) ہروان میں علی کے ساتھ تھے - عہد رسول میں پیدا ہوئے

۲۹۹۴۔ قیس بن ذریح [قیس بن ذریح گنمانی] (شاعر عرب - حدود ۷۰) امام حسن کا برادر رضاعی

۲۹۹۵۔ قیس بن کشوح [ابوشداد قیس بن کشوح بجلی] (صوفی - ۳۷) علی کی رفاقت میں صفین میں شہید ہوئے - عمر بن یزید کے بھائی

۲۹۹۶۔ قیس بن طوح [قیس بن طوح بن مراح عامری] (شاعر عرب - حدود ۸۰) مجنون عاشق لیلیٰ - مگر اصل میں مجنون نہ تھا عاشق عاتکہ بنت

۲۹۹۷۔ قیسی [ساج الدین محمد بن عبدالقادر] (محدث - ۷۴۹)

۲۹۹۸۔ قیسی [ابوہان الدین ابواسحاق ابراہیم بن محمد بن ابراہیم مالکی دمشقی] (نحوی - ۷۴۲) ابویحان ابوہریرہ کا شاگرد - اعراب القرآن

۲۹۹۹۔ کاتب اصفہانی [دیکھو اصفہانی] (کاتب - ۵۹۷) تاریخ السیوقین

۳۰۰۰۔ کاتب اقدی [ابوعبداللہ محمد بن سعد بن منیع زہری] (کاتب - مورخ - ۲۳۰) (دیکھو ابن سعد) (کاتب چلی = حاجی خلیفہ)

۳۰۰۱۔ کاتب الوداعی [علاء الدین علی بن مظفر بن ابراہیم کندی ششی دمشقی] (کاتب - محدث - ۱۱۹) بستانہ ولادت ۴۴۰ - سکونت دمشق

تذکرۃ الکندہ ۵ جلد میں

۳۰۰۲۔ گادرونی [محمد بن سعود] (محدث - ۷۵۸) سیرۃ النبیفہ

۳۰۰۳۔ گادرونی [سید الدین] (طیب - آٹھویں صدی) شرح موجز القانون (دیکھو سید الدین)

۳۰۰۴۔ گادرونی [شیخ نور الدین احمد بن محمد بن جعفر (یا خضر) عمری شافعی گادرونی نزیل مکہ] (مفسر - ۱) تفسیر صراط المستقیم

۳۰۰۵۔ کاشی [لاحسن آملی] (شاعر فارسی - ۱۱۰۰) معاصر سلطان خدا بندہ و علامہ علی - بہت بند در مناقب علی

۳۰۰۶۔ کاشفی [دیکھو حسین کاشفی] (مفسر - واعظ - ادیب فارسی - بعد ۹۱۰)

۳۰۰۷۔ کاشفی [سید جواد بن سعد العالی] (فقیہ - ۱۱۰۰) شرح زبدۃ الاصول - شرح خلاصۃ الحساب - فوائد علیہ

۳۰۰۸۔ کانی [کفایت علی مراد آبادی] (شاعر اردو - آخر صدی سیزدہم)

۳۰۰۹۔ کانی الکفایہ [ہباز الدین ابوالمعالی محمد بن ابی سعد حسن بن محمد بغدادی] (کاتب - ادیب - ۵۶۲) بغداد ولادت ۴۹۵ - تذکرہ (دیکھو

۳۰۱۰۔ کانی [دیکھو برغی] (فقیہ - محدث - مفسر - ۸۷۹)

۳۰۱۱۔ کاتبی [محمد بن ابراہیم وطواط النزاری] (محدث - ۷۱۸) غرر الخصال

۳۰۱۲۔ کاتبی [ابو جعفر کثیر] (عبد الرحمن بن اسود بن عامر خزاعی] (فقیہ - شاعر عرب - ۱۰۵) عاشق مشہور

- ۳۰۱۳۔ کراچی [شیخ ابوالفتح محمد بن علی بن عثمان کراچی] [محدث۔ فقیہ۔ محکم۔ ۴۴۹] کتاب العجب۔ کتاب النوادر۔ کتب الفوائد۔ معدن الجواهر۔
روضۃ العابدین۔ استفسار۔ شاگرد سید مرتضیٰ و ابو جعفر طوسی و ابن شاذان۔ سکونت حلقہ و کتب۔
- ۳۰۱۴۔ کراچی [ابو علی حسین بن علی بن زید کراچی] [محدث۔ فقیہ۔ محکم۔ ۴۴۵] کتاب اذا صحب شافعی۔ اصول الفقہ۔ فروع الفقہ۔
- ۳۰۱۵۔ کراچی [دیکھو علی بن حسن ہنسی مصری] [نوی۔ صدی چہارم] (نوی۔ صدی چہارم)
- ۳۰۱۶۔ کراچی [کرامت علی دہلوی حیدر آبادی] [فقیہ۔ صدی سیزدہم] سیرۃ المحمدیہ غریبہ۔ حیدر آباد میں ہزار روپیہ ماہوار کا منصب پایا
- ۳۰۱۷۔ کراچی [جلال الدین محمد کرنی] [مفسر۔ ۱۰] شرح جلالین یعنی مجمع البحرین و مطلع الہدیین
- ۳۰۱۸۔ کراچی [ابوبکر فخر الدین محمد بن حسن کرنی] [ریاضی۔ صدی یازدہم] کانی حساب میں۔ فخری جبر و مقابلہ میں (بزرگ دیکھو معروف کرنی)
- ۳۰۱۹۔ کراچی [شمس الدین محمد بن یوسف بن علی کراچی] [محدث۔ فقیہ۔ ۷۸۶] ولادت ۷۱۷۔ شرح بخاری۔ شرح مواقف شیخ فوائد
- ۳۰۲۰۔ کراچی [کریم اللہ] [کریم اللہ حنفی دہلوی] [فقیہ۔ واعظ۔ ۲۹۰ دہلی]
- ۳۰۲۱۔ کراچی [ابو الحسن علی بن حمزہ بن عبد اللہ کونی بغدادی] [نوی۔ صدی۔ قاری۔ ۸۹۰] سات قاریوں میں سے۔ نو خطہ اور
قرأت میں امام تھا۔ امین بن ہارون کا استاد۔ ولادت ۱۳۸
- ۳۰۲۲۔ کراچی [ابو الفتح محمد بن حسین] [کاتب۔ ۳۵۰] آداب النذیم
- ۳۰۲۳۔ کراچی [دیکھو صالح کشتی] [صوفی۔ ۱۰۶۷]
- ۳۰۲۴۔ کراچی [ابو عمر و محمد بن عمر بن عبد العزیز کشتی] [رجالی۔ تیسری صدی] معرفۃ الرجال۔ شاگرد عیاشی
- ۳۰۲۵۔ کراچی [کعب بن ابی حذافہ] [محدث۔ ۲۰۰] خلافت ابوبکر میں مسلمان ہوئے۔ خلافت عمر میں یمن سے مدینہ میں آئے۔
- ۳۰۲۶۔ کراچی [کعب بن زہیر] [کعب بن زہیر بن ابی سلمیٰ مزنی] [شاعر۔ ۱۰] عہد رسول اللہ میں تھا۔
- ۳۰۲۷۔ کراچی [کعب بن عجرہ] [کعب بن عجرہ بنوی] [صحابی۔ محدث۔ ۵۱ مدینہ]
- ۳۰۲۸۔ کراچی [کعب بن عمرو] [کعب بن عمرو انصاری] [صحابی۔ ۵۵ مدینہ]
- ۳۰۲۹۔ کراچی [کعب بن مالک] [کعب بن مالک خزرجی انصاری] [صحابی۔ محدث۔ ۵۰] عمر ۷۷
- ۳۰۳۰۔ کراچی [کعب بن مرہ] [کعب بن مرہ بہزی] [صحابی۔ ۵۹] شام ساکن اردن
- ۳۰۳۱۔ کراچی [تقی الدین ابراہیم بن علی بن حسن بن محمد کشتی] [عالم۔ ادیب۔ اوائل صدی دہم] مصباح جو ۸۹۵ میں لکھی۔ مقصد الاسنی۔
نہایت الادب فی امثال العرب۔ قراۃ النصفید خلاصہ مجمع البیان۔ فروع الفوائد
- ۳۰۳۲۔ کراچی [ابو البقا حسینی حنفی] [ادیب۔ اوائل صدی یازدہم] کلیات صرف نحو اور فقہ میں۔ (دیکھو ابو البقاء)
- ۳۰۳۳۔ کراچی [محمود بن سلیمان کوفی] [فقیہ۔ رجالی۔ ۹۹۰] اعلام الاخیار یعنی طبقات حنفیہ
- ۳۰۳۴۔ کراچی [ابو الریح سلیمان بن سالم حمیری] [کلاسی۔ طبعی] [محدث۔ فقیہ۔ ۹۳۴] ولادت ۵۶۵ مرسیدہ۔ کشتی فی مغازی المصطفیٰ۔ اربعین معرفۃ
الصحابہ و التابعین۔ مصباح النظم۔ الشارح الخلفاء
- ۳۰۳۵۔ کراچی [ابو المنذر ہشام بن محمد بن سائب کلبی] [محدث۔ نقابہ۔ ۲۰۴] الجہرہ انساب میں۔ کتاب الثالب۔ کتاب لشجرات۔
- ۳۰۳۶۔ کراچی [ابو نصر محمد بن سائب بن بشر کلبی] [مفسر۔ نقابہ۔ ۴۴] کونہ سیفان ثوری اور ابن اسحاق سے روایت کرتا ہے
- ۳۰۳۷۔ کراچی [کثوم بن ہرم] [کثوم بن ہرم انصاری] [صحابی۔ ۲] رسول اللہ کے مدینہ پہنچنے سے پہلے مسلمان ہوئے۔ جنگ بدر سے ذرا پہلے انتقال ہوا
- ۳۰۳۸۔ کراچی [مرزا علاء الدین محمد بن محمد بن علی حسینی] [فقیہ۔ ادیب۔ ۱۱۱۰] حدائق الحقائق شرح نوح البلاغہ۔ منہج البیہین
- ۳۰۳۹۔ کراچی [مرزا ابوالفتح کلبی] [محقق۔ ۱۰] البرہان منطق میں۔ امکان الفصل فی القتل۔ حاشیہ شرح جلال علی العبدیہ

لکھے بیٹے عنایت علی ۱۲۴۲ میں دہلی میں پیدا ہوئے انکی حیدر آباد سے ۲۵۰ پیش منقر ہوئی۔

۳۰۴۰۔ کلیم [ابوطالب دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۰۶۱) شاہجہاں کا ملک الشعراء
 ۳۰۴۱۔ کلیم اللہ [شیخ کلیم اللہ جہان آبادی] (صوفی - ۱۱۴۲ دہلی) تفسیر سواہر السبل - کشکول - مرقع
 ۳۰۴۲۔ کلینی [ثقة الاسلام ابو جعفر (اول) محمد بن یعقوب بن اسحاق کلینی رازی] (محدث - ۳۲۹ بغداد) کافی حدیث میں - کتاب الروضة -
 تغیر الروایہ - رسائل اللامۃ -
 ۳۰۴۳۔ کمال اصفہانی [کمال الدین اسماعیل بن جمال الدین عبد الرزاق] (شاعر فارسی - ساتویں صدی) اوکٹائی خاک اصفہان کے قتل عام میں
 ۳۰۴۴۔ کمال فخر [کمال الدین اسماعیل تبریزی] (شاعر فارسی - ۸۰۴)
 ۳۰۴۵۔ کمال زملکانی [امام علامہ کمال الدین محمد بن علی زملکانی بن عبد الواحد دمشقی انصاری] (فقیہ - ۶۷۷ بلخیس) ولادت ۶۶۷ - دمشق کا
 قاضی القضاۃ (جمال الاسلام) رد ابن تیمیہ
 ۳۰۴۶۔ کمال شیرازی [مرزا کمال الدین محمد بن معین الدین محمد فانی شیرازی] (عالم - ادیب - اوائل صدی دوازدہم) المشترہ میرزا کمالا -
 شرح شافعیہ ابن حاجب -

۳۰۴۷۔ کمال کاشانی [کمال الدین عبد الرزاق کاشانی] (متکلم - ۳۵۷)
 ۳۰۴۸۔ کمال لاہوری [کمال الدین لاہوری] (عالم و فاضل - ۱۰۷۰ لاہور) استاد احمد مجتہد سرہندی و عبد الحکیم سیالکوٹی
 ۳۰۴۹۔ کیمت [ابوہستبل کیمت بن زید بن خنیس اسدی شیمی] (شاعر عرب - دوسری صدی) معاصر امام محمد باقر
 ۳۰۵۰۔ کیمین بن زیاد [کیمین بن زیاد بن ہبیک بنی نصر بنی مصطفوی مرتضوی] (صوفی - ۱۱۱۱ مکہ) از اصحاب علی
 ۳۰۵۱۔ کنجی [محمد بن یوسف کنجی شافعی] (محدث - ۶۵۸) البقیان فی اخبار صاحب الزمان - کفاۃ الطالب فی اخبار علی بن ابیطالب
 ۳۰۵۲۔ کندی [ابو یوسف یعقوب بن اسحاق کندی بصری بغدادی] (فلسفی - طبیب - ۲۴۶) قرابادین - الامطار والریاح - ۲۶۵ کتابیں لکھیں
 ۳۰۵۳۔ کوشانی [موفق الدین احمد بن یوسف موصلی شیبانی شافعی] (مفسر - ۶۸۰) تفسیر تبصرہ - کشف الحقائق - تلخیص
 ۳۰۵۴۔ کیا الہری [عماد الدین ابو الحسن علی بن محمد بن علی طبری شافعی] (فقیہ - ۵۰۴) ولادت ۴۵۰ - امام الحرمین کا شاگرد قائل لعن یزید
 ۳۰۵۵۔ گیلانی [شیخ محی الدین عبدالقادر بن شکی دوست گیلانی] (صوفی - ۵۶۱) دیکھو جیلانی
 ۳۰۵۶۔ لاکانی [ربیعۃ الدین حسن بن منصور طبری رازی] (محدث - ۴۱۸) کتاب لہن - رجال الصالحین
 ۳۰۵۷۔ لبید [ابو عقیل لبید بن ربیع بن مالک عامری نزہ کوہ] (شاعر عرب - ۱۴۰ کوہ) عمر ۱۴۰ یا ۱۵۷ - دیوان اشعار
 ۳۰۵۸۔ لطف اللہ [لطف اللہ علیگڑھی] (فقیہ - زندہ) شاگرد مفتی عنایت احمد کاکوری - مفتی حیدر آباد - استاد عبدالحق صاحب تفسیر حقائق و
 ابو محمد ابراہیم آردی و ذوق نواز جنگ و حید الزمان

۳۰۵۹۔ لطف اللہ [لطف اللہ نیشاپوری] (شاعر فارسی - ۷۸۶) مداح امیر تیمور و میراں شاہ
 ۳۰۶۰۔ لطف اللہ [شیخ لطف اللہ بن عبد الکریم بن ابراہیم بن علی عالمی سیسی] (فقیہ - محقق - ادیب - ۱۰۳۵) معاصر شیخ بہائی
 ۳۰۶۱۔ لقانی [ابراہیم اشعری] (متکلم - ۱۰۴۱) جوہرۃ التوحید عقائد میں
 ۳۰۶۲۔ لختی [احمد بن مبارک سجستانی لختی] (صوفی - بارہویں صدی) الابریز جو ۱۱۲۹ھ میں لکھی
 ۳۰۶۳۔ لیت بن سعد [ابو الحارث لیت بن سعد بن عبد الرحمن حنفی] (محدث - فقیہ - ۱۷۵ مصر) قاضی مصر - معاصر امام مالک - فقہ و حدیث میں
 ۳۰۶۴۔ لیلی [لیلی بنت عبد اللہ اخیلیہ] (شاعرہ - ۸۱ و ۸۰ کے درمیان) خنساء کے سوا کے کوئی عورت اس سے بڑھ کر شاعر نہیں ہوئی
 ۳۰۶۵۔ ماتریدی [ابو منصور محمد بن محمد بن محمود سمرقندی] (متکلم - ۳۳۳) کتاب التوحید - رد الامامۃ - کتاب المقالات
 ۳۰۶۶۔ ماجر [سید ابو علی ماجد بن ہاشم بن علی بن مرتضیٰ حسینی بخرانی] (محدث - محقق - ادیب - ۱۰۲۸) رسائل الحدیث - یوسفیہ - قصیدہ بلعیمہ

۳۰۶۷۔ ماجشون [ابو عبد اللہ عبد العزیز بن عبد اللہ بن مدنی] (محدث - فقیہ - ۱۶۴ بغداد) ابن خلکان و ان کا نام ابو یوسف یعقوب بن ابی سلمہ دینار تھیں مدنی لکھا ہے۔

۳۰۶۸۔ ماجشون [ابو مروان عبد الملک بن عبد العزیز بن عبد اللہ بن ماجشون مالکی] (فقیہ - ۲۱۳) امام مالک کا شاگرد۔ گانا سننے کا شوقین

۳۰۶۹۔ ماریہ [ماریہ قطیبہ (کنیز رسول)] (صحابیہ - ۱۶) ابراہیم بن رسول کی والدہ۔ رسول اللہ کے الکی بہن سیرین حسان کو دی تھی

۳۰۷۰۔ مازی [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن؟] (حقلی) مالکی] (فقیہ - محدث - ۵۳۶ ہجریہ) شرح مسلم - ایضاً المحصول فی برہان الاصول

۳۰۷۱۔ مازی [ابو عثمان بکر المازنی بصری] (محدث - ۲۳۰) سب سے پہلے صرف کی تدوین اسی نے کی۔ [ابو الحسن ماریہ = تفسیر تیسیل]

۳۰۷۲۔ ماسرجسی [ابو الحسن محمد بن علی بن سہیل ماسرجسی شافعی] (فقیہ - ۸۴۲) مینشا پور (۶۶۷) - ابو اسحاق مروزی کا شاگرد

۳۰۷۳۔ مالک اشتر [مالک بن الحارث الاشتر الخثعمی] (صحابی یا تابعی - ۳۸) معاویہ نے مصر جانے کے لیے ایک زیندار سے زہر دلوا دیا۔

۳۰۷۴۔ مالک بن انس [امام ابو عبد اللہ مالک بن انس اصبحی مدنی] (محدث - فقیہ - ۱۷۹ مدینہ) ولادت ۵۹ یا ۵۸ - موطن

۳۰۷۵۔ مالک ابن اوس [مالک بن اوس بن حذشان بصری] (صحابی - ۹۲ مدینہ)

۳۰۷۶۔ مالک بن یثبان [ابو الہیثم مالک ابن الیثبان] (صحابی - ۲۰ مدینہ) دیکھو ابو الہیثم

۳۰۷۷۔ مالک بن حویرث [مالک بن حویرث لیثی بصری] (صحابی - ۹۴ بصرہ)

۳۰۷۸۔ مالک بن دینار [ابو یحییٰ مالک بن دینار بصری] (صوفی - عالم - ۱۳۸ مدینہ یا ۱۳۱ بصرہ) حسن بصری کے مرید۔ بعض کہتے ہیں ہشیار کے کسی علاقہ میں انتقال ہوا۔

۳۰۷۹۔ مالک بن نویرہ [مالک بن نویرہ بن حمزہ یروعی] (صحابی - ۱۲) رسول اللہ نے بنی یرویع کی زکوٰۃ تحصیل کرنے پر مقرر کیا تھا خواجہ نقشب

۳۰۸۰۔ مالدوری [ابو الحسن علی بن محمد بن حبیب بصری بغدادی شافعی] (فقیہ - ۵۰ بغداد) ولادت ۳۶۴ - احکام السلطانیہ - ادب الدنیا والدین - اعلام النبوة - تفسیر القرآن - کتاب الحادی -

۳۰۸۱۔ مبارک ناگوری [شیخ مبارک ناگوری اکبر آبادی] (مفسر - فقیہ - ۱۰۱) لاہور تفسیر منبع المعانی - ابو الفضل اور فیضی کے والد

۳۰۸۲۔ مبارک بن قاجر [ابو الکرم مبارک بن قاجر بن محمد بن یعقوب] (نحوی - لغوی - ۵۰۰) ولادت ۴۲۸ - شاگرد ابن برہان

۳۰۸۳۔ میرد [ابو العباس محمد بن یزید بن عبد اکبر ثمالی بصری] (نحوی - ادیب - ۲۸۶ بغداد) الکاملی لغت و آداب میں - روضۃ المختضب - شاگرد مازی و ابو حاتم سجستانی - استاد قطیبہ - ولادت ۲۰۷

۳۰۸۴۔ میربان [ابو بکر محمد بن علی بن اسماعیل ماری عسکری] (نحوی - ۴۵۵) شرح کتاب سیبویہ - شرح افشخ - النحو المجموع - العلل العیون

۳۰۸۵۔ متمم [متمم بن نویرہ بن حمزہ یروعی] (صحابی - شاعر - ۰)

۳۰۸۶۔ مثنیٰ [ابو الطیب احمد بن حسین بن حسن بن عبد الصمد کندی کوئی] (شاعر عرب - لغوی - ۵۴۵) مولد کوفہ ۳۰۷ - عضد الدولہ اور سیف الدولہ

حماد کا عراج - دیوان اشعار

۳۰۸۷۔ متولی [ابو سعد عبد الرحمن بن مامون بن علی مینشا پوری شافعی] (فقیہ - ۴۷۸ بغداد) ولادت ۴۶۶ مینشا پور - تہذیب الایاتہ - شاگرد نورانی

۳۰۸۸۔ متین [سید اسد علی خاں برستی دہلوی] (شاعر اردو - صدی سیزدہم) نواب حامد علی خاں دہلوی کے داماد

۳۰۸۹۔ متین [عبد الرضا اصفہانی لکھنوی] (شاعر فارسی - ۱۱۷۵) ایران سے ہند میں آیا

۳۰۹۰۔ مثنیٰ [مثنیٰ بن حارثہ شیبانی] (صحابی - ۱۴) ۱۴ھ میں مسلمان ہوئے۔ ۱۴ھ میں ابو بکر کی طرف عراق میں لڑنے واپس مارے گئے۔

۳۰۹۱۔ مجاشع [مجاشع بن مسعود سلمی] (صحابی - ۳۶) جنگ جمل میں علی کی طرف سے شہید ہوئے

۳۰۹۲۔ مجاہد [مجاہد بن جبیر مکی] (تابعی - ۱۰۲) امام قرات و تفسیر

۱۰۲۰۔ شاگرد مہر و زجلج - استاد ابو علی فارسی و سیرانی -

۳۰۹۳۔ محمد الدین اربلی [ابو عبد اللہ محمد بن ظہیر الدین احمد بن عمر ابلی حنفی] (ادیب۔ شاعر۔ ۶۹۷ھ دمشق) ولادت ۶۰۲ھ اربل۔ بغداد دمشق میں علم حاصل کیا۔

۳۰۹۴۔ محمد الدین فیروز آبادی [محمد الدین محمد بن یعقوب فیروز آبادی شیرازی] (لغوی۔ محدث۔ ۸۱۷ھ گزرون) قاموس۔ سفر السعاده تفسیر ابن عباس (دیکھو فیروز آبادی)

۳۰۹۵۔ مجد دیہ [احمد بن ابی بکر بن محمد خاوری] (نحوی۔ ادیب۔ ۶۲۰ھ)

۳۰۹۶۔ مجروح [میر ہندی] (شاعر اردو۔ حدود ۱۳۲۰ھ) غالب کے شاگرد [مجلسی۔ دیکھو اخوند مجلسی و باقر مجلسی]

۳۰۹۷۔ محوسی [علاء الدین علی بن عباس] (طیب۔ ۴۸۴ھ) کامل الصنائع جسے ملکی بھی کہتے ہیں

۳۰۹۸۔ مجیر الدین [مجیر الدین حبلی] (مورخ۔ اوائل صدی دہم) ولادت ۸۶۱ھ قدس۔ انیس اخیل تاریخ القدس و الخلیل ج ۱

۳۰۹۹۔ مجیر الدین ابن تیم [مجیر الدین محمد بن یعقوب بن علی] (فاضل۔ شاعر عرب۔ ۴۸۴ھ حاکم)

۳۱۰۰۔ محاربی [ابو محمد عبد الرحمان بن محمد بن زیاد کونی] (محدث۔ ۱۹۵ھ)

۳۱۰۱۔ محاسنی [ابو عبد اللہ حرث بن اسد بصری] (صوفی۔ ۲۴۳ھ)

۳۱۰۲۔ محالی [قاضی ابو عبد اللہ حسین بن اسماعیل بن محمد بغدادی] (محدث۔ ۳۳۰ھ) ولادت ۲۴۵ھ مالی (نیز دیکھو ابوسعین عالمی)

۳۱۰۳۔ محب الدین [محب الدین آخندی] (ادیب۔ ۱۰۱۶ھ) شرح شواہد کشفات

۳۱۰۴۔ محب اللہ [محب اللہ سہوت فاضل خان بہاری حیدر آبادی] (اصولی۔ مکمل۔ ۱۱۱۹ھ) سلم العلوم منطق میں مسلم الثبوت اصول میں جواہر الفرد

۳۱۰۵۔ محب طبری [محمد الدین احمد بن عبد اللہ طبری شافعی] (محدث۔ ۶۶۹ھ تا ۶۹۹ھ مکہ) ریاض النضرہ فی فضائل العشرہ۔ ذخائر البقیۃ

۳۱۰۶۔ محبوب عالم [سید محبوب عالم محمد بن سید صفی الدین جعفر احمد آبادی] (صوفی۔ مفسر۔ ۱۱۱۱ھ احمد آباد) ولادت ۱۰۴۷ھ تفسیر فارسی ہدایت

اہلبیت۔ تفسیر عربی بطور جلالین

۳۱۰۷۔ محشم [ملا محشم کاشی] (شاعر فارسی۔ ۱۰۰۰ھ) طہاسپ صفوی کے زمانہ میں واقعات کر بلا نظم کئے۔

۳۱۰۸۔ محرم آخندی [محرم آخندی] (نحوی۔ آغاز صدی سیزدہم) شرح شرح ملا جامی برکافہ

۳۱۰۹۔ محسن فیض [ملا محسن فیض محمد بن شاہ مرتضیٰ بن شاہ محمود کاشانی] (مفسر۔ ۱۰۹۱ھ) تفسیر صافی۔ تفسیر صافی۔ الوافی۔ الشافی۔ مفتاح الشرائع

علم الیقین۔ عین الیقین۔ کتاب الخلق۔ قرۃ العیون۔ کتاب الالی۔ جلازل القلوب۔ انوار الحکمہ۔ میزان القیامہ۔ مرآۃ الاحزان۔ تنویر

المواہب۔ نقد الاصول۔ تہمیل الحجۃ۔ اصول العقائد۔ کتاب الخطب۔ مگزات قدس مکمل ۲۰۰ کتابیں شاگرد ملا صدر الشافعیہ اللہ عزوجل

۳۱۱۰۔ محسن کاظمی [سید ابو الفاضل محسن بن سید حسن حسینی اعرجی کاظمی] (فقہ۔ اصولی۔ حدود ۱۲۴۰ھ کاظمی) المحصول فی علم الاصول لیسانہ

الاجتہاد فقہ میں۔ الاشیاء والنظائر

۳۱۱۱۔ محسن نیشاپوری [محسن بن حسین بن احمد نیشاپوری] (دواغہ۔ محدث۔ اوائل صدی بیجم) مالی۔ کتاب السیرۃ۔ اعجاز القرآن۔ ابوالفتوح رازی

کے دواغہ کے مشن سے تھے۔

۳۱۱۲۔ محفوظ علی [شیخ شمس الدین محفوظ بن وشل بن محمد علی] (فاضل۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ صدی ہفتم) شاگرد محقق علی

۳۱۱۳۔ محقق اول [ابو القاسم نجم الدین جعفر بن حسن بن یحییٰ بن حسن بن سید علی] (فقہ۔ ۶۷۶ھ) استاد علامہ علی۔ شرایع الاسلام۔

تہج الاصول۔ مختصرنا فی حکمت النہایہ۔ معارج اصول فقہ میں۔ کتاب البقیۃ۔ مجتہد شریع مختصر

۳۱۱۴۔ محقق ثانی [شیخ ابوالحسن علی بن حسین بن عبد العالی کرکی عالمی] (فقہ۔ اصولی۔ ۹۴۰ھ) شرح قواعد الاحکام۔ شرح شرایع الاسلام

شرح ارشاد البیاض۔ شاگرد علی بن ہلال۔ شیخ علانی اور سوا المرید کلام بھی مشہور ہیں۔ طہاسپ صفوی کو عہد میں شیخ الاسلام تھے۔

- ۱۱۵۔ محقق بحرانی [دیکھو سلیمان بحرانی باخوری] (فقہ - ۱۱۲۱)
- ۱۱۶۔ محقق سبزواری [آقا محمد باقر بن محمد موسیٰ سبزواری] (فقہ - مستطلم - حدود ۱۰۸۳) محمد تقی مجلسی کے شاگرد - کفایۃ الفقہ - سفینۃ النجاة - ذخیرۃ المعاد - شرح الارشاد
- ۱۱۷۔ محقق طوسی [نصیر الدین محمد بن محمد بن حسن طوسی] (مستطلم - حکیم - فقہ - ہیئت دان - ۹۷۲) تجرید العقائد - شرح اشارات - اساس التفتاب - تخریج مجلسی - زیج البخانی - رسالہ اسطرلاب - رسالہ در علم رمل - جامع الحساب - قواعد العقائد - بحث امامیہ - ترجمہ زبدة المحتاج - اخلاق نامہ صری - محصل - نہایہ - الرجال - رسالہ فصول
- ۱۱۸۔ محقق قمی [دیکھو ابوالقاسم قمی] (فقہ - ۱۲۳۱)
- ۱۱۹۔ محلی [جلال الدین محلی مصری شافعی] (مفسر - ۸۹۴) (دیکھو جلال محلی)
- ۱۲۰۔ محمد ابراہیم [مفتی محمد ابراہیم بن محمد عمر سابق بنارس لکھنوی] (محدث - فقہ - جہندس - ہیئت دان - ۱۲۵۴)
- ۱۲۱۔ محمد بن احمد [محمد بن احمد ترائی] (فقہ - صدی سیزدہم یزد) فضائل الشیعہ - سرور المؤمنین - زبدۃ المعارف -
- ۱۲۲۔ محمد بن احمد [محمد بن احمد فرغانی] (محدث - ۹۹۹)
- ۱۲۳۔ محمد بن احمد [محمد بن احمد بخاری] (دیکھو ظہیری) (فقہ - ۹۱۹)
- ۱۲۴۔ محمد اجل [محمد اجل الزآبادی] (شاعر فارسی - ۱۲۳۶)
- ۱۲۵۔ محمد استرآبادی [محمد بن علی بن ابراہیم استرآبادی] (رجال - ۱۰۲۸) منبع المقال مشہور بہ رجال کبیر - شرح زیات الامحکم -
- ۱۲۶۔ محمد اخباری [میرزا ابوالاحمد محمد بن عبدالباقی بن عبدالصانع نیشاپوری ہندی] (محدث - ۱۲۳۳) ولادت ۱۱۷۸ - تسلیۃ القلوب - کتاب البین - منیۃ المرناء - کلیات الرجال - تقویم الرجال - مصادر الانوار - فتح الیاب - شہاب الشاہ - دوائر العلوم - تلحہ الاسان
- ۱۲۷۔ محمد اسماعیل [مفتی محمد اسماعیل بن مفتی محمد ابراہیم بن محمد عمر بناری لکھنوی] (فقہ - فلسفی - لیبیب - شاعر فارسی - ۱۳۰۵) ولادت ۱۲۱۷ اپنے والد کے بعد لکھنؤ کے مفتی -
- ۱۲۸۔ محمد اسماعیل دہلوی [محمد اسماعیل بن عبدالغنی بن ولی اللہ دہلوی] (مستطلم - ۱۲۴۶ بالاکوٹ) صراط مستقیم - منہب امامت - تقوۃ الایمان -
- ۱۲۹۔ محمد اسماعیل لدنی [محمد اسماعیل لدنی مراد آبادی] (سیلح - ۱۲۵۳)
- ۱۳۰۔ محمد اسلم [فاضل محمد اسلم ہروی] (فقہ - ۱۰۶۱ لاہور) سکونت کلان - شاگرد شیخ بولان لاہوری - جہانگیری طرف سے کابل کا فاضل
- ۱۳۱۔ محمد بن اسلم [محمد بن اسلم طوسی] (محدث - ۲۴۲) چہل حدیث
- ۱۳۲۔ محمد بن اسحاق [محمد بن اسحاق بن یسار - بطلبی مدنی] (تابعی - مورخ - محدث - ۱۵۱ بغداد) المغازی والسیر
- ۱۳۳۔ محمد اسحاق [محمد اسحاق مولوی عبدالعزیز دہلوی کے نواسہ] (فقہ - محدث - ۱۲۶۲) (مکہ)
- ۱۳۴۔ محمد بن ابیطالب [محمد بن ابیطالب استرآبادی] (فقہ - دسویں صدی) شاگرد علی بن عبدالعالی کرکی - طالبیہ میں مطالبہ نظریہ فی شرح سوانح
- ۱۳۵۔ محمد بن ابیطالب [محمد بن ابیطالب حارثی] (فقہ - ۰) زینۃ المجالس - تسلیۃ المجالس - دونوں مقتل حسین میں
- ۱۳۶۔ محمد شرف [محمد شرف لکھنوی] (عالم - ۱۲۴۴)
- ۱۳۷۔ محمد فضل [محمد فضل الزآبادی] (صوفی - ۱۲۴۴) سید محمد کاپلوی کے مرید - سید برکۃ امداد ہروی کے پیر
- ۱۳۸۔ محمد امیر [محمد امیر مالکی] (فقہ - ۱۲۳۲) المجموع فقہ مالکی - اتحاد الالاس - ولیفۃ الشاہ ذلیہ - حاشیہ منہی
- ۱۳۹۔ محمد امین [محمد امین بغدادی المعروف بوسیدی] (نساب - تیرہویں صدی) سبک لکھنؤ میں فی نسل قبائل العرب جو ۱۲۳۹ھ میں لکھنؤ -

- ۳۱۴۰۔ محمد امین [محمد امین فکری بن عبداللہ پاشا فکری مصری] (جغرافیہ - حی) (جغرافیہ مصر)
- ۳۱۴۱۔ محمد بید آبادی [آقا محمد بن محمد رفیع صیلائی بید آبادی اصفہانی] (حکیم - شکر - محدث - ۱۱۹۷) معاصر محمد باقر سیستانی
- ۳۱۴۲۔ محمد بن ابی بکر [محمد بن ابی بکر بن محمد بن عمرو بن حزم انصاری مدنی] (تاریخ - ۱۳۲۰) قاضی مدینہ - عمر ۷۰ - انکو والد کا انتقال ۱۲۰ھ میں ہوا
- ۳۱۴۳۔ محمد بن ابی بکر [محمد بن ابی بکر بن ابی قحافہ] (صحابی - ۳۸ مصر) ولادت سنہ ۵۰ ہجرت اور ع میں معاویہ کی فوج سورہ کریمہ کے پوچھنے پر جلا وطن ہو گیا
- ۳۱۴۴۔ محمد یار سا [خواجه محمد یار سا بن محمد یار] (صوفی - ۸۷۳ مدینہ) فضل الخطاب
- ۳۱۴۵۔ محمد یرم [محمد یرم تونسوی] (سیاسی - ۱۳۰۷ قاہرہ) صفوۃ الاعتبار حالات ممالک عالم
- ۳۱۴۶۔ محمد تقی [امام محمد بن علی بن موسیٰ بن امام جعفر صادق] (امام - ۲۲۰ کاظمین) ولادت ۱۹۵ [نیز دیکھو متنازل الماوا]
- ۳۱۴۷۔ محمد تقی [شیخ محمد تقی بن عبدالرحیم اصفہانی] (فقہ - ۱۲۸۵) کشف الاسرار شرح شریع الاسلام - مقاصد العلیہ تاشیہ قوانین - فصل الخطاب اصول فقہ میں -
- ۳۱۴۸۔ محمد تقی [محمد تقی بن عبدالوہاب استر آبادی] (فقہ - حکیم - ۱۰۵۸ مشہد) شرح قصص فارابی - رسالہ علم اخلاق - بعض نے مسئلہ میں وفات لکھی ہے -
- ۳۱۴۹۔ محمد تقی [حاجی محمد تقی بن محمد برغانی ترویجی] (فقہ - ۱۲۶۴ ترویج) مجالس المتقین - شہید ثالث مشہور پنج لاکھ شہید مس میں -
- ۳۱۵۰۔ محمد جان [نجم الدولہ محمد جان خاں بن شیخ محمد واسع بن شیخ محمد دہلوی] (طبیب - ۱۲۹۴) مولف کتاب کے علم بزرگ
- ۳۱۵۱۔ محمد بن جابر [ابو بکر محمد بن جابر بن سنان حرانی بتانی] (حاسب - ۳۱۷) تاریخ صابی - معرفۃ مطلق الیروز
- ۳۱۵۲۔ محمد بن جعفر [محمد بن جعفر] (صحابی - ۱۷) جنگ تستر میں شہید ہوئے
- ۳۱۵۳۔ محمد بن جعفر [محمد بن جعفر مشہدی] (محدث - فقہ - صدی ہفتم) درام سے روایت کرتے ہیں -
- ۳۱۵۴۔ محمد بن حاطب [محمد بن حاطب قرشی] (صحابی - ۴۰ کوثر)
- ۳۱۵۵۔ محمد بن ابی حذیفہ [محمد بن ابی حذیفہ بن عقبہ بن ربیعہ قرشی] (صحابی - عہد معاویہ) علی کی طرف سے قیس بن سعد سے پہلے مکرگور - مخالفین عثمان سے - معاویہ نے قتل کرایا -
- ۳۱۵۶۔ محمد حسن [محمد حسن محقق اعرہوی اجیری] (صوفی - مفسر - حی) ولادت ۱۲۵۰ - شاگرد فضل حق خیر آبادی و مفتی صدر الدین و حکیم امام الدین خاں - تفسیر معاملات الاسرار - تاویل الحکم شرح فصوص الحکم - [نیز دیکھو حسن شیرازی]
- ۳۱۵۷۔ محمد بن حسن [سید محمد بن حسن بن قاسم] (فقہ - واعظ - صدی دہم) اثنا عشریہ فی مواظبات الخدیوہ - حدائق - شہید ثانی کی نواسی -
- ۳۱۵۸۔ محمد بن حسن [ابو جعفر محمد بن حسن بن احمد بن ولید قتی] (محدث - فقہ - ۴۰۰) تفسیر القرآن - کتاب جامع حدیث
- ۳۱۵۹۔ محمد بن حسن [محمد بن حسن بن علی بن احمد بن علی فارسی] (مفسر - واعظ - پانچویں صدی) روئے الواعظین - التنبیہ فی التفسیر - سید محمد تقی کے زمانہ میں پچھے تھے -
- ۳۱۶۰۔ محمد حسین آزاد [محمد حسین بن محمد باقر شیمی دہلوی] (ادیب و شاعر اردو - اوائل صدی چہار دہم) آبجیات - نیرنگ نیانی - بہار اکبر (دیکھو آزاد)
- ۳۱۶۱۔ محمد حسین شاہی [محمد حسین شاہی] (محدث - حی) نذیر حسین دہلوی اور مفتی صدر الدین کے شاگرد
- ۳۱۶۲۔ محمد حسین فقہ [محمد حسین بن منشی محمد اسماعیل دہلوی] (فقہ - شاعر اردو - اوائل صدی چہار دہم) محبوب علی دہلوی اور احمد علی سہارنپوری کے شاگرد -
- ۳۱۶۳۔ محمد بن حسین [محمد بن حسین فارسی] (نوی - ۳۶۱) الہ علی فارسی کا بھانجا
- ۳۱۶۴۔ محمد حسن [امیر محمد حسن بن امیر محمد صالح بن امیر محمد الواسع حیدر اصفہانی خاتون آبادی] (فقہ - ۱۱) محمد باقر مجلسی کے بھانجے -

- ۳۱۴۵۔ محمد حسین [محمد حسین بن محمد رحیم کرمانی قزوینی] (فقہ - ۱۲۵۴ قزوین)
- ۳۱۴۶۔ محمد بن حمزہ [ساج الدین محمد بن حمزہ زہرہ حسینی] (نساب - غایۃ الاختصار فی انساب آل علی ابن ابیطالب)
- ۳۱۴۷۔ محمد بن خلیفہ [ابو القاسم محمد بن علی بن ابیطالب ہاشمی] (تاجی - ۸۱) عمر ۶۹
- ۳۱۴۸۔ محمد خلیل [محمد خلیل مرادی] (سرخ - ۱۲۰۶) سلک الدور فی اعیان قرن ثانی عشر
- ۳۱۴۹۔ محمد بن خاتون [دیکھو عبد علی بن محمد] (فقہ - اوائل صدی یازدہم حیدر آباد)
- ۳۱۵۰۔ محمد رضا [محمد رضا حسینی] (فقہ - صدی یازدہم) کشف الآیات - تفسیر القرآن
- ۳۱۵۱۔ محمد زاہد [محمد زاہد بخاری] (مفسر - محدث - ۱۲۷۷) تفسیر تہجد میں
- ۳۱۵۲۔ محمد بن زکریا [محمد بن زکریا رازی] (دیکھو رازی) [طیب - ۱۳۱۱] من لایحضرہ الطیب - بر الواسعہ - کفایہ مصوری
- ۳۱۵۳۔ محمد زمان [محمد زمان خاں شاہجہاں پوری حیدر آبادی] (محدث - ۱۲۹۲)
- ۳۱۵۴۔ محمد زمان [امیر محمد زمان بن محمد جعفر شہیدی] (فقہ - ۱۲۰۱) شرح قواعد الاحکام
- ۳۱۵۵۔ محمد بن سعد [ابو جعفر محمد بن سعد بن زہری] (قاری - نوی - ۲۳۱) مصنف نویں - معرفۃ القرآن
- ۳۱۵۶۔ محمد سلیمان [محمد سلیمان پہلوردی] (صوفی - حدود ۱۳۲۵) عبدالحی لکھنوی اور نذیر حسین دہلوی کے شاگرد
- ۳۱۵۷۔ محمد بن سنان [ابو جعفر محمد بن سنان زاہری حرانی] (محدث - تیسری صدی) اصطلاحات ابو جعفر ثانی سے
- ۳۱۵۸۔ محمد بن سیرین [محمد بن سیرین (انس بن ملک کے فلام)] (تاجی - محدث - ۱۱۰۰) ولادت ۳۳۰ - امام فن تفسیر - مفسر - محدث -
- ۳۱۵۹۔ محمد شیبانی [محمد بن حسن بن فرقد شیبانی کو فی بغدادی] (حنفی - ۱۸۹) [ارے] ابو حنیفہ و ابو یوسف کے شاگرد - انکو مع ابو یوسف کے
- صاحبین فقہ حنفیہ میں لکھتے ہیں - زراذعی کے خاندان - جامع الکبیر - جامع الصغیر
- ۳۱۶۰۔ محمد طاہر [محمد طاہر الدین محمد بن طاہر فتی گجراتی] (لغوی - محدث - ۹۸۶) ولادت ۹۱۴ - مجمع البحار - مفتی - تذکرۃ الموضوعات -
- ۳۱۶۱۔ محمد بن طلحہ [محمد بن طلحہ بن عبید اللہ بنی (نیز دیکھو ابن طلحہ)] (صحابی - ۳۶) زینب بنت جحش زوجہ رسول کی بہن حسہ کے بیٹے جحش بن علی
- پس عائشہ کی بھاری میں مارے گئے
- ۳۱۶۲۔ محمد عالمی [محمد بن حسین عالمی] (فقہ - ۱۰۹۸) شاگرد شیخ بہائی - اصول فقہ - رسالہ غرض نظم تخلص مفتاح سکاکی
- ۳۱۶۳۔ محمد عابد [محمد عابد بن عبد اللہ سیونی حنفی] (فقہ - محدث - ۱۲۵۴) یمن میں علما کے زہد سے پر تھا - والی مصر کی طرف سے مدینہ کا تیسرا حکمران
- شرح تیسرے الوصول - شرح بلوغ المرام - بلوغ الافکار
- ۳۱۶۴۔ محمد بن عبد اللہ [محمد بن عبد اللہ سلی مرینی شافعی] (محدث - فقہ - لغوی - نوی - ۶۵۵) ولادت ۵۰۰ - سکونت بغداد - ری - افغان -
- ۳۱۶۵۔ محمد عباس [مفتی محمد عباس لکھنوی (شوشتری)] (فقہ - مفسر - ادیب - شاعر - متکلم - ۱۳۰۶) منابر الاسلام - شیعہ الجائس فیہ
- تفسیر راجع القرآن -
- ۳۱۶۶۔ محمد بن عبد اللہ [مفتی محمد بن عبد اللہ عماد الدائم عماد الدائم مصری شافعی] (محدث - ۸۳۱) ولادت ۷۳۳ - شرح بخاری -
- ۳۱۶۷۔ محمد عبیدہ [محمد عبیدہ ازہری مصری] (ادیب - حکیم - مفسر - آثار چودھویں صدی) شرح رنج البلاغ تفسیر غزوات قرآنی
- ۳۱۶۸۔ محمد بن عثمان [ابو جعفر محمد بن عثمان بن سعید اسدی] (فقہ - ۳۰۵) دوسرے وکیل امام صاحب العصر کے
- ۳۱۶۹۔ محمد عسکری [امیر محمد عسکری (افاضل مستخرج متکلم - ۱۱۹۰) عمر ۷۰ - مسئلہ فضیلت علی براہ کبریہ صدر جہاں پر غالب آئے
- ۳۱۷۰۔ محمد علی بخاری [محمد علی بخاری] (مفتی حکیم محمد علی ولد مفتی محمد اسماعیل بن محمد ابراہیم شعی) (طیب - شاعر فارسی - ۱۳۰۳) الشہرہ حکیم ستا
- ۳۱۷۱۔ محمد علی کابوری [سید محمد علی بن سید عبد اللہ حسینی حنفی نقشبندی کابوری] (فقہ - صوفی - محدث - شاگرد مفتی عزیزی احمد کابوری بلف لکھنؤ)

- ۳۲۴۸۔ محمود بن لہید [محمود بن لہید انصاری] (مکمل۔ ۹۶)
- ۳۲۴۸۔ محی الدین عربی [محی الدین محمد بن علی بن محمد بن العربی طائی عاقلی اندلسی (شیخ الاکبر)] (صوفی۔ ۶۳۸۔ دمشق) ولادت مرسیہ ۵۶۰ قمری
- مکیہ۔ فصوص الحکم۔ تفسیر۔ مسامرات۔ دیکھو ابن العربی
- ۳۲۴۹۔ محی الدین نیشاپوری [ابوسعید محمد بن یحییٰ بن ابی منصور نیشاپوری شافعی] (فقہ۔ ۵۴۸۔ نیشاپور) کتاب محیط فی شرح الوسیط۔ الانتقام فی مسائل الخلاف۔ شاگرد امام غزالی۔
- ۳۲۵۰۔ محی السنہ [امام ابو محمد حسین بن سعید فرافز بنوی شافعی] (مفسر۔ محدث۔ ۵۱۶) تفسیر معالم التشریع۔ مصابیح السنہ۔ (دیکھو بنوی)
- ۳۲۵۱۔ مختار بن ابوعبید [مختار بن ابوعبید بن مسعود ثقفی] (صحابی۔ ۶۷۰) بخشی سے انکی مخالفت تھی۔ انتقام خون حسین لیا۔ مصعب ارطے ہوئے مارے گئے۔ ولادت سلسلہ
- ۳۲۵۲۔ مخدوم جہانیاں [سید جلال الدین حسین موسوی (جہانیاں شت)] (صوفی۔ ۸۵۰) اوچھ) بہاولپور کراچی کے پوتے محی الدین بن علی بن علی
- ۳۲۵۳۔ مخدوم الملک [عبد اللہ سلطان پوری جالندھری] (فقہ۔ ۱۰۰۶) آگرہ) منہاج الطالبین عظیمۃ الانبیاء۔ کشف المغیر
- ۳۲۵۴۔ مخدوم [محمد علی بن عبد الباقی بن شمس الدین محمد بن سید شریف جرجانی] (شکلم۔ ۹۹۵) ذاق قص الروافض
- ۳۲۵۵۔ مخدومی [ابو محمد فتح الدین عبد اللہ بن محمد طبری] (محدث۔ صدی دوم) معرفۃ الصحاب
- ۳۲۵۶۔ مخمف [مخف بن سلیم حامی] (صحابی۔) علی کی طرف سے اصفہان کے گورنر
- ۳۲۵۷۔ مدینی [ابو موسیٰ محمد بن عمر بن احمد اصفہانی مدینی] (محدث۔ ۵۸۱) اصفہان) کتاب الخبث۔ کتاب الانساب۔ ولادت ۵۱۰ اصفہان
- ۳۲۵۸۔ مدینی [ابو الحسن علی مدینی] (مورخ۔ ۲۲۵) کتاب السقیفہ (دیکھو ابو الحسن مدینی)
- ۳۲۵۹۔ مراغی [ابو حفص عمر بن حسن] (محدث۔ ۷۷۸)
- ۳۲۶۰۔ مراکشی [عبد الوہاب مراکشی] (مورخ۔ تیرھویں صدی عیسوی) المغرب فی تاریخ المغرب۔ (دیکھو عبد الوہاب)
- ۳۲۶۱۔ مرتضیٰ [شیخ مرتضیٰ بن محمد بن محمد بن شمس الدین غفری] (فقہ۔ ۱۲۸۱) شیخ احمد زرقی اور شریف العلماء کے شاگرد
- ۳۲۶۲۔ مرتضیٰ [سید محمد بن محمد بن زید علوی] (ابو المعالی) (ریاضی۔ حکیم۔ منطقی۔ شکلم۔ ۶۸۰) (نیز دیکھو سید مرتضیٰ علم الہدیٰ)
- ۳۲۶۳۔ مرتضیٰ [سید مرتضیٰ شیری شیرازی میر سید شریف جرجانی] (فاضل حکیم۔) آگرہ میں آکر علماء اکبری میں شامل ہوئے۔ دہلی سے مشہد بجا کر دفن کئے گئے۔ علم حدیث مکہ میں ابن حجر کی سے حاصل کیا۔ علوم کلیہ کی تدریس کرتے تھے۔
- ۳۲۶۴۔ مرتضیٰ [سید مرتضیٰ حسینی بلگرامی زبیدی قادری حنفی] (صوفی۔ نقوی۔ محدث۔ ۱۲۰۵) ولادت ۱۱۴۵۔ تاج العربی شرح قاموس۔ شرح احیاء العلوم۔ انوار المنشورہ فی احادیث المتواترہ۔ ترک وطن کر کے زبیدی گماز اور مصر کے علماء سے پڑھا۔
- ۳۲۶۵۔ مرتضیٰ [سید صفی الدین ابو تراب مرتضیٰ بن الداعی بن قاسم حسینی رازی] (فقہ۔ صدی پنجم) محاصر غزالی۔ تہذیب العلوم فی اصول الفہم (دیکھو سید صفی)
- ۳۲۶۶۔ مرزا جان [عبد اللہ باغوی شیرازی اشعری شافعی] (شکلم۔ اصولی۔ منطقی۔ اوائل صدی دہم) محاصر دوانی۔ کتاب الردود والنقد علی شرح المختصر عقدی۔
- ۳۲۶۷۔ مرزا محمد [حکیم مرزا محمد بن عنایت احمد خاں کشمیری] (فقہ۔ شکلم۔ ۱۲۳۵) نزہۃ الثعالبیہ۔ ایضاح المقال
- ۳۲۶۸۔ مرزا احمدی [مرزا احمدی شیرازی] (انساب۔ مورخ۔ ۱۱۳۵) (میرزا حسن) (دیکھو حسن شیرازی)
- ۳۲۶۹۔ مرزبان [ابو الحسن علی بن احمد بن مرزبان بغدادی شافعی] (فقہ۔ ۳۷۶) ابن قطان کا شاگرد۔ ابو حامد اسماعیلی کا استاد۔
- ۳۲۷۰۔ مرزبان [ابو عبید اللہ محمد بن محمد بن محمد بن خراسانی بغدادی] (متشیخ) (محدث۔ ارباب۔ ۳۸۴) ابن ابی داؤد سحر وایتان کے شاگرد
- ۳۲۷۱۔ مرزک [زید موصلی شیبی] (شاعر۔ نقوی۔ ادیب۔)

۳۲۶۱- مرغی [سید حسن بن مرثیہ بن علی مرغی حسینی] (فقیہ - ۵۸۰ھ)
۳۲۶۲- مرغی [مرغی بن یوسف حبیبی] (فقیہ - ۱۰۳۰ھ) تیل الماریہ فقہ حبیبی
۳۲۶۳- مرغینانی [ابو الحسن علی بن ابی بکر مرغی] (فقیہ - ۵۹۳ھ) ولادت ۵۳۰ھ - ۵۳۱ھ
۳۲۶۵- مروان [مروان بن حکم بن عاص اموی] (صحابی - ۶۵ھ دمشق) ولادت مسلمہ - عثمان کا عزاو و داماد
۳۲۶۶- مرہ بن کعب [مرثہ بن کعب ہزری شامی] (صحابی - ۵۵ھ اردن)
۳۲۶۷- مرزنی [ابو ابراہیم برہان الدین اسماعیل بن یحییٰ بن اسماعیل مرزنی مصری شافعی] (فقیہ - محدث - ۲۹۴ھ) مصاحب شافعی جامع الفوائد
جات الکبیر - مختصر المختصر - منشور - ترغیب -
۳۲۶۸- مرزنی [خازن المازنی] (ریاضی - ۴۳۰ھ) سکونت اندلس مصر کتاب الجبر و التثقیق - کتاب البصرات - آلات الرصد - مقدار الکسار والنور فی الهواء
۳۲۶۹- مرزید الافلاق [ابو عمر عیسیٰ بن عمر ثقفی] (نحوی - ۱۴۹ھ) استاد خلیل - الاکمال - الجائع -
۳۲۷۰- مرزیدی [رضی الدین ابو الحسن علی بن شیخ جمال الدین احمد بن یحییٰ مرزیدی حلی] (فقیہ - صدی ہفتم) شاگرد علامہ حلی
۳۲۷۱- مرزنی [امام ابو الکجج جمال الدین یوسف بن عبدالرحمن قضاعی دمشقی شافعی] (محدث - ۷۴۲ھ) ولادت ۶۵۴ھ - حلب - تہذیب الکمال -
۳۲۷۲- مسیحی [امیر مختار عمر الملک محمد بن عبید اللہ بن احمد بن ابی نعیم] (کاتب - مورخ - ۴۲۰ھ) تاریخ مصر قصص الانبیاء - التلوخ و التبرج
طازم حکم خلیفہ مصر - ولادت ۳۳۶ھ
۳۲۷۳- مستقری [ابو العباس جعفر بن محمد بن معتز نسفی سمرقندی غنی] (محدث - ۴۳۲ھ سمرقند) معرفۃ اصحاب - دلائل النبوة - خطبہ النبویہ -
کتاب التمثیل - فضائل القرآن - طب نبوی -
۳۲۷۴- مسروق [مسروق بن الاعدد ہمدانی کوفی] (تاجی - ۶۲ھ کوفہ) اسلام قبل و قات فی اختیار کیا -
۳۲۷۵- مسطح [مسطح بن اثامہ بن عباد بن مطلب بن عبد منان] (صحابی - ۳۴ھ) عمر ۵۶ھ
۳۲۷۶- مسمر بن کرام [ابو سلمہ مسمر بن کرام ہلالی کوفی] (محدث - ۱۵۵ھ)
۳۲۷۷- مسعود [مسعود بن ناصر تھستانی] (محدث - ۴۷۷ھ)
۳۲۷۸- مسعود بن سعد [مسعود بن سعد بن سلمان ہمدانی جرجانی غزنوی] (شاعر فارسی - معاصر مسعود بن محمود غزنوی)
۳۲۷۹- مسعودی [قطب الدین ابو الحسن علی بن حسین بن علی بغدادی] (مورخ - ۳۴۶ھ قاهرہ) تاریخ مروج الذهب - اخبار الامم و خزائن الکونین
کتاب البیان اخبار الامم میں - اخبار الزمان - کتاب التنبیہ - کتاب الامامة
۳۲۸۰- مسودی [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن مسعودی مروزی شافعی] (فقیہ - بعد ۴۲۰ھ مرو) شاگرد قتال مروزی - شرح مختصر مرزنی
۳۲۸۱- مسودی [تابع الدین ابو سعید محمد بن عبد الرحمن بن محمد بن اسانی مروزی شافعی] (لوہیہ فقیہ - صوفی - ۵۸۴ھ دمشق) ولادت ۵۲۲ھ
شرح مقامات حریری
۳۲۸۲- مسکین [مسکین] (شاعر اردو -) پُرانا مرثیہ گویدار جوہیں صدی میں ہوا ہے -
۳۲۸۳- مسلم بن حجاج [امام ابو الحسین مسلم بن الحجاج قشیری نیشاپوری] (محدث - ۲۶۱ھ) جامع الصحیح - ولادت ۲۰۴ھ یا ۲۰۶ھ
۳۲۸۴- مسلم بن حیرہ [مسلم بن حیرہ] (جغرافی - ۲۳۰ھ)
۳۲۸۵- مسلم بن یحییٰ [مسلم بن یحییٰ بن ابی طالب ہاشمی] (صحابی - ۶۰ھ کوفہ)
۳۲۸۶- مسلم بن ولید [مسلم بن ولید] (شاعر عرب - ۲۰۸ھ) دیوان سریع التوائی
۳۲۸۷- مشور بن خرمہ [ابو عبد الرحمن مشور بن خرمہ زہری قرشی] (صحابی - محدث - ۶۴ھ مکہ) عبد الرحمن بن عون و ابی جانیہ

کتاب التنبیہ

۳۶۹۸۔ مسیح الزمان [مسیح الزمان خاں شاہجہان پوری] (عالم - آخر صدی سیزدہم) استاد نظام حیدر آباد دکن -

۳۶۹۹۔ مسیح کاشی [مسیح کاشی] (شاعر فارسی - ۱۰۶۶) ہند میں آکر ایران کو مراجعت کی -

۳۷۰۰۔ مشتاق احمد [مشتاق احمد امیدٹھوی] (متکلم فقیہ - حی) ولادت ۱۲۷۳ شاکر عبد الرحمن پانی پتی فیض الحسن سیار پوری سدید الدین خاں دہلوی

۳۷۰۱۔ مصطفیٰ [شیخ غلام محمد پانی پتی دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۴۰)

۳۷۰۲۔ مصطفیٰ [مصطفیٰ بن عبد اللہ جلی شلی] (مورخ - ۱۰۶۶) (دیکھو حاجی خلیفہ)

۳۷۰۳۔ مصطفیٰ تفریشی [امیر مصطفیٰ بن حسین جینی تفریشی] (رجالی - اوائل صدی یازدہم) نقد الرجال شاعر عبد اللہ شومتری - معاصر دہلی

۳۷۰۴۔ مصعب [مصعب بن عیوب بن ہاشم عبد رقی قرشی] (صحابی - ۲) قدیم الاسلام - جنگ احد میں شہید ہوئے

۳۷۰۵۔ مصعب [مصعب بن زبیر بن العوام] (تابعی - ۷۱) عبد اللہ بن زبیر کی طرف سے بصرہ کا گورنر - عبد الملک کی فوج سے شکست کھا کر مارا گیا

۳۷۰۶۔ مصنفک [محمد الدین علی بن مسعود بن محمد بسطامی عمری] (مفسر - ۸۷۵) تخریذی کی اولاد سے - ولادت ۸۰۳

۳۷۰۷۔ مضمون [شیخ شرف الدین اکبر آبادی دہلوی] (شاعر اردو - بارہویں صدی) معاصر محمد شاہ و شاہ عالم

۳۷۰۸۔ مظہر [ابوبکر قاسم بن زکریا بن یحییٰ بغدادی] (محدث - ۳۰۵)

۳۷۰۹۔ مظہر [ابوبکر محمد بن عبد الواحد بن ابی ہاشم باوردی یعنی ایبوردی بغدادی] (صوفی - لغوی - ۳۴۵ بغداد) مستدرک الصغیر الشعلب -

شرح الفصیح - کتاب الیواقیت - کتاب النوادر - فائت العین - فائت الجہرہ

۳۷۱۰۔ مظہر [ابوبکر محمد بن عبد الواحد بن ابی ہاشم بغدادی] (صوفی - لغوی - ۳۴۵) دیکھو ابوبکر زاہد

۳۷۱۱۔ مظہر [ابوالفتح ناصر الدین بن ابی المکارم عبد السید بن علی خوارزمی حنفی معتزلی] (فقیہ - لغوی - ادیب - لغوی - ۴۱۰ خوارزم) مغرب

فی اللغة - مصباح فی النحو - شرح مقامات جریری - ولادت ۵۳۸ خوارزم

۳۷۱۲۔ مطرف [ابو عبد اللہ مطرف بن عبد اللہ بن شجر حبشی بصری] (فقیہ - ۸۷)

۳۷۱۳۔ مطرف [ابو ایوب مطرف بن مازن صفحانی شافعی] (فقیہ - ۱۹۱ راقہ)

۳۷۱۴۔ مطلب [مطلب بن ربیع بن حارث بن عبد المطلب ہاشمی] (صحابی - ۱۰) ۹ھ میں غزوہ افریقہ کے لئے مقرر کئے۔

۳۷۱۵۔ منظر جانچاناں [مرزا شمس الدین حبیب اللہ منظر جانچاناں دہلوی] (صوفی - شاعر فارسی و اردو - ۱۱۹۵) جانچاناں عالمگیر کا دیوانا نام -

منظر خلص - ولادت ۱۱۱۱

۳۷۱۶۔ منظر حسن [منظر حسن] (عالم - حی) تہذیب المتین - کشف الحقائق - لمعة الضیاء

۳۷۱۷۔ معاذ بن جبل [معاذ بن جبل انصاری خزرجی] (صحابی - محدث - ۸۱ عمواس) عمر ۳۸ - عقبہ ثانیہ میں ۸ سال کی عمر میں مسلمان ہوئے۔

۳۷۱۸۔ معاذ بن مسلم [ابو مسلم معاذ بن مسلم البرز اوکونی] (لغوی - ۹۰ یا ۱۸۷) کسان کا استاد - محمد بن کعب قرظی کے موالی سی - ۱۳۱ کچا -

۳۷۱۹۔ معافری [ابوطالب عبد الجبار بن محمد بن علی معافری مغربی] (لغوی - ادیب - ۵۶۶) بغداد آکر علم حاصل کیا

۳۷۲۰۔ معانی اطرارہ [شیخ ابو الفرج معانی بن یحییٰ بن زکریا نہروانی جریری] (فقیہ - لغوی - لغوی - ۱۰) کتاب الجلبین والانیس تفسیر قرآن -

۳۷۲۱۔ معاویہ [معاویہ بن ابی سفیان صخر بن حرب اموی] (صحابی - محدث - ۶۰ دمشق) انکی ماں ہند بنت عتبہ کلمۃ الاکباد تھی فتح مکہ پر مسلمان

۳۷۲۲۔ معاویہ [معاویہ بن حکم سلمی] (صحابی - ۱۱۷) مدینہ میں بہت آتے رہتے تھے -

۳۷۲۳۔ معاویہ بن عمار بن خیاب کوئی [فقیہ - محدث - ۱۷۵] از اصحاب امام جعفر و کاظم

۳۷۲۴۔ معبد [معبد بن خالد جہنی] (صحابی - ۷۲) عمر کچھ اوپر ۸۰

۳۷۲۵۔ معروف [ابی بخش خاں دہلوی] (شاعر اردو - انجام صدی سیزدہم)

۳۷۲۶۔ نظام عالی عثمان علی خاں کے استاد و اور اللہ خاں کا ۱۳۳۵ھ میں انتقال ہوا ۹۰ کے قریب -

۳۳۳ معروف کرنی (ابو مخنف المعروف بن فیروز کرنی بغدادی) (صوفی - ۲۰۰ کرنی) امام علی رضا کے دربان و مرید۔ سرسبی مشقی کے پیر۔ (کرنی بغداد کا حلقہ ہے)

۱۳۴۵-۱۳۴۶ معری [محمد بن عبد الملک نیشاپوری] (شاعر فارسی، ۱۲۷۰-۱۳۴۵) معز الدین سحر کالملک الشعراء و امیر الامراء

۳۳۲۸- معشوق علی [معشوق علی جوہری] (حکیم - فقیر - ۱۲۹۸)

۳۳۶۔ معنیٰ [سحق بن خنیس (علامہ امام جعفر صادق)] [حدیث ۱۴۵] نفس نکمہ کے خروج کے بعد اُسی کے کیتہ میں منصوبہ قتل کرایا۔

۳۳۳- معمر بن راشد [ابوعروه معمر بن راشد از دی] (تابعی - ۱۵۵) عمر ۵

۳۳۳- معمر بن عبد الوہید بن عبد الوہید بن رجا، اصفہانی (محدث: ۵۶۴) ولادت ۴۴۴ھ - تاریخ: معراج

۳۳۳- معمری [ابو الحسن علی بن شیبہ بغدادی] (محدث- ۳۹۵)

۱۳۳۳-۱۳۳۴ معقل [احمد بن علی المعقل حبلی حمصی] (نوی - ادیب - شاعر - ۱۳۳۴ - ولادت ۱۳۴۷ - شاگرد ابو البقاء و عکری

۱۰۰۰۰ یعقل بن میسا - عقیل بن یسار مغربی بصری (صحابی - محدث -) زمانہ معاویہ میں یا ۶۰ھ کے بعد انتقال ہوا

۳۴۳ معین بن زائدہ [امیر ابو الولید معین بن زائدہ بن عبد اللہ شیبانی] (فیاض و جواد - ۱۵ اگست)۔ بنی امیہ کی طرف سے مختلف

ولایتوں کا امیر رہا۔ ایام گورنری سیستان میں خارجیوں کے ہاتھ سے مارا گیا۔

۳۳۳۔ معن بن عدی [معن بن عدی بلوی] (صحابی - ۱۲) جنگ یمامہ میں مارے گئے۔

۳۳۳- معین بن عقی [معین الدین بن عقی الدین] (متفسر- ۹۰۵) تفسیر جامع البیان

۱۳۳۳-۱۳۳۴ هجری قمری: خواجه علی بن خواجه عیث الدین سید سیستانی سمرقانی (صوفی - ۱۳۳۳-۱۳۳۴ هجری قمری)

خواجہ سلمان ہاروی - عمر: ۱۰ سال

۳۳۳- معین الدین قزازی [معین الدین هروی قزازی عرف ملا سکیں] (واعظ - محدث - ۹۰۷) معارج النبوة

محمّد بن معطلانی [امیر علاء الدین بن علیج مصری] (مورخ - ۷۶۳) سیرۃ نبویہ - تلمذ تہذیب الکمال -

۳۳- معیره [معیره بن سعبه لقی] (صحابی - محدث - ۵۰) اسلام عام الحندق - امیر کوفہ - عمر ۷۰

۳۳- ج ۱ تصحیح بن سیرین (فقیه) - اوائل صدی دهم - شرح الترمذی - شرح الموزنی - مختصر الصحاح - جواهر اللغات -
شاکر - ۲۲۰ - ۲۲۱ - ۲۲۲ - ۲۲۳ - ۲۲۴ - ۲۲۵ - ۲۲۶ - ۲۲۷ - ۲۲۸ - ۲۲۹ - ۲۳۰ - ۲۳۱ - ۲۳۲ - ۲۳۳ - ۲۳۴ - ۲۳۵ - ۲۳۶ - ۲۳۷ - ۲۳۸ - ۲۳۹ - ۲۴۰ - ۲۴۱ - ۲۴۲ - ۲۴۳ - ۲۴۴ - ۲۴۵ - ۲۴۶ - ۲۴۷ - ۲۴۸ - ۲۴۹ - ۲۵۰ - ۲۵۱ - ۲۵۲ - ۲۵۳ - ۲۵۴ - ۲۵۵ - ۲۵۶ - ۲۵۷ - ۲۵۸ - ۲۵۹ - ۲۶۰ - ۲۶۱ - ۲۶۲ - ۲۶۳ - ۲۶۴ - ۲۶۵ - ۲۶۶ - ۲۶۷ - ۲۶۸ - ۲۶۹ - ۲۷۰ - ۲۷۱ - ۲۷۲ - ۲۷۳ - ۲۷۴ - ۲۷۵ - ۲۷۶ - ۲۷۷ - ۲۷۸ - ۲۷۹ - ۲۸۰ - ۲۸۱ - ۲۸۲ - ۲۸۳ - ۲۸۴ - ۲۸۵ - ۲۸۶ - ۲۸۷ - ۲۸۸ - ۲۸۹ - ۲۹۰ - ۲۹۱ - ۲۹۲ - ۲۹۳ - ۲۹۴ - ۲۹۵ - ۲۹۶ - ۲۹۷ - ۲۹۸ - ۲۹۹ - ۳۰۰ - ۳۰۱ - ۳۰۲ - ۳۰۳ - ۳۰۴ - ۳۰۵ - ۳۰۶ - ۳۰۷ - ۳۰۸ - ۳۰۹ - ۳۱۰ - ۳۱۱ - ۳۱۲ - ۳۱۳ - ۳۱۴ - ۳۱۵ - ۳۱۶ - ۳۱۷ - ۳۱۸ - ۳۱۹ - ۳۲۰ - ۳۲۱ - ۳۲۲ - ۳۲۳ - ۳۲۴ - ۳۲۵ - ۳۲۶ - ۳۲۷ - ۳۲۸ - ۳۲۹ - ۳۳۰ - ۳۳۱ - ۳۳۲ - ۳۳۳ - ۳۳۴ - ۳۳۵ - ۳۳۶ - ۳۳۷ - ۳۳۸ - ۳۳۹ - ۳۴۰ - ۳۴۱ - ۳۴۲ - ۳۴۳ - ۳۴۴ - ۳۴۵ - ۳۴۶ - ۳۴۷ - ۳۴۸ - ۳۴۹ - ۳۵۰ - ۳۵۱ - ۳۵۲ - ۳۵۳ - ۳۵۴ - ۳۵۵ - ۳۵۶ - ۳۵۷ - ۳۵۸ - ۳۵۹ - ۳۶۰ - ۳۶۱ - ۳۶۲ - ۳۶۳ - ۳۶۴ - ۳۶۵ - ۳۶۶ - ۳۶۷ - ۳۶۸ - ۳۶۹ - ۳۷۰ - ۳۷۱ - ۳۷۲ - ۳۷۳ - ۳۷۴ - ۳۷۵ - ۳۷۶ - ۳۷۷ - ۳۷۸ - ۳۷۹ - ۳۸۰ - ۳۸۱ - ۳۸۲ - ۳۸۳ - ۳۸۴ - ۳۸۵ - ۳۸۶ - ۳۸۷ - ۳۸۸ - ۳۸۹ - ۳۹۰ - ۳۹۱ - ۳۹۲ - ۳۹۳ - ۳۹۴ - ۳۹۵ - ۳۹۶ - ۳۹۷ - ۳۹۸ - ۳۹۹ - ۴۰۰ - ۴۰۱ - ۴۰۲ - ۴۰۳ - ۴۰۴ - ۴۰۵ - ۴۰۶ - ۴۰۷ - ۴۰۸ - ۴۰۹ - ۴۱۰ - ۴۱۱ - ۴۱۲ - ۴۱۳ - ۴۱۴ - ۴۱۵ - ۴۱۶ - ۴۱۷ - ۴۱۸ - ۴۱۹ - ۴۲۰ - ۴۲۱ - ۴۲۲ - ۴۲۳ - ۴۲۴ - ۴۲۵ - ۴۲۶ - ۴۲۷ - ۴۲۸ - ۴۲۹ - ۴۳۰ - ۴۳۱ - ۴۳۲ - ۴۳۳ - ۴۳۴ - ۴۳۵ - ۴۳۶ - ۴۳۷ - ۴۳۸ - ۴۳۹ - ۴۴۰ - ۴۴۱ - ۴۴۲ - ۴۴۳ - ۴۴۴ - ۴۴۵ - ۴۴۶ - ۴۴۷ - ۴۴۸ - ۴۴۹ - ۴۵۰ - ۴۵۱ - ۴۵۲ - ۴۵۳ - ۴۵۴ - ۴۵۵ - ۴۵۶ - ۴۵۷ - ۴۵۸ - ۴۵۹ - ۴۶۰ - ۴۶۱ - ۴۶۲ - ۴۶۳ - ۴۶۴ - ۴۶۵ - ۴۶۶ - ۴۶۷ - ۴۶۸ - ۴۶۹ - ۴۷۰ - ۴۷۱ - ۴۷۲ - ۴۷۳ - ۴۷۴ - ۴۷۵ - ۴۷۶ - ۴۷۷ - ۴۷۸ - ۴۷۹ - ۴۸۰ - ۴۸۱ - ۴۸۲ - ۴۸۳ - ۴۸۴ - ۴۸۵ - ۴۸۶ - ۴۸۷ - ۴۸۸ - ۴۸۹ - ۴۹۰ - ۴۹۱ - ۴۹۲ - ۴۹۳ - ۴۹۴ - ۴۹۵ - ۴۹۶ - ۴۹۷ - ۴۹۸ - ۴۹۹ - ۵۰۰ - ۵۰۱ - ۵۰۲ - ۵۰۳ - ۵۰۴ - ۵۰۵ - ۵۰۶ - ۵۰۷ - ۵۰۸ - ۵۰۹ - ۵۱۰ - ۵۱۱ - ۵۱۲ - ۵۱۳ - ۵۱۴ - ۵۱۵ - ۵۱۶ - ۵۱۷ - ۵۱۸ - ۵۱۹ - ۵۲۰ - ۵۲۱ - ۵۲۲ - ۵۲۳ - ۵۲۴ - ۵۲۵ - ۵۲۶ - ۵۲۷ - ۵۲۸ - ۵۲۹ - ۵۳۰ - ۵۳۱ - ۵۳۲ - ۵۳۳ - ۵۳۴ - ۵۳۵ - ۵۳۶ - ۵۳۷ - ۵۳۸ - ۵۳۹ - ۵۴۰ - ۵۴۱ - ۵۴۲ - ۵۴۳ - ۵۴۴ - ۵۴۵ - ۵۴۶ - ۵۴۷ - ۵۴۸ - ۵۴۹ - ۵۵۰ - ۵۵۱ - ۵۵۲ - ۵۵۳ - ۵۵۴ - ۵۵۵ - ۵۵۶ - ۵۵۷ - ۵۵۸ - ۵۵۹ - ۵۶۰ - ۵۶۱ - ۵۶۲ - ۵۶۳ - ۵۶۴ - ۵۶۵ - ۵۶۶ - ۵۶۷ - ۵۶۸ - ۵۶۹ - ۵۷۰ - ۵۷۱ - ۵۷۲ - ۵۷۳ - ۵۷۴ - ۵۷۵ - ۵۷۶ - ۵۷۷ - ۵۷۸ - ۵۷۹ - ۵۸۰ - ۵۸۱ - ۵۸۲ - ۵۸۳ - ۵۸۴ - ۵۸۵ - ۵۸۶ - ۵۸۷ - ۵۸۸ - ۵۸۹ - ۵۹۰ - ۵۹۱ - ۵۹۲ - ۵۹۳ - ۵۹۴ - ۵۹۵ - ۵۹۶ - ۵۹۷ - ۵۹۸ - ۵۹۹ - ۶۰۰ - ۶۰۱ - ۶۰۲ - ۶۰۳ - ۶۰۴ - ۶۰۵ - ۶۰۶ - ۶۰۷ - ۶۰۸ - ۶۰۹ - ۶۱۰ - ۶۱۱ - ۶۱۲ - ۶۱۳ - ۶۱۴ - ۶۱۵ - ۶۱۶ - ۶۱۷ - ۶۱۸ - ۶۱۹ - ۶۲۰ - ۶۲۱ - ۶۲۲ - ۶۲۳ - ۶۲۴ - ۶۲۵ - ۶۲۶ - ۶۲۷ - ۶۲۸ - ۶۲۹ - ۶۳۰ - ۶۳۱ - ۶۳۲ - ۶۳۳ - ۶۳۴ - ۶۳۵ - ۶۳۶ - ۶۳۷ - ۶۳۸ - ۶۳۹ - ۶۴۰ - ۶۴۱ - ۶۴۲ - ۶۴۳ - ۶۴۴ - ۶۴۵ - ۶۴۶ - ۶۴۷ - ۶۴۸ - ۶۴۹ - ۶۵۰ - ۶۵۱ - ۶۵۲ - ۶۵۳ - ۶۵۴ - ۶۵۵ - ۶۵۶ - ۶۵۷ - ۶۵۸ - ۶۵۹ - ۶۶۰ - ۶۶۱ - ۶۶۲ - ۶۶۳ - ۶۶۴ - ۶۶۵ - ۶۶۶ - ۶۶۷ - ۶۶۸ - ۶۶۹ - ۶۷۰ - ۶۷۱ - ۶۷۲ - ۶۷۳ - ۶۷۴ - ۶۷۵ - ۶۷۶ - ۶۷۷ - ۶۷۸ - ۶۷۹ - ۶۸۰ - ۶۸۱ - ۶۸۲ - ۶۸۳ - ۶۸۴ - ۶۸۵ - ۶۸۶ - ۶۸۷ - ۶۸۸ - ۶۸۹ - ۶۹۰ - ۶۹۱ - ۶۹۲ - ۶۹۳ - ۶۹۴ - ۶۹۵ - ۶۹۶ - ۶۹۷ - ۶۹۸ - ۶۹۹ - ۷۰۰ - ۷۰۱ - ۷۰۲ - ۷۰۳ - ۷۰۴ - ۷۰۵ - ۷۰۶ - ۷۰۷ - ۷۰۸ - ۷۰۹ - ۷۱۰ - ۷۱۱ - ۷۱۲ - ۷۱۳ - ۷۱۴ - ۷۱۵ - ۷۱۶ - ۷۱۷ - ۷۱۸ - ۷۱۹ - ۷۲۰ - ۷۲۱ - ۷۲۲ - ۷۲۳ - ۷۲

سار و ابن اهد۔ معاشر علی بن ہمال۔

۳۳- مفید بن جهم [مفید الدین محمد بن جهم اسدی حلی] (فقیہ - صدی ہفتم) شاگرد محقق حلی و فخار - (نیز دیکھو شیخ مفید)

۳۲۔ مقال [ابو بسلام] مقال بن حیان [محدث - ۱۵۰ھ]

۳۳- محافل (ابوالحسن محافل بن سیمان بن بشیر خراسانی) (محدث - مفسر - ۵۰ ابصره) تفسیر القرآن - مجاهد اور

خطا سے روایت کرتا ہے۔

۳۔ مقبل [مقبل اصفہانی] (شاعر فارسی - ۱۱۵۷) موسن خاں ناظمِ کجرات کے عہد میں ایران سے آیا۔

۱۴۰۔ مقبول احمد مولوی سید مقبول احمد دہلوی [(واعظ بے بدل - ملازم داسو - جی) ترجمہ القرآن - ترجمہ حلیۃ المفسرین - ترجمہ سنی المطالبین]

۳۱۔ ہندو اور مہادھارن الاسود کندی ((صحابی) - حدیث - (۳۳۰) مدینہ) سادوس الاسلام - مدینہ منی میں میل مقام جو حریف پر مرتے۔

کتاب فی الفقه الفرائض شرح مختصر الشرائع - شرح سائر الأصول - محمد القاعد - فاضل سمیرا - ریاض و مشهور

۳- مقدمه [مقدمه بن محمد مکرپ کندی] (۱۳۵۱-۸۷) عمر ۹۱

سلاشاگرد و متعین اول۔

- ۳۳۵۱۔ مقدسی [امام ابو محمد عبداللہ بن ابی الوحش بری بن عبد الجبار مقدسی مصری] (نحوی - لغوی - ۵۸۲ھ مصر) وراثی صحاح اللغات اشترک
- ۳۳۵۲۔ مقدسی [محمد بن عبداللہ بن احمد] (محدث - ۷۸۹ھ)
- ۳۳۵۳۔ مقدسی [شمس الدین ابو عبداللہ محمد بن احمد مقدسی حبشی] (جزانی - صدی چہارم) ۷۵۳ھ میں احسن التقاسیم فی معرفۃ الاقالیم
- ۳۳۵۴۔ مقدسی [شہاب الدین احمد بن محمد] (محدث - ۷۲۸ھ قدس) شرح لامیہ و شاطبیہ
- ۳۳۵۵۔ مقدسی [عبداللہ بن مقدسی] (شاعر عرب - ۶۷۸ھ) کشف الاسرار عن حکم الطیور والازہار
- ۳۳۵۶۔ مقدسی [محمد بن عبدالواحد حبشی] (محدث - ۶۴۲ھ قدس)
- ۳۳۵۷۔ مقدسی [ابو محمد عبدالغنی بن عبد الواحد بن علی مقدسی حبشی] (محدث - ۶۰۰ھ) ولادت ۵۴۱ھ - العمدة - الاحکام - در الاثر الکمال - مصباح احادیث صحیحین ضمیمہ الحفاظ - نہایت المراد
- ۳۳۵۸۔ مقدس اردبیلی [دیکھو احمد اردبیلی] (فقہ - ۹۹۳ھ)
- ۳۳۵۹۔ مقرب علی [سید مقرب علی خاں جگرانوی (زار)] (عالم - جی) ذریعۃ النجات - اربعین (ارسطو عیادہ رجب علی خاں کے بھانجے)
- ۳۳۶۰۔ مقرئ [احمد بن محمد بن احمد تلمسانی مالکی (نزیل قاہرہ)] (محدث - مفسر - ادیب - مورخ - ۱۰۴۱ھ) فتح الطیب جو اندلس کی تاریخ ہے
- ۳۳۶۱۔ مقرئ [امام شیخ الاسلام ابو عبدالرحمان عبداللہ بن یزید الحمیری الکوفی] (محدث - ۲۱۳ھ) ولادت حدود ۱۲۰ھ
- ۳۳۶۲۔ مقرئ [نقی الدین احمد بن علی بن عبد القادر مصری] (مورخ - ۸۴۵ھ) شاگرد ابن خلدون - الخطط والانتار یعنی تاریخ مصر نقود اسلامیہ - الخبر عن البشر
- ۳۳۶۳۔ مقنع [عطاف خراسانی] (شعبہ - ۱۶۳ھ) مدعی ربوبیت - مسلمانوں نے گھیر لیا تو اپنے گوزہر سے ہلاک کیا
- ۳۳۶۴۔ مقیم [حرز مقیم] (نصیر آبادی] (شاعر فارسی - ۱۱۳۱ھ) دیوان اشعار
- ۳۳۶۵۔ محول [ابو عبداللہ کحول بن ابی مسلم عبداللہ مذہبی کابل و دمشق] (تابعی - ۱۱۸ھ دمشق) سعید بن خاص کا ملازم - فقہ مفتی شام
- ۳۳۶۶۔ محلی [ابو محمد شمس بن ابی طالب خوش بن محمد قریونی قرطبی] (نحوی - مفسر - ۴۳۷ھ) اعراب القرآن - تفسیر ۵ جلد
- ۳۳۶۷۔ ملا [عمر بن محمد بن خضر دہلی] (محدث - چھٹی صدی) وسیلۃ المتعبدين - نور الدین زنگی بادشاہ شام اسکا معتقد تھا - [طامیرزا - دیکھو ملائے شیروانی]
- ۳۳۶۸۔ ملا جیون [شیخ احمد امیٹھوی دہلوی] (مشکلم - ۱۱۳۰ھ) نور الانوار شرح المنار تفسیر احمدی - شاگرد ملا لطف اللہ کوٹاہا آبادی
- ۳۳۶۹۔ ملک الافضل [ابو القاسم شاہنشاہ بن بدر الجلی] (وزیر مصر - ۵۱۵ھ) اپنے والد کی وفات پر ۴۸۸ھ میں وزیر ہوا
- ۳۳۷۰۔ ملک الصالح [ابو الخارات طلائع بن رزیک] (وزیر مصر - ۵۵۶ھ) ولادت ۴۹۵ھ
- ۳۳۷۱۔ ملک العلماء [شہاب الدین احمد بن شمس الدین محمد دولت آبادی جوہوری] (فقہ - محدث - ۴۸۸ھ جوہور) تفسیر بحر مواج - ہدایۃ السعداء - مناقب السادات
- ۳۳۷۲۔ ملک قلی [طالک قلی] (شاعر فارسی - ۱۰۲۴ھ) استاد ظہوری - ایران سے آکر ابراہیم عادل شاہ والی بجا پور کا ملازم ہوا
- ۳۳۷۳۔ ملک النجا [ابو نزار حسن بن ابی الحسن صانی بن عبداللہ شافعی بغدادی] (نحوی - فقہ - شاعر عرب - ۵۶۸ھ دمشق) ولادت ۴۸۹ھ
- ۳۳۷۴۔ ملوی [احمد ملوی] (فلسفی - منطقی - ۱۱۸۱ھ) سلم المروفت کی شرح منطق میں
- ۳۳۷۵۔ ممتاز العلماء [سید محمد قلی بن حسین بن علی لکھنوی] (فقہ - ۱۲۸۹ھ)
- ۳۳۷۶۔ ملوک علی [ملوک علی ناٹوٹی دہلوی] (فقہ فاضل شاعر صدی سیزدہم) شاگرد مولوی رشید الدین خاں
- ۳۳۷۷۔ ملہون [نظام الدین قمر الدین مہنت دہلوی] (شاعر اردو - آخر صدی سیزدہم)

۳۳۷۸۔ منازی [ابونصر احمد بن یوسف نسلیکی منازی فارقی] (کاتب۔ شاعر عرب۔ ۳۳۷۷ھ) احمد بن مروان کردی سار جہانی تریکا
 ۳۳۷۹۔ منادی [محمد بن عبد الرؤف بن تاج العارفین] (محدث۔ ۱۰۳۰) کوزا الحقائق۔ کتاب الصفوہ فی مناقب آل۔ [منقوب۔ سالم]
 ۳۳۸۰۔ منتخب الدین قمی [ابوالحسن بن ابوالقاسم عبید اللہ بن حسن بن حسین بن موسیٰ بن بابویہ قمی] (درجائی۔ صدی ششم) معاصرین شہر آشوب
 یافعی شافعی کے استاد۔ ان کے پرورداد حسین شیخ صدوق کے بھائی تھے۔ شیخ طبرسی اور ابوالفتح رازی سے روایت کرتے ہیں۔ عمر
 ۸۰ سے زیادہ۔

۳۳۸۱۔ منتخب الدین [خواجہ منتخب الدین] (صوفی۔ ۶۹۵ دولت آباد) نظام الدین اولیا کے مرید
 ۳۳۸۲۔ منذری [زکی الدین ابو محمد عبد العظیم بن عبد القوی بن عبد اللہ شافعی شامی مصری] (محدث۔ فقیہ۔ ادیب۔ ۶۵۶ ولادت ۵۸۱۔
 ترغیب وترہیب۔ معجم۔ قاہرہ کے جامع ظاہری کا مدرس
 ۳۳۸۳۔ منصور حلاج [ابو معتب حسین بن منصور اہوازی (دیکھو حلاج)] (صوفی۔ ۳۰۹) باپ کرنام سے مشہور ہوئے۔ انکا دادا جوہی تھا۔
 سہل بن عبد اللہ شوستری اور جنید کا مرید

۳۳۸۴۔ منصور ستنگو [منصور بن عبد اللہ فارسی شیرازی] (فقیہ۔ صدی دہم) شرح تہذیب الاصول۔ معاصر شہید ثانی
 ۳۳۸۵۔ منصور [ابو یوسف منصور بن حازم کوفی] (محدث۔ فقیہ۔ دوسری صدی) امام صادق و کاظم سے روایت کی (دیکھو غیاث الدین منصور)
 ۳۳۸۶۔ منہال [منہال بن عمر اسدی] (محدث۔ صدی اول) امام زین العابدین سے روایت کی حسین کے بھی صحابی تھے
 ۳۳۸۷۔ مودود [خواجہ قطب الدین مودود چشتی] (صوفی۔ ۵۳۷ چشت)

۳۳۸۸۔ مورج [ابو فید مورج بن عمرو بن حارث بصری نیشاپوری] (نحوی۔ ۱۹۵) خلیل کاشاگرد۔ غریب القرآن۔ کتاب المعانی۔
 کتاب الانوار

۳۳۸۹۔ موسیٰ بن عقبہ [موسیٰ بن عقبہ] (محدث۔ مورخ۔ ۱۴۱) کتاب المغازی
 ۳۳۹۰۔ موسیٰ کاظم [امام موسیٰ بن جعفر بن محمد بن امام زین العابدین] (امام ہفتم۔ ۸۳۳ کاظمین) ولادت ۱۲۸۔ کاظمین بغداد کا ایک علمبردار
 ۳۳۹۱۔ موسیٰ بن نصیر [ابو عبد الرحمان موسیٰ بن نصیر] (تابعی۔ فاتح اندلس۔ ۹۷) ولادت ۱۹
 ۳۳۹۲۔ مولوی دوم [جلال الدین محمد بن بہاء الدین لکھنوی رومی] (صوفی۔ ۶۷۲ تونیہ) مولوی معنوی۔ شہنشاہ تبریز کے مرید
 (دیکھو جلال الدین رومی)

۳۳۹۳۔ مومن الطاق [ابو جعفر محمد بن علی بن نعمان الاحول کوفی] (متکلم۔ دوسری صدی) اصحاب امام کاظم سے۔ کتاب الاحتماج امامیہ
 کتاب مجالس۔

۳۳۹۴۔ مومن [حکیم مومن خاں دہلوی] (شاعر اردو۔ ۱۲۶۸)
 ۳۳۹۵۔ مومن [مومن بن امیر محمد زمان حسینی دہلی تنکا بنی مازندرانی] (طیب۔ صدی یازدہم) تحفۃ المومنین معاصرہ شاہ سلیمان صفوی
 ۳۳۹۶۔ مومن [عاجی محمد مومن بن حاجی محمد قاسم بن حاجی محمد ناصر شیرازی] (عارف۔ صدی یازدہم) معاصر علامہ مجلسی۔ خزانہ الخصال۔
 ۳۳۹۷۔ مومن [امیر محمد مومن حسینی استرآبادی] (فقیہ۔ ۱۰۳۱) محمد قلی قطب شاہ والی حیدرآباد کے وکیل السلطنت۔ کتاب الرجعة
 ۳۳۹۸۔ مونس [میر قباب دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو۔ ۱۲۹۲)

۳۳۹۹۔ مویہ شیرازی [مویہ الدین بہتہ اللہ بن موسیٰ شیرازی] (ادیب۔ ۷۴۰ قاہرہ) مجالس مویہ
 ۳۴۰۰۔ مہاجر [مہاجر بن ابی امیہ بن مغیرہ مخزومی] (صحابی۔ ۱۰) ام سلمہ کے بھائی۔ ابو بکر کی طرف سے یمن کے گورنر
 ۳۴۰۱۔ مہاجر [مہاجر بن خالد بن ولید مخزومی] (صحابی۔ ۳۷) جمل و صفین میں علی کے ساتھ تھے اور انکا بھائی عبد الرحمان معاویہ کے ساتھ

صفین میں شہید ہوئے۔

۳۴۰۲۔ مہدی [امام محمد بن حسن بن علی بن محمد بن امام رضا] (امام دوازدهم - ۱۰۰۰) میں پندرہ سال سرداب سامرہ میں غائب ہو گئے۔
۳۴۰۳۔ مہدی فتویٰ [ابوصالح سید محمد مہدی بن شیخ بہاء الدین محمد فتویٰ عالمی نجفی] (فقہیہ - آخر صدی ۱۲) سید مہدی بحر العلوم کی آستان
نماج الاخبار (نیز دیکھو بحر العلوم)

۳۴۰۴۔ مہدی نزاقی [ملا مہدی بن ابو ذر نزاقی کاشانی] (فقہیہ - آغاز صدی سیزدہم) مستند الشیخہ - لوائح الاحکام - تحفۃ الرضویہ -
تجربہ فی اصول الفقہ - جامع السعادات - کسکول - محرق القلوب - محمد باقر ہبیانی کے شاگرد

۳۴۰۵۔ مہذب الدین نیلی [شیخ شہاب الدین ابو عبد اللہ حسین بن رودہ نیلی] (فقہیہ - محدث - صدی ہفتم) حسن بن ابو علی طبرسی سے
روایت کرتے ہیں۔

۳۴۰۶۔ مہلب [ابوسعید مہلب بن ابی صفہ ظالم بن سراق ازدی بصری] (تابعی - گورنبرہ و خراسان - ۸۲۰ مرو روڈ) اسکابا ظالم
بن سراق اصحاب علی سے تھا جو علی کی خلافت میں فوت ہوا۔

۳۴۰۷۔ مہلبی [ابو محمد حسن بن محمد بن عبد اللہ] (وزیر معز الدولہ - ۳۵۲ بغداد) ولادت ۲۹۱ - کاتب بلخ - مہلب بن ابی صفہ کی نسل
سے (دیکھو حسن بن ہارون)

۳۴۰۸۔ مہیار [ابوالحسین مہیار بن مرزویہ فارسی دہلی] (کاتب - شاعر عرب - ۴۲۸) جوسی تھا - شریف رضی کے ہاتھ پر مسلمان ہوا
۳۴۰۹۔ میانیہ [شیخ محمد میانیہ] (صوفی - ۹۵۷ لاہور)

۳۴۱۰۔ میبذی [قاضی کمال الدین میر حسین بن معین الدین یزدی میبذی] (صوفی - حکیم - ۹۱۰) فواج شرح دیوان حضرت علی جوہر ۸۹۰
میں لکھی - شرح ہدایۃ الحکمتہ

۳۴۱۱۔ میدانی [ابو الفضل احمد بن محمد بن احمد نیشاپوری] (نوی - ادیب - ۵۱۸ نیشاپور) مجمع الامثال - السامی فی الاسامی - المنوذج
نویں - شاگرد واحدی

۳۴۱۲۔ میر [میر محمد تقی دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۲۵)

۳۴۱۳۔ میرزا کے جزائری [سید میرزا محمد بن سید شرف الدین علی بن نعمت اللہ موسوی جزائری] (فقہیہ - محدث - صدی یازدہم) دیکھو سید میرزا
۳۴۱۴۔ میرزائے شیروانی [میرزا محمد بن حسن شیروانی اصفہانی] (دیکھو غلامیرزا) (فقہیہ - متکلم - ۱۱۹۹) حاشیہ معالم الاصول شرح شراعی

الاسلام - حاشیہ شرح تجرید توحشی - المنوذج العلوم - معاصر شاہ سلیمان صفوی

۳۴۱۵۔ میرزاہد [میرزاہد بن قاضی محمد اسلم کابلی ہروی] (متکلم - ۱۱۰۱ اکابلی) حاشیہ شرح مواقف - حاشیہ شرح تہذیب و آذانی
۳۴۱۶۔ میرکلاں [میرکلاں اکبر آبادی نجفی] (محدث - ۹۸۳) خواجہ میرک بن جمال الدین محدث کے شاگرد - استاد ملا علی قاری و شاہ

جہانگیر - عمر ۱۰ سال

۳۴۱۷۔ میرلال [مفتی سراج العلماء، ضیاء الفقہاء، سید رحمت علی خاں دہلوی] (فقہیہ - تیرہویں صدی)

۳۴۱۸۔ میثم بحرانی [شیخ کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی] (متکلم - فیلسوف - فقہیہ - محدث - ۱۷۹۹) استاذ علامہ مکی - شرح بیج البلاغہ -
استقصاء النظر فی امامۃ الائمۃ الاثنی عشر - قواعد المرام -

۳۴۱۹۔ میثم تمار [میدثم تمار کوئی] (تابعی -) یکے از اصحاب علی - شہادت حسین کے بعد عبید اللہ بن زیاد نے شہید کیا۔
۳۴۲۰۔ میسی [علی بن عبد العالی میسی] (فقہیہ - ۹۳۸) (دیکھو علی بن عبد العالی)

۳۴۲۱۔ میمون [میمون بن بخت واسطی] (طبییب - حکیم - صدی پنجم ہرات) معاصر ابو علی سینا

- ۳۲۲۲- میمون [میمون بن مهران کوفی (ابوایوب رقی)] (تابعی - ۱۱۷)
- ۳۲۲۳- میمونہ [میمونہ] (صحابیہ - محدثہ - ۵۱ مدینہ) زویر رسول
- ۳۲۲۴- ناجم [ابو عثمان سعد بن - بن بن شداد سمی] (ادیب - فاضل - شاعر عرب - ۳۴۴) ابن الرومی کا مضاجب
- ۳۲۲۵- ناجی [محمد شکر دہلوی] (شاعر اردو - بارہویں صدی) محمد شاہی امیر خاں کا ملازم
- ۳۲۲۶- ناسخ [شیخ امام بخش لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۵۴)
- ۳۲۲۷- ناصر الدین [ابوبکر ناصح الدین احمد بن محمد بن حسین ارجانی] (فقیہ - شاعر عرب - ۵۴۴) ولادت ۴۶۰ ازجان عینکوکم اور شوستر کا قاضی
- ۳۲۲۸- ناصر [شیخ ناصر بن ابراہیم بویہی احسادی عاملی] (فقیہ - ادیب - شاعر عرب - ۸۵۳) حاشیہ قواعد علامہ - شایان بنی بویہ کی نسل سے
- ۳۲۲۹- ناصر حسین [سید ناصر حسین بن سید حامد حسین بن محمد قلی خاں لکھنوی] (فقیہ - متکلم - ح)
- ۳۲۳۰- ناصر خسرو [ناصر بن خسرو بن حارث اسماعیلی اصفہانی] (حکیم - سیاح - شاعر فارسی - ۴۳۱) سفر نامہ - کتاب السعادت
- ۳۲۳۱- ناصر بن رضا [سید ابوالبرہیم ناصر بن الرضا بن محمد بن عبداللہ حسینی] (فقیہ - محدث - پانچویں صدی) شاگرد ابو جعفر طوسی - مناقب آل الرسول -
- ۳۲۳۲- ناصر الدین عسقلانی [امام شافع بن علی بن عباس عسقلانی مصری] (کاتب - ادیب - ۳۳۳) ولادت ۶۴۹
- ۳۲۳۳- ناصر الدین محمد [ابو المنصور ناصر الدین محمد دہلوی] (مناظر - متکلم - صدی چہارم) امام فن مناظرہ نصارت سے ۱۳۱۲ء میں ۶۴ سال کے تھے۔
- ۳۲۳۴- ناصر علی [ناصر علی] (شاعر فارسی - یازدہم) معاصر درنگ زیب - [عاصری = سلاوی]
- ۳۲۳۵- نافع [امام ابو رویم نافع بن عبد الرحمن بن ابی نعیم مدنی] (قاری - ۱۶۹ مدینہ)
- ۳۲۳۶- نافع [ابو عثمان سعید بن محمد قرطبی] (نحوی - صدی پنجم) ابوالحسن انطاکی کا شاگرد
- ۳۲۳۷- نافع بن سرجس [نافع بن سرجس دیلمی] (تابعی - محدث - ۱۱۷) غلام عبداللہ بن عمر
- ۳۲۳۸- نافع مکی [نافع مکی] (صوفی - ۱۲۱) [نامی = ابوالعباس نامی]
- ۳۲۳۹- نجاشی [ابوالعباس احمد بن علی بن احمد بغدادی] (رجالی - ۴۵۵ بغداد) شاگرد شیخ مفید - الرجال (دیکھو ابن العیاش)
- ۳۲۴۰- نجف علی خاں [قاضی نجف علی خاں بن محمد عظیم الدین ججری ٹوکی] (فاضل - ادیب - شاعر عربی و فارسی - آغاز ۱۴۷۱ھ) سحر الکاظم
- شرح مقامات حریری عربی میں - شرح متنبی - شرح حماسہ - شرح دساتیر یازندی - شرح قصیدہ بانٹ سعاد
- ۳۲۴۱- نجم اللامہ [رضی الدین محمد بن علی استرآبادی نجفی شیبی] (نحوی - علامہ - ۶۸۶ ہجرت) شرح کافیہ - شرح شافیہ - تفسیر العقود
- ۳۲۴۲- نجم الدین علی خاں [نجم الدین علی خاں کاکوردی (تاج العلماء)] (فقیہ - ۱۲۲۹) قاضی القضاة کلکتہ
- ۳۲۴۳- نجم الدین بغدادی [نجم الدین محمود بن محمد بغدادی] (فقیہ - ۶۵۸) فتاویٰ فقیہ
- ۳۲۴۴- نجم الدین جبرودی [نجم الدین خضر بن شیخ شمس الدین محمد بن علی رازی جبرودی شیبی] (فقیہ - متکلم - صدی ہفتم ہجرت) ۸۲۸ میں تحقیق البین حلیم لکھی - جامع الدرر شرح باب حادی عشر - جامع الاصول
- ۳۲۴۵- نجم الدین کبری [ابوالنجاب احمد بن عمر ختونی] (صوفی - ۶۱۷ خوارزم) اولیا گرشہور میں - ولادت ۵۴۰
- ۳۲۴۶- نجم الدین نخجانی [شیخ احمد بن ابی بکر بن محمد نخجانی] (طیب - حکیم - ۷۰) شرح کتاب الاشارات - شرح کلیات قانون

۳۴۴۸- نجم الحسن [مولوی سید نجم الحسن] (فقہ - ح)

۳۴۴۸- نجیب الدین [نجیب الدین علی بن محمد بن یحییٰ عاملی] (فقہ - صدی یازدہم) شاگرد شیخ بہائی - شرح اثنا عشریہ شیخ حسن

۳۴۴۹- نجیب الدین سمرقندی [نجیب الدین سمرقندی] (طیب - ۹۱۸) اسباب الامراض و علاماتہا - انجینیات

۳۴۵۰- نحاس [ابو جعفر احمد بن محمد بن اسماعیل مرادی مصری] (نحوی مفسر - ۳۳۸) تفسیر القرآن - اعراب القرآن - النسخ و المنسوخ - شرح

۳۴۵۱- نعیم بغدادی [ابو عبد اللہ حسین بن محمد بن عبد الوہاب بغدادی] (شاعری - لغوی - نحوی - قاری - ۵۲۴) خازن اربعہ

۳۴۵۲- نذیر احمد [نذیر احمد دہلوی] (ادیب اردو - ۱۳۳۱) مرآة العروس - توبہ النصوح - نبات النعش - الحقوق فیما بینکما - فیضک

فی الصرف - ترجمہ قرآن -

۳۴۵۳- نذیر حسین بن سید جواد علی دہلوی [محدث - ۱۳۱۹] ولادت ۱۲۲۵ - شاگرد محمد اسحاق دہلوی و عبد الرحمن اہل و محمد عابد سندھی دہلی

عبد اللطیف بیڑی - استاد عبد اللہ غزنوی - عبد الجبار امرتسری - محمد بشیر سہسوانی - محمد حسین لاہوری - احمد حسن دہلوی - عبد اللہ چکراواری

عبد الحق دہلوی - محمد سلیمان بھلواروی - بدیع الزمان لکھنوی -

۳۴۵۴- نزاقی [دیکھو مہدی نزاقی و احمد نزاقی]

۳۴۵۵- نسائی [امام ابو عبد الرحمن احمد بن شعیب بن علی خراسانی] (محدث - ۳۰۳ م) ولادت ۲۱۵ - سنن بخصائص علویہ

۳۴۵۶- نسفی [نجم الدین ابو جعفر عمر بن محمد النسفی حنفی] (متکلم - ۵۳۷ م) تیسرے فی علم التفسیر - عقائد

۳۴۵۷- نسفی [حافظ الدین ابوالبرکات عبد اللہ بن احمد بن محمود نسفی حنفی بغدادی] (مفسر فقہ - ۷۱۰) تفسیر مدارک التنزیل و اشار الاوارک الزاقلات

۳۴۵۸- نسوی [حسن بن سفیان] (محدث - ۳۰۳)

۳۴۵۹- نسیمیہ [ام عطیہ بنت حارث انصاریہ] (صحابیہ -) غزوہ میں رسول اللہ کے ساتھ ہجرت کی تیمارداری کر چکی تھی -

۳۴۶۰- نشاط [نشاط] (شاعر فارسی - تیرہویں صدی) فتح معنی شاد و قاجار شاہ ایران کا مداح

۳۴۶۱- نثوان [ابو سعید نثوان بن سعید بن نثوان بنی حمری معتزلی] (فقہ - نحوی - لغوی - ادیب - شاعر -) ابن میں جن صاحب بادشاہ ہو گیا تھا

۳۴۶۲- نصر بن مزاحم [شیخ ابو الفضل نصر بن مزاحم شافعی یمنی کوفی] (محدث - مورخ - صدی دوم) کتابا الصغین - کتابا الکمل - مقتل حسین -

عین الوردہ - اخبار المختار - کتاب المناقب - لقب عطار - معاصر ابو مخنف

۳۴۶۳- نصر اللہ زنجانی [نصر اللہ بن بہلول نصر اللہ زنجانی شافعی] (فاضل معتزلی - ادیب - نحوی -) مقامات الحکیمہ - سالتہ السعدیہ - کتاب البحر و الخیر

۳۴۶۴- نصر اللہ حارثی [سید نصر اللہ بن حسین بنی حارثی] (ادیب - شاعر - فقہ - ۱۱۶۵) نادر شاہ کی طرف قسطنطنیہ سفیر بنا کر بھیجے گئے و سلطان

۳۴۶۵- نصر اللہ کابل [نصر اللہ کابل] (متکلم -) صواعق درر و شیعہ جس کا ترجمہ عبد الغفر دہلوی نے تحفہ اثنا عشریہ لکھا

۳۴۶۶- نصر پوری [نصر پوری مصری] (ادیب - ۱۲۹۱) المطالع النصریہ

۳۴۶۷- نصر بن منصور [ابو المہر نصر بن منصور بن حسن ضبلی رقی بغدادی] (فقہ - شاعر - ۵۸۸) بغداد ولادت ۵۰۱ رقم

۳۴۶۸- نصیر [نصیر الدین دہلوی حیدر آبادی] (شاعر اردو - ۱۲۵۴)

۳۴۶۹- نصیر الدین محمود [نصیر الدین محمود روشن چراغ دہلی] (صوفی - ۷۵۳) نظام الدین اولیا کے مرید (نیز دیکھو طوسی)

۳۴۷۰- نصر بن شمیم [ابو الحسن نصر بن شمیم بن خروشد مازنی بصری مروزی] (لغوی - محدث - ۲۰۴) ابو الحسن مازنی کا نام ہے یہی مشہور ہے

۳۴۷۱- نظری [ابو الفتح محمد بن علی بن ابراہیم نظری] (محدث - ادیب - ۴۹۷) نظریہ اصفہان سورۃ فرسخ پر ایک قصیدہ ہے -

۳۴۷۲- نظام سادی [نظام الدین محمد بن حسین سادی] (فقہ - گیارہویں صدی) شاگرد شیخ بہائی - نظام الاقوال اور جامع عباسی آخری

۳۴۷۳- نظام الملک [ابو علی حسن بن علی بن اسحاق قوام الدین طوسی] (وزیر - ۸۵۴) اصفہان ولادت ۴۳۸ - ملک شاہ سلجوقی کا وزیر و فیضیوں اور

سلاختش زجاج لفظیہ اور سیر و غیرہ کا شاگرد -

نجم الحسن - نجم الحسن

نصیر الدین - نصیر الدین

نظام - نظام

صوفیوں سے بہت سلوک کرتا تھا۔ امام الحرمین اور ابوالقاسم قشیری کو اپنی مسند پر بٹھاتا تھا۔

- ۳۴۷۴۔ نظام معزی [ابو اسحاق ابراہیم بن سہار معزی بلخی بصری بغدادی] (متکلم - معاصر ہارون رشید) جاپٹکا استاد
 ۳۴۷۵۔ نظامی نجوی [ابو محمد نظام الدین الیاسی نجوی] (صوفی - شاعر فارسی - ۵۹۶ گنج) سکندر نامہ - معاصر طغرل بن ارسلان
 ۳۴۷۶۔ نظامی عروضی [نظامی عروضی سمرقندی] (شاعر فارسی - صدی ششم) شاگرد مغزی - ملازم علاء الدین جہان سوز غوری - چار مقالہ
 ۳۴۷۷۔ نظام الدین احمد [سید نظام الدین احمد بن محمد معصوم دکنی شیرازی شیعی مدنی] (ادیب - فاضل - ۱۰۸۶) قطب شاہ ولی حیدر آباد کے داماد
 ۳۴۷۸۔ نظام الدین ولیا [نظام الدین اولیا دہلوی] (صوفی - ۷۲۵) وطن بدایوں - فرید شکر گنج کے مرید
 ۳۴۷۹۔ نظام الدین ابوالموید [نظام الدین ابوالموید] (صوفی - ۷۲۰ کوئل) بختیار کاکی کے مرید - کول
 ۳۴۸۰۔ نظام الدین استرآبادی [نظام الدین استرآبادی] (شاعر فارسی - ۹۲۱)
 ۳۴۸۱۔ نظام الدین اورنگ آبادی [نظام الدین اورنگ آبادی] (صوفی - ۱۱۴۲ اورنگ آباد) کلیم اللہ جہان آبادی کے مرید
 ۳۴۸۲۔ نظام الدین برہانپوری [نظام الدین برہانپوری] (فقہ - صدی یازدہم) شاگرد قاضی نصیر الدین برہانپوری المتوفی ۱۰۳۱ - ۸۰۰
 ۳۴۸۳۔ نظام الدین بدخشی [قاضی نظام الدین بدخشی] (فقہ - ۹۹۲) عمر ۷۰ - جلال الدین اکبر کو سجدہ کرنا تجویز کیا اور کیا - جبرس قمر
 ۳۴۸۴۔ نظام الدین سہالوی [نظام الدین بن قطب الدین سہالوی لکھنوی] (حکیم - فقہ - ۱۱۶۱) عاوسی صدر الشمس بازغہ صبح صادق
 شرح مسلم الثبوت۔

۳۴۸۵۔ نظیر [نظیر اکبر آبادی] (شاعر اردو - ۱۲۱۹)

- ۳۴۸۶۔ نظیری [نظیری نیشاپوری] (شاعر فارسی - ۱۰۲۱) ملازم عبد الرحیم خان ناں - معاصر جلال الدین اکبر وجہا لکیر
 ۳۴۸۷۔ نعمت اللہ ولی [نور الدین سید نعمت اللہ ولی حسینی] (صوفی - ۸۳۴ دستور) انکی چوٹ خلیل اللہ کا احمد شاہ ولی بہمنی مرید - عمر ۷۵ سی زائد -
 ۳۴۸۸۔ نعمت اللہ جزائری [سید نعمت اللہ بن عبد اللہ جزائری شری] (فقہ - محدث - ۱۱۱۲) شرح تہذیب الاحکام شرح استبصار شرح غزالی اللہ علیہ السلام
 نوادر الاخبار - ریاض الابرار - زہر الریق - قصص التیاریات - الحجاج - شرح احتجاج - شرح عیون الاخبار - شرح تہذیب الاخوی - منہجی المطلب - ہدایۃ المؤمنین -
 ۳۴۸۹۔ نعمان بن بشیر [ابو عبد اللہ نعمان بن بشیر بن مقرن انصاری] (صحابی - محدث - ۶۴) معاویہ کی طرف سے کوفہ کا پھر بیزید کی طرف سے حصص کا گورنر - ۱۱۲
 ۳۴۹۰۔ نعمان بن عجلان [نعمان بن عجلان انصاری] (صحابی - شاعر -) علی کی طرف سے عمان و بحرین کے گورنر
 ۳۴۹۱۔ نعمان بن عمرو [نعمان بن عمرو بن مثنیٰ] (صحابی - ۲۱) جنگ نہاد میں مارے گئے - ساکن بصرہ و کوفہ
 ۳۴۹۲۔ نعمانی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن جعفر نعمانی شیعی] (کاتب - محدث - ۷۰) کتاب الغیبة - کتاب الفرائض - رد الاسماعیلیہ - جامع الاخبار فیہ اللغات
 تفسیر القرآن - ابن ابی زینب کے نام سے بھی مشہور ہیں - شیخ مفید سے مقدم تھے - نعمانی منسوب بہ نعمان جو قرآن پر بغداد و واسطہ کو درمیان -

۳۴۹۳۔ نعیم [ابو عبد اللہ نعیم بن حماد خراسانی مروزی (نزہل مصر)] (محدث - ۲۲۸ سامرہ)

- ۳۴۹۴۔ نعیم بن مسعود [نعیم بن مسعود شیبی] (صحابی - ۳۶) واقعہ جمل میں علی کی پیروی سے پہلے طرفداران عائشہ نے قتل کر ڈالا
 ۳۴۹۵۔ نفیویہ [ابو عبد اللہ ابراہیم بن محمد بن عرفہ واسطی بغدادی] (نجوی - ادیب - ۳۲۳) ولادت ۲۴۴ کوفہ جہل بن ابی صفہ کی نسل سے
 ۳۴۹۶۔ نفیس بن انیس [میر فرید علی نفیس ابن میر میر علی انیس لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۳۳۱) (نیز دیکھو ابن عوض)
 ۳۴۹۷۔ نفیس القطر سی [ابو العباس احمد بن عبد العزیز بن احمد مالکی قطرسی] (ادیب - شاعر عرب - ۷۰۳) (تونس) عمر ۷۰
 ۳۴۹۸۔ نقاش [ابو بکر محمد بن حسن بن محمد مقری موصلی بغدادی] (محدث - مفسر - ۳۵۱) ولادت ۲۶۶ - دلائل النبوة - معاصر ثلاثہ
 ۳۴۹۹۔ نقاش [ابو بکر محمد بن علی بن حسن مصری] (محدث - ۳۶۹) ولادت ۲۸۲

۳۵۰۰۔ نمری [ابو عبد اللہ حسین بن علی نمری بصری] [لقوی - ادیب - شاعر عرب - ۳۸۵ ہجری] (بصرہ)

لطف اللہ علیہ السلام و عبدالحی لکھنوی - ڈیڑھ ہزار ماہوار پر حیدر آباد کے فارن سکریٹری رہے۔

۳۵۲۶۔ وحشی [وحشی بن حرب حبشی] [صحابی۔] قاتل حمزہ و سہیلہ کذاب۔ جنگ طائف کے بعد مسلمان ہوا

۳۵۲۷۔ وداعی [علاء الدین علی بن مظفر کندی اسکندرائی دمشق شیشی] [حدیث۔ ۷۱۶] دیکھو کاتب وداعی

۳۵۲۸۔ وراق بخیری [ابو المعالی سعد بن علی بن قاسم خزرجی] [شاعر عرب۔ ۵۹۸ بغداد] تذکرہ زینۃ الدہر۔ ملح الملح

۳۵۲۹۔ ورام [ابو الحسن ورام بن ابوالفراس شمری شعی حتی] [فقہ۔ صدی ہفتم] محمود صبی شاگرد سید صفی الدین علی بن طلاس ابن ادریس ناما تہذیب الخو

۳۵۳۰۔ وزان [ابو الفی الدین عبد اللہ بن عز بن نصر اللہ انصاری طلیجی] [فاضل حکیم طبیب شاعر۔ ۶۷۷] فقہ اور عظیم بھی ماہر تھا امام حسین کا مرثیہ لکھی

۳۵۳۱۔ وزیر المعزی [ابو القاسم حسین بن علی بن حسین فارسی] [از نسل یزدجرد بن ہرام] [شاعر عرب۔ ادیب۔ منطق۔ ۱۸۰] بخت کتاب الانیاس مختصر

اصلاح المنطق۔ ادب الخواص۔ حاکم شاہ مصر کا وزیر

۳۵۳۲۔ وصالی [ابراہیم بن عبد اللہ بن شافعی] [حدیث۔ ۷۰] اسنی المطالب فی فضل علی بن ابیطالب۔ اکتفا فی فضل الابرار بخلفاء

۳۵۳۳۔ وصال [مرزا محمد شفیع عرف مرزا کوچک شیرازی] [شاعر فارسی۔ ۱۲۶۲]

۳۵۳۴۔ ووطاط [رشید الدین محمد بن عبد الجلیل] [شاعر فارسی۔ ۵۷۸] شاعر بارگاہ السرخواری

۳۵۳۵۔ ووطاط [محمد بن ابراہیم انصاری کتبی] [ادیب۔ ۷۱۸] غرر الخفاص۔

۳۵۳۶۔ وکیع [وکیع بن کبراح کوئی] [مفسر۔ ۱۹۶ بغداد]

۳۵۳۷۔ وکیل [محمد وکیل حر سکندر پوری] [بلیا] [فقہ۔ تیرھویں صدی] ترجمۃ الاشباہ والنظائر۔ کلام المقبول فی اثبات اسلام آباء الرسول۔

۳۵۳۸۔ ولی [شمس علی اللہ گجراتی دہلوی] [شاعر اردو۔ بارہویں صدی] معاصر محمد شاہ۔ اردو کا آدم الشعراء

۳۵۳۹۔ ولی اللہ دہلوی [ولی اللہ بن عبد الرحیم عمری نقشبندی] [قطب الدین احمد] [شکلم حکیم فقہ۔ ۱۱۷۶] انکام مہر عبد العزیز فیغ الدین محمد القادری

عبد الغنی۔ فتح الرحمان ترجمہ قرآن۔ فوز الکبیر اصول تفسیر شرح موطا۔ قول کبیر۔ مقاصد مضیہ۔ انصاف۔ قرۃ العین۔ ازالۃ الخفا۔ حجة اللہ بالانعم۔

در النشین۔ نعمات الہیہ۔ فتح الخیر۔ سرور المخزون۔ ولادت ۱۱۱۴

۳۵۴۰۔ ولی اللہ فرخ آبادی [محمد ولی اللہ فرخ آبادی] [مفسر۔ ۱۲۴۹] تفسیر نظم الجواہر

۳۵۴۱۔ ولی اللہ لکھنوی [ولی اللہ فرنگی علی لکھنوی] [فقہ۔ مشکلم۔ ۱۲۷۰] شرح مسلم الثبوت تفسیر معین الجواہر شرح غایۃ العلوم حراۃ المؤمنین

۳۵۴۲۔ ولی اللہ [ولی اللہ بن نعمۃ اللہ حسینی رضوی حارثی] [حدیث۔ صدی یازدہم] مجمع البحرین فی فضائل السطین۔ کنز المطالب فی فضائل علی بن ابیطالب

۳۵۴۳۔ ولید بن عقبہ [ولید بن عقبہ بن ابی معیط قرشی] [صحابی۔ ۷۰] عثمان کے مادی بھائی۔ اسلام بوقت فتح مکہ۔ گورنر کوفہ از طرف عثمان

۳۵۴۴۔ ولی [امام ابو عبد اللہ حسین بن محمد الوالی شافعی] [فرضی۔ حاسب۔ ۴۵۱] بسا سیری کے فتنہ میں قتل ہوا

۳۵۴۵۔ وہب بن منبہ [ابو عبد اللہ وہب بن منبہ صنعانی] [تابعی۔ محدث۔ ۱۱۴] الاخبار والقصص

۳۵۴۶۔ ویران [حافظ ویران] [شاعر اردو۔ صدی ۱۴] شاگرد ذوق

۳۵۴۷۔ ہادی [مرزا ہادی لکھنوی] [عالم۔ ۱۲۹۰] خلاصۃ المصائب

۳۵۴۸۔ ہارون [سید محمد ہارون رنگی پوری] [عالم۔ مشکلم۔ حی] توحید الائمہ۔ علوم القرآن وغیرہ

۳۵۴۹۔ ہارون [ہارون بن عبد اللہ] [محدث۔ ۲۴۳]

۳۵۵۰۔ ہارون [ابو عبد اللہ ہارون بن علی بن یحییٰ بغدادی] [نجم۔ ادیب۔ فاضل۔ ۲۸۸] کتاب البارع۔ کتاب النساء

۳۵۵۱۔ ہاشم [ہاشم بن عقبہ بن ابی وقاص] [مرقال] [صحابی۔ ۷۰] جنگ صفین میں علی کی ہمرای میں شہید ہوئے

۳۵۵۲۔ ہاشم [شیخ ہاشم بن محمد] [محدث۔ صدی ہفتم] مصباح الانوار فی مناقب امام الابرار۔ شاذان بن جبرئیل قی سے روایت کی

لے ناظم عدالت کلبر گہ۔ شاگرد عبد الحکیم مفتی محمد یوسف لکھنوی ملے معاصر حرمی علی۔

- ۳۵۵۳- ہاشم [سید ہاشم بن سلمان بن اسماعیل حرانی] [محدث - فقیر فقیر - ۱۱۰۹] تفسیر ربیان - غایۃ المرام - معالم الدینی - مدینۃ المعجزات تفسیر الی
در النضید مسائل الحدید - کتاب الحاج - نہایت الامان - ترتیب التہذیب - ایضاح حلیۃ الابرار - حلیۃ النظر - بیۃ المرضیہ - مناقب الشیعہ -
نسب عمر تفضیل الائمہ - نہبۃ الابرار - منار الافکار - کتاب المعجزات - معجزات النبی - روضۃ العارفین -
۳۵۵۴- بہتہ اللہ [سیدہ اللہ بن علی بن محمد بن حمزہ حسینی] [شاعری - ۵۴۲] ولادت - ۴۰۵ - دیوان غزوات شعرائے عرب
۳۵۵۵- ہدیہ بن خالد [ہدیہ بن خالد بصری] [محدث - ۲۳۵]
۳۵۵۶- ہروی [ابوہمیل محمد بن علی ہروی] [لغوی - ۳۳۳] تلویح شرح فصیح ثعلب لغت میں (نیز دیکھو ازہری)
۳۵۵۷- ہروی [اسلم] [ابو الحسن علی بن ابوبکر بن علی ہروی موصلی] [فاضل - سیاح - ۱۱۱] سیاحت میں ضرب المثل - کتاب الاشارات فی معرفۃ الزیارات
۳۵۵۸- ہشام بن الیاس [شیخ ہشام بن الیاس حارثی] [فقیہ - حدیث - ۱۱۱] ابو علی طوسی سے روایت کی
۳۵۵۹- ہشام بن حکم [ہشام بن حکم کندی شیبانی کوئی] [مکمل - حدیث - ۱۱۱] امام جعفر کاظم کے اصحاب سے
۳۵۶۰- ہشام بن حکم [ہشام بن حکم بن حرام بن فیلد قرشی اسدی] [صحابی - ۱۰۰] اسلام بوقت فتح مکہ - اپنی باپ سے پہلے مرگے - باپ کی وفات ۳۵۵ھ
۳۵۶۱- ہشام بن عاص [ہشام بن عاص] [صحابی - ۱۳] عمرو عاص کے بھائی - جنگ یرموک میں مارے گئے
۳۵۶۲- ہشام بن عروہ [ابوالمذہب ہشام بن عروہ بن زبیر بن العوام مدنی] [تابعی - محدث - ۲۴۶] ولادت ۱۱۱ - منصور عباسی زمانہ میں کفر اور بھڑ
۳۵۶۳- ہشام بن عمار [ہشام بن عمار دمشقی] [محدث - خطیب - ۲۴۵] ولادت ۱۵۳ [ہشام بن محمد = کلی]
۳۵۶۴- ہشام الضریر [ابو عبد اللہ ہشام بن معاویہ ضریر کوئی] [نحوی - ۲۰۹] کتاب الحدود - کتاب المحقر - کتاب القیاس سبب خویش
۳۵۶۵- ہلالی [ہلالی استرآبادی] [شاعر فارسی - ۹۳۴] معاصر سلطان حسین و علی شیر و عبد اللہ ظاہر ازبک
۳۵۶۶- ہمام [ابو علی حسن بن علی بن نصر عبدی واسطی بغدادی شعی] [شاعر عرب - ۵۹۴] سکوٹ و دمشق و بلبلک
۳۵۶۷- ہمدانی [عبد الرحمن بن عیسیٰ بن حماد] [ادیب - ۳۲۷] الفاظ الکتابیہ (نیز دیکھو بدیع الزمان)
۳۵۶۸- ہند [ہند بنت حنیہ بن ربیعہ امویہ] [صحابیہ - ۱۳] اسلام بوقت فتح مکہ - معاویہ کی ماں - آکلۃ الاکباد - جگر خوارہ
۳۵۶۹- ہرگز [محمد الدین فارسی شیرازی] [شاعر فارسی - صدی ہفتم] انابک سید بن ابی بکر زنگی کا ملک الشعراء اسکی وفات پر خواجہ شمس الدین صاحب یوآن کے پاس
۳۵۷۰- ہیتی [شہاب الدین احمد بن حجر کی شافعی] [فقیہ - محدث - ۹۷۴] ولادت ۹۷۴ - مصر صواعق خرقہ - شرح الفیہ (دیکھو ابن حجر کی)
۳۵۷۱- ہیثم بن عدی [ابو عبد الرحمن ہیثم بن عدی بن عبد الرحمن بصری کوئی] [ادیب - مورخ - ۲۰۹] ولادت ۱۱۶ طبقات الفقہاء والمحدثین کتاب
التایخ علی النین - اخبار حسن بن علی - کتاب المصاب - کتاب المعجزین تاریخ عجم و بنی امیہ - تاریخ الاشراف
۳۵۷۲- یافعی [عفیفت الدین ابوالسعد اوقات عبد اللہ بن اسعد کی شافعی] [مورخ - فقیہ - ۷۸۸] تاریخ امراء الجبلان - روض الریاحین - درالمنظر
خلاصۃ المفخر - شرح فصوص - نعمت اللہ ولی کے پیر -
۳۵۷۳- یاقوت حموی [شہاب الدین ابو عبد اللہ یاقوت بن عبد اللہ حموی بغدادی] [تاجر - سیاح - جزائی - ۴۲۴] ولادت ۵۷۵ بغداد - معجم
البلدان - معجم الادباء - معجم الشعراء - کتاب المشرک
۳۵۷۴- یاقوت الملکی [امین الدین ابو اللہ یاقوت بن عبد اللہ موصلی] [کاتب خوشنویس - ۷۱۸] موصول - مشہور بولبول الفتح ملکشاہ بن سلجوق بن محمد ملکشاہ سلجوق
۳۵۷۵- یاقوت الرومی [ابو اللہ محمد بن الدین یاقوت بن عبد اللہ حموی بغدادی] [شاعر - ۷۲۲]
۳۵۷۶- یاقوت مستعصی [ابوالمجد فرج عبد اللہ بن یاقوت مستعصی] [خطاط - ۷۹۸] خلاصہ کاوچہ جزیریہ خطوں کو منسوخ کر دیا - مستعصم کا کاتب دیوان
۳۵۷۷- یحییٰ بن آدم [یحییٰ بن آدم اموی] [محدث - ۲۰۳]
۳۵۷۸- یحییٰ بن اکثم [یحییٰ بن اکثم بن محمد بن مروزی حنفی] [فقیہ - ۲۴۶] زہدہ - قاضی القضاۃ بغداد - شاگرد امام محمد

- ۳۶۰۔ یوسف بجزانی [شیخ یوسف بن احمد بن ابراہیم بن عصفور درازی بجزانی] (رجالی - ۱۸۶۰ اکریلا) ولادت ۷-۱۱-۱۱۔ نوۃ البحرین۔
 حداثۃ المناظر۔ شہاب نقب۔ در النقیۃ۔ اعلام القاصدین۔
- ۳۶۱۔ یوسف ہرجانی [یوسف بن محمد ہرجانی] (محدث - ۳۹۸) خزائن الاکمل
- ۳۶۲۔ یوسف حلی [شیخ سعید الدین یوسف بن شیخ شرف الدین علی بن مہر حلی] (فقہ - ادیب - صدی ہفتم) والد علامہ حلی
- ۳۶۳۔ یوسف بن عمر [ابو نصر یوسف بن عمر بن محمد ازدی] (ادیب - فقیہ - لغوی - شاعر عرب - ۳۵۶) ولادت ۳۰۵
- ۳۶۴۔ یوسف قتال [شیخ یوسف قتال دہلوی] (صوفی - ۷۷۴ دہلی)
- ۳۶۵۔ یوسف ہمدانی [سید ابو یعقوب یوسف بن ایوب بن یوسف ہمدانی] (صوفی - فقیہ - ۵۳۵ یا مہیاں) ولادت ۴۴۴ بوزجرد۔
 شاگرد ابو اسحاق شیرازی۔ مرو و ہرات میں بہت رہے۔
- ۳۶۶۔ یوسف بن محمد بن حسین بن ابی طالب یوسفی [فقہ - صدی دہم] شاگرد محقق ثانی۔ کشف الرموز شرح مختصر نافع
- ۳۶۷۔ یونس بن حبیب [ابو عبد الرحمن یونس بن حبیب بصری] (نحوی - ۱۸۲) شاگرد ابو عمرو بن العلاء۔ استاد سیوطی۔ ولادت ۹۰
- معانی القرآن۔ کتاب اللغات۔ کتاب الامثال۔ کتاب النوادر
- ۳۶۸۔ یونس صدیقی [ابو موسیٰ یونس بن عبد الاعلیٰ بن موسیٰ صدیقی مصری شافعی] (فقہ - ۲۶۴ مصر) ولادت ۷۰۔ امام شافعی کے اصحاب سے تھا۔
- ۳۶۹۔ یونس بن عبید [یونس بن عبید بصری] (تابعی - ۱۳۹)
- ۳۷۰۔ یونینی [علی بن محمد بن احمد یونینی] (فقہ - محدث - زاہد - ۶۸۱ بعلبک) ولادت ۶۲۱
- ۳۷۱۔ یونس یقطینی [یونس بن عبد الرحمن یقطینی] (فقہ - محدث - ۲۸۰ مدینہ) امام موسیٰ کاظم و امام رضا سے روایت کرتا ہے۔ مخالفوں کے رد میں ایک ہزار کتابیں لکھیں۔

اطلاع

جلد پنجم کے اس نمبر میں ساڑھے تین ہزار مشاہیر اسلام کا نہایت مختصر حال سرسری واقفیت کی نظر سے لکھا گیا ہے۔ اس کے نمبر میں انشاء اللہ ان میں سے پانچ سو اشہر المشاہیر کے تفصیلی حالات درج کئے جائیں گے۔

مَمَّتْ بِالْخَيْرِ

فروری ۱۹۱۹ء

کنز الحجرات واصل

یہ دوا خاصہ برسی جناب حکیم سید قاسم حسین صاحب الحیاط طبہ مدظلہ العالی کھلا گیا ہے جناب موصوف کے خاندانی نسخہ جات جو سیدہ السیدہ ایک بی بی
اور جو اپنے اثر میں تیرہ ہفت ثابت ہو چکے ہیں مجھ کو دگی جناب حکیم متاثر کیا کہ جاتے ہیں حکیم متاثر دفاہ عام کفر سے اپنی پیش قیمت وقت کا
بہت کچھ حاصل دوا خانہ کی دیکھ بھال میں صرف کر رکھا ہے سیدہ حکیم صاحبہ سینکڑوں بیماریات کے صرف چند ہجرات کا ذکر مختصر کیا جاتا ہے
امراض سر و چشم۔ درود شیتہ یعنی ادھا سبکی درود۔ آٹھ کے ڈھیلے میں روکا ہونا۔ نظری کروردی۔ دھندلہ۔ جالار بال روی وغیرہ
کا پڑنا آٹھ کا دیکھنے آنا پود ٹوٹی سوزش اور دردم وغیرہ وغیرہ تمام تکالیف کے دور کرنے کے مجرب و تیرہ ہفت۔ منہاد۔ شفاف۔ بڑو
پنی پنی سر وغیرہ موجود ہیں جن کے استعمال کے بخود ہی ہی دیر بعد درود سوزش میں تسکین معلوم ہونے لگتی ہے اور صرف چند روز کا استعمال
سے مرض بالکل جانا نہ تباہی حکیم متاثر کہ امراض چشم میں خاص تجربہ ہے ہدایات امراض بالائے جو مرض ہو تو صاف اور مفصل تحریر کرتے کہ اسکی
موافق دوا روانہ کیا جادے۔ **امراض حلق و طحال** کا شہر طبہ علامہ ج۔ درم جگر و تکی خواہ کتنا ہی بڑھ گیا ہو بیت نقارہ کی مانند
جھول گیا ہو چہرہ اور بدن پر زردی بھیا لگی ہو۔ چلنا پھرنا۔ اٹھنا۔ بیٹھا سیکار ہو گیا ہو ان تمام شکایتوں کے تو ایک عرق کا استعمال کیا جاتا
جو تین ہفتہ میں تمام شکایات کو نیست نابود کر دیتا ہے ضرور بخان کیجیے صفت فی شیشی ورنی۔ **الکھنڈ**۔ ۲۰ خوراک ہیر علاوہ محصور لاک۔
امراض مخصوصہ مردان۔ طار برائے ضعف یاہ خرابی طبع وغیرہ کیو جسے عضو مخصوص میں لاغری کچی اور موٹی روگ نکا پیدا ہونا وغیرہ
عضو مخصوص کی جملہ شکایات کے دور کرنے کے لئے۔ ہمارا بنا کر درہ طار مردی اکیر صفت چیز ہے بہت سے یوں علاج مرین اس طار سے
شفا یاب ہر کچے ہیں اس گراپ بھی مردی کا اہلی جو لڑکی میں ہونا چاہتے ہیں تو اس طار کو دنگائے اور قدرت الہی کا تاشہ دیکھئے اس طار کا استعمال
سے بدن پر آبلہ یا زخم وغیرہ کچے نہیں پڑتا صرف اس طار کی مالش کر دینا کافی ہے باندھوئی چنداں ضرورت نہیں خوی یہ کہ اگر تندہ ستادی
استعمال کرے تو اسکی موجودہ قوت زیادہ مستحکم ہو جاتی ہے قیمت فی شیشی جسمیں ایکڑ طار ہونا ہی عامہ محمول۔ **مرض سوزاک حلی**
شرطہ دوا۔ سوزاک کیسا ہی پڑنا کیوں ہو قوت پڑے ہوں۔ مٹانہ کو قریب بد گوشت بڑھ گیا ہو۔ ہمارا معفون کو سنگا کر استعمال کریں چندایم
میں فائدہ کی حاصل ہو جائیگا قیمت **مرض حیران**۔ یہ تہایت مددی مرض ہے۔ اگر زبان اس مرض میں مبتلا ہو ہیں یہ
مرض بہتے امراض کی جڑ ہے۔ پس اگر اسکا خیال نہ رکھا جائے۔ تو یوں کن اور اندیشہ ناک نتائج دیکھتے ہیں کہتے ہیں الٹی جہانک ہو کر اس دی
کون کرنے کی کو ادیکا استعمال کرنا ضروری ہے ہمارا دوا خانہ میں اس مرض کو نیست و نابود کرنے والی زودا شر لیاں تیار ہیں جو نہ صرف حیران
کی شکایت کو دفع کرتی ہیں بلکہ اسکو علاوہ حملہ بعض کوقات دیتی ہیں بانیادہ پیدا کرتی ہیں قوت یا منہ بڑائی ہیں اور دماغ قوی کرتی ہیں قیمت فی شیشی
لیاں سے **مرض محمول**۔ **امراض مخصوصہ زنان**۔ عورتوں کے تمام محمول اور پڑیدہ امراض کی عبرت و امین جو دہیں عموماً چندایم استعمال کرنے سے شفا یابی
حالی ہر جاتی ہے مفصل حالات بذریعہ خط و کتابت معلوم فرمائیں **دوا راسوہ** دماغ ضعف یاہ حیران سوزاک دوا خاصہ جو شری کی کھوچ
ہو کر سبب وغیرہ کو بغیر اور لاشائی ثابت ہوتی ہے اسکا استعمال صرف سہ ماہی کرنا کافی ہے **مرض لاک** ورنی کی وجہ لاک (لوٹ) ہر قسم کا
علاج بذریعہ خط و کتابت کیا جاتا ہے۔ **الشہر دوا خانہ کنفرامجرات دہلی**۔

215 DUE DATE 1943 9

--	--	--

